

ਕੈਪਟਨ ਨੇ ਮਾਲੇਰ-ਕੋਟਲਾ ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ ਪੰਜਾਬ ਦਾ 23ਵਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ

ਮਾਨਸਾ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਈਦ-ਉਲ-ਫਿਤਰ 'ਤੇ ਮਾਲੇਰ ਕੋਟਲਾ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦਾ 23ਵਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਮਾਲੇਰ ਕੋਟਲਾ ਲਈ ਕਈ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ। ਈਦ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦੇਣ ਲਈ ਰਾਜ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਆਨਲਾਈਨ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਮਾਲੇਰ ਕੋਟਲਾ ਲਈ 500 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ, ਲੜਕੀਆਂ ਦਾ ਕਾਲਜ, ਨਵਾਂ ਬੱਸ ਅੱਡਾ ਤੇ ਮਹਿਲਾ ਬਾਣਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ।

ਟਵਿੱਟਰ ਦੇ ਸੀਈਓ ਜੈਕ ਡੋਰਸੀ ਦੀ ਆਰਐਸਐਸ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਐਨ ਜੀ ਓ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਪਈ ਮਹਿੰਗੀ ਫੇਸਬੁੱਕ ਵਾਂਗ ਟਵਿੱਟਰ ਵੀ ਬੀ ਜੇ ਪੀ ਅੱਗੇ ਗੋਡਿਆਂ ਭਾਰ

ਸੈਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼: ਟਵਿੱਟਰ ਦੇ ਸੀਈਓ ਜੈਕ ਡੋਰਸੀ ਕੋਵੀਡ -19 ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਲੜਾਈ ਲਈ ਹਿੰਦੂ ਸੱਜੇ ਪੱਖੀ ਅੰਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ ਆਰ ਐਸ ਐਸ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਸੇਵਾ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਨੂੰ 25 ਲੱਖ ਡਾਲਰ ਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਆਲੋਚਨਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਲੋਕ ਟਵਿੱਟਰ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਜੈਕ ਡੋਰਸੀ ਨੂੰ ਇਹ ਦਾਨ ਨਾ ਦੇਣ ਲਈ ਆਖ ਰਹੇ ਸਨ ਪਰ ਉਸਨੇ ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਰਕਮ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜੀ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਡੋਰਸੀ ਨੂੰ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿਰੁੱਧ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਸੇਵਾ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਆਰਐਸਐਸ ਦੇ ਭਲਾਈ ਵਿੰਗ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਹੀ ਇੱਕ ਸਾਖਾ ਰਾਹਾਂ। ਪੱਤਰਕਾਰ ਨੇਹਾ ਦੀਕਸ਼ਿਤ ਨੇ 4

ਮਈ ਨੂੰ ਇੱਕ ਟਵੀਟ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ, “ਇਸ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾ ਕਰਨ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਸਮੇਤ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵੱਡੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਹ ਆਦਿਵਾਸੀ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਭੜਕਾ ਕੇ ਦੂਜੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਆਵਾਜਾਈ ਵੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਸਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਈ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਅਤੇ ਸੋਸਲ ਮੀਡੀਆ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਨੇ

ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਵਿੱਚ ਦਾਨ ਨਾ ਦੇਣ ਦੀ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਆਰਐਸਐਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਉਪਭੋਗਤਾ ਸੋਦਰਧਰ ਨੇ ਟਵਿੱਟਰ ਦੇ ਸੀਈਓ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਦਾਨ ‘ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆ ਦਿੱਤੀ, “ਆਓ ਗੁੱਸੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰੀਏ।”

ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 29 'ਤੇ

ਕੋਰੋਨਾ ਕਾਰਨ ਆਪ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਚਲ ਵਸੇ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ/ਏ. ਟੀ.ਨਿਊਜ਼: ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਸਾਬਕਾ

ਵਿਧਾਇਕ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਅੱਜ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਜੰਗ ਹਾਰ ਗਏ। ਉਹ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਕੋਰੋਨਾ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿੱਚ ਸਨ ਤੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਇੱਕ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਸਨ। ਉਹ 48 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸਨ। ਉਹ 20 13 ਵਿੱਚ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਟਿਕਟ 'ਤੇ ਰਾਜੌਰੀ ਗਾਰਡਨ ਤੋਂ ਵਿਧਾਇਕ ਚੁਣੇ ਗਏ ਸਨ। ਦਿੱਲੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਉਹ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਐਮਐਲਏ ਤੋਂ 6 ਜਨਵਰੀ 20 17 ਨੂੰ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਦੋਂ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਤਤਕਾਲੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਖਿਲਾਫ਼ ਲੰਬੀ ਤੋਂ ਚੋਣ ਲੜ ਕੇ ਟੱਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਪਰ ਹਾਰ ਗਏ ਸਨ। ਰਾਜੌਰੀ ਗਾਰਡਨ ਤੋਂ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਟਿਕਟ 'ਤੇ ਦਿੱਲੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਚੰਗੇ ਨਾਮੀ ਪੱਤਰਕਾਰ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 84 ਦੇ ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ ਰੋਸ ਵਜੋਂ ਜਦੋਂ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਪੀ ਚਿੰਦਮਬਰਮ ਵੱਲ ਜੁੱਤੀ ਸੁੱਟੀ ਸੀ ਉਦੋਂ ਉਹ ਸੁਰਖੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਏ। ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਨੇ 1984 ਦੇ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਬਾਰੇ ਕਿਤਾਬ ਵੀ ਲਿਖੀ ਸੀ।

ਤਹਿਤ ਖਰਾਬ ਵੈਂਟੀਲੇਟਰ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ। ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੌਮੀ ਸਿਹਤ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦੌਰਾਨ ਖਰਾਬ ਤੇ ਘਟੀਆ ਕਿਸਮ ਦੇ ਵੈਂਟੀਲੇਟਰ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨਾ ਅਪਰਾਧ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵੈਂਟੀਲੇਟਰ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕੰਪਨੀ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰ ਕੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਕੇਂਦਰ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਖਰਾਬ ਵੈਂਟੀਲੇਟਰਾਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਪੀਐਮ ਕੇਅਰਜ਼' ਤਹਿਤ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਨ 320 ਵੈਂਟੀਲੇਟਰ

90 ਫੀਸਦੀ ਵੈਂਟੀਲੇਟਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਕੰਮ 9 ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਵਰਧਨ ਨੇ ਠੀਕ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਇਆ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ‘ਪੀਐਮ ਕੇਅਰਜ਼ ਫੰਡ’ ਤਹਿਤ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਗਏ 320 ਵੈਂਟੀਲੇਟਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤੇ ਖਰਾਬ ਨਿਕਲੇ ਹਨ ਤੇ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ। 280 ਦੇ ਕਰੀਬ ਵੈਂਟੀਲੇਟਰ ਖਰਾਬ ਹਨ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜਾਂ ਦੇ ਸਟੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਧੂੜ ਫੱਕ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੇਂਦਰ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜੇ ਗਏ 113 ਵੈਂਟੀਲੇਟਰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ (ਫਰੀਦਕੋਟ) ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 90 ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਜਦਕਿ 23 ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਕੋਲ 109 ਵੈਂਟੀਲੇਟਰ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ਼ 12

ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰੀ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ (ਪਟਿਆਲਾ) ਕੋਲ 98 ਵੈਂਟੀਲੇਟਰ ਹਨ। ਉੱਥੇ

84 ਵੈਂਟੀਲੇਟਰਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਰਤਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਰਿਹਾ ਕਿਉਂਕਿ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੈਂਟੀਲੇਟਰਾਂ ਉੱਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਫਿਲਹਾਲ ਉਹ 61 ਵੈਂਟੀਲੇਟਰਾਂ ਨਾਲ ਕੰਮ ਚਲਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰੀਬ 285 ਵੈਂਟੀਲੇਟਰ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੈਡੀਕਲ ਸਿੱਖਿਆ ਤੇ ਖੋਜ ਮੰਤਰੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸੋਨੀ ਨੇ ਇਹ ਮਸਲਾ ਕੇਂਦਰੀ ਸਿਹਤ ਮੰਤਰੀ ਹਰਸ਼ ਵਰਧਨ ਕੋਲ ਉਠਾਇਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਮਾਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਵਾਏਗੀ। ਸੋਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ

ਉਹ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਉੱਚ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਾਲੇ ਵੈਂਟੀਲੇਟਰ ਦੇਣ ਤੇ ਹਰੇਕ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਨੂੰ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਹ ਵੈਂਟੀਲੇਟਰਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਕਰਨ ਤੇ ਮੁਰੰਮਤ ਲਈ ਸਾਮਾਨ ਵੀ ਕੋਲ ਰੱਖਣ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵੀ ਖਰਾਬ ਵੈਂਟੀਲੇਟਰਾਂ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਉਠਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਖਰਾਬ ਵੈਂਟੀਲੇਟਰ ਖਰੀਦੇ ਜਾਣ ਦੀ ਜਾਂਚ ਹੋਵੇ: ਸੁਖਬੀਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ‘ਪੀਐਮ ਕੇਅਰਜ਼ ਫੰਡ’

ਮੋਦੀ ਦੇ ਪੁਤਲੇ ਫੂਕਣਗੇ ਕਿਸਾਨ ਸਿੰਘੂ ਬਾਰਡਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ 32 ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਬੈਠਕ ਵਿਚ ਲਿਆ ਫੈਸਲਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ/ਏ. ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ 32 ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਸਿੰਘੂ ਬਾਰਡਰ 'ਤੇ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ 'ਚ 26 ਮਈ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨੀ

ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ 6 ਮਹੀਨੇ ਪੂਰੇ ਹੋਣ 'ਤੇ ਅਗਲੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦੀ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ ਉਲੀਕੀ ਗਈ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਪੱਧਰੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਬੈਠਕ 'ਚ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਆਗੂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਕਿਸਾਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਮੇਟੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਨਵੀਨਰ ਕੰਵਲਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬੈਠਕ 'ਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ 26 ਮਈ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਪੁਤਲੇ ਫੂਕ ਕੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਤੇ ਘਰਾਂ ਉਪਰ ਕਾਲੇ ਝੰਡੇ ਲਾ ਕੇ ਤਿੰਨਾਂ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ਤ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੈਨੇਡਾ ਵਲੋਂ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਉਡਾਨਾਂ ਬੰਦ

ਦੋਵਾਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈ ਜਾਣ ਦਾ ਬੰਦੋਬਸਤ ਨਾ ਕੀਤਾ

ਟੋਰਾਂਟੋ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਦੇ ਵਧੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਕਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਅਚਾਨਕ ਸਾਰੀਆਂ ਯਾਤਰੀ ਹਵਾਈ ਉਡਾਨਾਂ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ। ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਾਮਾਨ ਦੀ ਢੋਆ-ਢੁਆਈ ਵਾਸਤੇ ਕਾਰਗੋ ਜਹਾਜ਼ ਹੀ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਵਿੱਚ ਬੀਤੇ ਸਾਲ ਮਾਰਚ 'ਚ ਲੱਗੀ ਤਾਲਾਬੰਦੀ ਵਾਂਗ ਹੀ ਕੁਝ ਕੈਨੇਡਾ ਵਾਸੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਕਈ ਭਾਰਤੀ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਫਸ ਕੇ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕਾਂ ਨੂੰ ਪਰਤਣ ਵਾਸਤੇ ਆਪਣੇ ਬਲਬੂਤੇ ਹੀ ਯਤਨ ਕਰਨੇ ਪੈਣੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਹਾਲ ਦੀ ਘੜੀ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈ ਜਾਣ ਲਈ ਕੋਈ ਬੰਦੋਬਸਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ। ਬੀਤੇ 4 ਮਈ ਤੱਕ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਉਡਾਨਾਂ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਸਨ,

ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਡਾਨਾਂ ਬੰਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚੋਂ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈ ਜਾਣ ਦਾ ਅਜੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਭਾਰਤੀ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਪੀਰਜ਼ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰਕ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦੀ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਜਾਣ ਵਾਸਤੇ ਲੋਕਾਂ

ਵਲੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਉਡਾਨਾਂ ਬੰਦ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਕੈਨੇਡਾ 'ਚੋਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਦੀ ਕੋਈ ਹੰਗਾਮੀ ਹਾਲਤ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਮਾਂ ਸਫ਼ਰ ਕਰਨ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਲੋਕ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਹਨ, ਉੱਥੇ ਰਹਿਣ ਤੇ ਵੈਕਸੀਨ ਦਾ ਟੀਕਾ ਲਗਵਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਕਰਕੇ ਓਟਾਰੀਓ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਂਤਕ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਨਾ ਨਿਕਲਣ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਭਾਰਤ ਦਾ ਕੌਂਸਲਖਾਨਾ ਵੀ ਬੰਦ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਮਰਜੈਂਸੀ 'ਚ ਕਿਸੇ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਜਾਂ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੌਂਸਲਖਾਨੇ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪਵੇ ਤਾਂ ਅਗਾਊਂ ਸਮਾਂ ਲੈਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

FUEL DISCOUNTS

UPTO 80 CENTS PER GALLON DISCOUNT
MAJOR NETWORK OF TRUCK STOPS

FUEL CARDS

NO CREDIT - NO PROBLEM
BEST CUSTOMER SERVICE

FACTORING

WE WANT TO MAKE FACTORING EASY FOR YOU
SAME-DAY FUNDING - NO HIDDEN FEES
COMPETITIVE RATES - 97% ADVANCE RATE

YOU BREAK DOWN

WE SHOW UP
24-HOUR ROADSIDE ASSISTANCE

TRUCK REPAIR & TIRE DISCOUNTS

GET NATIONAL ACCOUNT
NEARLY 3,000 HIGHLY SKILLED TECHNICIANS COAST TO COAST

FUEL MANAGEMENT

DAILY FUEL RATES IN PHONE APP

CALL FOR MORE INFO

(855)641-6955, (888)795-7035

ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ 15 ਅਤੇ 16 ਮਈ ਨੂੰ

ਦੋ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਖ਼ਤ ਮੁਕਾਬਲਾ ਗੁਰੂਘਰ ਦਾ ਢਾਈ ਲੱਖ ਡਾਲਰ ਖਰਚ ਆਵੇਗਾ

ਸੈਕਰਮੈਂਟੋ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ (ਹੁਸਨ ਲੜੋਆ ਬੰਗਾ) :

ਜਿੱਥੇ ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰੀ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਕਰਕੇ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਥੇ ਸਥਾਨਕ ਸਿਆਸੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਕਰਕੇ ਵੀ ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖ ਟੈਂਪਲ ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਚੋਣਾਂ 15 ਅਤੇ 16 ਮਈ ਨੂੰ ਹੋਣ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਧਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਖਿੱਚੋਤਾਣ ਵਧੀ ਹੋਈ ਹੈ ਤੇ ਦੋਨੋਂ ਧਿਰਾਂ ਹੀ ਸਿਰ ਧੜ ਦੀ ਬਾਜ਼ੀ ਲਾ ਬੈਠੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖ ਟੈਂਪਲ ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਚ ਭਾਵੇਂ ਤਿੰਨ ਧਿਰਾਂ ਚੋਣ ਅਖਾੜੇ ਵਿੱਚ ਕੁੱਦੀਆਂ ਸਨ ਪਰ ਮੁੱਖ ਮੁਕਾਬਲਾ ਦੋ ਧਿਰਾਂ ਵਿੱਚਕਾਰ ਹੀ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਦੂਸਰੇ ਦੇ ਵੋਟਰ ਤੇ ਸਪੋਂਟਰ ਤੋੜਨ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀਆਂ ਸਰਗਰਮ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ

ਪੰਮਾ ਤੇ ਲੰਗਰ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਧੜਾ (ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਸਲੇਟ), ਦੂਜਾ ਸਰਬ ਥਿਆੜਾ ਤੇ ਤੇਜਿੰਦਰ ਦੁਸਾਂਝ ਦਾ ਧੜਾ ਤੇ ਤੀਜਾ ਬੈਂਸ ਧੜਾ ਸਰਗਰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੇ ਬੈਂਸ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਆਗੂ ਜਸਵੰਤ ਬੈਂਸ ਨੇ ਹੋਰ ਚੰਗੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਲਈ ਵੀਡੀਓ ਅਪੀਲ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਬੈਂਸ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਆਗੂ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰੇ ਕਰਕੇ ਬਾਕੀ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਚੋਣਾ ਸਰਬਸੰਪਤੀ ਨਾਲ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਬਣੀ। ਇਸ ਵੇਰਾਂ ਮਸਲਾ ਬੜਾ ਪੇਚੀਦਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹੁਣ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੀ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀ ਬਦਲ ਗਈ ਹੈ, ਜਸਵੰਤ ਬੈਂਸ ਦੇ ਅਸਤੀਫੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਦੋ ਵਾਰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ ਤਨਾਅ ਪੂਰਨ ਵੀ ਹੋਈ ਤੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਸ਼ੋਸਲ ਮੀਡੀਏ ਚ ਬੇਅਦਬੀ

ਵੀ ਹੋਈ। ਸਰਬਜੀਤ ਥਿਆੜਾ ਤੇ ਤੇਜਿੰਦਰ ਦੁਸਾਂਝ (ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਧੜਾ) ਨੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧੜੇ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਪੰਮਾ ਧੜੇ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਝੂਠ ਪ੍ਰਚਾਰ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਨਾਕਾਰਿਆ ਹੈ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਬਾਨੀ ਸ, ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ

ਥਿਆਰ ਨਾਂ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਬਿਲਕੁਲ ਉਤਪੰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਣੀ। ਜਿਥੇ ਸਰਬ ਥਿਆੜਾ ਤੇ ਤੇਜਿੰਦਰ ਦੁਸਾਂਝ ਧੜਾ(ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਧੜਾ) ਪੂਰਾ ਸਰਗਰਮ ਹੈ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਗੁਰਨਾਮ ਪੰਮਾ ਤੇ ਲੰਗਰ ਧੜਾ (ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਸਲੇਟ) ਇਸ ਸਮੇਂ ਪੂਰਾ ਸਰਗਰਮ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕਰੀਬ ਢਾਈ ਲੱਖ ਡਾਲਰ ਖਰਚੇ ਜਾਣਗੇ ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਐਨੀ ਕੁ ਹੀ ਰਕਮ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਖਜਾਨੇ ਵਿਚ ਇਸ ਸਮੇਂ ਹੈ। ਦੋਨੋਂ ਧਿਰਾਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਦਾਅਵੇ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਦੋਨੋਂ ਧਿਰਾਂ ਹੀ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ, ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਕੀ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਸਮਾਂ ਦੱਸੇਗਾ ਪਰ ਫਿਲਹਾਲ ਪਰਸੋਂ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਗੁਰੂ ਦੀ ਗੱਲਕ ਹੀ ਖਾਲੀ ਕਰਨਗੀਆਂ।

ਫਾਈਜ਼ਰ ਵੈਕਸੀਨ 12 ਤੋਂ 15 ਸਾਲ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਤੇ ਅਸਰਦਾਇਕ-ਐਫ ਡੀ ਏ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਨਬਾਲਗਾਂ ਦੇ ਛੇਤੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗਾ ਟੀਕਾਕਰਨ

ਸੈਕਰਮੈਂਟੋ (ਹੁਸਨ ਲੜੋਆ ਬੰਗਾ):

ਫੂਡ ਐਂਡ ਡਰੱਗ ਐਡਮਿਨਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ (ਐਫ ਡੀ ਏ) ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਫਾਈਜ਼ਰ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਜਰਮਨ ਦੇ ਭਾਈਵਾਲ ਬਾਇਨਟੈਕ ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰ ਵੈਕਸੀਨ ਨਬਾਲਗਾਂ ਦੇ ਲਾਉਣ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਤੇ ਅਸਰਦਾਇਕ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਐਫ ਡੀ ਏ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ 12 ਤੋਂ 15 ਸਾਲ ਦੇ ਨਬਾਲਗ ਇਹ ਟੀਕਾ ਲਵਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ। ਸੈਂਟਰ ਫਾਰ ਡਸੀਜ਼ ਕੰਟਰੋਲ ਐਂਡ ਪ੍ਰੀਵੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਕਮੇਟੀ ਦੀ 12 ਮਈ ਨੂੰ ਹੋ ਰਹੀ ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਤੋਂ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਵੀਰਵਾਰ ਨੂੰ ਨਬਾਲਗ ਟੀਕਾ ਲਗਾ ਸਕਣਗੇ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਐਫ ਡੀ ਏ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਟੀਕਾਕਰਨ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਵਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿਚ ਇਹ ਪੜਾਅ ਵਧੇਰੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹਰ ਰਾਜ ਦੇ ਆਪਣੇ ਨਿਯਮ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੌਣ ਟੀਕਾਕਰਨ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਬਾਲਗਾਂ ਦੇ ਟੀਕੇ ਲਾ ਰਹੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਫਾਰਮੇਸੀਆਂ ਜਾਂ ਵੈਕਸੀਨੇਸ਼ਨ ਸਥਾਨ ਨਬਾਲਗਾਂ ਦੇ ਟੀਕਾਕਰਨ ਲਈ ਉਪਲਬੱਧ ਹੋਣਗੇ। ਦਸੰਬਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਮਿਲਣ ਉਪਰੰਤ 16 ਤੇ 17 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਯੁਵਕਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਫਾਈਜ਼ਰ ਟੀਕਾ ਲਵਾਉਣ ਦੀ ਖੁਲ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਥੇ ਵਰਣਨਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ

ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਦੋ ਹੋਰ ਵੈਕਸੀਨਾਂ ਜੋ ਮੋਡਰਨਾ ਤੇ ਜੌਹਨਸਨ ਐਂਡ ਜੌਹਨਸਨ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਹਨ, ਨਬਾਲਗਾਂ ਦੇ ਨਹੀਂ ਲਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਅਧਿਐਨ ਅਜੇ ਮੁਕੰਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੋਅ ਬਾਈਡਨ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਲੋੜੀਂਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਮਿਲਣ ਉਪਰੰਤ ਨਬਾਲਗਾਂ ਦੇ ਕੋਵਿਡ-19 ਟੀਕਾਕਰਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ 20000 ਫਾਰਮੇਸੀ ਕੇਂਦਰ ਤਿਆਰ ਬਰ ਤਿਆਰ ਹਨ। ਬਾਈਡਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੈ ਪਰ ਜੇਕਰ ਬੱਚੇ ਕੋਵਿਡ-19 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਇਹ ਲਾਗ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਫੈਲਾਅ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਨਬਾਲਗਾਂ ਦੇ ਟੀਕਾਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਮਿਲਣ ਉਪਰੰਤ ਮੈਂ ਆਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮਾਪੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜਿੰਨੀ ਛੇਤੀ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਟੀਕੇ ਲਗਵਾਉਣਗੇ।

ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੋਅ ਬਾਈਡਨ ਕੋਵਿਡ-19 ਟੀਕਾਕਰਨ ਵਿਚ ਤੇਜ਼ੀ ਲਿਆਉਣ ਲਈ 6 ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਗਵਰਨਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨਗੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਟਿਕ ਤੇ ਤਿੰਨ ਰਿਪਬਲੀਕਨ ਗਵਰਨਰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਬਾਈਡਨ ਬਹੁਤ ਛੇਤੀ ਓਹੀਓ, ਉਟਾਹ, ਮਾਸਾਚੂਸੈਟਸ, ਮੇਨੇ, ਮਿਨੀਸੋਟਾ ਤੇ ਨਿਊ ਮੈਕਸੀਕੋ ਦੇ ਗਵਰਨਰਾਂ ਨਾਲ ਵਰਚੁਅਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨਗੇ ਤੇ ਉਹ 4 ਜੁਲਾਈ ਤੱਕ 70% ਬਾਲਗਾਂ ਦੇ ਟੀਕਾਕਰਨ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਵਾਸਤੇ ਕਹਿਣਗੇ। ਮਾਸਾਚੂਸੈਟਸ, ਮੇਨੇ ਤੇ ਨਿਊ ਮੈਕਸੀਕੋ ਵਿਚ ਅੱਧਿਓਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਇਕ ਟੀਕਾ ਲੱਗ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਓਹੀਓ ਤੇ ਉਟਾਹ ਵਿਚ ਟੀਕਾਕਰਨ ਸੁਸਤ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨਾਲ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਾਈਡਨ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਗਵਰਨਰ ਟੀਕਾਕਰਨ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਟੀਕਾਕਰਨ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿਚ ਵੱਡਮੁਲਾ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ।

ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੋਅ ਬਾਈਡਨ ਕੋਵਿਡ-19 ਟੀਕਾਕਰਨ ਵਿਚ ਤੇਜ਼ੀ ਲਿਆਉਣ ਲਈ 6 ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਗਵਰਨਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨਗੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਟਿਕ ਤੇ ਤਿੰਨ ਰਿਪਬਲੀਕਨ ਗਵਰਨਰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਬਾਈਡਨ ਬਹੁਤ ਛੇਤੀ ਓਹੀਓ, ਉਟਾਹ, ਮਾਸਾਚੂਸੈਟਸ, ਮੇਨੇ, ਮਿਨੀਸੋਟਾ ਤੇ ਨਿਊ ਮੈਕਸੀਕੋ ਦੇ ਗਵਰਨਰਾਂ ਨਾਲ ਵਰਚੁਅਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨਗੇ ਤੇ ਉਹ 4 ਜੁਲਾਈ ਤੱਕ 70% ਬਾਲਗਾਂ ਦੇ ਟੀਕਾਕਰਨ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਵਾਸਤੇ ਕਹਿਣਗੇ। ਮਾਸਾਚੂਸੈਟਸ, ਮੇਨੇ ਤੇ ਨਿਊ ਮੈਕਸੀਕੋ ਵਿਚ ਅੱਧਿਓਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਇਕ ਟੀਕਾ ਲੱਗ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਓਹੀਓ ਤੇ ਉਟਾਹ ਵਿਚ ਟੀਕਾਕਰਨ ਸੁਸਤ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨਾਲ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਾਈਡਨ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਗਵਰਨਰ ਟੀਕਾਕਰਨ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਟੀਕਾਕਰਨ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿਚ ਵੱਡਮੁਲਾ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ।

ਬਾਲਟੀਮੋਰ ਕਾਊਂਟੀ ਵਿਚ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਵਿਚ 3 ਮੌਤਾਂ ਸ਼ੱਕੀ ਹਮਲਾਵਰ ਵੀ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ

ਸੈਕਰਮੈਂਟੋ (ਹੁਸਨ ਲੜੋਆ ਬੰਗਾ): ਬਾਲਟੀਮੋਰ ਕਾਊਂਟੀ ਵਿਚ ਹੋਈ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਵਿਚ 3 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਬਾਲਟੀਮੋਰ ਕਾਊਂਟੀ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਜੋਏ ਸਟੀਵਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਤੇ ਅੱਗ ਬੁਝਾਊ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਮਲੇ ਨੂੰ ਲੰਘੇ ਦਿਨ ਤੜਕਸਾਰ 6.40 ਵਜੇ ਦੇ ਆਸ ਪਾਸ ਫੁੱਡਲਾਅਨ ਵਿਚ ਗੋਲੀ ਚੱਲਣ ਤੇ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਤੁਰੰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੌਕੇ ਉਪਰ ਪੁੱਜੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਸ਼ੱਕੀ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਵਿਅਕਤੀ ਵੇਖਿਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਦਸਿਆ ਕਿ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸ਼ੱਕੀ ਹਮਲਾਵਰ ਬਾਲਗ ਮਰਦ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਦੋ ਬਾਲਗ ਮਰਦ ਤੇ ਇਕ ਬਾਲਗ ਔਰਤ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਵਿਚ ਮਾਰੀ ਗਈ ਹੈ। ਬਾਲਟੀਮੋਰ ਕਾਊਂਟੀ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ

ਬਾਲਟੀਮੋਰ ਕਾਊਂਟੀ ਵਿਚ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਉਪਰੰਤ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪੁੱਜੀ ਪੁਲਿਸ

ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਹੋਰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਵਿਚ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਇਆ ਵਿਅਕਤੀ ਖਤਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਤੇ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਵਿਚਾਲੇ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਹੋਣ ਦੀ

ਵੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਅੱਗ ਲੱਗੀ ਸੀ ਉਹ ਢਾਂਚਾ ਪੂਰੀ ਤਰਾਂ ਸੜ ਗਿਆ ਤੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੀਆਂ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਇਮਾਰਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪੁੱਜਾ ਹੈ।

ਫਰੀਮਾਂਟ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ 14 ਭਾਰਤੀ ਕੋਵਿਡ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਖਬਰ ਅਫਵਾਹ ਨਿਕਲੀ

ਸੈਕਰਮੈਂਟੋ (ਹੁਸਨ ਲੜੋਆ ਬੰਗਾ) : ਸਨਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਈਸਟ ਬੇਅ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਭਾਰਤੀ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਉਪਰ ਇਹ ਖਬਰ ਪੜ ਕੇ ਫਿਕਰਮੰਦ ਹੋ ਗਏ ਕਿ ਫਰੀਮਾਂਟ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ 14 ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਨੂੰ ਕੋਵਿਡ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਵਾਪਿਸ ਆਏ ਸਨ। ਈਸਟ ਬੇਅ ਖੇਤਰ ਦੇ ਇਕ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਅਮਰੀਕੀ ਨੇ ਫੇਸ ਬੁੱਕ ਉਪਰ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਇਕ ਗਵਾਂਢੀ ਵੱਲੋਂ ਸੁਨੇਹਾ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਇਕ ਸੂਤਰ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ 16 ਕੋਵਿਡ ਪਾਜ਼ੇਟਿਵ ਮਰੀਜ਼ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ 14 ਮਰੀਜ਼ ਉਹ ਹਨ ਜੋ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਪਰਤੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 3 ਮਰੀਜ਼ ਆਈ ਸੀ ਯੂ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹਨ। ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਉਪਰ ਇਹ ਖਬਰ ਪੜ ਕੇ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਡਾਕਟਰ ਵੀ ਹੈਰਾਨ ਹਨ। ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਜਨ ਸੰਪਰਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਗਿਸੇਲਾ ਹਰਨੰਦੇਜ਼ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਖਬਰ ਬਿਲਕੁਲ ਝੂਠੀ ਹੈ ਤੇ ਕੋਰੀ ਅਫਵਾਹ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਕੋਵਿਡ ਦੇ 6 ਮਰੀਜ਼ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਵਲ ਇਕ ਮਰੀਜ਼ ਆਈ ਸੀ ਯੂ ਵਿਚ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਫੋਨ ਆਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਉਪਰ ਇਹ ਖਬਰ ਪੜੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਪਰਤਿਆ ਵਿਅਕਤੀ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਹਸਪਤਾਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਉਪਰ ਪਾਏ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਕੋਵਿਡ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਨੌਬਤ ਨਹੀਂ ਆਈ ਜਦਕਿ ਇਸ ਸਾਲ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਜ਼ਰੂਰ ਭਾਰੀ ਤਦਾਦ ਵਿਚ ਕੋਵਿਡ ਮਰੀਜ਼ ਹਸਪਤਾਲ ਪੁੱਜੇ ਸਨ।

ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹਥਿਆਰ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ 3 ਫੌਜੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ, ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ 20 ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ

ਸੈਕਰਮੈਂਟੋ (ਹੁਸਨ ਲੜੋਆ ਬੰਗਾ): ਸੰਘੀ ਏਜੰਟਾਂ ਨੇ ਫੋਰਟ ਕੈਂਪਬੈਲ ਵਾਸੀ 3 ਫੌਜੀਆਂ ਨੂੰ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹਥਿਆਰ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ

ਸਮਾਜ ਵਿਰੋਧੀ ਅਨਸਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਫੌਜੀਆਂ ਵਿਚ ਡੋਮਾਰਕਸ ਐਡਮਜ਼, ਜਾਰੀਅਸ ਬਰੂਨਸਨ ਤੇ ਬਰਾਨਡਨ ਮਿਲਰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਉਮਰ 22 ਸਾਲ ਦੇ ਕਰੀਬ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਅਮਰੀਕੀ ਫੌਜ ਦੇ ਕਲਾਰਕਸਵਿਲੇ ਟਿਕਾਣੇ ਉਪਰ ਤਾਇਨਾਤ ਸਨ। ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਅਮਰੀਕੀ ਫੌਜ ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਜਾਂਚ ਡਵੀਜ਼ਨ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਟਾਰਨੀ ਮੈਰੀ ਜੇਨ ਸਟੀਵਰਟ ਨੇ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਇਸ ਸਾਲ 26 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਪੁਲਿਸ ਇਕ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਦੀ ਘਟਨਾ ਉਪਰੰਤ ਮੌਕੇ ਉਪਰ ਪੁੱਜੀ ਸੀ ਜਿਥੇ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਇਕ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਹਥਿਆਰ ਬਰਾਮਦ ਹੋਏ ਸਨ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪੰਜ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਕਰਾਲਕਸਵਿਲੇ ਦੇ ਫੈਡਰਲ ਫਾਇਰ ਆਰਮਜ਼ ਲਾਇਸੈਂਸਿੰਗ ਡੀਲਰਾਂ ਤੋਂ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਉਪਰੰਤ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਹਥਿਆਰ ਐਡਮਜ਼, ਬਰੂਨਸਨ ਤੇ ਮਿਲਰ ਨੇ ਖਰੀਦੇ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਤੰਬਰ 2019 ਤੋਂ ਬਾਅਦ 91 ਅਗਨ ਸ਼ਸਤਰ ਖ੍ਰੀਦੇ। ਇਹ ਅਗਨ ਸ਼ਸਤਰ ਕਲਾਰਕਸਵਿਲੇ, ਓਕ ਗਰੇਵ, ਕੈਂਟੂਕੀ, ਹੋਪਕਿਨਸਵਿਲੇ, ਫੋਰਟ ਕੈਂਪਬੈਲ ਤੇ ਪੈਡੂਕਾਹ ਤੋਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਡੀਲਰਾਂ ਤੋਂ ਖਰੀਦੇ ਗਏ ਸਨ। ਜੇਕਰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਫੌਜੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਲਾਏ ਦੋਸ਼ ਸਹੀ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਏ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹਰੇਕ ਨੂੰ 20 ਸਾਲ ਜੇਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਦੂਸਰੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਲਿਜਾਣ, ਹਥਿਆਰ ਖਰੀਦਣ ਸਮੇਂ ਝੂਠੇ ਬਿਆਨ ਦੇਣ, ਲਾਇਸੈਂਸ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨ, ਵਾਇਰ ਫਰਾਡ ਤੇ ਕਾਲਾ ਪੰਨ ਚਿੱਟਾ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ ਗਏ ਹਨ।

BJP, RSS ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਹਿੰਦੂ ਮੰਦਰ ਨਿਊਜਰਸੀ ਵਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮਨੁੱਖਤਾ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਵੱਡਾ ਫਰਾਡ ਦਲਿਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਵੀਜ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਬਣਾਇਆ ਗੁਲਾਮ

ਨਿਊਜਰਸੀ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼: ਹੋਮਲੈਂਡ ਸਕਿਓਰਿਟੀ, ਐਫਬੀਆਈ ਸਵੈਟ ਟੀਮ ਅਤੇ ਲੇਬਰ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਭਾਰੀ ਫੋਰਸ ਨਾਲ ਮੰਦਰ ਵਿਚ ਛਾਪਾ ਮਾਰਿਆ। ਜਿੱਥੇ ਮੰਦਰ ਦੇ ਪੁਜਾਰੀ ਬਣਾਕੇ ਲਿਆਏ 200 ਦਲਿਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਲਾਮ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜਾਨਵਰਾਂ ਵਾਲਾ ਸਲੂਕ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ 13 ਘੰਟੇ ਸ਼ਖ਼ਤ ਕੰਮ ਲੈ ਕੇ ਤਨਖਾਹ \$1per hour ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ।

ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਮੰਗਲਵਾਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੋਚਸਨਵਾਸੀ ਅੱਖਰ ਪੁਰਸ਼ੋਤਮ ਸਵਾਮੀਨਾਰਾਇਣ ਸੰਸਥਾ, ਹਿੰਦੂ ਸੰਪਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਬੀਜੇਪੀ ਤੇ ਆਰਐਸਐਸ ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਨੇੜਲਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਅਤੇ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੰਦਰ ਉਸਾਰੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੈਂਕੜੇ ਨੀਵੀਆਂ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਲਗਾਤਾਰ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਕੀਤਾ। ਨਿਰਮਾਣ ਅਧੀਨ ਚੱਲ ਰਹੇ ਇਸ ਮੰਦਰ ਦਾ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਦਲਿਤ ਦਿਨ ਰਾਤ ਕੰਮ ਕਰ

ਰਹੇ ਸਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਤੋਂ ਛੁਪਾ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਜੋ ਮੰਦਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੰਦਰ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਨੌਕਰੀ ਦੇਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਦੇ ਕੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕੰਮ ਦੇ ਮਿਆਰ ਦੇ ਘੱਟੇ ਅਤੇ ਕਾਫੀ ਸਮਾਂ ਛੁੱਟੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਦਲਿਤ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦਲਿਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਵੀਜ਼ਾ, ਜਾਂ ਆਰ -1 ਵੀਜ਼ਾ 'ਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ- ਪਾਦਰੀਆਂ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਅਸਥਾਈ ਵੀਜ਼ੇ ਅਤੇ ਮਿਸ਼ਨਰੀਆਂ ਵਰਗੇ ਧਾਰਮਿਕ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਅਤੇ ਦਾਅਵੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵਲੰਟੀਅਰ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਕਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਉੱਤੇ ਹਸਤਾਖਰ ਕਰਵਾ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਸੀ, ਜੋ ਅਕਸਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੁਤਾਵਾਸ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਕੁਸ਼ਲ ਕਾਰੀਗਰ ਜਾਂ

ਸਜਾਵਟੀ ਚਿੱਤਰਕਾਰ ਸਨ।

ਦਲਿਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਿਨ ਵਿਚ 13 ਘੰਟੇ ਸਾਈਟ 'ਤੇ ਹੱਥੀਂ ਕਿਰਤ ਕੀਤੀ, ਵੱਡੇ ਪੱਥਰ ਚੁੱਕਣ, ਕ੍ਰੇਨਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਭਾਰੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਚੁੱਕਣ, ਸੜਕਾਂ ਅਤੇ ਤੂਫਾਨ ਦੇ ਸੀਵਰੇਜ ਬਣਾਉਣ, ਟੋਏ ਪੁੱਟਣ ਅਤੇ ਬਰਫ ਦੀ ਕਟਾਈ, ਹਰ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਲਈ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ \$450 ਹੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿਚ

ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ \$50 ਡਾਲਰ ਨਕਦ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਪੈਸੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿਚ ਜਮਾਂ ਕਰਵਾਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਚੰਗੀ ਨੌਕਰੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਵੇਖਣਗੇ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੋਚਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪਸ਼ੂਆਂ ਵਰਗਾ ਸਲੂਕ ਕੀਤਾ ਜਾਏਗਾ, ਜਾਂ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਬਿਮਾਰ ਨਹੀਂ

ਹੋਣਗੀਆਂ।'

‘ਸਵਤੀ ਸਾਵੰਤ, ਜੋ ਨਿਊਜਰਸੀ ਵਿੱਚ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵਕੀਲ ਹੈ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਮਰਦਾਂ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਦੁਰਦਸ਼ਾ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਉਸ ਨੇ ਗੁਪਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਦਰ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਗਠਿਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੋਵਾਂ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਟੀਮਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ।

ਨਹਿਰ 'ਚੋਂ ਮਿਲੀ ਨਵਜੰਮੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਲਾਸ਼, ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ

ਗਲਾਸਗੋ/ਲੰਡਨ (ਮਨਦੀਪ ਖੁਰਮੀ ਹਿੰਮਤਪੁਰਾ): ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਬੇਟੇਪਣ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਭਰਦੀ ਘਟਨਾ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਲੰਡਨ 'ਚ ਵਾਪਰੀ ਹੈ। ਲੰਡਨ ਦੇ ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰੈਂਡ ਯੂਨੀਅਨ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਵਜੰਮੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਮੈਟਰੋਪੋਲੀਟਨ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਪੈਰਾ ਮੈਡੀਕਲ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਐਤਵਾਰ ਦੁਪਹਿਰ ਤਕਰੀਬਨ 1.20 ਵਜੇ ਪੁਰਾਣੀ ਓਕ ਲੇਨ ਨੇੜੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚੋਂ ਮਿਲੀ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਜਿਸ ਉਪਰੰਤ ਸਿਹਤ ਮਾਹਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਐਲਾਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਕਈ ਸੜਕਾਂ ਅਤੇ ਮਾਰਗਾਂ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਘੇਰਾਬੰਦੀ ਕਰਕੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ 1000 ਗੈਸ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਉੱਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਾਈਬਰ ਹਮਲਾ

ਚੈਂਬਲ, ਗਾ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਦੱਖਣ-ਪੂਰਬ ਵਿੱਚ 1000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਗੈਸ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਤੇਲ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਬੰਦ ਹੋਣ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਸਾਈਬਰ ਹੈਕਰਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਸੋਫਟਵੇਅਰ ਤੇ ਇੰਟਰਨੈਟ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਜਿਸਨਾਲ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਪਾਈਪ ਲਾਈਨ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਹੈਕਰ ਵੱਡੀ ਫ਼ੌਰਤੀ ਮੰਗ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਪਾਈਪ ਲਾਈਨ ਨੂੰ ਬੰਦ ਹੋਏ ਪੰਜ ਦਿਨ ਹੋ ਗਏ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚੱਲਦੇ ਵਾਲੇ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਰ ਚਿੰਤਤ ਹਨ।

ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਟਰੱਕ, ਸਮੁੰਦਰੀ ਜਹਾਜ਼ ਜਾਂ ਰੇਲ ਰਾਹੀਂ ਵਾਹਨ ਚਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਹਵਾਈ ਔਡਿਆਂ ਨੂੰ ਬਾਲਣ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸਬੰਧੀ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਗਣ ਲਈ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਸ ਅਲਾਮ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਕੋਲੋਨੀਅਲ ਪਾਈਪਲਾਈਨ, ਜੋ ਕਿ ਪੂਰਬੀ ਤੱਟ ਤੇ ਖਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਦੇ ਲਗਭਗ 45% ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੀ, ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਬਾਲਣ ਪਾਈਪਲਾਈਨ ਹੈ। ਜਿਸ 'ਤੇ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਸਾਈਬਰ ਅਟੈਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਇਹ ਉਹ ਕੰਪਿਊਟਰ ਹੈਕਰ ਹਨ ਜੋ ਕੰਪਿਊਟਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਜਿੰਦੇ ਲਗਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਫਿਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੋਲਣ

ਲਈ ਆਪਣੀ ਮੰਗ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਹਮਲੇ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਜ਼ੁਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਬਾਰੇ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ।

ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੇ ਐਨਰਜੀ ਰਾਜ ਸਕੱਤਰ ਜੈਨੀਫਰ ਗ੍ਰੈਨਹੋਮ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਈਪ ਲਾਈਨ ਦੇ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸੇ ਨੇ ਸੋਮਵਾਰ ਦੇਰ ਨਾਲ ਹੱਥੀਂ ਮੁੜ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਉਮੀਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਮੁੜ ਚਾਲੂ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਵਾਹਨ ਚਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਅਜੇ ਵੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਦਿਨ ਹੋਰ ਲੱਗ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਪਾਈਪ ਲਾਈਨ ਟੈਕਸਾਸ ਦੇ ਖਾੜੀ ਤੱਟ ਤੋਂ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੇ ਮਹਾਨਗਰ ਖੇਤਰ ਤੱਕ ਚਲਦੀ ਹੈ। ਕਲੋਜ਼ਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਈਪ ਲਾਈਨ 'ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਿਰਭਰ

ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਅਲਾਬਾਮਾ, ਜਾਰਜੀਆ, ਟੇਨੇਸੀ ਅਤੇ ਕੈਰੋਲੀਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਵਰਜੀਨੀਆ ਵਿਚ, ਰਾਜ ਦੇ 7.7% ਰਾਜ ਦੇ ਲਗਭਗ 3,900 ਗੈਸ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਨੇ ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਤੇਲ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ, ਗੈਸਬੱਡੀ.ਕੌਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੋ ਸਪਲਾਈ ਨੂੰ ਟਰੈਕ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਉੱਤਰੀ ਕੈਰੋਲੀਨਾ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ 5,400 ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚੋਂ 8.5% ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਨ।

ਇੱਥੇ ਗੈਸੋਲੀਨ ਦੀਆਂ ਵੱਧੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਖਿੰਡੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਗਰਮੀਆਂ ਦੇ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਦੇ ਮੌਸਮ ਵਿੱਚ ਪਾਈਪਲਾਈਨ ਦੀ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਵੀ, ਗ੍ਰੈਨਹੋਮ ਨੇ ਗੈਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ, 'ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਕੀਮਤ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।'

ਤਿੰਨ ਜੌੜੇ ਨਬਾਲਗ ਭੈਣ-ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕੋਵਿਡ ਪੀੜਤਾਂ ਦੀ ਮੱਦਦ ਲਈ ਜੁਟਾਏ ਪੈਂਟੇ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਡਾਲਰ

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ (ਹੁਸਨ ਲੜੋਆ ਬੰਗਾ): ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਅਮਰੀਕੀ ਤਿੰਨ ਜੌੜੇ ਭੈਣ-ਭਰਾ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਭਿਆਨਕ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਕੋਰੋਨਾ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਨਾਲ ਜੂਝ ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੱਦਦ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹਨ। 15 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਜੀਆ, ਕਰੀਨਾ ਤੇ ਅਰਮਾਨ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਆਕਸੀਜਨ ਤੇ ਵੈਂਟੀਲੇਟਰ ਭੇਜਣ ਲਈ 2,80,000 ਡਾਲਰ ਜੁਟਾਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਫੰਡ ਆਪਣੇ ਸਕੂਲ ਵਿਚਲੇ ਦੋਸਤਾਂ-ਮਿੱਤਰਾਂ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵੈਕਸੀਨ ਸਪਲਾਈ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਚੈਰੀ ਹਿੱਲ, ਨਿਊ ਜਰਸੀ ਵਾਸੀ ਭੈਣ-ਭਰਾ 'ਲਿਟਲ ਮੈਨਟਰਜ਼' ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਹਨ ਜੋ ਇਕ ਗੈਰ-ਮੁਨਾਫਾ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਬੱਚਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਸੰਸਥਾ ਸਥਾਨਕ ਤੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਸਥਾ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਸਟਾ ਰੀਕਾ, ਬਰਾਜ਼ੀਲ ਤੇ ਫਿਲਾਡੇਲਫੀਆ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਵਿਚ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਸ ਤੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਦੀ ਦੂਸਰੀ ਲਹਿਰ ਛੇਤੀ ਖਤਮ ਹੋਵੇ ਤੇ ਸਾਡੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਸੰਕਟ ਦੀ ਘੜੀ ਵਿਚ ਇਕ ਦੂਸਰੇ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜੀ-7 ਸੰਮੇਲਨ ਵਿਚ ਭਾਗ ਨਹੀਂ ਲੈਣਗੇ

ਦਿੱਲੀ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬੋਰਿਸ ਜੌਨਸਨ ਦੇ ਸੱਦੇ 'ਤੇ 11 ਤੋਂ 13 ਜੂਨ ਨੂੰ ਕੋਰਨਵਾਲ ਵਿਖੇ ਜੀ-7 ਸੰਮੇਲਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਨ, ਪਰ ਕੋਰਨਾ ਸੰਕਟ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਯਾਤਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਕਿਹਾ 'ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬੋਰਿਸ ਜੌਨਸਨ ਵੱਲੋਂ ਜੀ -7 ਸੰਮੇਲਨ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਸੱਦੇ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਮੌਜੂਦਾ ਕੋਵਿਡ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜੀ-7 ਸੰਮੇਲਨ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ।

ਯੂਐਸ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੋਅ ਬਾਈਡਨ ਜੀ-7 ਦੀ ਬੈਨਕ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਬੈਨਕ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਨਤ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾਵਾਂ - ਯੂ.ਕੇ., ਯੂ.ਐਸ., ਕੈਨੇਡਾ, ਫਰਾਂਸ, ਜਰਮਨੀ, ਇਟਲੀ ਅਤੇ ਜਾਪਾਨ ਨੂੰ ਇਕੱਠਿਆਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਗਰੁੱਪਬੰਦੀ ਦਾ ਇਹ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸੰਮੇਲਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੀ-7 ਸੰਮੇਲਨ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਵਲੋਂ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ

ਵਿੱਚ ਕੋਰਨਾ ਵਾਈਰਸ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਅਰਥਚਾਰੇ 'ਤੇ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਅਤੇ ਦੱਖਣੀ ਕੋਰੀਆ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਵੀ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਬੁਲਾਇਆ ਸੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੀਐਮ ਮੋਦੀ ਅਗਸਤ 2019 ਵਿਚ ਫਰਾਂਸ ਵਿਚ ਹੋਏ ਜੀ-7 ਸਿਖਰ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ 2020 ਦੇ ਸਿਖਰ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿਚ ਵੀ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ,

ਪਰ ਉਸ ਸੰਮੇਲਨ ਨੂੰ ਵੀ ਕੋਰਨਾ ਵਾਈਰਸ ਕਾਰਨ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਜਨਵਰੀ ਵਿਚ, ਯੂ.ਕੇ. ਦੇ ਇਕ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ 'ਵਿਸ਼ਵ ਦੀ ਫਾਰਮੇਸੀ' ਵਜੋਂ, ਭਾਰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੁਨੀਆ ਦੇ 50% ਤੋਂ ਵੱਧ ਟੀਕਿਆਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਨੇ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਮਿਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ।' ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਵਿਡ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜੌਹਨਸਨ ਨੇ ਗਣਤੰਤਰ ਦਿਵਸ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਆਪਣੀ ਯਾਤਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

1984 ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਤੋਂ ਦਾਨ ਲੈ ਕੇ ਕੀਤਾ ਇਤਿਹਾਸ ਕਲੰਕਤ- ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਅਮਿਤਾਭ ਬਚਨ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀ 2 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮਦਦ ਉਤੇ ਜਾਗੋ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਦੇ ਚਲਦੇ ਹੀ ਜਾਗੋ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ.ਕੇ ਨੇ ਸਾਰੀ ਰਾਸ਼ੀ ਅਮਿਤਾਭ ਬੱਚਨ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਟਵਿੱਟਰ ਉਤੇ ਵੀਡੀਓ ਜਾਰੀ ਕਰ ਕੇ ਦਿਤੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ 'ਅਸੀਂ 1984 ਦੇ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ, ਅਮਿਤਾਭ ਬਚਨ ਵਲੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਲਈ ਦਿੱਤੇ 2 ਕਰੋੜ

ਰੁਪਏ ਦਾ ਦਾਗੀ ਧਨ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗੇ ਅਤੇ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਵਾਂਗੇ ਕਿ ਇਸ ਧਨ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਜਲਦੀ ਹੋਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ

ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਕਲੰਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ 2 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਨਾਲ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀਆਂ ਨਹੀਂ ਚਲਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ। ਬਾਦਲਾਂ ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਸਾਧਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਜੀ ਕੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਡੇਰਿਆਂ ਪਿੱਛੇ ਲੱਗੇ ਸੀ, ਕੇਵਲ ਵੋਟਾਂ ਲਈ ਅੱਜ ਅਮਿਤਾਭ ਪਿੱਛੇ ਲੱਗ ਗਏ ਕੇਵਲ ਨੌਟ ਲਈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੂਨੀ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਦਾਨ ਨਾਲ ਕਮੇਟੀ ਨਹੀਂ ਚਲਦੀ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਗੁਰੂ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਾਲ ਚਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਕੋਟਕਪੂਰਾ ਗੋਲੀਕਾਂਡ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਵੀਂ ਐਸਆਈਟੀ ਬਣਾਈ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੋਟਕਪੂਰਾ ਗੋਲੀ ਕਾਂਡ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਏਡੀਜੀਪੀ (ਵਿਜੀਲੈਂਸ) ਐਲਕੇ ਯਾਦਵ, ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਲੁਧਿਆਣਾ ਰਾਕੇਸ਼ ਅਗਰਵਾਲ, ਡੀਆਈਜੀ ਫਰੀਦਕੋਟ ਰੋਜ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅਧਾਰਤ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰੀ ਨਵੀਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਟੀਮ (ਸਿਟ) ਦਾ ਗਠਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਪੱਤਰ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਹਿਯੋਗ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਮਾਹਿਰ ਨੂੰ ਟੀਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬੀਤੇ ਦਿਨ ਹੀ ਐਲਕੇ ਯਾਦਵ ਨੂੰ ਬਤੌਰ ਏਡੀਜੀਪੀ ਪਦਉਨਤ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਐਲਕੇ ਯਾਦਵ ਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਕੋਟਕਪੂਰਾ ਗੋਲੀਕਾਂਡ ਬਾਰੇ ਆਈ. ਜੀ ਕੁੰਵਰ ਵਿਜੈ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਨਵੀਂ ਜਾਂਚ ਟੀਮ

ਵਿਚ ਏਡੀਜੀਪੀ ਰੈਂਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ ਗਠਿਤ ਕੀਤੀ ਨਵੀਂ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਨੂੰ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇਣ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਵੀਂ ਟੀਮ 14 ਅਕਤੂਬਰ 2015 ਅਤੇ 7 ਅਗਸਤ 2018 ਨੂੰ ਦਰਜ ਐਫਆਈਆਰ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗੀ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਮੁਕਦਮੇ ਕੋਟਕਪੂਰਾ ਗੋਲੀ ਕਾਂਡ ਬਾਰੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਯੁਕਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨਗੇ, ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ

ਦਸਤਖਤ ਕਰਨਗੇ, ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਗਵਾਹ ਹੋਣਗੇ, ਟੀਮ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਮੀਡੀਆ ਨਾਲ ਕੋਈ ਗੱਲਬਾਤ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ, ਪੜਤਾਲ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਵੀ ਬਿੰਦੂ ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਲੀਕ ਨਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਇੰਨ ਬਿੰਨ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਕਿਸੀ ਵੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਤੇ ਬਾਹਰੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਣਗੇ।

ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕੋਟਕਪੂਰਾ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਐਸਐਚਓ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪੰਧਰ ਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਵਲੋਂ ਆਈਜੀ ਕੁੰਵਰ ਵਿਜੈ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਪੜਤਾਲ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵਿਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਕੁੰਵਰ ਵਿਜੈ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਟੀਮ ਵਿਚ ਕੁੰਵਰ ਵਿਜੈ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ, ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਕਿਰਕਿਰੀ ਹੋ ਗਈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਰਨਾ ਫੈਲਿਆ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਕੋਰਨਾ ਵਾਈਰਸ ਨੇ ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪੈਰ ਪਸਾਰ ਲਏ ਹਨ, ਜੋ ਵੱਡੀ ਡਿਕਰਮੰਦੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ। ਲਿਹਾਜ਼ਾ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਹੁਣ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਵਿਡ-19 ਦੀ ਸਕਰੀਨਿੰਗ ਤੇ ਟੈਸਟਿੰਗ ਦਾ ਘੇਰਾ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਅੰਕੜੇ ਮੁਤਾਬਕ ਸੂਬੇ ਦੇ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਰਨਾ ਕਰਕੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਦੀ ਦਰ 2.7 ਫੀਸਦ ਹੈ ਜਦੋਂਕਿ ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰਾਂ 'ਚ ਇਹ ਦਰ ਇਕ ਫੀਸਦ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਤਕੀ ਕੋਰਨਾ ਦੀ ਵੱਡੀ ਮਾਰ ਮਾਲਵਾ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪਈ ਹੈ।

ਪਰਮੀਸ਼ ਵਰਮਾ ਖਾਲਸਾ ਏਡ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੋਰਨਾ ਪੀੜਤ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨਗੇ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ :

ਹੁਣ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕ ਤੇ ਅਦਾਕਾਰ ਪਰਮੀਸ਼ ਵਰਮਾ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਅਕਾਊਂਟਸ 'ਤੇ ਇਕ ਵੀਡੀਓ ਸਾਂਝੀ ਕਰਕੇ ਕੋਰਨਾ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ

ਆਖੀ ਹੈ। ਅਸਲ 'ਚ ਪਰਮੀਸ਼ ਵਰਮਾ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਸੰਸਥਾ ਖਾਲਸਾ ਏਡ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਉਹ ਕੋਰਨਾ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨਗੇ। ਖਾਲਸਾ ਏਡ ਵਲੋਂ ਬਾਹਰਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਭਾਰਤ 'ਚ ਆਕਸੀਜਨ ਦੀ ਘਾਟ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

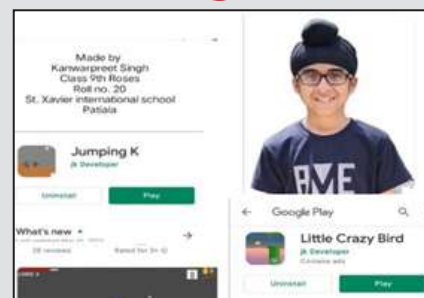
ਪਰਮੀਸ਼ ਵੀਡੀਓ 'ਚ ਜਿਥੇ ਕੋਰਨਾ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਦਾ ਪ੍ਰਣ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਥੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਅੱਗੇ ਆ ਕੇ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੋਰਨਾ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਕਾਰਨ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਸਾਹ ਲੈਣ ਲਈ ਲੜ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਲੋਕ ਮੌਤ ਦੇ ਮੂੰਹ 'ਚ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਆਓ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਯਤਨ ਕਰਕੇ ਸਭ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੀਏ ਤੇ ਜਿਹੜੇ ਵੀ ਲੋਕ ਡੋਨੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਉਹ ਡੋਨੇਸ਼ਨ ਕਰਨ ਤਾਂ ਕਿ ਕੀਮਤੀ ਜਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾ ਸਕੀਏ।

ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਅਦਾਕਾਰ ਰਣਦੀਪ ਹੁੱਡਾ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਦਾਕਾਰ ਦੇਵ ਖਰੌੜ ਵੀ ਖਾਲਸਾ ਏਡ ਨਾਲ ਹੱਥ ਮਿਲਾ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

13 ਸਾਲਾ ਬੱਚੇ ਕੰਵਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੋ ਮਹੀਨੇ 'ਚ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ ਵੀਡੀਓ ਗੇਮਜ਼, 'ਗੇਮਜ਼ ਪਲੇਅ ਸਟੋਰ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ

ਪਟਿਆਲਾ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ :

ਲਾਕਡਾਊਨ ਦੌਰਾਨ ਜਿੱਥੇ ਬਹੁਤੇ ਬੱਚੇ ਮੋਬਾਈਲ 'ਤੇ ਗੇਮ ਖੇਡ ਕੇ ਸਮਾਂ ਖਰਾਬ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਉਥੇ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਹੋਣਹਾਰ ਬੱਚੇ ਨੇ ਵਿਹਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਆਪ ਆਨਲਾਈਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਿੰਗ ਸਿੱਖ ਕੇ ਦੋ ਵੀਡੀਓ ਗੇਮਜ਼ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। 13 ਸਾਲਾ ਕੰਵਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ

ਬਣਾਈਆਂ ਵੀਡੀਓ ਗੇਮਜ਼ ਪਲੇਅ ਸਟੋਰ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹਨ। ਸੇਂਟ ਜੇਵੀਅਰ ਸਕੂਲ ਦੇ ੯ਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕੰਵਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਲੰਘੇ ਵਰੇ ਲਾਕਡਾਊਨ ਦੌਰਾਨ ਮੋਬਾਈਲ 'ਤੇ ਵੀਡੀਓ ਗੇਮਜ਼ ਖੇਡਣ ਲੱਗਿਆ ਤਾਂ ਇਕ ਦਿਨ ਖੁਦ ਦੀ ਗੇਮ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਖਾਹਿਸ਼ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੇਮ ਖੇਡਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਗੇਮ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਆਨਲਾਈਨ ਕਾਫੀ ਭਾਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਫੇਰ ਸੀ ਪਲੱਸ ਪਲੱਸ ਅਤੇ ਜਾਵਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਿੰਗ ਸਿੱਖ ਲਈ। ਕਰੀਬ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਪਹਿਲੀ ਗੇਮ 'ਜੰਪਿੰਗ ਕੇ' ਨਾਂ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਹੋਰ ਗੇਮ ਲਿਟਲ ਕਰੇਜ਼ੀ ਬਰਡ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਦੋਵੇਂ ਗੇਮਜ਼ ਪਲੇਅ ਸਟੋਰ 'ਤੇ ਅਪਲੋਡ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਕੰਵਰਦੀਪ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਇਕ ਗੇਮ ਹੁਣ ਤਕ 350 ਤੋਂ ਵੱਧ ਤੇ ਦੂਸਰੀ ਗੇਮ 100 ਤੋਂ ਵੱਧ ਡਾਊਨਲੋਡ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਕੰਵਰਪ੍ਰੀਤ ਦੇ ਪਿਤਾ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੁੱਤਰ ਇਸੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਭਵਿੱਖ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਕੈਨੇਡਾ ਭੇਜੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਪੱਖੇ ਕਾਰਨ ਪਤੀ ਨੇ ਕੀਤੀ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ

ਕੋਟਕਪੂਰਾ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਪਰਿਵਾਰਕ ਕਲੇਸ਼ ਤੋਂ ਤੰਗ ਆ ਕੇ ਵਿਆਹੇ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਲਈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ (ਸੱਸ), ਰੁਪਿੰਦਰ ਕੌਰ (ਚਾਚੀ ਸੱਸ), ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਚਾਚਾ ਸਹੁਰਾ) ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਆਸੀ ਕਲਾਂ, ਜ਼ਿਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਅਤੇ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ (ਪਤਨੀ) ਅਤੇ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਦੀ ਤਾਈ ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਅਸੀਂ ਕਲਾਂ ਹਾਲ ਕੈਨੇਡਾ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 25 ਸਾਲ ਦੇ ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਪੱਖੇ ਨਾਲ ਲਟਕਦੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਲਾਸ਼ ਕੋਲੋਂ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਨੋਟ ਵੀ ਮਿਲਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਦਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਠਹਿਰਾਇਆ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਿਤਾ ਬੱਗਿਆਣਾ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਸਰਪੰਚ ਜਬਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਲੜਕਾ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਦਾ ਇੱਛੁਕ ਸੀ ਤੇ ਉਸ ਨੇ 25 ਅਗਸਤ 2019 ਨੂੰ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਭੇਜਿਆ ਸੀ। ਕੁੜੀ ਜਦ ਵਿਦੇਸ਼ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਤਦ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਲੜਕੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਸਨ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਰਚਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਦਿਮਾਗੀ ਬੋਝ ਲੈ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਅੱਗੋਂ ਵੀ ਉਸ 'ਤੇ ਹੋਰ ਪੈਸੇ ਭੇਜਣ ਲਈ ਦਬਾਅ ਪਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਹਰਵਿੰਦਰ ਨੇ ਤੰਗ ਆ ਕੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਲਈ।

ਸਾਬਕਾ ਸਿੱਖ ਫੌਜੀ ਅਫਸਰ 'ਤੇ ਤਸ਼ੱਦਦ ਢਾਹੁਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ 8 ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਐਫ ਆਈ ਆਰ ਦਰਜ ਯੂ ਪੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਸਖ਼ਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦੁਆਇਆ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ/(ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ): ਦਿੱਲੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਯੂ.ਪੀ. ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਸਾਬਕਾ ਸਿੱਖ ਫੌਜੀ ਅਫਸਰ 'ਤੇ ਤਸ਼ੱਦਦ ਢਾਹੁਣ, ਉਸ ਨਾਲ ਬਦਸਲੂਕੀ ਕਰਨ ਤੇ ਧਰਮ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ 8 ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਐਫ ਆਈ ਆਰ ਦਰਜ ਕਰ ਲਈ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਹੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਦਿੱਲੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ. ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿਰਸਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜ਼ਿਲਾ ਪੀਲੀਭੀਤ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਥਾਣਾ ਪੁਰਨਪੁਰ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਰਾਮ ਨਰੇਸ਼ ਸਿੰਘ, ਰਈਅਸ ਅਹਿਮਦ ਤੇ 6 ਹੋਰਨਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਐਫ ਆਈ ਆਰ ਨੰਬਰ 22 ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 147, 323, 342 ਅਤੇ 504 ਆਈ ਪੀ ਸੀ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਹੀ ਰੇਸ਼ਮ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਹਿਰਾਸਤੀ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕੀਤੀ, ਉਸ 'ਤੇ ਅਣਮਨੁੱਖੀ ਤਸ਼ੱਦਦ ਢਾਹਿਆ ਤੇ ਧਰਮ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕੀਤਾ।

ਸ੍ਰੀ ਸਿਰਸਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਸ ਪੀ ਪੀਲੀਭੀਤ ਕਿਰਿਤ ਰਾਠੌਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦੁਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਸਖ਼ਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰੇਸ਼ਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦੇਣ ਦਾ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਦੁਆਇਆ

ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਚਾਰਾਜ਼ੇਈ

ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋਂ ਚੇਅਰਮੈਨ ਲੀਗਲ ਸੈਲ ਦਿੱਲੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਟੀਮ ਵਿਚ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਸਦੀਪ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਰਾਏ ਅਤੇ ਵਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸੰਧੂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਵੀ ਕੀਤਾ।

ਇਥੇ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਕੱਲ 7 ਮਈ ਨੂੰ ਯੂ.ਪੀ. ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਸਕੱਤਰ ਤੇ ਡੀ ਜੀ ਪੀ ਯੂ.ਪੀ. ਨੂੰ ਇਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਭੇਜੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਘਟਨਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਦੋਸ਼ੀ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਸਖ਼ਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਘਟਨਾ ਯੂ.ਪੀ. ਦੇ ਪੀਲੀਭੀਤ ਜ਼ਿਲੇ ਵਿਚ ਪੁਰਨਪੁਰ ਪੁਲਿਸ ਥਾਣੇ ਵਿਚ ਵਾਪਰੀ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਸਿਰਸਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦਿੱਲੀ

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏਗੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੁਨਾਹ ਲਈ ਜੇਲ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ।

ਦਿੱਲੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ

ਦਿੱਲੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਯੂ. ਪੀ. ਪੁਲਿਸ ਤੇ ਪੀਲੀਭੀਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਫੌਜਦਾਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿਰਸਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਿਸੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਸਸਕਾਰ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣ ਜਾ ਰਹੇ ਸਾਬਕਾ ਸਿੱਖ ਫੌਜੀ ਰੇਸ਼ਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੀਲੀਭੀਤ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਨਾਕੇ 'ਤੇ ਰੋਕਿਆ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਣ ਲਈ ਗੱਡੀ 'ਚੋਂ ਕਾਗਜ਼ ਕੱਢ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਰੇਸ਼ਮ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਕੁੱਟਮਾਰ ਤੇ ਵਧੀਕੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਉਸ ਨੂੰ ਥਾਣੇ ਵਿਚ ਲਿਜਾ ਕੇ ਤਸ਼ੱਦਦ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਧਾਰਮਿਕ ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਵੀ ਅਪਮਾਨ ਕੀਤਾ। ਸਿਰਸਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਯੂ. ਪੀ. ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਸਕੱਤਰ ਤੇ ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਯੂ. ਪੀ. ਨੂੰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਭੇਜੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਸਕੂਲ 'ਚ ਹੋ...ਕਾਲਜ ਚਲੇ ਜਾਓ

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੈਰੋਇਨ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਕਿ ਸਮਗਲਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕੋਰਡ ਵਰਡਜ਼ ਦੀ ਵਰਤੋਂ

ਤਰਨਤਾਰਨ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼

: ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਹੋ... ਲੇਖ ਨਾ ਸੁਣਿਓ...ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਕਾਲਜ ਚਲੇ ਜਾਓ...ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਬੀਮਾਰ ਹੋ...ਕਿਸੇ ਡਾਕਟਰ ਜਾਂ ਵੈਦ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰੋ.... ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਕਿਸੇ ਸਕੂਲੀ ਬੱਚੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਬੀਮਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ

ਨਹੀਂ ਕਹੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਬਲਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਡ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਹੈਰੋਇਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਗੱਲ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਮੱਗਲਰ ਪਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਾਬੀ ਨੌਸ਼ਹਿਰਾ ਢਾਲਾ, ਜੋ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਵੱਟਸਐਪ ਕਾਲ ਰਾਹੀਂ ਹੈਰੋਇਨ ਸਪਲਾਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਦੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ। ਦਰਅਸਲ, ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਤਸਕਰ ਪਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਾਬੀ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਕ ਕਿੱਲੋ 358 ਗ੍ਰਾਮ ਹੈਰੋਇਨ ਸਮੇਤ ਕਾਬੂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਪੁਲਿਸ ਰਿਮਾਂਡ ਦੌਰਾਨ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਸਾਬੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਉਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਤਸਕਰਾਂ ਮੁਹੰਮਦ ਰਾਮ ਨਿਜ਼ਾਮ, ਮਿਰਜ਼ਾਦਾ ਕਾਲੂ, ਬਸ਼ੀਰ ਅਹਿਮਦ ਅਤੇ ਨਾਦਰ ਅਲੀ ਨਾਲ ਵੱਟਸਐਪ ਕਾਲ ਜ਼ਰੀਏ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਤਸਕਰ ਕੋਡ ਵਰਡ ਵਿਚ ਗੱਲ ਕਰਕੇ ਸਰਹੱਦ ਪਾਰੋਂ ਹੈਰੋਇਨ ਅਤੇ ਅਸਲਾ ਦੀ ਖੋਪ ਭੇਜਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਮੁਹੰਮਦ ਰਾਮ ਨਾਲ ਵਧੇਰੇ ਸੰਪਰਕ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਹੈਰੋਇਨ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਭਰ ਵਿਚ ਆਯਾਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਦੋ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਕੈਨੇਡਾ ਗਏ ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨ ਦੀ ਮੌਤ

ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਦੋ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਗਏ ਮੋਗਾ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਦੀ ਐਬਟਸਫੋਰਡ ਵਿਚ ਦਿਲ ਦਾ ਦੌਰਾ ਪੈਣ ਨਾਲ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦਾ ਦੁਖਦਾਈ ਸਮਾਚਾਰ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜਦੋਂ ਕੰਮ ਤੋਂ ਘਰ ਵਾਪਿਸ ਆਇਆ ਤੇ ਨਹਾਉਣ ਸਮੇਂ ਬਾਥਰੂਮ ਵਿਚ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉੱਥੇ ਹੀ ਦਿਲ ਦਾ ਦੌਰਾ ਪੈ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਉਕਤ ਨੌਜਵਾਨ ਦੋ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਚੰਗੇ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਰੋਨਾ ਕਾਰਨ ਕਈ ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਮਾਨਸਿਕ ਸੰਤਾਪ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹਨ। ਨੌਕਰੀਆਂ ਮਿਲ ਨਹੀਂ ਰਹੀਆਂ। ਕੁਝ ਆਤਮ ਹਤਿਆਵਾਂ ਵੀ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਕੱਲਤਾ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਉਪਰ ਭਾਰੂ ਪੈ ਰਹੀ ਹੈ।

A-ONE EXPRESS

ਸਾਨੂੰ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਅਤੇ ਉਨਰ ਓਪਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

- ਲੰਬਾ ਸਮਾਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡਰਾਈਵਰ ਵੀ ਟਰੇਂਡ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ
- ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਤੋਂ ਮਿਡਵੈਸਟ, ਨੌਰਥ- ਈਸਟ, ਸਾਊਥ ਈਸਟ
- ਸੌਖੇ ਲੋਡ, ਚੰਗੇ ਪੈਸੇ ਅਤੇ ਤਨਖਾਹ ਸਮੇਂ ਸਿਰ
- 50% ਹੁੱਕ ਡੂੰਘ
- Excellent Payment

ਪਿਛਲੇ 20 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਤਜਰਬਾ

28421 S CHRISMAN RD, UNIT# 3, TRACY, CA

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜਾਂ ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨੰਬਰਾਂ 'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

Toll Free: 888.725.7441, Office: 209.537.0975, Fax: 209.537.0375

ਮਾਮਲਾ ਨੋਟਾਂ ਵਾਲੇ ਬਾਬੇ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦਾ

ਕਈ ਰਾਜਦਾਰ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੇ ਸਾਹ ਸੁੱਕੇ ਮੁੜ ਗੋਰਖਪੰਦਾ ਚਾਲੂ ਕਰਨ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਮੋਹਤਬਰਾਂ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਚਕਨਾਚੂਰ

ਮਲੇਰਕੋਟਲਾ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਇਥੋਂ ਨੇੜਲੇ ਪਿੰਡ ਕੁਠਾਲਾ ਵਿਖੇ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਬਣੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿਚ ਅਖੰਡ ਪਾਠਾਂ ਦੀ ਭੇਟਾ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਜਮਾਂ ਕਰਵਾਈ ਮਾਇਆ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਅੰਦਰ ਹੀ ਅੱਠ ਗੁਣਾ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਮ ਹੇਠ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਦੀ ਨੱਗੀ ਮਾਰ ਕੇ ਫ਼ਰਾਰ ਹੋਏ ਬਾਬਾ ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸੰਦੇਹ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਪਿੱਛੋਂ ਬਾਬੇ ਦੇ ਗੋਰਖ-ਪੰਦੇ ਨਾਲ ਨੇੜਿਉਂ ਜੁੜੇ ਰਹੇ ਰਾਜਦਾਰ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੇ ਸਾਹ ਸੁੱਕਣ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਬਾਣਾ ਸੰਦੇਹ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਯਾਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੁਤਾਬਿਕ ਬਾਬਾ ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਉਸ ਦੇ ਮਾਇਆ ਗੋਰਖ-ਪੰਦੇ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਬਾਣਾ ਮੁਖੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਹਾਲੇ ਵੀ ਆਪਣਾ ਪੁਰਾਣਾ ਪੰਦਾ ਫਿਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਨਲਾਈਨ ਰਕਮਾਂ ਜਮਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕਰੀਬ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਫ਼ਰਾਰ ਬਾਬਾ ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਦਿਆਂ ਹੀ ਬਾਬੇ ਦੀਆਂ ਸੱਜੀਆਂ ਖੱਬੀਆਂ ਬਾਂਹਾਂ ਰਹੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਅਣਕਿਆਸਾ ਡਰ ਸਤਾਉਣ ਲੱਗਿਆ ਹੈ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਿਕ ਗ੍ਰੰਥੀ ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸੰਦੇਹ ਪੁਲਿਸ ਨੇ 10 ਜਨਵਰੀ 2021 ਅਤੇ 16 ਜਨਵਰੀ 2021 ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਦੋ ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 10 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਕੁਠਾਲਾ ਵਲੋਂ ਗ੍ਰੰਥੀ ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਖ਼ਜ਼ਾਨਚੀ ਦੱਸੇ ਜਾਂਦੇ ਹਾਕਮ ਸਿੰਘ ਸਮੇਤ 25 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਮਾਮਲਾ ਨੰਬਰ 4 ਦਰਜ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦ ਕਿ 16 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰੰਥੀ ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਾਹਰ ਸਿੰਘ, ਸਕੱਤਰ ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਤੇ ਖ਼ਜ਼ਾਨਚੀ ਹਾਕਮ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਨੱਗੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਈਜ਼ ਚਿੱਟਸ ਐਂਡ ਮਨੀ

ਸਰਕੂਲੇਸ਼ਨ ਸਕੀਮ ਐਕਟ 1978 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 4 ਤੇ 5 ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 9 ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਸਕੱਤਰ ਤੇ ਖ਼ਜ਼ਾਨਚੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਕਈ ਬਾਵਾਂ 'ਤੇ ਚਲਾ ਰੱਖੇ ਸਨ ਗੋਰਖ-ਪੰਦੇ ਬਰਨਾਲਾ ਨੇੜਲੇ ਪਿੰਡ ਜਲੂਰ ਦੇ ਵਾਸੀ ਗ੍ਰੰਥੀ ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਿੰਡ ਕੁਠਾਲਾ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ਭਗਤ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਦੀ ਭੇਟਾ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਤਿੰਨ ਹਜ਼ਾਰ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਜਮਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ 24 ਹਜ਼ਾਰ, 30 ਹਜ਼ਾਰ ਵਾਲੇ ਨੂੰ 2.40 ਲੱਖ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਵਾਲੇ ਨੂੰ 24 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਵਾਪਸ ਦੇਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰਕੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜਾਲ ਵਿਚ ਫਸਾਇਆ। ਮੁੱਢਲੇ ਦਿਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਬਹੁਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਗ੍ਰੰਥੀ ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਸਤੇ ਵਜੋਂ ਡਿਊਟੀਆਂ ਸਾਂਭ ਲਈਆਂ। ਹੋਰਨਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਕਿ ਰਾਸ਼ੀ ਜਮਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲੋਂ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਰਾਸ਼ੀ

ਜਮਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਪੈਸਾ ਨਾ ਮੰਗਣ ਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਛਪਵਾਏ ਇਕ ਸਵੈ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਉੱਪਰ ਦਸਤਖਤ ਵੀ ਕਰਵਾ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਦੀ ਜਮਾਂ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ ਨਕਦੀ ਦਾ ਸਬੰਧਤ ਗ੍ਰੰਥੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਉੱਪਰ ਵੀ ਅਸਰ ਵਿਖਾਈ ਦੇਣ ਲੱਗਿਆ ਸੀ। ਗ੍ਰੰਥੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਬਾਕਾਇਦਾ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਅਮਲਾ ਭਰਤੀ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਆਪਣੇ ਕਰੋੜਾਂ ਦੇ ਗੋਰਖ-ਪੰਦੇ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਸੇਵਾ ਦਾ ਮੁਲੱਮਾ ਚਾੜ੍ਹਦਿਆਂ ਗ੍ਰੰਥੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਮੋਟਰਸਾਇਕਲ, ਕੁਝ ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਜਨਰੇਟਰ ਤੇ ਟਰੈਕਟਰ ਆਦਿ ਭੇਟ ਕਰਨ ਸਮੇਤ ਕਈ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਬਣਾਏ ਫੇਸਬੁੱਕ ਪੰਨੇ ਉੱਪਰ ਅਪਲੋਡ ਕਰਨੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵਲੋਂ ਇਸ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਨਵੀਂ ਬਰਾਂਚ ਪਿੰਡ ਕੁੱਪ ਖੁਰਦ ਤੇ ਬਰਨਾਲਾ ਜਿਲੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਰੰਗੀਆਂ ਵਿਖੇ ਵੀ ਖੋਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਪਿੰਡ ਕੁਠਾਲਾ ਤੇ ਕੁੱਪ ਖੁਰਦ ਵਿਖੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵਲੋਂ ਬਕਾਇਦਾ ਇਕ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਆਨਲਾਈਨ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਕਰਨ ਦੇ ਦਿਖਾਏ ਜਾ ਰਹੇ 'ਲਾਲੀਪਾਪ'

ਨੇ ਵਗਦੀ ਗੰਗਾ ਵਿਚ ਹੱਥ ਧੋਣ ਆਏ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਧੜਕਣਾਂ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਮੁੱਢਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਾਅਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ ਪ੍ਰੰਤੂ ਅਖੀਰ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਪਿੱਛੋਂ ਗ੍ਰੰਥੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਲੈ ਕੇ ਫ਼ਰਾਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਪੁਲਿਸ ਬਾਣਾ ਸੰਦੇਹ ਵਿਖੇ ਦਰਜ ਦੋ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਫ਼ਰਾਰ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਬਾਬਾ ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਕੁਠਾਲਾ ਦਾ ਮੋਹ ਬੇਚੈਨ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅਕਸਰ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਕੁਝ ਮੋਹਤਬਰਾਂ ਦੇ ਘਰੀਂ ਆਉਣ ਦੀਆਂ ਕਨਸੇਆਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਬਾਬੇ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਸਦਕਾ ਪਿੰਡ ਦੇ ਕੁਝ ਮੋਹਤਬਰਾਂ ਵਲੋਂ ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਬਕਾਇਦਾ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਇਕੱਠ ਕਰਕੇ ਬਾਬੇ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਵਾਪਸ ਲਿਆਉਣ ਅਤੇ ਮਾਇਆ ਦਾ ਲੰਗਰ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਪ੍ਰੰਤੂ ਪਿੰਡ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਬਿੱਲੀ ਦੇ ਗਲ ਟੱਲੀ ਬੰਨਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ।

ਸੌਦਾ ਸਾਧ ਦੀ ਸਿਹਤ ਵਿਗੜੀ, ਪੀ.ਜੀ.ਆਈ. ਦਾਖ਼ਲ

ਰੋਹਤਕ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਸਾਧਵੀ ਯੋਨ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰੋਹਤਕ ਜੇਲ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਕੱਟ ਰਹੇ ਗੁਰਮੀਤ ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਨੂੰ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਘੱਟ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਪੀ.ਜੀ.ਆਈ. ਵਿੱਚ ਦਾਖ਼ਲ ਕਰਾਇਆ ਗਿਆ। ਜੇਲ ਵਿੱਚ ਅਚਾਨਕ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਘੱਟ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸਥਿਤੀ ਵਿਗੜਦੀ ਵੇਖ ਜੇਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਲੋਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਪੁਲਿਸ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਟੀਮ ਵਲੋਂ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਨੂੰ ਪੀ.ਜੀ.ਆਈ. ਵਿੱਚ ਦਾਖ਼ਲ ਕਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਜੇਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਲੋਂ ਸਾਧੇ 3 ਵਜੇ ਅਲਰਟ ਆਇਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇਲ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਦੀ ਸਿਹਤ ਖ਼ਰਾਬ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੀ.ਜੀ.ਆਈ. ਰੈਫਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਜੇਲ ਤੋਂ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖ਼ਲ ਕਰਾਇਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਦੇ ਇਲਾਜ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀ ਸਿਹਤ ਵਿਗੜਾ ਦੀ ਟੀਮ ਵਲੋਂ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਪੀ.ਜੀ.ਆਈ. ਰੈਫਰ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਫਿਲਹਾਲ ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਵਾਰਡ ਨੰਬਰ 7 ਵਿੱਚ ਇਲਾਜ ਅਧੀਨ ਹਨ।

When tired of all treatments for any disease at any age TRY

HOMEOPATHIC
EXPERIENCED CONSULTANT PHYSICIAN SINCE 1973

ਹੋਰ ਇਲਾਜਾਂ ਤੋਂ ਥੱਕ ਗਏ ਹੋ ਤਾਂ ਹੋਮੀਉਪੈਥੀ ਅਜਮਾਉ

WE SELL HOMEOPATHY MEDICINES

ਅਰਥਰਾਈਟਸ, ਦਮਾ, ਸ਼ੂਗਰ, ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ, ਪੱਥਰੀ, ਖਾਰਿਸ਼, ਮੁਹਾਸੇ, ਵਜਨ ਦਾ ਘਟਣਾ ਜਾਂ ਵਧਣਾ, ਜਨਾਨਾ ਤੇ ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦਾ ਪੱਕਾ ਇਲਾਜ

GURDIP SINGH SANDHU
DHMS-Gold Medalist, BAMS, MDEH, INDIA
Ex Principal Homeopathic medical colleges in India,
Prof., Chief Medical Officer,
Ex Member NCH and CA Homeomedical Society
Working under act SB 577 state of CA

Cell Phone: 408 687 1899
Office: 925 999 8278

7021 village park way Dublin ca 94568

Email: homeomedicine@yahoo.com

ਡਾ ਸੰਧੂ ਦੇ ਲਾਈਵ ਸਿਹਤ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸੁਣਨ ਲਈ

ਜੱਸ ਪੰਜਾਬੀ ਟੀ ਵੀ ਤੇ ਰੇਡੀਓ SabRang ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਸੁਣੋ

(Download Sub Rang Radio station application)

Homeopathicvibes

We treat Acute and chronic diseases like Asthma, Allergies, Mood swings, Migraine, Anxiety, Depression, Insomnia, Bed wetting, Acne, Diabetes, Arthritis, PMS, Acidity, Indigestion, Hot flashes, Blood Pressure, Kidney stones, Neuralgic pains, Skin disorders, especially non specific headaches and many more....

Now we have two locations :

940, E. El Camino Real, Sunnyvale, CA 94087

Office : (408) 737-7100 Fax: (408) 737-7102

39039 Paseo Padre Pkwy Suite
#209 (upstairs) Fremont CA 94538
www.homeopathicvibes.com

We sell and ship homeopathic remedies through out North America.

ਸਮੂਹ ਸਰਪ੍ਰਸਤਾਂ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਬਹੁਤ ਧੰਨਵਾਦ

Harminder Singh Gill D.H.M.S.; B.C.I.H

(Ex Homeopathic Medical officer Punjab Govt.)

CAPITAL SERVICES

ਸਾਰੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਇਕੋ ਥਾਂ

- ਇੰਡੀਅਨ ਪਾਸਪੋਰਟ
- ਇੰਡੀਅਨ ਵੀਜ਼ਾ, OCI
- ਮੁਖਤਿਆਰਨਾਮਾ
- ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਸਰਵਿਸਜ਼
- ਸਿਟੀਜਨ, ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ
- ਫੈਮਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ

ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਜਾਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੋਈ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਨਵਾਂ ਆਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਤਰਾਵਿਗ ਲਾਇਸੰਸ ਲੈਣ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

ਹੋਰ ਸੇਵਾਵਾਂ

- * ਕਾਰ ਟਰਾਂਸਫਰ/ਸਟੋਰ
- * ਇਸ਼ੋਰੇਂਸ : ਕਾਰ, ਘਰ ਤੇ ਬਿਜਨਸ
- * ਲਾਈਵ ਸਕੈਨ/ਫਿੰਗਰ ਪ੍ਰਿੰਟ
- * ਨੋਟਰੀ ਪਬਲਿਕ, ਮੇਲ ਬੈਂਕਸ, ਫੈਕਸ, ਕਾਪੀ,
- * ਬਿਜਨਸ ਕਾਰਡ, ਵਿਆਹ ਦੇ ਕਾਰਡ ਅਤੇ ਹੋਰ

Call, Banga (916) 427-4321, Fax (916) 258-0441
Email : sacramento99@yahoo.co. website: capitalservices.us

Allstate
You're in good hands.

ALL STATE INSURANCE

ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਇਨਸੂਰੈਂਸ ਵਾਸਤੇ ਅੱਜ ਹੀ ਕਾਲ ਕਰੋ
ਇੱਕ ਕਾਲ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡੀ ਵੱਡੀ ਬੱਚਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ

AUTO HOME LIFE HEALTH BUSINESS

Avninder Singh

Insurance Specialist, CA --LIC: #0822501

Phone : (510) 441-7490

(877) 441-7490

FAX : (510) 441-2537

ADDRESS : 30042 MISSION BLVD
SUITE #221, HAYWARD, CA 94544

ਕੀ ਕੋਰੋਨਾ ਦੀ ਦੂਜੀ ਲਹਿਰ 5-ਜੀ ਟੈਸਟਿੰਗ ਨਾਲ ਫੈਲੀ ?

ਚਾਨਣ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਔਲਖ

2019-20 ਵਿੱਚ ਕੋਰੋਨਾ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਨੇ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਕੋਰੋਨਾ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਨਾਲ ਭਾਵੇਂ ਵਧੇਰੇ ਜਾਨੀ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਪਰ ਇਸ ਸਾਲ ਇਸਦੀ ਦੂਜੀ ਲਹਿਰ ਬੜੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਫੈਲ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਧੇਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਰੋਨਾ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਸਬੰਧੀ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਕੋਰੋਨਾ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਲਹਿਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਮ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਕਿ ਕੋਰੋਨਾ ਕੋਈ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣੀ-ਮਿਥੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਹੈ। ਕੁਝ ਲੋਕ ਇਸ ਨੂੰ 5ਜੀ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੀ ਟੈਸਟਿੰਗ ਨਾਲ ਜੋੜ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਰੋਨਾ ਦਾ ਤਾਂ ਨਾਮ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਇਹ 5ਜੀ ਟੈਸਟਿੰਗ ਦੇ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਾਰਨ ਮੌਤਾਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਆਓ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ 5ਜੀ ਹੈ ਕੀ? ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਮੋਬਾਇਲ ਫੋਨ ਨੈੱਟਵਰਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਹੈ ਟਾਈਮ ਨਾਲ ਇਸ ਵਿੱਚ ਜੋ ਸੁਧਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਨਰੇਸ਼ਨ (ਪੀੜੀ) ਦਾ ਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ 1ਜੀ (ਪਹਿਲੀ ਜਨਰੇਸ਼ਨ) ਮੋਬਾਇਲ ਫੋਨ ਨੈੱਟਵਰਕ ਸਿਰਫ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਫਿਰ 2ਜੀ ਨੈੱਟਵਰਕ ਨਾਲ ਐੱਸ ਐੱਮ ਐੱਸ ਭੇਜਣ ਦੀ ਸੁਵਿਧਾ ਮਿਲੀ। ਫਿਰ 3ਜੀ ਨੈੱਟਵਰਕ ਨਾਲ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਵੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗਾ ਪਰ ਇਸਦੀ

ਸਪੀਡ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। 4ਜੀ ਦੇ ਆਉਣ ਨਾਲ ਹਾਈ ਸਪੀਡ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਵੀਡੀਓ ਕਾਲਿੰਗ, ਵੀਡੀਓ ਸਟਰੀਮਿੰਗ ਵਰਗੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ

ਮਿਲੀਆਂ। ਹੁਣ ਨੈੱਟਵਰਕ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਲਈ 5ਜੀ (47) ਨੈੱਟਵਰਕ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਸੁਪਰ ਹਾਈ ਸਪੀਡ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਨਾਲ ਸਮਾਰਟ ਹੋਮ ਵਰਗੀਆਂ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗਾ।

ਦਸੰਬਰ 2018 ਵਿੱਚ ਨੀਦਰਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਲਗਭਗ 300 ਪੰਛੀ ਮਰ ਗਏ। ਨੀਦਰਲੈਂਡ ਦੇ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ

ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੰਛੀਆਂ ਦੇ ਮਰਨ ਪਿੱਛੇ 5ਜੀ ਟੈਸਟਿੰਗ ਦੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਣ ਦਾ ਖਦਸ਼ਾ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਕਿਧਰੇ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਛੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ 5ਜੀ

ਟੈਸਟਿੰਗ ਨਾਲ ਹੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਪਰ ਸਾਡੇ ਭਾਰਤੀ ਮੀਡੀਆ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ੰਕੇ ਨੂੰ ਸੱਚ ਬਣਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਉੱਪਰ ਇੱਕ ਫਿਲਮ ਵੀ ਬਣ ਗਈ, ਜਿਸ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਜਦੋਂ ਦਸੰਬਰ 2019 ਵਿੱਚ ਕੋਰੋਨਾ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋਈ ਤਾਂ ਇਸ ਮਨਘੜਤ ਖਬਰ ਨੂੰ ਕੋਰੋਨਾ ਨਾਲ ਜੋੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਯੂਟਿਊਬ

ਅਤੇ ਫੇਸਬੁੱਕ ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮਨਘੜਤ ਖਬਰਾਂ ਅਕਸਰ ਫੈਲਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਿੱਛੇ ਕੋਈ ਤਰਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਜੇਕਰ ਮੰਨ ਲਈਏ ਕੋਰੋਨਾ 5ਜੀ ਦੀ ਟੈਸਟਿੰਗ ਨਾਲ ਫੈਲਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਅਫਰੀਕਾ ਦੇ ਕੁਝ ਦੇਸ਼ ਜਿੱਥੇ 3ਜੀ ਨੈੱਟਵਰਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਕੋਰੋਨਾ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਭਰਮਾਰ ਕਿਉਂ ਹੈ? ਦੂਜਾ, ਇਸ ਨੈੱਟਵਰਕ ਵਿੱਚ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਮੈਗਨੈਟਿਕ ਰੈਡੀਏਸ਼ਨ ਤੇ ਮੌਡੂਲੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਨਾਲ ਕੇਵਲ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਭੇਜੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਵਾਇਰਸ ਨਹੀਂ। ਵਿਸ਼ਵ ਸਿਹਤ ਸੰਗਠਨ ਅਤੇ ਯੂਨੀਸੈੱਫ ਵੀ ਇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਫੈਲਦਾ।

ਸਾਡੇ ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅਫਵਾਹਾਂ ਅਕਸਰ ਫੈਲਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਲੋਕ ਵੀ ਬੜੀ ਛੇਤੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸੋਚੇ ਸਮਝੇ ਅੱਗੇ ਸ਼ੇਅਰ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅਫਵਾਹਾਂ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਲਈ ਸਮਾਜਿਕ ਦੂਰੀ, ਨਿਯਮਤ ਹੱਥ ਧੋਣੇ, ਮਾਸਕ ਪਹਿਨਣਾ ਆਦਿ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਲੱਛਣ ਦਿਖਾਈ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਤੁਰੰਤ ਟੈਸਟ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਰੋਨਾ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਐਂਟੀ ਕੋਵਿਡ ਵੈਕਸੀਨ ਜ਼ਰੂਰ ਲਗਵਾ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

HOTHI FREIGHTLINES

ਸਾਨੂੰ ਓਨਰ ਅਪਰੇਟਰ ਅਤੇ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

- California to Michigan, New Jersey Florida & Texas
- Dedicated Load (ਪੱਕੇ ਲੋਡ)

- ਪੈਸਿਆਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਆਪ ਸਾਨੂੰ ਲੋਡ ਡਲਿਵਰ ਕਰਕੇ ਪੇਪਰ ਦਿਉ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪੈਸੇ ਲਉ।
- ਸਾਡੇ ਡਿਸਪੈਚਰ ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਇੰਗਲਿਸ਼ ਬੋਲਦੇ ਹਨ।

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ ਜੀ

ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਹੋਠੀ (408) 332-9355

248 South Hillview Dr Milpitas CA 95035

ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਲੋਂ ਲਗਾਈ ਜਾ ਰਹੀ 'ਆਕਸੀਜਨ ਸੇਵਾ' ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਭਰ 'ਚ ਚਰਚਾ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੇ ਕੋਰੋਨਾ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੇ ਖਤਰਨਾਕ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਾਲ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ, ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ, ਮੁਹੱਲਿਆਂ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ 'ਆਕਸੀਜਨ ਸੇਵਾ' ਦੀ ਨਿਵੇਕਲੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਕੇ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕੌਮਾਂ ਦਾ ਦਿਲ ਜਿੱਤ ਲਿਆ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਲੋਂ ਮਨੁੱਖੀ ਜਾਨਾਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਪਹਿਲ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਗ਼ੈਰ-ਸਿੱਖ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ, ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ, ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕਰਦਿਆਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਤਾਲਾਬੰਦੀ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ਰੂਰਤਮੰਦਾਂ ਤੱਕ ਰਾਸ਼ਨ, ਲੰਗਰ, ਮੈਡੀਕਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਹੁਣ ਕੋਰੋਨਾ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੀ ਦੂਸਰੀ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਲਹਿਰ ਦੌਰਾਨ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ 'ਆਕਸੀਜਨ ਸੇਵਾ' ਨੇ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੀਆਂ ਕੌਮਾਂ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਸੇਵਾ ਭਾਵਨਾ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਆਕਸੀਜਨ ਦੀ ਵੰਡ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੌਂਪ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਵੰਡ ਹੋ ਸਕੇ। ਹਰ ਰੋਜ਼ ਸਵੇਰ-ਸ਼ਾਮ ਸਰਬੱਤ ਦਾ ਭਲਾ ਮੰਗਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖ ਤੇ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਲੋਂ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਾ ਕਰਦਿਆਂ ਪੀੜਤਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਹਰ ਸੰਭਵ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਦਰਅਸਲ, ਕੋਵਿਡ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਹੋਏ ਵਾਧੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਆਕਸੀਜਨ ਸਪਲਾਈ ਤੇ ਡਾਕਟਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਭਾਰੀ ਘਾਟ ਦੌਰਾਨ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੇ ਨਿੱਜੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਲਈ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ 'ਆਕਸੀਜਨ ਸੇਵਾ' ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ

● ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਰਕਾਬਗੰਜ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਕੋਵਿਡ ਕੇਅਰ ਸੈਂਟਰ ਦਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਦ੍ਰਿਸ਼।

- ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਬਣਨਗੀਆਂ ਰੈੱਡ ਕਰਾਸ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਸੁਨਹਿਰੀ ਪੰਨਾ
- ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਰਕਾਬਗੰਜ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ 400 ਬੈੱਡਾਂ ਵਾਲਾ ਕੋਰੋਨਾ ਕੇਅਰ ਸੈਂਟਰ ਸ਼ੁਰੂ
- ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਆਲਮਗੀਰ ਵਿਚ ਰੂਸ ਤੋਂ ਪਹੁੰਚੇ ਨੌਂ ਆਕਸੀਜਨ ਕੰਸਟਰੇਟਰ
- ਕੋਰੋਨਾ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਮੁਫਤ ਇਲਾਜ
- ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਗੁਰੂਘਰਾਂ ਵਿਚ 25-25 ਬਿਸਤਰਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰੇਗੀ
- ਤਖ਼ਤ ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਆਕਸੀਜਨ ਸੇਵਾ ਸ਼ੁਰੂ
- ਖਾਲਸਾ ਏਡ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੌ ਆਕਸੀਜਨ ਕੰਸਟਰੇਟਰ ਭੇਟ

ਦਰਵਾਜ਼ਿਆਂ 'ਤੇ ਇਹ ਲੰਗਰ ਸੇਵਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਦੇ ਨਵੇਂ ਤਰੀਕੇ ਲੱਭੇ ਹਨ।

ਦਿੱਲੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਜਿੱਥੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਵਿਖੇ ਭੋਜਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਕਈ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੇ ਬਾਹਰ ਵੀ ਆਕਸੀਜਨ ਲੰਗਰ ਲਗਾਏ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਰਕਾਬ ਗੰਜ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਢੁਕਵੀਂ ਆਕਸੀਜਨ ਸਪਲਾਈ ਵਾਲੇ 400 ਬੈੱਡਾਂ ਵਾਲਾ ਇਕ ਕੋਵਿਡ ਕੇਅਰ

ਸੈਂਟਰ ਵੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਰਕਾਬਗੰਜ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਭਾਈ ਲੱਖੀ ਸ਼ਾਹ ਵਣਜਾਰਾ ਹਾਲ ਵਿਚ ਬਣਾਇਆ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਕੋਰੋਨਾ ਕੇਅਰ ਸੈਂਟਰ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਲਈ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬੰਗਲਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਹੋੱਡ ਗ੍ਰੰਥੀ ਗਿਆਨੀ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸਿਹਤ ਮੰਤਰੀ ਸਤੋਂਦਰ ਜੈਨ, ਦਿੱਲੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿਰਸਾ, ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ

ਹਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਲਕਾ, ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਹੋਰ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਤੇ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਸਿਹਤ ਮੰਤਰੀ ਸਤੋਂਦਰ ਜੈਨ ਨੇ 400 ਬੈੱਡਾਂ ਵਾਲੇ ਇਸ ਸੈਂਟਰ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਪੂਰਾ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਸੈਂਟਰ ਨੂੰ ਐਲ.ਐਨ.ਜੇ. ਪੀ. ਹਸਪਤਾਲ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਰੀਜ਼ ਦੀ ਹਾਲਤ ਗੰਭੀਰ ਹੋਣ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਥੇ ਆਈ.ਸੀ.ਯੂ. ਵਿਚ ਇਲਾਜ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਸੈਂਟਰ ਦਾ ਸਾਰਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਦਿੱਲੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਦਕਿ ਡਾਕਟਰ ਤੇ ਪੈਰਾ ਮੈਡੀਕਲ ਸਟਾਫ਼ ਦਿੱਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਵੀ ਕੋਰੋਨਾ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਆਕਸੀਜਨ ਪਲਾਂਟ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਕੰਸਟਰੇਟਰ ਰਾਹੀਂ ਹਵਾ ਤੋਂ ਆਕਸੀਜਨ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਮੈਡੀਕਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇਣ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਰੋਨਾ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਰਾਖਵੇਂ ਰੱਖੇ ਗਏ ਉਕਤ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ 100 ਬੈੱਡਾਂ ਅਤੇ 37 ਵੈਂਟੀਲੇਟਰਾਂ ਦਾ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਧ ਰਹੇ ਕੋਰੋਨਾ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ 'ਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਮੰਜੀ ਸਾਹਿਬ ਆਲਮਗੀਰ ਵਿਖੇ ਦੀਵਾਨ ਹਾਲ 'ਚ ਦੋ ਭਾਗਾਂ 'ਚ 25-25 ਬੈੱਡਾਂ ਅਤੇ ਤਖ਼ਤ ਸ਼੍ਰੀ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ 25 ਬੈੱਡਾਂ ਦਾ ਆਰਜ਼ੀ ਵਾਰਡ ਵੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਸੂਬੇ ਦੇ ਚਾਰ ਹੋਰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ, ਪਟਿਆਲਾ, ਭੁਲੱਥ ਤੇ ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਕੋਵਿਡ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰੇਗੀ।

ਸਾਰੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੇ 25 ਬਿਸਤਰੇ ਹੋਣਗੇ। ਐਸਜੀਪੀਸੀ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਡਾਕਟਰਾਂ ਅਤੇ ਸਟਾਫ਼ ਦੀ ਇਕ ਟੀਮ ਅਤੇ ਇਕ ਐਂਬੂਲੈਂਸ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਆਲਮਗੀਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਕੋਵਿਡ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸੈਂਟਰ ਵਿਚ ਲੈਵਲ 2 ਦੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਬੀਬੀ ਜਗੀਰ ਕੌਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 13 ਕੰਸਟਰੇਟਰ ਰੂਸ ਤੋਂ ਆਏ ਹਨ। ਨੌਂ ਨੂੰ ਕਸਟਮ ਕਲੀਅਰੰਸ ਮਿਲੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰੀ ਪੂਰੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਆਕਸੀਜਨ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹੀ ਕੋਵਿਡ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸੰਕ੍ਰਮਿਤ

ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਇਥੇ ਮੁਫਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਕੋਵਿਡ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਤੋਂ ਆਗਿਆ ਲਈ ਗਈ ਹੈ। ਤਖ਼ਤ ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਜੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਮਹਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਢਿਲੋਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਵੱਲੋਂ 10 ਵੱਡੇ ਸਿਲੰਡਰ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੰਗਨਘਾਟ ਸਥਿਤ ਨਵੇਂ ਲਾਏ ਗਏ ਟੈਂਟ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੇਵਾ ਸਵੇਰੇ ਅੱਠ ਤੋਂ ਰਾਤ ਦੇ ਅੱਠ ਵਜੇ ਤਕ ਉਪਲੱਬਧ ਰਹੇਗੀ। ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਤਖ਼ਤ ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਸੰਘਣੀ ਆਬਾਦੀ ਹੈ। ਕੋਰੋਨਾ ਦੀ ਦੂਜੀ ਲਹਿਰ 'ਚ ਤਖ਼ਤ ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਦੇ ਨੇੜੇ-ਤੇੜੇ ਅੱਧੀ ਦਰਜਨ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਦੋ ਦਰਜਨ ਲੋਕ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਆਈਸੋਲੇਟ ਹਨ। ਆਕਸੀਜਨ ਨਾ ਮਿਲਣ ਨਾਲ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਇਧਰ-ਉਧਰ ਭਟਕਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਹਿਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਟਨਾ ਦੇ ਜ਼ਿਲਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੋਂ 25 ਆਕਸੀਜਨ ਸਿਲੰਡਰਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। 10 ਦਿਨ ਬੀਤਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਡੀਐੱਮ ਪੱਧਰ ਤੋਂ ਸਿਲੰਡਰ ਨਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ 10 ਵੱਡੇ ਸਿਲੰਡਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਆਕਸੀਜਨ ਵੰਡ ਕੇ ਸਾਹ ਸੌਖੇ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਸੰਸਥਾ ਖਾਲਸਾ ਏਡ ਵਲੋਂ ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਰੂਰਤਮੰਦਾਂ ਨੂੰ ਮੁਫਤ ਆਕਸੀਜਨ, ਮਾਸਕ, ਸੈਨੇਟਾਈਜ਼ਰ, ਰਾਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਉੱਥੇ ਹੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਦੇ ਚਲਦਿਆਂ ਸਮਸ਼ਾਨਘਾਟਾਂ ਵਿਚ ਸਸਕਾਰ ਲਈ ਲੱਕੜੀਆਂ ਦੀ ਆਈ ਕਮੀ ਦੇ ਚਲਦਿਆਂ ਖਾਲਸਾ ਏਡ ਦੇ ਵਲੰਟੀਅਰਾਂ ਵਲੋਂ ਸਸਕਾਰ ਲਈ ਮੁਫਤ ਲੱਕੜੀ ਵੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਖਾਲਸਾ ਏਡ ਨੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਹੈਲਥ ਮਿਸ਼ਨ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ 100 ਆਕਸੀਜਨ ਕੰਸਟਰੇਟਰ ਦਾਨ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਹ ਕੰਸਟਰੇਟਰ ਐਨਐਚਐਮ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਮੰਡੀ ਬੋਰਡ ਕੰਪਲੈਕਸ ਦੇ ਸੈਕਟਰ-65 ਮੁਹਾਲੀ ਸਥਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕੋਵਿਡ-19 ਸਟੋਰ ਵਿਖੇ ਡਲਿਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਖਾਲਸਾ ਏਡ ਦੇ ਵਲੰਟੀਅਰ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਕੰਸਟਰੇਟਰ ਖੁਦ ਹੀ ਆਕਸੀਜਨ ਜਨਰੇਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਉੱਧਰ ਹੇਮਕੁੰਟ ਫਾਉਂਡੇਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਆਕਸੀਜਨ ਦੀ ਘਾਟ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਕ ਹੋਰ ਨਵੀਨਤਾਕਾਰੀ ਹੱਲ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਫਾਉਂਡੇਸ਼ਨ ਦੇ ਵਲੰਟੀਅਰ ਆਪਣੀਆਂ ਨਿੱਜੀ ਕਾਰਾਂ, ਟੈਕਸੀਆਂ ਅਤੇ ਆਟੋ ਰਿਕਸ਼ਿਆਂ ਵਿਚ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਿਟਾ ਕੇ ਆਕਸੀਜਨ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਹੇਮਕੁੰਟ ਫਾਉਂਡੇਸ਼ਨ ਨੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਲਈ ਖਾਣਾ, ਬਿਸਤਰੇ, ਕੰਬਲ, ਵਾਟਰ ਕੂਲਰ, ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਟੈਂਕੀਆਂ ਅਤੇ ਪੋਰਟੇਬਲ ਟਾਇਲਟ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਵੀ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਈ ਹੈ।

ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 31 'ਤੇ

ਦਿੱਲੀ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਅਮਿਤਾਭ ਬੱਚਨ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ !

● ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਕੋਵਿਡ ਕੇਅਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਦੋ ਕਰੋੜ

● ਪੰਥ ਵਲੋਂ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਉੱਪਰ ਵਿਰੋਧ ਕਿ ਅਮਿਤਾਭ ਦਿੱਲੀ ਹਿੰਸਾ 84 ਲਈ ਮੰਗੇ ਮਾਫੀ

● ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਅਮਿਤਾਭ ਬੱਚਨ ਤੋਂ ਦਾਨ ਲੈ ਕੇ ਸਿੱਖ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾਈ- ਨਿਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ

ਮੁੰਬਈ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਅਦਾਕਾਰ ਅਮਿਤਾਭ ਬੱਚਨ ਨੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ 2 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਦਾਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਦਾਨ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ਼੍ਰੀ ਰਕਾਬ ਗੰਜ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਬਣ ਰਹੇ ਕੋਵਿਡ ਸੈਂਟਰ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। 300 ਬੈੱਡਸ ਵਾਲੇ ਇਸ ਕੋਵਿਡ ਸੈਂਟਰ ਨੂੰ 'ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਕੋਵਿਡ ਕੇਅਰ ਫ਼ੈਸਲਿਟੀ' ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਦਿੱਲੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿਰਸਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਅਮਿਤਾਭ ਬੱਚਨ ਦੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਕੀਤੀ ਤੇ ਕਿਹਾ 'ਜਦੋਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਆਕਸੀਜਨ ਦੀ ਘਾਟ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਮਿਤਾਭ ਬੱਚਨ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਫੋਨ ਕਰਕੇ ਕੋਰੋਨਾ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਮਿਤਾਭ ਬਚਨ ਨੇ 2 ਕਰੋੜ ਦਾ ਦਾਨ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ 'ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਕੋਵਿਡ ਕੇਅਰ' ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਸਲਾਮ।

ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਵਿੱਚ ਮਸ਼ਹੂਰ ਬਾਲੀਵੁਡ ਫਿਲਮ ਮੇਕਰ ਰੋਹਿਤ ਸ਼ੇੱਟੀ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਕੋਵਿਡ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਫੰਡਿੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਰੋਹਿਤ ਸ਼ੇੱਟੀ ਦੇ ਵੀ ਇਸ ਉਪਰਾਲੇ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਹੋਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਰੋਹਿਤ ਵੱਲੋਂ ਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਉੱਪਰ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਦੀਆਂ ਸਿਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਅਮਿਤਾਭ ਬਚਨ ਉੱਪਰ ਦਿੱਲੀ ਹਿੰਸਾ 84 ਲਈ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼

ਲਗਾਏ ਹਨ ਤਾਂ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਸਿਖ ਸਗਤ ਤਾ ਮਾਫੀ ਮੰਗਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ। 1984 ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਗਵਾਹ ਬੀਬੀ ਨਿਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਨੂੰ ਚਿੱਠੀ ਭੇਜ ਕੇ ਦਿੱਲੀ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿਰਸਾ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਬੀਬੀ ਨਿਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਫ਼ਿਲਮੀ ਅਦਾਕਾਰ ਅਮਿਤਾਭ ਬੱਚਨ ਦੀ ਸਿੱਖ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਬੇਹੱਦ ਸ਼ੱਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ 1984 ਦੇ ਪੀੜਤ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਵਾਜ਼ ਚੁੱਕਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਅਮਿਤਾਭ ਬੱਚਨ ਨੇ 2 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਕੋਵਿਡ ਕੇਅਰ ਸੈਂਟਰ ਵਾਸਤੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਤਾਂ ਦਿੱਲੀ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਅਮਿਤਾਭ ਦੇ ਕਸੀਦੇ ਪੜ ਕੇ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ ਇਨਸਾਫ਼ ਵਾਸਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖ

ਕਤਲੇਆਮ ਦੀ ਇਕ ਹਰ ਗਵਾਹ ਬੀਬੀ ਜਗਦੀਸ਼ ਕੌਰ ਨੇ ਵੀ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਨੂੰ ਅਮਿਤਾਭ ਬੱਚਨ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤੇ ਸਨ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਦੀ ਗੋਲਕ ਵਾਸਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲੋਂ ਦਾਨ ਲੈਣਾ ਸਿੱਖ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ। ਇਸੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੁਝ ਪੀੜਤਾਂ ਨਾਲ ਦਿੱਲੀ ਕਮੇਟੀ ਦਫ਼ਤਰ ਪੁੱਜੇ ਬਾਬੂ ਸਿੰਘ ਦੁੱਖੀਆ ਨੇ ਇਕ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ ਕਥਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਕੋਲੋਂ ਲਏ ਪੈਸੇ ਤੁਰੰਤ ਵਾਪਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਇਕ ਸਵਾਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਦੁੱਖੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਵਾਂਗ ਦਾਨ ਦੇਣਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਹ 2 ਕਰੋੜ ਨੂੰ ਚੁੱਪਚਾਪ ਗੋਲਕ ਵਿਚ ਪਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਪ੍ਰੰਤੂ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਚਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਪਿੱਛੇ ਕਿਸੇ ਸਾਜਿਸ਼ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਪਰਜਾਤੰਤਰ : ਮਾਲਕ ਗਰੀਬ ਹੋਏ ਸੇਵਕ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਹੋਏ

ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਵਾਸਨ, ਐਡਵੋਕੇਟ

ਫੋਨ 0175 5191856

ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਲਾਇਨ ਹੀ ਇਹ ਆਖਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮੁਲਕ ਦੇ ਅਸਲੀ ਮਾਲਕ ਮੁਲਕ ਦੇ ਲੋਕ ਹਨ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਇਹ ਪਰਜਾਤੰਤਰ ਖੜਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਇਹ ਵੀ ਇਹੀ ਆਖ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਲੋਕ ਆਪ ਵੋਟਾਂ ਪਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਚੁਣਿਆ ਕਰਨਗੇ ਜਿਹੜੇ ਸਦਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਕੇ ਹਕੂਮਤ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ ਨਾ ਹੀ ਮੁਲਕ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹੀ ਬਣ ਬੈਠਣਗੇ ਬਲਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਰਜਾ ਲੋਕ-ਸੇਵਕਾਂ ਵਾਲਾ ਬਣਾ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਤੇ ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਵਿਧਾ ਖੜੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਇਸਨੂੰ ਅਸੀਂ ਪਰਜਾਤੰਤਰ ਦਾ ਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅੱਜ ਸਾਡੇ ਸੱਤ ਦਹਾਕਿਆਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਐਲਾਨ ਕਰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਪਰਜਾਤੰਤਰ ਬਣ ਗਏ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਪਰਜਾਤੰਤਰ ਵੀ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਇਕ ਅੱਧੀ ਵਾਰ ਛਡਕੇ ਲਗਾਤਾਰ ਹਰ ਪੰਜਾਂ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਬਕਾਇਦਾ ਮਿਥੀਆਂ ਤਰੀਕਾਂ ਉੱਤੇ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿਧਾਨ ਮੁਤਾਬਿਕ ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਪਰਜਾਤੰਤਰ ਬਣਿਆ ਹੈ ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਰ ਸੂਬੇ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਬਣੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਸਭਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵੀ ਬਣੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿਧਾਇਕ ਚੁਣ ਕੇ ਸਦਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਹਰੇਕ ਵਿਧਾਇਕ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਭੱਤੇ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਸਦਨਾਂ ਦਾ ਖਰਚਾ ਵੀ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਵਿਧਾਇਕ ਪੰਜ ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਕਰਨ ਬਾਅਦ ਪੈਨਸ਼ਨ ਵੀ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿੰਨੀ ਵੀ ਵਾਰੀ ਕੋਈ ਵਿਧਾਇਕ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਹਰ ਵਾਰੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਬਾਕੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਕ ਅਤੇ ਇਕ ਹੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਪਿਛਲੇ ਸਾਢੇ ਸਤ ਦਹਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਾਡੀਆਂ ਸਦਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਲਕਾਂ ਅਰਥਾਤ ਜਨਤਾ ਵਾਸਤੇ ਕੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਹਾਲਾਂ ਤੱਕ ਕੋਈ ਸਰਵੇਖਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਨਤੀਜਾ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਮੁਲਕ ਵਿੱਚ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਸਤਰ ਅੱਸੀ ਕਰੋੜ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਅਰਥਾਤ ਮੁਲਕ ਦੀ ਕੁਲ ਅਬਾਦੀ ਦਾ ਤਿੰਨ ਚੌਥਾਈ ਹਿੱਸਾ ਗਰੀਬ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਜੇਕਰ ਲੋਕ ਸੇਵਕਾਂ ਦਾ ਸਰਵੇਖਣ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਸਰਵੇਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ, ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਮੀਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ ਸਰਵੇਖਣ ਕਰੀਏ ਅਤੇ ਘੋਖ ਕਰੀਏ ਪਿਛਲੇ ਸਾਢੇ ਸੱਤ ਦਹਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਰਗ ਨਾਲ ਕੀ ਬਣਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਸਾਫ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਆਮ ਜਨਤਾ ਗਰੀਬ ਹੁੰਦੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਲੋਕ ਸੇਵਕਾਂ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਲੋਕ ਅਮੀਰ ਵੀ ਹੋਏ ਹਨ, ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਵੀ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਰੱਜੇ ਪੁੱਜੇ ਵੀ ਬਣ ਗਏ ਹਨ।

ਅਸੀਂ ਜੇਕਰ ਆਪਣੀਆਂ ਸਦਨਾਂ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਚੈਕ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਸਾਫ ਦਿਖਾਈ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਸਦਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਤਬਕੇ ਬਣ ਗਏ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਚਲਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਦੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਦੀ ਗੱਲ ਤੁਰੀ ਹੈ, ਕਦੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਭੱਤੇ ਦੇਣ ਦੀ ਗੱਲ ਤੁਰੀ ਹੈ, ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਫਿਰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਵੀ ਲੱਗ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਅਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨਾਂ ਆਦਿ ਉੱਤੇ ਸਦਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਗੱਲਾਂ ਚੱਲੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਤਨਖਾਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੀ ਬਿਠਾਏ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਹਿੰਗਾਈ ਭੱਤੇ ਵੀ ਮਿਲਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਮਹਿੰਗਾਈ ਮੁਤਾਬਿਕ ਮਹਿੰਗਾਈ ਭੱਤੇ ਵਧਦੇ ਵੀ ਰਹੇ ਹਨ। ਮਕਾਨ ਕਿਰਾਇਆ, ਡਾਕਟਰੀ ਭੱਤਾ, ਸਮੂਹਕ ਬੀਮਾ ਆਦਿ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ, ਪੈਨਸ਼ਨ, ਫੈਮਿਲੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਤਰਸ ਦੇ

ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਘਰ 'ਚੋਂ ਇਕ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਹੂਲਤਾਂ ਵਧਦੀਆਂ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਕਦੇ ਵੀ ਘਟਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਇਹ ਲੋਕ ਸੇਵਕਾਂ ਵਾਲੇ ਗਰੁਪ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬਿਹਤਰ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਸਿਹਤ ਪੱਖੋਂ, ਵਿਦਿਆ ਪੱਖੋਂ, ਸਿਖਲਾਈ ਪੱਖੋਂ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪੱਖੋਂ ਅਤੇ ਆਮਦਨ ਪੱਖੋਂ, ਇਹ ਧੜੇ ਆਮ ਜਨਤਾ ਨਾਲੋਂ ਬਿਹਤਰ ਹਨ ਅਤੇ ਵੱਖਰੀ ਜਿਹੀ ਪਛਾਣ ਵੀ ਬਣਾ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਇਹ ਗੱਲ ਮੰਨਣੀ ਪੈ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਿਛਲੇ ਸਾਢੇ ਸਤ ਦਹਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜੇਕਰ ਗਰੀਬ ਸੀ ਤਾਂ ਹੋਰ ਗਰੀਬ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਪਛੜਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਹੋਰ ਪਛੜ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੱਜ ਸਾਡੇ ਮੁਲਕ ਦੀ ਤਿੰਨ ਚੌਥਾਈ ਵਸੋਂ ਗਰੁਪਤ ਦੇ ਜਾਲ ਵਿੱਚ ਫਸ ਗਈ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਲੋਕ ਸੇਵਕਾਂ ਦਾ ਇਹ ਵਰਗ ਸਿਰਫ ਆਪਣੀ ਸੋਚਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਹਾਲਤ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾ ਬੈਠਾ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਹਨ ਕਿ ਮੁਲਕ ਦੀ ਆਮ ਜਨਤਾ ਵਾਸਤੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੀ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਸੋਚਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਕੁਝ ਤਾਂ ਕਾਫ਼ੀ ਕੁਝ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਸਾਡਾ ਮੁਲਕ ਅਮੀਰ ਦੇਸ਼ ਹੈ। ਇਥੇ ਪਹਾੜ ਹਨ, ਦਰਿਆ ਹਨ, ਉਪਜਾਊ ਧਰਤੀ ਹੈ, ਪਾਣੀ ਹੈ, ਵਧੀਆ ਜਲਵਾਯੂ ਹੈ, ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਨਾਜ ਇਥੇ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਮਿਹਨਤੀ ਲੋਕ ਹਨ, ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਣਿਜ ਪਦਾਰਥ ਹਨ, ਕੋਲਾ ਹੈ, ਤੇਲ ਹੈ, ਗੈਸ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਸਾਫ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਸਾਡੇ ਪਾਸ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਹਨ, ਡਾਕਟਰ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਵੀ ਆ ਗਈ ਹੈ। ਪਰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚ ਕੀ ਕਮੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅਸੀਂ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਸੰਵਾਰ ਨਹੀਂ ਸਕੇ।

ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਨੀਅਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਪਾਏ ਅਤੇ ਸਾਡੀਆਂ ਸਦਨਾਂ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਹੀ ਦਸ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਸਾਡੇ ਇਹ ਵਿਧਾਇਕ ਕਦੇ ਵੀ ਕੋਈ ਸਿਧਾਂਤ, ਨੀਤੀ, ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨਹੀਂ

ਬਣਾ ਪਾਏ। ਇਹ ਵੀ ਪ੍ਰਤੱਖ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਧਾਇਕ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਣ ਪਾਏ ਅਤੇ ਇਸ ਮੁਲਕ ਵਿੱਚ ਇਹ ਚੁਣੇ ਜਾਂਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਤਾਂ ਆਪ ਮੂੰਹ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਸਦਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬੈਠਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕਦੋਂ ਅਜ਼ਾਦ ਹੋ ਜਾਣਗੇ, ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਹਾਲੇ ਦੂਰ ਦੀਆਂ ਹਨ।

ਅੱਜ ਇਹ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਤਬਕਾ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਆਪਣੇ ਲਈ ਬਣਾ ਬੈਠੇ ਹਨ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਾਲੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਸਨ। ਪਰ ਲੋਕ ਸੇਵਕਾਂ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਇੰਨੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਖੜੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਲੋਕੀਂ ਜਾਣ ਢਠੇ ਖੂਹ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਲਈ ਤਾਂ ਇਹ ਸਹੂਲਤਾਂ ਖੜੀਆਂ ਕਰ ਲਈਏ। ਮਸਾਂ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਲੋਕ ਸੇਵਕਾਂ ਨੇ ਰੱਜ ਕੇ ਆਪਣੇ ਲਈ ਸਹੂਲਤਾਂ ਖੜੀਆਂ ਕਰ ਲਈਆਂ ਹਨ।

ਪਿਛਲੇ ਸਾਢੇ ਸਤ ਦਹਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜੋ ਹੋਣਾ ਸੀ ਉਹ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅੱਜ ਇਹ ਹੀ ਆਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਤੋਂ ਸੇਵਕਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਸਹੂਲਤ ਨਾਂ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਦਸ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੇਵਕਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵਾਸਤੇ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਜੇਕਰ ਅਗਲੇ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਵਾਜਬ ਆਮਦਨ ਬਣਾ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਆਮ ਆਦਮੀ ਆਪਣੀ ਸਿਹਤ, ਸਿਖਿਆ, ਸਿਖਲਾਈ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਅਤੇ ਆਮਦਨ ਦਾ ਆਪ ਹੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਵੇਗਾ। ਇਹ ਕੰਮ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਹਵਿਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਤਾਂ ਅੱਜ ਜਿਹੜੀ ਹਾਲਤ ਇਹ ਸੇਵਕ ਤਬਕਾ ਆਪਣੀ ਬਣਾ ਬੈਠਾ ਹੈ ਇਹ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਵੀ ਬਣ ਜਾਣੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅੱਜ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਗੁਰਬਤ ਵਾਲੀ ਲਾਹਣਤ ਆ ਬਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਸਾਹਮਣੇ ਅਸੀਂ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਹੋ ਉਠੇ ਹਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਬੇਲਗਾਮ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਮਹਿੰਗਾਈ

ਸੰਜੀਵ ਸੈਣੀ, ਮੋਹਾਲੀ

ਕੋਰੋਨਾ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਰਥਚਾਰੇ ਦੀਆਂ ਚੁਲਾਂ ਹਿਲਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਅੱਜ ਫਿਰ ਭਾਰਤ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਕਾਰਨ ਹਾਹਾਕਾਰ ਮੱਚ ਗਈ ਹੈ। ਮਹਿੰਗਾਈ ਨੇ ਆਮ ਬੰਦੇ ਦਾ ਲੱਕ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕਈ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁਕੰਮਲ ਤਾਲਾਬੰਦੀ ਫਿਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਕੋਰੋਨਾ ਕਾਰਨ ਸਾਰੇ ਕੰਮਕਾਜ ਠੱਪ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਵਰੇ ਤਾਲਾਬੰਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੇ ਥੋੜੇ ਬਹੁਤ ਕੰਮ ਕਾਜ ਚਲੇ ਵੀ ਸਨ, ਉਥੇ ਦਿਹਾੜੀਦਾਰ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸੌ ਰੁਪਏ ਦਿਹਾੜੀ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ੱਕਤ ਨਾਲ ਮਿਲੀ। ਕਾਫੀ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਚੁਣੌਤੀ ਬਣ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਮਹਿੰਗਾਈ

ਆਸਮਾਨ ਛੂਹ ਰਹੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਤਾਲਾਬੰਦੀ ਕਰਨ ਗਰੀਬ ਤਬਕਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਰੀ ਸਬਜ਼ੀ ਤੇ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਟਿਕਦਾ। ਫਲ ਫਰੂਟਾਂ ਦੀ ਤਾਂ ਗੱਲ ਹੀ ਨਾ ਕਰੋ। ਫਰਵਰੀ ਮਹੀਨੇ ਰਸੋਈ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਗੈਸ ਸਿਲੰਡਰ ਦੀ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਕੀਮਤਾਂ ਵਧੀਆਂ। ਅੱਜ 850 ਤੋਂ ਉਪਰ ਗੈਸ ਸਿਲੰਡਰ ਦੀ ਕੀਮਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਪੈਟਰੋਲ ਤੇ ਡੀਜ਼ਲ ਦਾ ਤਾਂ ਪੁੱਛੋ ਹੀ ਨਾ। ਤਕਰੀਬਨ ਫਰਵਰੀ ਮਹੀਨੇ 20 ਦਿਨ ਲਗਾਤਾਰ ਕੀਮਤਾਂ ਵਧੀਆਂ। 100 ਰੁਪਏ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪੈਟਰੋਲ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਜਦੋਂ ਫਿਰ ਤਾਲਾਬੰਦੀ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਤਾਂ ਫਿਰ ਪੈਟਰੋਲ ਤੇ ਡੀਜ਼ਲ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ। ਹੋਰਨਾਂ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪੰਜ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚੋਣਾਂ ਸਨ ਤਾਂ ਇੱਕ ਰੁਪਿਆ ਵੀ ਪੈਟਰੋਲ, ਡੀਜ਼ਲ ਤੇ ਗੈਸ ਸਿਲੰਡਰ ਦੀ ਕੀਮਤ ਨਹੀਂ ਵਧੀ। ਚੋਣ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੋਂ ਇੱਕ ਦਮ ਬਾਅਦ ਫਿਰ ਪੈਟਰੋਲ ਡੀਜ਼ਲ ਮਹਿੰਗਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਲਗਾਤਾਰ ਮਈ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਪੈਟਰੋਲ-ਡੀਜ਼ਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵੱਧ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਗੁਆਂਢੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਨਾਲੋਂ ਤੇਲ ਦੀਆਂ

ਕੀਮਤਾਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘੱਟ ਹਨ। ਵੱਧ ਰਹੀਆਂ ਲਗਾਤਾਰ ਪੈਟਰੋਲ ਅਤੇ ਡੀਜ਼ਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ 'ਚ ਕਮੀ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਸੀ ਤਾਲਮੇਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮਹਿੰਗਾਈ ਨੇ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦਾ ਬਜਟ ਹਿਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਤਾਲਾਬੰਦੀ ਕਰਨ ਲੱਖਾਂ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਖੁਸ਼ਿਆ ਹੈ। ਆਮ ਜਨਤਾ ਦਾ ਜਿਊਣਾ ਦੁੱਭਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਆਮ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਢਾਈ ਸੌ ਰੁਪਏ ਦੀ ਸਬਜ਼ੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਗਰੀਬ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦਾਲਾਂ ਤੇ ਪੂਰੀ ਦਿਹਾੜੀ ਖਰਚ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ ਤਾਂ ਘਰ ਦੇ ਬਾਕੀ ਖਰਚੇ ਕਿਵੇਂ ਪੂਰੇ ਹੋਣਗੇ। ਰੋਟੀ, ਕੱਪੜਾ ਅਤੇ ਮਕਾਨ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੀਆਂ ਅਹਿਮ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੀਆਂ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਣ। ਘਰ ਵਿੱਚ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਖਰਚ ਤੇ ਰਾਸ਼ਨ ਵੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਰੋਂ ਦੇ ਤੇਲ ਅਤੇ ਦਾਲਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਖਾਣ ਪੀਣ ਨੂੰ ਤਾਂ ਸਭ ਦਾ ਹੀ ਦਿਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬਦਕਿਸਮਤ ਜੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬਿਮਾਰੀ ਆ ਜਾਵੇ, ਫਿਰ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਫੀਸ ਕੌਣ ਭਰੇਗਾ। ਅੱਜ ਅਸੀਂ

ਦੇਖ ਹੀ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਆਕਸੀਜਨ ਦੀ ਕਮੀ ਕਾਰਨ ਕਿੰਨੀ ਕਾਲਾਬਾਜ਼ਾਰੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਮਹਿੰਗਾਈ ਵਿਚ ਬੀਮਾਰੀ ਦਾ ਖਰਚਾ ਕਿੱਥੋਂ ਆਵੇਗਾ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸਕੂਲ ਦੀ ਫੀਸ ਵੀ ਭਰਨੀ ਹੈ। ਮਹਿੰਗਾਈ ਨੇ ਹਰੇਕ ਵਰਗ ਦਾ ਲੱਕ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦਾਵਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਮਹਿੰਗਾਈ ਤੇ ਜਲਦੀ ਹੀ ਕਾਬੂ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਰ ਅਫਸੋਸ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸਰਕਾਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਹੀ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਤੇ ਦਾਲਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਚੂਨ ਮਹਿੰਗਾਈ ਪਿਛਲੇ 6 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਹੀ ਮਹਿੰਗਾਈ ਨੂੰ ਠੱਲ ਪਾਉਣ ਲਈ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਤਾਂ ਜੋ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਹਿੰਗਾਈ ਤੋਂ ਕੁਝ ਰਾਹਤ ਮਿਲ ਸਕੇ। ਮਹਿੰਗਾਈ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰਾਂ ਕਾਲਾਬਾਜ਼ਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨੱਥ ਪਾਉਣ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਵੀ ਮਹਿੰਗਾਈ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ।

ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਹੋਈ ਤਬਾਹੀ ਦੇ ਘਾਤਕ ਅੰਜਾਮ

ਹਰਕੀਰਤ ਕੌਰ

9779118066

ਭੌਤਿਕਵਾਦ ਦੇ ਇਸ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਇਨਸਾਨ ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਹਰ ਸੁੱਖ ਸਹੂਲਤ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿੰਨੀ ਵੀ ਭਾਰੀ ਕੀਮਤ ਕਿਉਂ ਨਾ ਚਕਾਉਣੀ ਪਵੇ। ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਧਨ ਦੌਲਤ ਦੀ ਕਮੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਪਰ ਮਾਇਆ ਨਾਲ ਸੁਖ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਹੀਂ ਖਰੀਦੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਸਾਂਝੇ ਪਰਿਵਾਰ ਬਿਖਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਨਵੀਆਂ ਕਲੋਨੀਆਂ ਦਾ

ਨਿਰਮਾਣ ਦਾ ਜਿਵੇਂ ਹੜ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਵੀ ਕੋਈ ਅੜਚਨ ਨਹੀਂ ਬਣ ਰਿਹਾ, ਬਲਕਿ ਆਪ ਕਾਨੂੰਨ ਰੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਕੱਟ ਕੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਜਿੰਦਗੀ ਦੇ ਹਰ ਇੱਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤਰੱਕੀ ਅਸੀਂ ਕਰ ਲਈ ਹੈ। ਪਰ ਜੀਵ ਜੰਤੂਆਂ, ਪੇੜ ਪੌਦਿਆਂ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਨਿਗਲਦਾ ਹੋਇਆ ਵਿਕਾਸ ਕਿਸ ਕੰਮ ਦਾ। ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਤਬਦੀਲੀ ਆਉਣਾ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੈ, ਪਰ ਅਜਿਹੀ ਤਬਦੀਲੀ ਜੋ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੇ ਕਿਰਿਆ ਚੱਕਰ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਪਾਵੇ ਸਾਰਥਿਕ ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਸ਼ਹਿਰੀਕਰਨ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਤੋਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹਾਂਗੀ, ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀਮਤ ਸਿਹਤ, ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਆਵਾਜਾਈ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਵਕਫੇ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੀ ਚਹਿਲ ਪਹਿਲ, ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ

ਦੇ ਵਧੇਰੇ ਮੌਕਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ। ਲੋਕ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵੱਲ ਨੂੰ ਕੂਚ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਅਤੇ ਜੰਗਲਾਂ ਦੀ ਕਟਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ, ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਹੋਣ ਲੱਗਾ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ, ਅਮਰੀਕਾ ਵਰਗਾ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਦਿਖਾਏ ਜਾਣ ਲੱਗੇ। ਅਸੀਂ ਰੁੱਖ ਲਗਾਏ ਘੱਟ ਅਤੇ ਕੱਟੇ ਵੱਧ। ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਉੱਚੀਆਂ ਉੱਚੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਾਨੂੰ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਝਲਕ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਲੱਗੀ। ਪਰ ਕੁਦਰਤੀ ਸੰਤੁਲਨ ਵਿੱਚ ਆ ਰਹੇ ਬਦਲਾਅ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਨਹੀਂ ਸੋਚਿਆ।

ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਦਾ ਧੂੰਆਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲਾ ਗੰਦਾ ਪਾਣੀ, ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਰਥ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਨਿਕਾਸ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸਾਡੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਉੱਪਰ ਬੁਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਣ ਲੱਗਾ। ਅਸੀਂ ਕੁਦਰਤ ਨਾਲ ਛੇੜ ਛਾੜ ਕੀਤੀ, ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਗਲੋਬਲ ਵਾਰਮਿੰਗ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਅਜੀਬੋ ਗਰੀਬ ਤਬਦੀਲੀ ਲਿਆਂਦੀ

ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਸੰਭਲਣ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਦੇ ਕਹਿਰ ਦੀ ਗਰਮੀ ਅਤੇ ਸਰਦੀ ਕਿਤੇ ਸੋਕਾ ਅਤੇ ਕਿਤੇ ਹੜ ਕੁਦਰਤ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਛੇੜਛਾੜ ਦੀਆਂ ਮੂੰਹੋਂ ਬੋਲਦੀਆਂ ਉਦਹਾਰਣਾਂ ਹਨ।

ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਦਾ ਨਤੀਜਾ 15, 16 ਜੂਨ 2013 ਨੂੰ ਉਤਰਾਖੰਡ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਹਿਮਾਲੀਅਨ ਸੁਨਾਮੀ ਦੇ ਸੈਲਾਬ ਵਿੱਚ ਬੇਹਿਸਾਬਾ ਤਬਾਹੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਕੁਝ ਅਜਿਹੀ ਤ੍ਰਾਸਦੀ 2018 ਵਿੱਚ ਕੇਰਲ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਹੜ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲੀ। ਜਾਨ ਮਾਲ ਦਾ ਬਹੁਤ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ। ਆਪਣਿਆਂ ਤੋਂ ਵਿਛੜਣ ਦਾ ਦੁੱਖ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਮੂਹਰੇ, ਆਪਣਿਆਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੇ ਆਗੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਮਾਉਂਦੇ ਵੇਖਣ ਦਾ ਦਰਦ ਕੋਈ ਕਿਵੇਂ ਭੁੱਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਉਤਰਾਖੰਡ ਵਿੱਚ ਗਲੋਬਲ ਵਾਰਮਿੰਗ ਦੇ ਪਿਘਲਣ ਨਾਲ ਆਏ ਹੜ ਵਰਗੀ ਦਾਸਤਾਨ ਸਭ ਕੁਦਰਤ ਨਾਲ ਬਾਕੀ ਸਫਾ 31 'ਤੇ

ਮਾਮਲਾ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਵਿਚ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦਾ

ਕਿਸਾਨ ਨੇਤਾ ਯੋਗੇਂਦਰ ਯਾਦਵ ਸਮੇਤ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਦੇ ਸੰਪਰਕ 'ਚ ਆਏ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ

◌ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ◌ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿਰਫ 2 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਬਣਾਇਆ ਸੀ ਪਰ ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. 'ਚ 6 ਦੇ ਨਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਉਂ ?
◌ ਮਹਿਲਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਮੰਗੀ ਰਿਪੋਰਟ ◌ ਮੁਲਜ਼ਮ ਕਵਿਤਾ ਕੋਲੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ, ਬੋਲੀ ਮੈਨੂੰ ਪੀੜਤਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਟਰੇਨ 'ਚ ਹੋਈ ਛੇੜਛਾੜ, ਇਸ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੁਝ ਪਤਾ ਨਹੀਂ

ਬਹਾਦੁਰਗੜ੍ਹ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਟਿਕਰੀ ਬਾਰਡਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਲੜਕੀ ਨਾਲ ਹੋਏ ਜਬਰ-ਜਨਾਹ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਾਂਚ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਸ ਕੇਸ 'ਚ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸਾਨ ਨੇਤਾ ਯੋਗੇਂਦਰ ਯਾਦਵ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਦੇ ਸੰਪਰਕ 'ਚ ਆਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਉਥੇ ਹੀ ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਇਕ ਲੜਕੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਫਿਲਹਾਲ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਚੱਲ ਰਹੀ। ਐਸਆਈਟੀ ਨੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਲਾਈਨ ਪਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਹਸਪਤਾਲ ਦੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸੀਸੀਟੀਵੀ ਫੁਟੇਜ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਈ ਹੈ। ਔਰਤ ਦੇ ਇਲਾਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਰਿਕਾਰਡ ਵੀ ਹਸਪਤਾਲ ਤੋਂ ਤਲਬ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 12 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਬੰਗਾਲ ਦੀ ਇਕ ਲੜਕੀ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਟਿਕਰੀ ਬਾਰਡਰ ਆਈ ਸੀ। ਬੀਤੀ 30 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਕੋਰੋਨਾ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਮੌਤ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਬਾਅਦ ਲੜਕੀ ਨਾਲ ਗਲਤ ਹਰਕਤ ਹੋਣ ਦੀ ਚਰਚਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ। ਲੰਘੀ 8 ਮਈ ਨੂੰ ਲੜਕੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਸਿਟੀ ਥਾਣੇ 'ਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਿੱਤੀ। ਅਨਿਲ, ਅਨੂਪ ਸਮੇਤ 6 'ਤੇ ਕੇਸ ਦਰਜ ਹੋਇਆ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ 2 ਲੜਕੀਆਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਐੱਸ. ਆਈ. ਟੀ. ਗਠਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਟੀਮ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਡੀ. ਐੱਸ. ਪੀ. ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੁਲਿਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਦਰਮਿਆਨ ਬੀਤੇ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨ ਨੇਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਕ ਵੀਡੀਓ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ 'ਚ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿਰਫ 2 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਬਣਾਇਆ ਸੀ ਪਰ ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. 'ਚ 6 ਦੇ ਨਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚ 2 ਲੜਕੀਆਂ ਨੇ ਤਾਂ ਇਸ ਕੇਸ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਇਸ ਸਬੰਧ 'ਚ ਡੀ. ਐੱਸ. ਪੀ. ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਚ 6 ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਉਸੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੇਸ ਦਰਜ ਹੋਇਆ। ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਜਾਂਚ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਦੇ ਸੰਪਰਕ 'ਚ ਆਏ ਯੋਗੇਂਦਰ ਯਾਦਵ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. 'ਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਹੋਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਇਕ ਲੜਕੀ ਬੀਤੇ ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਜਾਂਚ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਆ ਗਈ ਹੈ। ਉਸ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਜੇ ਤੱਕ ਪੁੱਛਗਿੱਛ 'ਚ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਦੇ ਨਾਲ ਸਿਰਫ ਛੇੜਛਾੜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ। ਰਹੀ ਗੱਲ ਜਾਂਚ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਲੜਕੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਤਾਂ, ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਜੋ ਤੱਥ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਫਿਲਹਾਲ ਇਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬੰਗਾਲ ਗਈ ਸੀ ਪਰ 7 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਆ ਗਈ ਸੀ। ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ 12 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਆਏ ਸਨ। ਮੁਲਜ਼ਮ ਅਨਿਲ

ਅਤੇ ਅਨੂਪ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਲਈ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। 3 ਟੀਮਾਂ ਇਸ ਕੰਮ 'ਚ ਜੁਟੀਆਂ ਹਨ।

ਮਹਿਲਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਘੋਖਣ ਲੱਗੀ ਮਾਮਲਾ

ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਮਹਿਲਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਅੰਦੋਲਨਕਾਰੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਟਿਕਰੀ ਬਾਰਡਰ 'ਤੇ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਦੀ ਇੱਕ ਲੜਕੀ ਨਾਲ ਸਮੂਹਿਕ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਨੋਟਿਸ

ਲਿਆ ਹੈ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਝੱਜਰ ਦੇ ਐਸਪੀ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਕੇ ਜਾਂਚ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੰਗੀ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਔਰਤ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੜਕੀ ਨਾਲ ਗਲਤ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਵਾਉਣ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਆਰੋਪੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ।

ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚਾ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਆਨਲਾਈਨ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿੱਚ ਪੀੜਤ ਲੜਕੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧੀ ਦੇ ਸਵਾਲ ਛੱਡ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟੁੱਟ ਚੁੱਕੇ ਸੀ ਅਤੇ ਆਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਪਾ ਰਹੇ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਘਰ ਤੋਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਮੀਲ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਆ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸਕੇ ਕਿ ਧੀ ਨੂੰ ਨਿਯਮਿਤ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਕਿੱਥੇ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚਾ ਦੇ ਇੱਕ-ਦੋ ਲੀਡਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਹੋਈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਮਿਲਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਵਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਿੰਮਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਬਹਾਦੁਰਗੜ੍ਹ ਪੁਲਿਸ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ।

ਕਿਸਾਨ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਕਿਸਾਨ ਸੋਸ਼ਲ ਆਰਮੀ, ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਮੁੱਖ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੋਰਚੇ ਵੱਲੋਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਵਾਲ ਵੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਆਗੂ ਯੋਗਿੰਦਰ ਯਾਦਵ

ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਢੋਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਚਰਚਾ ਹੈ ਕਿ ਟਿਕਰੀ ਬਾਰਡਰ ਦੇ ਮੋਰਚੇ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਦੀ ਇਕ ਬੀਬੀ ਦੇ ਹੋਏ ਜਿਣਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਤੋਂ ਮੋਰਚਾ ਜਾਣੂ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੁੱਝ ਅਜਿਹੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਵੀ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਦੋ ਜਾਂ ਤਿੰਨ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਮੋਰਚੇ ਵੱਲੋਂ

ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਯਾਦਵ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਚਾਰ ਹੋਰ ਖ਼ਿਲਾਫ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੜਕੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਚਾਰੋਂ ਖ਼ਿਲਾਫ ਕੇਸ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਵਾਇਆ। ਯਾਦਵ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਤੋਂ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂਚ ਮੰਗਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਮੁਲਜ਼ਮ ਬਣਾ ਕੇ ਮਾਮਲਾ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਲੜਕੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੌਰਾਨ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਕੋਰੋਨਾ ਪੀੜਤ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਮਿਲਣ ਆਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਜਿਣਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ। ਲੜਕੀ ਦੀ ਕੋਰੋਨਾ ਕਾਰਨ 30 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਲੜਕੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਧੀ ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਇੱਛੁਕ ਸੀ ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਕੋਰੋਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ ਆਇਆ, ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਨੂੰ ਧੀ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਹੋਣ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਾ। ਪਿਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਧੀ ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚਿੰਤਤ ਸੀ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਆਖ਼ਰੀ ਸ਼ਬਦ ਸਨ, 'ਮੈਨੂੰ ਇਨਸਾਫ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ'।

ਉੱਧਰ, ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ (ਉਗਰਾਹਾਂ) ਦੇ ਆਗੂ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਗਰਾਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਟਿਕਰੀ ਮੋਰਚੇ 'ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਖ਼ਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰੇ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚਾ ਦੇ ਆਗੂ ਗੁਰਨਾਮ

ਸਿੰਘ ਚੜ੍ਹਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੋਰਚੇ 'ਤੇ ਢਿੱਲ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਪੀੜਤ ਔਰਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੀੜਤ ਲੜਕੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਹੀ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਪੀੜਤ ਲੜਕੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚਾ ਨੇ ਟਿਕਰੀ ਬਾਰਡਰ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਦਿਆਂ ਹੀ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤੰਬੂ ਉਖਾੜ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਬਰ ਜਨਾਹ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਕਿਸਾਨ ਲੀਡਰਾਂ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਮੁਲਜ਼ਮ ਕਵਿਤਾ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ

ਬੰਗਾਲ ਦੀ ਲੜਕੀ ਨਾਲ ਅੰਦੋਲਨ 'ਚ ਸਮੂਹਿਕ ਜਬਰ ਜਨਾਹ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮ ਕਵਿਤਾ ਪੁਲਿਸ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ। ਮਹਿਲਾ ਥਾਣੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਕਈ ਘੰਟੇ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਹੋਈ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਹੁਣ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਦੂਜੀ ਮੁਲਜ਼ਮ ਔਰਤ ਯੋਗਿਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਬੁਲਾਇਆ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮ ਕਵਿਤਾ ਤੇ ਯੋਗਿਤਾ ਕੋਲੋਂ ਹੀ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਅਹਿਮ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਕਈ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲੋਂ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਸਵਾਲ ਉੱਠ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਯੋਗਿਤਾ ਤੇ ਕਵਿਤਾ ਕੋਲੋਂ ਹੀ ਮਿਲੇਗਾ।

ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਲਜ਼ਮ ਕਵਿਤਾ ਨਾਲ ਪੱਤਰਕਾਰ ਫੋਨ 'ਤੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ। ਕਵਿਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ, 'ਮੈਨੂੰ 15 ਨੂੰ ਪੀੜਤਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰੇਲ ਗੱਡੀ ਵਿੱਚ ਅਨਿਲ ਮਲਿਕ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਜਬਰੀ ਹੱਥ ਫੜ ਕੇ ਉਸ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਨੂੰ 16 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਕੰਮ ਕਾਰਨ ਘਰ ਜਾਣਾ ਪਿਆ। ਪੀੜਤਾ ਖੁਦ ਵੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ ਸੀ। ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਜ਼ਿਕਰ ਨਾ ਕਰਨਾ। 24 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਮੈਂ ਟਿਕਰੀ ਬਾਰਡਰ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਆਈ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਪੀੜਤਾ ਬਿਮਾਰ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਸ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕੀਤੀ। 25 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਟਰੇਨ 'ਚ ਛੇੜਛਾੜ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੀੜਤਾ ਨਾਲ ਕੀ ਹੋਇਆ ਇਸ ਬਾਰੇ ਮੈਨੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਪਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੀੜਤਾ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਸੀ। ਯੋਗਿਤਾ ਉਸ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਯੋਗਿਤਾ ਇਹ ਕਹਿ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਇਹ ਜਾਂਚ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ ਕਿ ਪੀੜਤਾ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਮੈਂ ਵੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਤੇ ਯੋਗਿਤਾ ਨੇ ਵੀ। ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਜਿੰਨਾ ਹੋ ਸਕਿਆ, ਮੈਂ ਕੀਤਾ। ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ 'ਚ ਦੇਰੀ ਹੋਣੀ ਹੈ।'

ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਜੱਥੇ ਪੁੱਜੇ ਸਿੰਘੂ ਤੇ ਟਿਕਰੀ ਬਾਰਡਰ

◌ ਬਰਤਾਨਵੀ ਹਕੂਮਤ ਖ਼ਿਲਾਫ 1857 ਵਿਚ ਹੋਏ ਗ਼ਦਰ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਦੀ ਮਨਾਈ ਯਾਦ ◌ ਰਾਕੇਸ਼

ਟਿਕੈਤ ਦੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਧਮਕੀ, ◌ ਕਿਹਾ 26 ਮਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਵੇਗਾ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਫੈਸਲਾ

ਜਲੰਧਰ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ 'ਤੇ ਕਰੀਬ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਵੱਡਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲਿਆ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਦੇ ਕਰੀਬ ਟੈਂਪੂ ਟਰੇਵਲਰ, ਬੱਸਾਂ ਤੇ ਕਾਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਜੱਥੇ ਸਿੰਘੂ ਤੇ ਟਿਕਰੀ ਬਾਰਡਰ 'ਤੇ ਪੁੱਜੇ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਫੋਨ 'ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜਮਹੂਰੀ ਕਿਸਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਆਗੂ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅੱਜ ਦਾ ਦਿਨ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਅਹਿਮ ਸਥਾਨ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅੱਜ ਦੇ ਦਿਨ ਹੀ ਬਰਤਾਨਵੀ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਜਬਰ ਖ਼ਿਲਾਫ 1857 ਦਾ ਗ਼ਦਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਣ ਲਈ ਹਿੰਮਤ ਦਿਖਾਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਗ਼ਦਰ ਇਕ ਥਾਂ ਤੋਂ

ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਇਹ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਫੈਲ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੁਲਵੰਤ ਸੰਧੂ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਵੱਲੋਂ 1857 ਦੇ ਗ਼ਦਰ ਦੀ ਯਾਦ ਤਾਜ਼ਾ ਕਰਨ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿੱਢੇ ਗਏ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕਰਕੇ ਮੌਜੂਦਾ

ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਉਲੀਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਅਗਲੇ ਪੜਾਅ ਤਹਿਤ 12 ਮਈ ਨੂੰ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਜਥੇ ਦਿੱਲੀ ਵੱਲ ਕੂਚ ਕਰਨਗੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦਿਨ ਜ਼ਾਲਮ ਹਾਕਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸਿੰਘ-ਸੂਰਮਿਆਂ ਨੂੰ ਸੋਧ ਕੇ ਸਰਹਿੰਦ ਫ਼ਤਹਿ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਦਿਹਾੜਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਅਹਿਮ ਸਥਾਨ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸਰਹਿੰਦ ਫ਼ਤਹਿ ਦਿਵਸ ਦੀ ਵਰਗੇਫ ਮੌਕੇ ਕਿਸਾਨੀ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ ਸਿੰਘੂ ਬਾਰਡਰ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਹੋਏ ਬੀਕੇਯੂ ਰਾਜੇਵਾਲ ਦੇ ਜਥੇ, ਜਿਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਜ਼ਿਲਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸਮਰਾ ਤੇ ਮੁੱਖ ਬੁਲਾਰੇ ਜਥੇਦਾਰ

ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਜ਼ਿਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨ ਗੱਡੀਆਂ ਦੇ ਕਾਫਲੇ ਰਾਹੀਂ ਰਵਾਨਾ ਹੋਏ।

ਰਾਕੇਸ਼ ਟਿਕੈਤ ਨੇ ਗਾਜ਼ੀਪੁਰ ਬਾਰਡਰ 'ਤੇ ਮੀਡੀਆ ਕਰਮੀਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ 'ਚ ਕਿਹਾ ਕਿ 26 ਤਰੀਕ ਨੂੰ 6 ਮਹੀਨੇ ਪੂਰੇ ਹੋ ਜਾਣਗੇ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ। ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਬੁਲਾਰਾ ਰਾਕੇਸ਼ ਟਿਕੈਤ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸਾਨ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਅਜਿਹੇ 'ਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀ 26 ਮਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਰਾਕੇਸ਼ ਟਿਕੈਤ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਨਵੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਹੀ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਦਿੱਲੀ-ਐਨਸੀਆਰ ਦੇ ਬਾਰਡਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਧਰਨੇ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਹਨ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਗੱਲਬਾਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ।

14 ਮਈ 2021 ਤੋਂ 20 ਮਈ 2021

ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਜੰਗ ਅਤੇ ਤੀਜਾ ਘੱਲੂਘਾਰਾ

ਗੁਰਮਤਿ ਦਾ ਆਸ਼ਾ ਸਰਬੱਤ ਦੇ ਭਲੇ ਦਾ ਹੈ। ਸਰਬੱਤ ਦੇ ਭਲੇ ਤੋਂ ਭਾਵ ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ, ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਵਾਲਾ ਸਮਾਜ ਸਿਰਜਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਰਬ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਟੀਚਾ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਖਿੱਤੇ ਜਾਂ ਕਾਲ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪਾਰ ਤੱਕ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਗੁਰਮਤਿ ਗਾਡੀ ਰਾਹ 'ਤੇ ਚੱਲਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਦੇਹ ਅਤੇ ਸੁਰਤਿ, ਮੱਤ, ਮਨ ਤੇ ਬੁੱਧ ਨੂੰ ਸਾਧਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਰਬੱਤ ਦੇ ਭਲੇ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਉਦਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਇਸ ਆਸ਼ੇ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ 'ਤੇ ਆਇਦ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਖਾਲਸੇ ਦਾ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਵੈਰ-ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਸਲਤਨਤ ਨਾਲ ਇਕ-ਸੁਰ ਵਿਚਰਦਾ ਹੋਇਆ ਇੱਕੋ ਵੇਲੇ 'ਹਮ ਰਾਖਤ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਦਾਵਾ' ਅਤੇ 'ਮਾਨਸ ਕੀ ਜਾਤ ਸਬੈ ਏਕੈ ਪਹਿਚਾਨਬੋ' ਨੂੰ ਜੀਅ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਸਮਾਜ ਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਦੁਰਜਨਾਂ ਕੋਲ ਆ ਜਾਏ ਉਸ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਗੁਰਮਤਿ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਉੱਤੇ ਇਹ ਪਵਿੱਤਰ ਫਰਜ਼ ਆਇਦ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਨਿਤਾਣੀ, ਨਿਆਸਰੀ ਰੱਈਅਤ ਦੀ ਧਿਰ ਬਣ ਕੇ ਗਲਬਾ ਰਹਿਤ ਤੇ ਨਿਆਂਕਾਰੀ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਥਾਪਤ ਕਰੇ। ਰੱਈਅਤ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਦੋ ਪੜਾਅ ਬਣਦੇ ਹਨ - ਪਹਿਲਾ ਕਿ ਸਮੇਂ ਦੇ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਇਸ ਕਦਰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰੇ ਕਿ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਿਆਂਕਾਰੀ ਨੀਤੀ ਉੱਤੇ ਚੱਲਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਦੂਜਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸਮੇਂ ਦਾ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਨਿਆਂ ਦੇ ਰਸਤੇ ਤੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ਰੂਹਾਨੀਅਤ ਦੇ ਕੇਂਦਰਾਂ (ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਗੁਰੂ ਘਰ) ਅਤੇ ਸਖਸ਼ੀਅਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਤਸੱਦਦ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਵੇ ਤਾਂ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਤੇ ਇਹ ਫਰਜ਼ ਆਇਦ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨੂੰ ਜੜ੍ਹ ਪੁੱਟ ਕੇ ਨਿਆਂਕਾਰੀ ਰਾਜ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਵੇ।

ਜੂਨ 1984 ਦੀ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਜੰਗ ਅਤੇ ਤੀਜਾ ਘੱਲੂਘਾਰਾ ਇਸੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਵਾਪਰੇ ਸੀ। ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਤਹਿਤ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਵਲੋਂ ਖਿੱਤੇ ਦੇ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਨਿਆਂਕਾਰੀ ਲੀਹਾਂ ਤੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ 4 ਅਗਸਤ 1982 ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਧਰਮ ਯੋਧ ਮੋਰਚੇ ਤਹਿਤ ਹਲੂਣਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਤੇ ਵਿਚ ਦਰਜ ਮੱਦਾਂ ਮੰਨ ਕੇ ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ, ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦਾ ਜਾਮਨ ਹੋਣ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦੇਵੇ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਦੋ ਸਾਲ ਚੱਲਦੇ ਰਹੇ ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੌਰਾਨ ਸਾਮਰਾਜੀ ਬਿਪਰ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੇ ਕਈ ਵਾਰ ਤਸੱਦਦ ਦੇ ਦੌਰ ਵੀ ਚਲਾਏ ਪਰ ਇਹ ਸੰਘਰਸ਼ ਪੁਰਾਮਨ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਚੱਲਦਾ ਰਿਹਾ। ਫਰੋਬੀ ਤੇ ਜ਼ਾਲਮ ਬਿਪਰ ਸਾਮਰਾਜ ਨੇ ਆਪਣਾ ਪਾਜ ਉਦੜਦਾ ਵੇਖ ਕੇ ਸੰਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਹਰ ਤਰਾਂ ਦਾ ਹੀਲਾ ਵਸੀਲਾ ਵਰਤਿਆ। ਦੌਲਤ, ਸ਼ੋਹਰਤ, ਵਜ਼ੀਰੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਹਰ ਤਰਾਂ ਦੇ ਲਾਲਚ, ਭੁਲੇਖੇ ਦੀ ਪੰਡ ਸਿਰ ਤੇ ਚੁੱਕ ਕੇ ਦੁਨਿਆਵੀ ਮਾਪ ਤੋਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਚੜਦੀ ਕਲਾ ਦੇ ਬੂਹੇ ਤੇ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਅਡੋਲ ਸੋਚ ਮੂਹਰੇ ਨਕਾਰਾ ਹੋ ਕੇ ਵਾਪਸ ਪਰਤਦੇ ਰਹੇ। ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੋਚਿੱਤੀ ਦੇ ਪੂਰੀ ਜ਼ੁਰਅਤ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਵਿਚਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਉਹ ਓਨੀ ਪੈਰੀਂ ਵਾਪਸ ਮੋੜ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਦੁਨਿਆਵੀ ਲਾਲਚਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦਾ ਡਰ ਦੇ ਕੇ ਫੁਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਾਮਰਾਜੀ ਬਿਪਰ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਫਰੋਬੀ ਸੋਚ ਨੇ ਇਹ ਕੰਮ ਵੀ ਪੂਰੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਕੀਤਾ। ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਸਿੰਘਾਂ ਲਈ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਫੌਜ, ਕਮਾਂਡੋ, ਟੈਂਕ, ਤੋਪਾਂ, ਬਖਤਰਬੰਦ ਗੱਡੀਆਂ, ਆਧੁਨਿਕ ਹਥਿਆਰ ਅਤੇ ਭੁੱਖ, ਪਿਆਸ, ਹਾੜ ਦੀ ਭੱਠ ਵਾਂਗ ਲੂਹੰਦੀ ਗਰਮੀ ਤੇ ਹਰ ਤਰਾਂ ਦੇ ਤਸੀਹੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨੋਬਲ ਨੂੰ ਰੱਤੀ ਭਰ ਵੀ ਹਿਲਾ ਨਾ ਸਕੇ। ਖਾਲਸਾਈ ਜਾਹੋ ਜਲਾਲ 20ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿਚ ਫਿਰ ਦੁਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਪੂਰੇ ਜੋਬਨ ਤੇ ਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਓ ਦਾਦੇ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੁਲ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਬੜੀ ਨੇੜਿਓਂ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੇ।

ਸਾਮਰਾਜੀ ਬਿਪਰ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੇ ਤੀਜਾ ਘੱਲੂਘਾਰਾ ਰੂਹਾਨੀਅਤ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਸਰਬੱਤ ਦੇ ਭਲੇ ਦੇ ਖਾਲਸਾਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਸਦੀਵ ਧੁਰੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰਨ, ਮਨੁੱਖ ਮਾਤਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਤਤਪਰ ਸੰਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ, ਜਨਰਲ ਸੁਬੇਗ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਜਿਹੀਆਂ ਜੀਵਨ-ਮੁਕਤ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਨੂੰ ਢਾਹ ਲਾ ਕੇ ਅਤੇ ਪੰਚਮ ਪਤਿਸ਼ਾਹ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਹਾੜੇ ਮੌਕੇ ਇਕੱਠੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਤਸੱਦਦ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾ ਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਮਨੋਬਲ ਨੂੰ ਡੇਗਣ ਦੇ ਮਨੁੱਖੇ ਨਾਲ ਵਰਤਾਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਨਿਆਰੇਪਣ ਨੂੰ ਮੇਟ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬਿਪਰਵਾਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ ਜਜ਼ਬ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਜਾਤ ਪਾਤ ਅਤੇ ਉਚ ਨੀਚ ਨਾਲ ਗ਼ੁਸਤ ਮਨੁੱਖਤਾ ਵਿਰੋਧੀ ਬਿਪਰਵਾਦ ਦਾ ਸਰਬੱਤ ਦੇ ਭਲੇ ਵਾਲੀ ਗੁਰਮਤਿ ਨਾਲ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਟਕਰਾਅ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਸੀ। ਇਸ ਹਮਲੇ ਨੇ ਦੁਨੀਆ ਸਾਹਮਣੇ ਉਜਾਗਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਾਮਰਾਜੀ ਬਿਪਰ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ, ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅਸੂਲਾਂ ਨੂੰ ਮੂਲੋਂ ਹੀ ਤਿਲਾਂਜਲੀ ਦੇ ਚੁੱਕਾ ਸੀ।

ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਜੰਗ ਪੰਥ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਕ ਨਵਾਂ ਜੀਵਨ ਦਿੰਦੀ ਰਹੇਗੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਤਮਿਕ ਸੋਮਿਆਂ ਤੋਂ ਟੁੱਟ ਰਹੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਉਹਦੇ ਆਤਮਿਕ ਸੋਮਿਆਂ ਨਾਲ ਜੋੜਦੀ ਰਹੇਗੀ। ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਆਤਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁੜ ਜਿਉਂਦੇ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਜੰਗ ਦਾ ਅਹਿਮ ਯੋਗਦਾਨ ਰਹੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੇ ਸਰਬੱਤ ਦੇ ਭਲੇ ਦੇ ਪਾਧੀਆਂ ਦਾ ਪੰਧ ਰੁਸ਼ਨਾਉਂਦੇ ਰਹਿਣਾ ਹੈ। ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਾ ਤਖ਼ਤ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਦੁਨਿਆਵੀ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਭੈ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਏਗਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਆਪਣੇ ਆਸ਼ੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰੇਗਾ।

ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਜੰਗ ਅਤੇ ਤੀਜਾ ਘੱਲੂਘਾਰਾ ਕੋਈ ਅਖੀਰੀ ਜੰਗ ਜਾਂ ਘੱਲੂਘਾਰਾ ਨਹੀਂ ਸਨ ਸਗੋਂ ਜਦੋਂ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਆਪਣੀ ਰਵਾਇਤ ਅਨੁਸਾਰ ਸਰਬੱਤ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕਰੇਗਾ ਉਦੋਂ ਇਹ ਨਵੇਂ ਰੂਪ ਲੈ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖਲੋਣਗੇ ਤੇ ਜਦੋਂ ਜਦੋਂ ਹਮਲਾਵਰ ਬਿਪਰਵਾਦੀ ਸੋਚ ਦਾ ਧਾਰਨੀ ਹੋਵੇਗਾ ਉਦੋਂ ਉਦੋਂ ਇਹ ਘੱਲੂਘਾਰੇ ਹੋਰ ਵੀ ਭਿਆਨਕ ਹੁੰਦੇ ਜਾਣਗੇ, ਇਹ ਉਹ ਸੱਚਾਈ ਹੈ ਜੋ ਅਸੀਂ ਜਿੰਨੀ ਛੇਤੀ ਸਮਝ ਲਵਾਂਗੇ ਓਨੀ ਛੇਤੀ ਇਹ ਘੱਲੂਘਾਰਿਆਂ ਦੇ ਜ਼ਖਮ ਸਾਨੂੰ ਸੂਰਜ ਵਾਂਗ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦੇਣਗੇ।

ਭਾਰਤ ਕਾਲਾਬਜ਼ਾਰੀ ਅਤੇ ਜਮਾਏਰੀ ਕਾਰਨ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਮੌਤ

◌ ਸਿਰਫ਼ ਅਪ੍ਰੈਲ 2021 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੋਰੋਨਾ ਨਾਲ ਮਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 50 ਹਜ਼ਾਰ
◌ ਮੈਡੀਕਲ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਟੀਕੇ ਦੀ ਕੀਮਤ 500 ਰੁਪਏ ਉਹ 10 ਗੁਣਾ ਵੱਧ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਵਿਕਿਆ

ਗੁਰਮਤਿ ਸਿੰਘ ਪਲਾਹੀ
9815802070

ਨੈਤਿਕਤਾ ਤਾਂ ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਰੋਨਾ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਨੂੰ ਹਵਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੰਦਾ, ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਹੀ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਵਿੱਚ ਬੁਰੀ ਤਰਾਂ ਚੋਣ ਦੰਗਲ ਹਾਰ ਗਿਆ, ਜਦੋਂ ਕੋਰੋਨਾ ਦੀ ਦੂਜੀ ਲਹਿਰ ਵਿੱਚ ਉਹ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਆਕਸੀਜਨ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾ ਸਕਿਆ, ਦਵਾਈਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾ ਸਕਿਆ। 'ਵਿਸ਼ਵ ਗੁਰੂ' ਵਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਵੈਕਸੀਨ ਉਹ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ, ਲੋਕ ਮਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਲੋਕ ਸੜਕਾਂ ਉੱਤੇ ਰੁਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਿਰਫ਼ ਅਪ੍ਰੈਲ 2021 ਵਿੱਚ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਕੋਰੋਨਾ ਨਾਲ ਮਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਹੈ।

ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਸਮੇਂ ਆਰਥਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ, ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਤਾਣਾ ਬਾਣਾ ਇੰਨਾ ਬਿਖਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਤੰਤਰ ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰਥ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਤੇਲ ਅਤੇ ਡੀਜ਼ਲ ਦੀ ਕੀਮਤਾਂ ਨਿੱਤ ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਖਾਣ ਪੀਣ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਤੇਲ ਦੇ ਭਾਅ ਅਸਮਾਨੀ ਚੜ ਗਏ ਹਨ। ਕਾਰੋਬਾਰ ਬੰਦ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਨੌਕਰੀਆਂ ਖੁਸ਼ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਇੰਨੀਆਂ ਚਰਮਰਾ ਗਈਆਂ ਹਨ ਕਿ ਦਵਾਈਆਂ, ਆਕਸੀਜਨ, ਮੈਡੀਕਲ ਉਪਕਰਣ, ਵੈਕਸੀਨੇਸ਼ਨ ਦੀ ਕਮੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਕਾਲਾ ਬਾਜ਼ਾਰੀ ਅਤੇ ਜਮਾਏਰੀ ਦਾ ਦੂਜਾ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੌਰ ਚਾਲੂ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਮੈਡੀਕਲ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਟੀਕੇ ਦੀ ਕੀਮਤ 500 ਰੁਪਏ ਹੈ, ਉਹ 10 ਗੁਣਾ ਵੱਧ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਵਿਕਿਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਆਕਸੀਜਨ ਸਿਲੰਡਰ ਦੀ ਕੀਮਤ ਢਾਈ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਹੈ, ਉਹ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਨੇ 35 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਨੂੰ ਖਰੀਦਿਆ। ਨੈਤਿਕਤਾ ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਡਿਗ ਗਈ ਕਿ ਅੰਤਮ ਸੰਸਕਾਰਾਂ ਸਮੇਂ ਆਖਰੀ ਰਸਮਾਂ ਨਿਭਾਉਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਭਾਅ ਪੰਜ ਤੋਂ ਦਸ ਗੁਣਾ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਨਕਲੀ ਟੀਕਿਆਂ ਦੀ ਭਰਮਾਰ ਹੋ ਗਈ। ਭਾਖੜਾ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚੋਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਤਦਾਦ ਵਿੱਚ ਨਕਲੀ ਰੇਮਡੇਸਿਵਰ ਟੀਕੇ ਮਿਲੇ। ਕੀ ਇਹ ਦੇਸ਼ ਉੱਤੇ ਰਾਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ 'ਮੁੱਠੀ ਭਰ ਲੋਕਾਂ' ਦੇ ਮੱਥੇ ਉੱਤੇ ਕਲੰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ? ਦਿੱਲੀ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਪੜ੍ਹੋ, 'ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਨੈਤਿਕ ਤਾਣਾ ਬਾਣਾ ਬਹੁਤ ਹੱਦ ਤਕ ਬਿਖਰ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਵਿਡ-19 ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਨਾਲ ਇੱਕ ਜੁੱਟ ਹੋ ਕੇ ਲੜਨ ਦੀ ਥਾਂ ਉਹ ਆਕਸੀਜਨ ਸਿਲੰਡਰਾਂ, ਦਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਯੰਤਰਾਂ ਦੀ ਜਮਾਏਰੀ ਅਤੇ ਕਾਲਾਬਜ਼ਾਰੀ ਵਿੱਚ ਲਿਪਤ ਹੋ ਗਏ ਹਨ।'

ਇਸ ਸਾਰੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮੁੱਠੀ ਭਰ ਲੋਕ ਚਲਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਸੂਝਵਾਨ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਲਾਹ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਜਦੋਂ ਕੋਰੋਨਾ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਲਹਿਰ ਉੱਤੇ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਦੇ ਦਮਗਜ਼ੇ ਮਾਰੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਦੋਂ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਹਾਕਮ ਵਾਛਾ ਫੈਲਾ ਕੇ ਹੱਸ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਦੁਨੀਆਂ

ਭਰ ਦੇ ਮਾਹਿਰ ਦੂਜੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਆਉਣ ਦੀ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਲੋੜ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਆਪਣੇ ਸਿਹਤ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦਾ, ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦਾ। ਵੈਕਸੀਨੇਸ਼ਨ ਬਣਾਉਣ ਉੱਤੇ ਵੱਧ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ। ਦਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਉਪਕਰਣਾਂ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਵਧਾਉਂਦਾ ਅਤੇ ਚਿਕਿਤਸਾ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਦਾ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਸਲਾਹ ਦਿੰਦੀ। ਪਰ ਇੱਥੇ ਤਾਂ 'ਕੁੱਝ ਮੇਲੇ' ਲੱਗ ਰਹੇ ਸਨ, ਵੱਡੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਰੈਲੀਆਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਸਨ, ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਇਕੱਠ ਕਰਕੇ ਮੌਤ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। 'ਨੀਰੋ ਬੰਸਰੀ ਵਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਰੋਮ ਸੜ ਰਿਹਾ ਹੈ।' ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕ ਪੁੱਛ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਹਾਕਮ ਇੰਨਾ ਅਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ?

ਸੰਕਟ ਅਕਸਰ ਅਣਦੇਖੇ-ਅਣਜਾਣੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਦੱਸ ਕੇ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀਆਂ। ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਇਹੋ ਹੁੰਦਾ ਆਇਆ ਹੈ। ਪਰ ਇਨਸਾਨੀ ਸਭਿਅਤਾ ਨੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸੰਕਟਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਲਈ ਉਪਾਅ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਬਿਪਤਾ ਕੁਦਰਤੀ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਕਈ ਯਤਨ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਲੋਕ ਹਿਤ, ਲੋਕ ਭਲੇ ਵਾਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਹਾਕਮ ਲੋਟੂਆਂ, ਪੰਨ-ਕੁਬੇਰਾਂ ਦੀ ਝਲੀ ਭਰ ਕੇ ਆਪਣੀ ਕੁਰਸੀ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋਣ, ਉੱਥੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਦੁੱਭਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਾਸੀ ਇਸ ਵੇਲੇ ਹੋਕੜੀ ਹਕੂਮਤ ਦੀ ਪਕੜ ਵਿੱਚ ਬੇਵੱਸ, ਬਿਪਤਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੇ ਬਲਬੂਤੇ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਬੇਵਸੀ ਵਿੱਚ ਹੱਥ 'ਤੇ ਹੱਥ ਧਰ ਕੇ ਬੈਠੀਆਂ ਹਨ। ਬੱਸ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। 'ਅੱਛੇ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਬਾਤ' ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਮਨ ਕੀ ਬਾਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਥੀ ਕੇ ਦਾਂਤ ਖਾਨੇ ਕੋਂ ਔਰ, ਦਿਖਾਨੇ ਕੋਂ ਔਰ।

ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹੈਲਪਲਾਈਨ ਹੈ, ਜੋ ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਹੇਠ ਹੈ। ਫੋਨ ਉੱਤੇ ਮਦਦ ਲਈ ਪੁਕਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਕਦੇ ਪੁਲਿਸ ਸੁਣਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਦੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਬੰਧਨ, ਕਦੀ ਹਸਪਤਾਲ ਜਾਂ ਕਦੇ ਬਿਪਤਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿਭਾਗ। ਪਰ ਬਿਪਤਾ ਵਿੱਚ ਫਸੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪੁਕਾਰ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਵਾਲਾ ਤੰਤਰ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ। ਹੈਲਪਲਾਈਨਾਂ ਬੰਦ ਹਨ। ਅਪਰਾਧ, ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਅੱਗ, ਬੀਮਾਰੀ ਸਮੇਂ ਬਿਪਤਾ, ਹੜ, ਸੁਨਾਮੀ, ਰੇਲ ਦੁਰਘਟਨਾ ਆਦਿ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਹੈਲਪਲਾਈਨਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਆਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹੈਲਪਲਾਈਨਾਂ ਔਖੇ ਵੇਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਆ ਸਕਣ। ਹੁਣ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਿਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਮਦਦ ਹੈਲਪਲਾਈਨਾਂ ਤੋਂ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੀ, ਉਹ ਨਾਕਾਮੀਆਂ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ ਬਣਕੇ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ। ਲੋਕ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਹੈਲਪਲਾਈਨਾਂ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਸਗੋਂ ਦੁਬਿਧਾ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਦੁੱਖ ਅਤੇ ਸੰਕਟ ਵਿੱਚ ਘਿਰੇ ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਮਦਦ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਰ ਕੁਝ ਵੀ ਵੱਡਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਗੈਰ ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਲੋਕ ਭਲੇ ਲਈ ਸਮਰਪਿਤ ਹੋ ਕੇ ਆਕਸੀਜਨ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਖੋਲਣ ਤਕ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕੁਝ ਲੋਕ ਨੈਤਿਕਤਾ ਤੋਂ ਡਿੱਗੀਆਂ ਕਰਤੂਤਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ

ਐਂਬੂਲੈਂਸਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ, ਕੋਰੋਨਾ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੇ ਪੀੜਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮਜਬੂਰੀ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਂਦਿਆਂ ਵੱਧ ਕਿਰਾਇਆ ਵਸੂਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਲੁੱਟ ਪਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ 17 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਤੋਂ 20 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਬੈੱਡ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਚਾਰਜਜ਼ ਵਸੂਲ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਬਾਅਦ ਲੋਕ ਸੁਭਾਵਕ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਦਾਹ-ਸੰਸਕਾਰ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਅੱਜ ਹਾਲਾਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੋਰੋਨਾ ਪੀੜਤ ਦੀ ਮੌਤ ਉਪਰੰਤ ਉਸਦਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰੀਰ ਵੀ ਕੋਈ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨਘਾਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ। ਸਵਾਲ ਹੈ ਕਿ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਗਿਰਾਵਟ ਕਿਉਂ ਆਈ ਹੈ?

ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ 1940 ਦੇ ਮਾਡਲ ਉੱਤੇ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਕਈ ਏਜੰਸੀਆਂ ਪੁਰਾਣੇ ਢੰਗ-ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਦੇਸ਼ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਵੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਢੰਗ-ਤਰੀਕਿਆਂ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੇਂਡੂ ਸਿਹਤ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਟਾਫ ਨਹੀਂ। ਅਪ੍ਰੈਟਿੰਗ ਰੂਮ ਵਿੱਚ ਸਰਜਨ ਨਹੀਂ, ਐਕਸਰੇ ਮਸ਼ੀਨ ਲਈ ਰੇਡੀਓਲੋਜਿਸਟ ਨਹੀਂ। ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੋਰੋਨਾ ਸਮੇਂ ਤਾਂ ਸਭ ਕੁਝ ਤਬਾਹਕੁੰਨ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਪੀ.ਐੱਮ. ਨੇ 'ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਬੰਧਨ' ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਢੰਗ-ਤਰੀਕਿਆਂ ਤੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਲੋਕਤੰਤਰਿਕ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਤਾਕਤਾਂ ਦਾ ਕੇਂਦਰੀਕਰਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਾਖੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਭਾਰਤ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਉੱਭਰਦੇ 25 ਬਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਪਰ ਇੱਕ ਹਜ਼ਾਰ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਬਿਸਤਰਿਆਂ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆਖ਼ਰੀ ਪਾਏਦਾਨ ਉੱਤੇ ਹੈ। ਅੱਜ ਵੀ ਭਾਰਤ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਹਤ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਔਸਤ ਦਰਜੇ 'ਤੇ ਹੈ।

ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਹਾਕਮਾਂ ਦੀ ਲਾਪ੍ਰਵਾਹੀ ਅਤੇ ਉਦਾਸੀਨਤਾ ਨੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਹਾਕਮਾਂ ਵਲੋਂ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਲੁੱਟ-ਖਸ਼ੂਟ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹ ਦੇਣ, ਪੰਨ ਕੁਝ ਪੰਨ ਕੁਬੇਰਾਂ ਹੱਥ ਫੜਾਉਣ, ਸਮਾਜ ਸੇਵਾ ਛੱਡ ਕੇ ਕੁਰਸੀ ਦੀ ਲਲਕ ਨੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਸੰਵੇਦਨਾ ਹੀ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਹਾਕਮਾਂ ਵਲੋਂ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾ ਕੀਤੀ ਹੁੰਦੀ, ਪਹਿਲੀ ਲਹਿਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ, ਨਵਾਂ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਹਾਊਸ ਬਣਾਉਣ ਦੀਆਂ ਟਾਹਰਾਂ ਮਾਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਥਾਂ-ਥਾਂ ਹਸਪਤਾਲ ਬਣਾਏ ਹੁੰਦੇ, ਪੀ ਐੱਮ ਕੇਅਰ ਫੰਡ ਵਿੱਚੋਂ ਆਕਸੀਜਨ ਪਲਾਂਟ ਪਹਿਲ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਲਗਾਏ ਹੁੰਦੇ, ਵੈਕਸੀਨੇਸ਼ਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਠੀਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਸੱਭ ਕੁਝ ਆਪੇ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਸੂਝਵਾਨ ਸਿਹਤ ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ ਦੇ ਜ਼ਿੰਮੇ ਲਾਇਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਦਿਨ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਨਾ ਵੇਖਣੇ ਪੈਂਦੇ। ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਫਰਾ-ਤਫਰੀ ਵੀ ਨਾ ਮਚਦੀ ਅਤੇ ਲੁੱਟ-ਖਸ਼ੂਟ, ਜਮਾਂ ਖੋਰੀ, ਕਾਲਾਬਜ਼ਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮੌਕਾ ਨਾ ਮਿਲਦਾ।

ਸੰਘ ਪਰਿਵਾਰ ਮੋਦੀ ਨਾਲ ਨਰਾਜ਼

◉ ਆਤਮ ਮੰਥਨ ਕਰੇ ਭਾਜਪਾ ◉ ਕਿਹਾ-ਇਕ ਗਲਤ ਪ੍ਰਯੋਗ ਨੇ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਹਰਾਈ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣ 'ਚ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਕਰਾਰੀ ਹਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਿੱਥੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਕੇਂਦਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਬਦਲਾਅ ਦੀ ਮੰਗ ਜ਼ੋਰ ਫੜ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਵੈਮ ਸੇਵਕ ਸੰਘ (ਆਰ. ਐੱਸ. ਐੱਸ.) ਦੇ ਮੁੱਖ ਪੱਤਰ 'ਪਾਂਚਜਨਯ' 'ਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਲੇਖ 'ਚ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਇਸ ਹਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਤਮ ਮੰਥਨ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਪਾਂਚਜਨਯ 'ਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਣਥੱਕ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਪਰ ਇਕ ਗਲਤ ਪ੍ਰਯੋਗ ਨੇ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ 'ਚ ਭਾਜਪਾ ਲਈ ਉਲਟ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। 2019 ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ 121 ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸੀਟਾਂ 'ਚ ਵਾਧਾ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਵਾਰ ਪਾਰਟੀ ਸਿਰਫ 77 ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਸਿਮਟ ਕੇ ਰਹਿ ਗਈ। ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਆਖਰੀ ਦੋ ਪੜਾਅ ਦੀ ਪੋਲਿੰਗ 'ਚ ਭਾਰੀ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਮੁੱਖ ਪੱਤਰ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ 'ਚ ਟੀ. ਐੱਮ. ਸੀ. ਦੇ ਉਨਾਂ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਕਸ ਕਾਫੀ ਖਰਾਬ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। 2019 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ 'ਚ 2 ਫੀਸਦੀ ਦੀ ਕਮੀ ਆਈ ਅਤੇ

ਕਾਂਗਰਸ-ਲੈਫਟ ਦੀਆਂ 5 ਫੀਸਦੀ ਵੋਟਾਂ ਟੀ. ਐੱਮ. ਸੀ. 'ਚ ਚਲੀਆਂ ਗਈਆਂ।

2019 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪਾਂਚਜਨਯ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਲੈਫਟ ਆਪਣੇ 2019 ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖ ਲੈਂਦੀ ਤਾਂ ਭਾਜਪਾ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ 93 ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੀ ਪਰ ਦੋਵਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਇਹ ਸਮਰਥਨ ਟੀ. ਐੱਮ. ਸੀ. ਵੱਲ ਚਲਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਵਾਧਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਔਖਾ ਹੋ ਗਿਆ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਵਿਚ ਚਾਰ ਅਜਿਹੇ ਵੱਡੇ ਜ਼ਿਲੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਇਕ

ਵੀ ਸੀਟ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ; ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਝਾਰਗੁਮ, ਦੱਖਣ 24 ਪਰਗਨਾ, ਪੂਰਬੀ ਬਰਧਮਾਨ ਅਤੇ ਕੋਲਕਾਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਦਲਿਤਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਪਾਂਚਜਨਯ ਅਨੁਸਾਰ ਦਲਿਤਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਵੀ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਸ ਮਤਾਭਾ ਭਾਈਚਾਰੇ ਬਾਰੇ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਦਾਅਵੇ

ਕੀਤੇ ਸਨ ਉਸ ਨੇ ਵੀ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਸਿਰਫ ਜਲਪਾਈਗੁੜੀ ਖੇਤਰ ਅਜਿਹਾ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ 27 'ਚੋਂ 21 ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਹੋਈ। 4 ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਸੁਫਨਾ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ।

ਮੁੱਖ ਪੱਤਰ ਦੇ ਲੇਖ ਅਨੁਸਾਰ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ 'ਚ 4 ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਨਾਲ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਸੱਤਾ 'ਚ ਆਉਣ ਦਾ ਸੁਫਨਾ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਪਹਿਲਾ ਟੀ. ਐੱਮ. ਸੀ. ਵੱਲੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਣਾ, ਦੂਜਾ ਆਖਰੀ ਦੋ ਪੜਾਵਾਂ ਦੀ ਪੋਲਿੰਗ 'ਤੇ ਕੋਰੋਨਾ ਲਾਗ ਦੀ ਬੀਮਾਰੀ ਦਾ ਅਸਰ ਪੈਣਾ, ਤੀਜਾ ਖਰਾਬ ਅਕਸ ਵਾਲੇ ਟੀ. ਐੱਮ. ਸੀ. ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਆਖਰੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਰਣਨੀਤੀ ਅਤੇ ਲੈਫਟ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਵੋਟ ਬੈਂਕ ਟੀ. ਐੱਮ. ਸੀ. ਵੱਲ ਸ਼ਿਫਟ ਹੋਣਾ।

ਤ੍ਰਿਣਮੂਲ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਵਾਰ 200 ਤੋਂ ਪਾਰ ਪਹੁੰਚੀ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ 'ਚ ਟੀ. ਐੱਮ. ਸੀ. ਲਗਾਤਾਰ ਤੀਜੀ ਵਾਰ ਸੱਤਾ 'ਚ ਪਹੁੰਚੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਚ ਦੋ ਵਾਰ ਉਸ ਨੇ 200 ਸੀਟਾਂ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਟੀ. ਐੱਮ. ਸੀ. ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਧਾਰਮਿਕ ਤੇ ਸਿਆਸੀ ਸਮਾਗਮ ਕਰੋਨਾ ਦੇ ਪਸਾਰੇ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ

◉ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕੁੱਲ ਕੇਸਾਂ ਦਾ 50 ਫੀਸਦੀ ਹਿੱਸਾ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ◉ ਮੈਡੀਕਲ ਸਹੂਲਤਾਂ ਲਈ ਭਾਰਤ ਨੇ ਚੀਨ ਤੋਂ ਮੰਗੀ ਮਦਦ

ਪੰਜਾਬ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵੈਕਸੀਨ ਖਰੀਦੇਗਾ ◉ ਨਕਾਰਾ ਵੈਂਟੀਲੇਟਰਾਂ 'ਚ ਕਰੋੜਾਂ ਦੇ ਘਪਲੇ ਦਾ ਖਦਸ਼ਾ ◉ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ

ਆਲਮੀ ਸਿਹਤ ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਕ ਵਿੱਚ ਕੋਵਿਡ-19 ਦੇ ਮੁੜ ਫੈਲਾਅ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਵਾਧੇ ਪਿੱਛੇ ਕਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਰਨ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ 'ਕਈ ਧਾਰਮਿਕ ਤੇ ਸਿਆਸੀ ਸਮਾਗਮ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ ਸਮਾਜਿਕ ਮੇਲ-ਜੋਲ ਵਧਿਆ।' ਆਲਮੀ ਸਿਹਤ ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਲੰਬੇ ਦਿਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਆਪਣੇ ਕੋਵਿਡ-19 ਸਬੰਧੀ 'ਵੈਕਲੀ ਐਪੀਡੀਮਾਇਓਲੋਜੀਕਲ ਅਪਡੇਟ' ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੀ.1.617 ਰੂਪ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਕਤੂਬਰ 2020 ਵਿੱਚ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੋਵਿਡ-19 ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਅਤੇ ਮੌਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਨੇ ਬੀ.1.617 ਅਤੇ ਹੋਰ ਰੂਪਾਂ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਬੀ.1.1.7) ਦੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਸਬੰਧੀ ਸਵਾਲ ਖੜੇ ਕੀਤੇ ਹਨ।

ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕੁੱਲ ਕੇਸਾਂ ਦਾ 50 ਫੀਸਦੀ ਹਿੱਸਾ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹੀ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਜਦਕਿ ਕੁੱਲ ਮੌਤਾਂ 'ਚੋਂ 30 ਫੀਸਦੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਗੁਆਂਢੀ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿੱਚ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਰੁਝਾਨ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਹਨ।

ਭਾਰਤ ਨੇ ਚੀਨ ਤੋਂ ਮਦਦ ਮੰਗੀ

ਭਾਰਤ ਨੇ ਕੋਵਿਡ-19 ਦੀ ਦੂਜੀ ਲਹਿਰ ਕਾਰਨ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਵਿਗੜੇ ਹਾਲਾਤ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਚੀਨ ਤੋਂ ਮਦਦ ਮੰਗੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਚੀਨ ਭਾਰਤੀ ਕਾਰੋਬਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਚੀਨੀ ਉਤਪਾਦਕਾਂ ਤੋਂ ਖਰੀਦੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮੈਡੀਕਲ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਘਟਾਉਣ 'ਚ ਮਦਦ ਕਰੇ। ਭਾਰਤ ਨੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੀਨ ਮੈਡੀਕਲ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਚੋਨ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਾਰਗੋ ਹਵਾਈ ਸੇਵਾ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਵੀ ਬਹਾਲ ਕਰੇ। ਹਾਂਗਕਾਂਗ 'ਚ ਭਾਰਤੀ ਕੌਂਸਲ ਜਨਰਲ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਚੌਹਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਕਸੀਜਨ ਕੰਸਟਰੇਟਰਾਂ ਵਰਗੀ ਮੈਡੀਕਲ ਸਪਲਾਈ ਦੀਆਂ ਵੱਧਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਤੇ ਭਾਰਤ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਗੋ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਰੁਕਣ ਕਾਰਨ ਮੈਡੀਕਲ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸਿਚੁਆਨ ਏਅਰਲਾਈਨਜ਼ ਨੇ ਭਾਰਤ 'ਚ ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ 26 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ 15 ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਗੋ ਉਡਾਣਾਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਏਅਰਲਾਈਨਜ਼ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹਾਲਾਤ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਕੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੰਘਾਈ 'ਚ ਫਰਾਈਟ ਫਾਰਵਾਰਡਰਜ਼ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿਚੁਆਨ ਏਅਰਲਾਈਨਜ਼ ਨੇ ਚੌਗਿਕਿੰਗ ਤੇ ਸ਼ਿਅਨ ਤੋਂ 17 ਮਈ ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ ਤੱਕ ਆਪਣੇ ਤਿੰਨ ਕਾਰਗੋ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ

ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਪਾਈਸਜੈੱਟ ਤੇ ਬਲੂ ਡਾਰਟ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਹਵਾਈ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮਾਲ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੇਵਾਵਾਂ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਜਹਾਜ਼ ਲਿਜਾ ਕੇ ਚੀਨ ਤੋਂ ਮੈਡੀਕਲ ਸਪਲਾਈ ਲਿਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਕੋਰੋਨਾ ਨਾਲ ਲੜਨ ਲਈ ਸਰਗਰਮ

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੋਵਿਡ-19 ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਵਧਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਰਮਿਆਨ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕੋਰੋਨਾ ਵੈਕਸੀਨ ਖਰੀਦਣ, ਕੋਰੋਨਾ ਪੀੜਤ ਗਰੀਬ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੱਕਿਆ ਪਕਾਇਆ ਖਾਣਾ ਮੁਫਤ ਵਿੱਚ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਤੇ ਸਾਰੇ ਪੰਜੀਕ੍ਰਿਤ ਉਸਾਰੀ ਕਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਤਿੰਨ-ਤਿੰਨ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਭੱਤਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤਾ ਦੇਣ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਕਈ ਅਹਿਮ ਫੈਸਲੇ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਕੈਬਨਿਟ ਮੀਟਿੰਗ 'ਚ ਲਏ ਗਏ ਹਨ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗਰੀਬ ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਵਿਡ ਮਰੀਜ਼ ਹੋਸਪਲਾਈਨ ਨੰਬਰਾਂ 181 ਤੇ 112 'ਤੇ ਫੋਨ ਕਰਕੇ ਪੱਕਿਆ ਪਕਾਇਆ ਖਾਣਾ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਮੰਗਵਾ ਸਕਣਗੇ। ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਇਸ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਮਦਦ ਕਰੇਗਾ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਭੁੱਖਾ ਨਹੀਂ ਸੌਣ ਦੇਣਗੇ। ਸੂਬੇ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਖੀ ਦਿਨਕਰ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਨੇਪਰੇ ਚਾੜਨ ਲਈ ਲੰਗਰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਡਲਿਵਰੀ ਏਜੰਟਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਸਾਧਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਵਜ਼ਾਰਤੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਕੋਰੋਨਾ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਲਈ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਵੈਕਸੀਨ ਦੀ ਢੁੱਕਵੀਂ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਖਰੀਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ 'ਕੋਵੈਕਸ' ਸੰਸਥਾਨ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਪੰਜਾਬ ਪਹਿਲਾ ਸੂਬਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਜ਼ਾਰਤ ਨੇ ਸਨਅਤੀ ਕਾਮਿਆਂ ਲਈ 'ਕੋਵੈਕਸੀਨ' ਦੀ ਖਰੀਦ ਸਮੇਤ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ 250 ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਭਰਤੀ ਤੇ 18-44 ਉਮਰ ਵਰਗ ਦੇ ਸਿਹਤ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਸਹਿ-ਰੋਗਾਂ ਤੋਂ ਪੀੜਤਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਲਈ ਟੀਕਾਕਰਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਵੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਹੋਰਨਾਂ ਵਜ਼ਾਰਤੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ 152.56 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਹਸਪਤਾਲ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਸਾਜ਼ੋ ਸਮਾਨ ਤੇ ਖਪਤਯੋਗ ਵਸਤਾਂ ਖਰੀਦਣਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਖਰਾਬ ਵੈਂਟੀਲੇਟਰ

ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੋਵਿਡ-19 ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ 'ਪੀਐੱਮ ਕੇਅਰਜ਼ ਫੰਡ' ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ 320 ਵੈਂਟੀਲੇਟਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਜਿਹੜੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸਰਕਾਰੀ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਪਟਿਆਲਾ ਤੇ ਫਰੀਦਕੋਟ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਾਏ/ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਅਨੁਸਾਰ

ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 280 ਵੈਂਟੀਲੇਟਰ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਫਰੀਦਕੋਟ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ 113 ਵੈਂਟੀਲੇਟਰਾਂ 'ਚੋਂ ਸਿਰਫ 23 ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜਦਕਿ 90 ਵਿਚ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਨੁਕਸ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੈਡੀਕਲ ਵਿੱਦਿਆ ਤੇ ਖੋਜ ਬਾਰੇ ਮੰਤਰੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸੇਨੀ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਿਹਤ ਮੰਤਰੀ ਹਰਸ਼ਵਰਧਨ ਨੂੰ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖੀ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦੋ ਪੱਖ ਹਨ: ਪਹਿਲਾ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿ ਉਹ (ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ) ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀ ਟੀਮ ਭੇਜ ਰਹੀ ਹੈ; ਦੂਸਰਾ ਇਹ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਗਲਤ ਹੈ ਅਤੇ ਵੈਂਟੀਲੇਟਰ ਨਾ 'ਤੇ ਘਟੀਆ ਹਨ, ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਨੁਕਸ ਹਨ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਫਰੀਦਕੋਟ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਵੈਂਟੀਲੇਟਰਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਵਿਚ ਕਈ ਕਮੀਆਂ ਹਨ। ਹਸਪਤਾਲ ਕੋਲ ਵੈਂਟੀਲੇਟਰ ਨੂੰ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਤਕਨੀਕੀ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ (ਵੈਂਟੀਲੇਟਰਾਂ) ਦੇ ਫਿਲਟਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦੀ ਸਾਫ਼-ਸਫ਼ਾਈ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ। ਇਹ ਵੈਂਟੀਲੇਟਰ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀ ਭਾਰਤ ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਕਲ ਲਿਮਟਿਡ ਨੇ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਬੀਈਐੱਲ ਦੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰਾਂ ਨੇ ਫਰੀਦਕੋਟ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਕਈ ਵੈਂਟੀਲੇਟਰਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਕੀਤੀ ਤੇ ਕਾਲਜ ਦੇ ਤਕਨੀਕੀ ਮਾਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵੈਂਟੀਲੇਟਰ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਚਲਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮਾਹਿਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਵੈਂਟੀਲੇਟਰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਆਕਸੀਜਨ ਖਾਸ ਦਬਾਓ 'ਤੇ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਵਿਚ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹੋਰ ਵਸਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਬਦਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਵੈਂਟੀਲੇਟਰ ਜਟਿਲ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ੀਨ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਸਿਰਫ ਕੁਝ ਸਵਿੱਚਾਂ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣਾ ਹੀ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਵੈਂਟੀਲੇਟਰ 'ਤੇ ਪਏ ਮਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਰਾਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਆਕਸੀਜਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਹੋਰ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਖ਼ਿਆਲ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਕਦੇ ਵੀ ਪੂਰੇ ਫੰਡ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ। ਵੈਂਟੀਲੇਟਰਾਂ ਜਿਹੀਆਂ ਜਟਿਲ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਸਟਾਫ਼ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਣਾ ਤਾਂ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਸਾਡੇ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿਚ ਸਪੈਸ਼ਲਿਸਟ ਡਾਕਟਰਾਂ, ਨਰਸਾਂ ਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਪੈਰਾ-ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਵੀ ਘਾਟ ਹੈ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੁੱਲ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦਨ ਦਾ 2 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹਿੱਸਾ ਸਿਹਤ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਖਰਚ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਰਿਆਸਤ/ਸਟੇਟ ਦੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਬਾਰੇ ਨੀਤੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਇਸ ਸੋਚ ਨੂੰ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਦੀ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੈ, ਨਿੱਜੀ

ਖੇਤਰ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਧੀਆ ਸਹੂਲਤਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਸਿਹਤ-ਸੰਭਾਲ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਫੈਲਾਓ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪਰ ਸੱਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹਸਪਤਾਲ ਆਮ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹਨ। ਕੋਵਿਡ-19 ਦੌਰਾਨ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਦੀ ਲੁੱਟ ਅਤੇ ਲਾਲਚ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਹਸਪਤਾਲ ਬਾਹਰੋਂ ਤਾਂ ਭਾਵੇਂ ਚੰਗੀ ਲਿਸ਼ਕ-ਪੁਸ਼ਕ ਵਾਲੇ ਹਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਇਲਾਜ ਉੱਚੀ ਪੱਧਰ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਊਰਜਾ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਬਚਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ, ਵੈਕਸੀਨਾਂ, ਆਕਸੀਜਨ, ਵੈਂਟੀਲੇਟਰਾਂ, ਆਕਸੀਜਨ ਕਨਸੇਂਟਰੇਟਰਾਂ ਤੇ ਸਿਹਤ-ਸੰਭਾਲ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੋਰ ਸਾਜ਼ੋ-ਸਾਮਾਨ ਉਪਲਬਧ ਕਰਾਉਣ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰਾਂ, ਨਰਸਾਂ, ਪੈਰਾ-ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਮਿਆਂ, ਇੰਜੀਨੀਅਰਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਮਾਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਭਰਤੀ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 31 'ਤੇ

ਨਕਾਰਾ ਵੈਂਟੀਲੇਟਰਾਂ ਬਾਰੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ

ਭਾਈ ਘਨੱਈਆ ਕੈਂਸਰ ਰੋਕ ਸੇਵਾ ਸੁਸਾਇਟੀ ਫਰੀਦਕੋਟ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਅਗੇਸਟ ਕੁਰੱਪਸ਼ਨ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਕੇਅਰ ਫੰਡ ਵਿੱਚੋਂ ਘਟੀਆ ਵੈਂਟੀਲੇਟਰ ਖਰੀਦ ਘੁਟਾਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ, ਹਾਈਕੋਰਟ, ਸੀਬੀਆਈ, ਹਿਊਮਨ ਰਾਈਟਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਭਾਈ ਘਨੱਈਆ ਕੈਂਸਰ ਰੋਕ ਸੇਵਾ ਸੁਸਾਇਟੀ ਫਰੀਦਕੋਟ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਦਬਾਜਾ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਅਗੇਸਟ ਕੁਰੱਪਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦਾਊ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੋਰੋਨਾ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅਰਬਾਂ ਰੁਪਏ ਦਾ ਦਾਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਇਸ ਫੰਡ ਵਿੱਚੋਂ ਅਰਬਾਂ ਰੁਪਏ ਦੇ ਵੈਂਟੀਲੇਟਰ, ਮਾਸਕ, ਦਸਤਾਨੇ ਤੇ ਹੋਰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸਮਾਨ ਖਰੀਦ ਕੇ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ 320 ਵੈਂਟੀਲੇਟਰ ਤੇ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ। ਇਸੀ ਤਰ੍ਹਾਂ 113 ਵੈਂਟੀਲੇਟਰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਫਰੀਦਕੋਟ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਸ 'ਚੋਂ ਲਗਭਗ 90 ਵੈਂਟੀਲੇਟਰ ਨਕਾਰਾ ਕਰ ਕੇ ਕਬਾੜ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਭਾਈ ਘਨੱਈਆ ਕੈਂਸਰ ਰੋਕ ਸੇਵਾ ਸੁਸਾਇਟੀ ਫਰੀਦਕੋਟ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਦਬਾਜਾ ਨੇ ਇਹ ਵੈਂਟੀਲੇਟਰ ਕਬਾੜ ਵਿਚ ਪਏ ਦੇਖੇ ਤੇ ਵਾਰ ਵਾਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਵੈਂਟੀਲੇਟਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਬਦਲੇ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਫਰੀਦਕੋਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ

ਸਿੱਖ ਰਿਕਵਰੀ ਨੈੱਟਵਰਕ ਦੇ ਸੰਚਾਲਕ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਏ ਨਾਲ ਨਸ਼ਾ ਛੁਡਾਉ ਮੁਹਿੰਮ ਬਾਰੇ ਗੱਲਬਾਤ

ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਡਰਬੀ : ਸ. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਏ ਬੀਤੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖ ਰਿਕਵਰੀ ਨੈੱਟਵਰਕ ਸੰਸਥਾ ਰਾਹੀਂ ਨਸ਼ਾ ਛੁਡਾਉ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਕਾਰਜ ਸਦਕਾ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਰਵਾਂ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਕਾਰਜ ਸਦਕਾ ਯੂ. ਐਨ. ਓ. ਦੇ ਨਿਊਯਾਰਕ ਅਮਰੀਕਾ ਸਥਿਤ ਦਫਤਰ ਜਾਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਵੀ ਮਿਲਿਆ ਅਤੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮਿ: ਬੋਰਿਸ ਜੋਰਨਸਨ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਦਾਸ ਵੱਲੋਂ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਸਬੰਧੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਏ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਆਪਣੀ ਹੱਡਬੀਤੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਸਾਡਾ ਸਮਾਜ ਵੀ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਸੰਤਾਪ ਤੋਂ ਬੁਰੀ ਤਰਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੈ ਪਰ ਅਨੇਕਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਸੰਕੋਚ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬ੍ਰਿਸ਼ਮਿੰਘ ਇੰਗਲੈਂਡ ਤੋਂ ਚੱਲਦੇ ਸਿੱਖ ਚੈਨਲ ਦੇ ਸੁਹਿਰਦ ਸਹਿਯੋਗ ਸਦਕਾ 2015 ਤੋਂ ਅਲਕੋਹਲ ਐਂਡ ਬਿਐਂਡ ਦੇ ਨਾਮ ਹੇਠ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ। ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਾਫੀ ਉਤਸ਼ਾਹ ਮਿਲਿਆ। ਮਾਰਚ 2016 ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਸਾਹਿਬ ਡਰਬੀ ਵਿਖੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਤੋਂ ਅਸ਼ੀਰਵਾਦ

ਲੈ ਕੇ ਬਕਾਇਦਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਇਸੇ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕਰਨੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਇੰਗਲੈਂਡ ਭਰ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਤੋਂ ਹਰ ਇਕ ਵਰਗ ਦੇ ਲੋਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਹੌਸਲਾ ਮਿਲਿਆ। ਰਾਏ ਸਾਬ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਕਾਫੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਹੋਈ ਜਦੋਂ ਸਿੱਖ ਹਿਊਮਨ ਰਾਈਟਸ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਸੰਚਾਲਕ ਡਾ: ਜਸਦੇਵ ਸਿੰਘ ਰਾਏ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਯੂ. ਐਨ. ਓ. ਦੇ ਨਿਊਯਾਰਕ ਯੂ. ਐਸ. ਏ. ਸਥਿਤ ਦਫਤਰ ਵਿਖੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਹੋਈ 3 ਰੋਜ਼ਾ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਲਈ ਭੇਜਿਆ। ਇਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿੱਚ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਨ ਮਿਲਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜਿੱਥੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਸੰਤਾਪ ਵਿੱਚ ਦਾ ਵਿਅਕਤੀ, ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਉੱਪਰ ਪੈਂਦੇ ਬੁਰੇ ਅਸਰ ਸਬੰਧੀ ਵੇਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਉੱਥੇ ਹੀ ਇੰਡੀਆ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਕਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਸ਼ਹਿਰ ਤੇ ਸਾਜਿਸ਼ ਅਧੀਨ ਚੱਲ ਰਹੇ ਡਰੱਗ ਮਾਫੀਆ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਸਹਿਤ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਬੱਲ ਮਿਲਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਤੋਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਸੱਦੇ ਮਿਲਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ। ਜਨਵਰੀ 2017 ਤੋਂ ਰਾਏ ਸਾਬ ਨੇ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਗੁਰਦਵਾਰਾ, ਪਾਰਕ ਐਵਨਿਊ ਸਾਊਥਾਲ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕਰਨੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਤੋਂ ਲੰਡਨ ਦੇ ਆਸ ਪਾਸ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਲਾਭ ਮਿਲਿਆ ਤੇ ਉਹ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ। ਇਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਦੀ ਰਹੀ ਅਤੇ 2018 ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਗੁਰਦਵਾਰਾ,

ਈਸਟ ਪਾਰਕ ਰੋਡ ਲੈਸਟਰ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕਰਨੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਨਸ਼ੇ ਛੁਡਾਉਣ ਸਬੰਧੀ ਆਪਣੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਟਰੇਨਿੰਗ ਪੁਆਇੰਟ ਵੱਲੋਂ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਾਏ ਸਾਬ ਦੇ ਕੰਮ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਨ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਰਾਏਸਾਬ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਫਾਇਦਾ ਹੋਇਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਕਾਰਜ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰੇ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸਹੀ ਸਹਿਯੋਗ ਮਿਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਸੰਨ 2018 ਵਿੱਚ ਹੀ ਉਕਲੈਂਡਜ਼ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸੈਂਟਰ, ਹੈਂਡਜ਼ਵਰਥ, ਬ੍ਰਿਸ਼ਮਿੰਘ ਵਿਖੇ ਵੀ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕਰਨੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਇਹ ਕਾਰਜ ਨਿਰੰਤਰ ਚੱਲਦਾ ਰਿਹਾ। ਸੰਨ 2020 ਵਿੱਚ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮਿ: ਬੋਰਿਸ ਜੋਰਨਸਨ ਵੱਲੋਂ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਏ ਸਾਬ ਨੂੰ ਪੋਇੰਟਸ ਐਂਡ ਲਾਈਟਸ ਐਵਾਰਡ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਏ ਦੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਭਰਪੂਰ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਰਾਏ ਸਾਬ ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਨਿੱਜੀ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ - ਮੈਂ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ਲਾਘਾ ਜਾਂ ਸਨਮਾਨ ਬਾਰੇ ਸੋਚੇ ਬਿਨਾਂ ਇਹ ਕਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਾਨਤਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿਉ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਸਾਰੇ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤੁਸੀਂ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਸਭਿਅਚਾਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਦਨਾਮੀ ਦਾ ਸਬੰਧ

ਬਣਦੀ ਲਤ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ ਅਤੇ ਬਹਾਦਰੀ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਨਿੱਜੀ ਹੱਡਬੀਤੀ ਸਭ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਕਰਦੇ ਹੋ। ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਮਾਰਚ 2020 ਵਿੱਚ ਕੋਵਿਡ-19 ਕੋਰੋਨਾ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿੱਚ ਫੈਲ ਗਈ, ਇਸ ਕਾਰਨ ਲਾਕਡਾਊਨ ਅਤੇ ਅਨੇਕਾਂ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਪਬੰਦੀਆਂ ਲੱਗਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਮਜਬੂਰੀ ਵੱਸ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਪਿਆ, ਪਰ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਐਪ ਜੂਮ ਰਾਹੀਂ ਸੋਮਵਾਰ ਤੇ ਬੁੱਧਵਾਰ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋੜਵੰਦ ਇਸਦਾ ਲਾਹਾ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਨੁਸਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਫਾਇਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਈ ਵਾਰੀ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਵੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਲਾਕਡਾਊਨ ਖੁੱਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 1 ਜੂਮ ਮੀਟਿੰਗ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰੁਬਰੂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਏ ਨੂੰ ਇਸ ਸਮੇਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਸਰਕਾਰ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਹੈਲਥ ਸਰਵਿਸ, ਇੰਗਲੈਂਡ ਪੁਲਿਸ ਓਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਦੀਆਂ ਨਸ਼ਾ ਛੁਡਾਉ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਅਪਾਰ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰਾਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਰਾਏ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅ) ਯੂ. ਕੇ. ਰਜਿ. ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵੱਲੋਂ ਮਿਲਦੇ ਅਥਾਹ ਸਹਿਯੋਗ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਮੁਹਿੰਮ ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਨਿਰੰਤਰ ਚੱਲਦੀ ਰਹੇਗੀ।

ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮਿਸ਼ਨਰੀ

5104325827

ਕੀ ਮਾਵਾਂ ਇਕੱਲੀਆਂ ਮਨੁੱਖੀ ਹੀ ਹਨ? ਉੱਤਰ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸਮੁੱਚੇ ਸੰਸਾਰੀ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਭ ਮਾਵਾਂ ਹੀ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਪਸ਼ੂ, ਪੰਛੀ ਤੇ ਮਨੁੱਖ ਆਦਿਕ ਸਭ ਵਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਵਾਂ ਹਨ। ਸੰਸਾਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਰਮ ਸ਼ਕਤੀ ਕੁਦਰਤਿ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਮਾਤਾ ਹੈ-ਪਵਣੁ ਗੁਰੂ ਪਾਣੀ ਪਿਤਾ ਮਾਤਾ ਧਰਤਿ ਮਹਤੁ॥(ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ) ਬਾਂਦਰੀ 'ਚ ਏਨੀ ਮਮਤਾ ਕਿ ਉਹ ਮਰੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਵੀ ਛਾਤੀ ਨਾਲ ਲਾਈ ਫਿਰਦੀ ਹੈ। ਮਾਂ ਦਿਵਸ ਤਾਂ ਤਦ ਤੋਂ ਹੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦੇ ਜਦ ਤੋਂ ਸੰਸਾਰ ਤੇ ਸੰਸਾਰੀ ਜੀਵ ਹੋਂਦ 'ਚ ਆਏ ਹਨ। ਪਹਿਲੀ ਮਾਂ ਰੱਬੀ ਕੁਦਰਤਿ ਜਿਸ ਦੇ ਅਸੀਂ ਸਭ ਬੱਚੇ ਹਾਂ-ਤੁਮ ਪਾਤ ਪਿਤਾ ਹਮ ਬਾਰਿਕ ਤੇਰੇ॥(੨੬੮) ਵੈਸੇ ਅਜੋਕਾ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਮਾਂ ਦਿਵਸ 1908 ਤੋਂ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਇਆ। ਮਾਂ ਆਦਿ ਕਾਲ ਤੋਂ ਹੀ ਤਿਆਗ, ਮਮਤਾ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਦਾ ਰੂਪ ਤੇ ਇਸੇ ਸਤਿਕਾਰ ਵਿੱਚ 'ਮਾਂ ਦਿਵਸ' ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

10 ਮਈ 1908 ਨੂੰ ਗਰਾਟਨ 'ਚ 'ਐਂਡ੍ਰਿਊਸ ਮੈਥੋਡਿਸਟ' ਨਾਮੀ ਚਰਚ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 'ਮਦਰਸ ਡੇ' ਮਨਾਇਆ। ਨੌਂ ਮਈ 1914 ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ

ਵੁਡਰੋ ਵਿਲਸਨ ਨੇ ਹਰ ਸਾਲ ਮਈ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਦੂਜੇ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ 'ਮਦਰਸ ਡੇ' ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਦਿਨ ਐਲਾਨਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਦਿਨ ਯੁੱਧ 'ਚ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨ ਦੇਣ, ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਭ ਮਾਵਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਇੱਜ਼ਤ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਜਤਾਉਣ ਲਈ ਮਨਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਸੰਨ 1911 ਤੱਕ ਇਹ ਦਿਨ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਮੈਕਸੀਕੋ, ਕੈਨੇਡਾ, ਸਾਊਥ ਅਮਰੀਕਾ, ਚੀਨ, ਜਾਪਾਨ ਅਤੇ ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਆਦਿ 'ਚ ਵੀ ਮਨਾਇਆ ਜਾਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਕਾਰਨ ਲਗਭਗ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ ਇੰਡੀਆ 'ਚ ਵੀ ਹੁਮਧਾਮ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਿਉਹਾਰ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਮਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਹਨ। ਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਭਾਰਤ 'ਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਈ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੂਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਤਿਉਹਾਰ ਸਾਨੂੰ ਸੋਚਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦੇ ਕਿ ਮਾਂ ਦਾ ਸਾਡੇ ਜੀਵਨ 'ਚ ਕੀ ਮਹੱਤਵ ਹੈ। ਮਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਵਾਰਥ ਸਾਡਾ ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ

ਸਮੁੱਚੀਆਂ ਮਾਵਾਂ

ਕੀਤਾ। ਮਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਵਧੇਰੇ ਮਹਾਨ ਉਸ ਦੀ ਮਮਤਾ ਜੋ ਕਦੇ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਮਾਂ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਬੱਚਾ ਅੱਖਾਂ ਮੀਟ ਕੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੀ ਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਅਧੁਨਿਕ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਮਾਵਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ 'ਚ ਜ਼ਮੀਨ ਅਸਮਾਨ ਦਾ ਫ਼ਰਕ ਆਇਐ ਪਰ ਮਮਤਾ ਅੱਜ ਵੀ ਓਹੀ ਹੈ।

ਇਸ ਦਿਨ ਬੱਚੇ ਆਪਣੀਆਂ ਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਡੁੱਲਾਂ ਦੇ ਗੁਲਦਸਤੇ ਆਦਿਕ ਤੋਹਿਫੇ ਦੇ ਪਿਆਰ ਸਤਿਕਾਰ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕੁੱਝ ਬੱਚੇ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦਿਨ ਰਸੋਈ ਤੋਂ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਅਤੇ ਮਾਂ ਲਈ ਸੁਆਦੀ ਪਕਵਾਨ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਕੁੱਝ ਲੋਕ ਇਸ ਦਿਨ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਖੂਬ ਸਜਾਉਂਦੇ ਅਤੇ ਕੋਕ ਵੀ ਕੱਟਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਖਾਸ ਕਰ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਲੱਭੂ, ਜਲੇਬੀਆਂ, ਖੀਰ-ਕੜਾਹ ਆਦਿਕ ਦੇ ਖੁੱਲੇ ਗੱਢੇ ਵਰਤਦੇ ਹਨ। ਗੁਰਸਿੱਖ ਵੀ ਇਸ ਦਿਨ ਮਾਂ ਨੂੰ ਤੋਹਫੇ ਦਿੰਦੇ ਤੇ ਮਿਲ ਕੇ 'ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ' ਦੀ ਬਾਣੀ, ਪੜ੍ਹਦੇ, ਗਾਉਂਦੇ ਤੇ ਵਿਚਾਰਦੇ ਹਨ। ਗੁਰਮਤਿ ਦੀ ਰੂਹਾਨੀਅਤ 'ਚ ਮਾਤਾ ਮਤਿ ਤੇ ਪਿਤਾ ਸੰਤੋਖ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਹੈ-

ਮਾਂ-ਦਿਵਸ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼

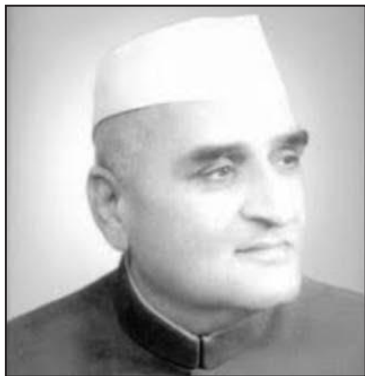
ਮਾਤਾ ਮਤਿ ਪਿਤਾ ਸੰਤੋਖ॥ ਹਰੀ ਕਰਤਾਰ ਹੀ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਹੈ-ਮੇਰਾ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਹਰਿ ਰਾਇਆ॥(੬੨੭) ਨੋਟ-ਜੀਂਦੇ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਦੀ ਸੇਵਾ ਹੀ ਅਸਲ ਪਿਤਰ-ਪੂਜਾ ਪਰ ਪੁਜਾਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਾਲੇ ਅਕ੍ਰਿਤਘਣ ਲੋਕ ਮਰਿਆਂ ਦੇ ਸਰਾਧ ਕਰਾਉਂਦੇ ਤੇ ਜੀਂਦੇ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੀ ਘੁੱਟ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪੁੱਛਦੇ-ਜੀਵਤ ਪਿਤਰ ਨ ਮਾਨੈ ਕੋਊ ਮੂਏ ਸਿਰਾਧ ਕਰਾਹੀ॥(੩੩੨) ਕਈ ਅਕ੍ਰਿਤਘਣ ਤਾਂ ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬੁੱਢੇਵਾਰੇ ਵੀ ਘਰੋਂ ਕੱਢ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਂ ਬਾਪ ਨੂੰ ਵਿਸਾਰ ਕੇ ਧਰਮ-ਕਰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬੇਈਮਾਨ ਹਨ-ਮਾਂ ਪਿਉ ਪਰਹਰਿ ਪੜੇ ਬੇਦ ਬੇਈਮਾਨ ਅਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਣੀ॥ (ਭਾ.ਗੁ.) ਮਾਂ ਦਾ ਆਦਰ ਸਵੱਰਗ ਤੇ ਨਿਰਾਦਰ ਹੀ ਨਰਕ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਰਕ ਸਵੱਰਗ ਅਕਾਸ਼ ਨਹੀਂ ਟੰਗੇ ਹੋਏ। ਮਾਂ ਦਾ ਅਸਲ ਸਤਿਕਾਰ ਆਗਿਆ ਦਾ ਪਾਲਨ, ਡਿਸਟੇਬਲ ਤੇ ਬੁਢੇਪੇ ਸਮੇਂ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੇਵਾ-ਸੰਭਾਲ, ਹਮਰਦੀ ਤੇ ਪਿਆਰ ਹੈ। ਮਾਂ ਵਾਲੀ ਨਿਮਰਤਾ, ਮਿਠਾਸ, ਪਿਆਰ, ਹਲੇਮੀ, ਤੜਫ ਤੇ ਵੰਡ ਛੱਕਣ ਆਦਿਕ ਵਾਲੇ ਗੁਣ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਜੀਵਨ 'ਚ ਧਾਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਨਾ ਕਿ ਨਿਰਾ ਮਾਂ ਦਿਵਸ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਦੇਖਾ-ਦੇਖੀ ਫਾਰਮਿਲਟੀ ਹੀ ਪੂਰੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਆਓ ਜਾਣੀਏ ਸੱਚਰ ਫਾਰਮੂਲਾ ਕੀ ਸੀ

ਗਗਨਦੀਪ ਕੌਰ

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭੀਮਸੈਨ ਸੱਚਰ ਨੇ 1 ਅਕਤੂਬਰ 1949 ਈ. ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੱਚਰ ਫਾਰਮੂਲਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭੀਮ ਸੈਨ ਸੱਚਰ ਦੇ ਵਾਰੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਰਹੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 13 ਅਪ੍ਰੈਲ 1949 ਤੋਂ 18 ਅਕਤੂਬਰ 1949 ਤੱਕ ਰਹੇ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਵਾਰ 17 ਅਪ੍ਰੈਲ 1952 ਤੋਂ 23 ਜਨਵਰੀ 1956 ਤੱਕ ਰਹੇ। ਭੀਮ ਸੈਨ ਸੱਚਰ ਭਾਰਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰ

ਰਹੇ ਸਨ। 1921 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਵੀ ਚੁਣੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਫਾਰਮੂਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋ ਭਾਗਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾਈ ਤੇ ਹਿੰਦੀ ਭਾਸ਼ਾਈ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ। ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾਈ ਖੰਡ ਵਿੱਚ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, ਜਲੰਧਰ, ਅੰਬਾਲਾ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਆਦਿ ਜ਼ਿਲੇ ਦੀਆਂ ਰੋਪੜ ਅਤੇ ਖਰੜ ਤਹਿਸੀਲਾਂ (ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ) ਸ਼ਾਮਿਲ ਸੀ। ਹਿੰਦੀ ਭਾਸ਼ਾਈ ਖੰਡ ਵਿੱਚ ਰੋਹਤਕ, ਗੁੜਗਾਂਵ,

ਕਰਨਾਲ, ਕਾਂਗੜਾ, ਹਿਸਾਰ (ਹਿਸਾਰ ਜ਼ਿਲੇ

ਦੀ ਸਿਰਸਾ ਤਹਿਸੀਲ ਅਤੇ ਅੰਬਾਲਾ ਦੀ ਜਗਾਧਰੀ ਅਤੇ ਨਰਾਇਣਗੜ ਦੀਆਂ ਤਹਿਸੀਲਾਂ ਛੱਡ ਕੇ) ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਨ। ਅੰਬਾਲਾ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, ਸ਼ਿਮਲਾ ਅਤੇ ਸਿਰਸਾ ਨੂੰ ਦੋ ਭਾਸ਼ਾ ਖੰਡ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸੱਚਰ ਫਾਰਮੂਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਿੰਦੀ ਭਾਸ਼ਾਈ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾਈ ਖੰਡ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਮੈਟ੍ਰਿਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਤੱਕ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਤਰ ਦੀ ਆਖਰੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ

(ਪੰਜਵੀਂ ਤੱਕ) ਤੋਂ ਦਸਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਤੱਕ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦੂਸਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ (ਹਿੰਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਖੰਡ ਦੇ ਲਈ) ਤੇ ਹਿੰਦੀ (ਪੰਜਾਬੀ ਖੰਡ ਦੇ ਲਈ) ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨਗੇ। ਇਹ ਫਾਰਮੂਲਾ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਸੀ।

ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕੋਵਿਡ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਬਣਿਆ ਮੁਸੀਬਤ

ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁਰੇਵਾਲ

ਕੋਵਿਡ-19 ਕਾਰਨ ਫੈਲੀ ਅਫ਼ਰਾ-ਤਫ਼ਰੀ ਦੇ ਕਈ ਪੱਖ ਬਹੁਤ ਡਰਾਵਣੇ ਹਨ। ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਮੌਤਾਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਅਮਰੀਕਨ ਮੀਡੀਆ ਨੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕੋਰੋਨਾ ਨੂੰ ਖਤਰਨਾਕ ਦਸਦਿਆਂ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੈ। ਯੂਪੀ ਵਿਚ ਮੌਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨਘਾਟਾਂ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਨਹੀਂ ਬਚੀਆਂ। ਗੰਗਾ ਜਮਨਾ ਵਿਚ ਲਾਸ਼ਾਂ ਵਹਾਏ ਜਾਣ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਭਿਆਨਕ ਪੱਖ ਇਸ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਵਧ ਰਹੀ ਠੱਗੀ ਅਤੇ ਲਾਲਚ ਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਕੰਟਰੋਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀਆਂ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਕੋਵਿਡ-19 ਦੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਨਕਲੀ ਦਵਾਈਆਂ ਬਣਾਉਣ, ਆਕਸੀਜਨ ਬਲੈਕ (ਮਹਿੰਗੇ ਭਾਅ) 'ਚ ਵੇਚਣ, ਆਕਸੀਜਨ ਕੰਸੈਂਟਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਖ਼ੀਰਬਾਜ਼ੀ ਅਤੇ ਐਂਥੂਲੈਸਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੈਸੇ ਵਸੂਲਣ ਦੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤੀ ਚੋਣਾਂ ਦੀਆਂ ਰੈਲੀਆਂ, ਹੁੰਡ ਵਰਗੇ ਧਾਰਮਿਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਆਦਿ ਵਿਚ ਭੀੜਾਂ ਦਾ ਬਿਨਾਂ ਕੋਵਿਡ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪਾਲਣ ਦੇ ਇਕੱਠਿਆਂ ਹੋਣਾ, ਦੂਜੀ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦੇਣ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ।

ਸਿਹਤ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵੱਡਾ ਮੁੱਦਾ ਗੰਭੀਰ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਜੂਝ ਰਹੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਪੈਸ਼ਲਿਸਟ ਡਾਕਟਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾ ਮਿਲਣ ਦਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਜਿਗਰ, ਦਿਲ, ਗੁਰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅੰਗਾਂ ਦੀਆਂ ਗੰਭੀਰ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਜੂਝ ਰਹੇ ਕਰੋੜਾਂ ਮਰੀਜ਼ ਹਨ। ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਕਾਰਣ ਮੌਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦਾ ਮੈਡੀਕਲ ਸਿਸਟਮ ਚਰਮਰਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮਨੁੱਖਤਾ ਲਈ ਆਸ਼ਾਜਨਕ ਉਪਰਾਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੰਥਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਹੱਥ ਵਟਾਉਣ ਲਈ ਇਮਾਰਤਾਂ ਅਤੇ ਆਕਸੀਜਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੋਵਿਡ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਵਿਚ ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਰਤਣ ਕਾਰਨ ਗੰਭੀਰ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਹੈ। ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਹਲਫਨਾਮਾ ਸੌਂਪਦਿਆਂ ਆਪਣੀ ਕੋਵਿਡ ਟੀਕਾਕਾਰਨ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਬੇਲੋੜਾ ਦਖਲ ਨਾ ਦੇਵੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਇਹ ਨੀਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦਿਆਂ ਬਣਾਈ ਹੈ ਤੇ ਬੇਲੋੜੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਘਟਣ ਦੀ ਥਾਂ ਵਧਣਗੀਆਂ।

ਮਨ ਦੀ ਥਾਤ ਨਹੀਂ, ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਬੀਤੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਉੜੀਸਾ, ਤਿਲਗਾਨਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨਾਲ ਕੋਵਿਡ-19 ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ। ਗੱਲਬਾਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

ਝਾਰਖੰਡ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਹੇਮੰਤ ਸੋਰੇਨ ਨੇ ਟਵੀਟ ਕੀਤਾ, 'ਆਦਰਨੀਯ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੇ ਫ਼ੋਨ ਕੀਯਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਅਪਨੇ ਮਨ ਕੀ ਥਾਤ ਕੀ। ਬਿਹਤਰ ਹੋਤਾ ਅਗਰ ਵੋ ਕਾਮ ਕੀ ਥਾਤ ਕਰਤੇ ਔਰ ਕਾਮ ਕੀ ਥਾਤ ਸੁਣਤੇ।' ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਛੱਤੀਸਗੜ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭੁਪੇਸ਼ ਬਘੇਲ ਨੇ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਇਕਪਾਸੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਸਿਰਫ਼ ਭਾਸ਼ਣ ਝਾੜਦੇ ਹਨ। ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਗੱਲਬਾਤ ਜਨਤਕ ਕਰ ਕੇ ਉਸੇ ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਇਜ਼ਹਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਝਾਰਖੰਡ ਇਸ ਵੇਲੇ ਕੋਵਿਡ-19 ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਆਪਣੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਅਜਿਹਾ ਮੌਕਾ ਨਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜਾਣਕਾਰ ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਝਾਰਖੰਡ ਨੂੰ ਹੈਮਡਿਸਿਵਰ ਦੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਇੰਜੈਕਸ਼ਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਸੂਬਾ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼

ਤੋਂ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਟੀਕੇ ਦਰਾਮਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਬਚਾਅ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਹਲ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਤਵਾਜ਼ਨ

ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਫੈਡਰਲਿਜ਼ਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਬਣਤਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਪਰ ਕਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਤਾਕਤ ਦਾ ਤਵਾਜ਼ਨ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਕੋਵਿਡ ਸੰਕਟ, ਖੇਤੀ ਸੰਕਟ ਤੇ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦੇ ਵੱਡੇ ਸੰਕਟ ਖੜੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦੀ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਫੜੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਹੁਣ ਦਵਾਈਆਂ, ਵੈਕਸੀਨ ਅਤੇ ਆਕਸੀਜਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵਿਵਾਦ ਖੜੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਰਵੱਈਆ ਭਾਸ਼ਣ ਝਾੜਨ ਵਾਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਸੁੱਟ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੋਵਿਡ-19 ਦੇ ਸੰਕਟ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਜਿਹੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਨਿਜਿੰਠਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਸੂਬਿਆਂ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੰਭੀਰ ਮਸਲਿਆਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਭੁੱਖਮਰੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਫੈਲਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ

ਕੋਰੋਨਾ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੀ ਦੂਜੀ ਲਹਿਰ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਲਈ ਆਏ ਕਾਮੇ ਮੁੜ ਘਰਾਂ ਵੱਲ ਮੁੜਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਦੂਜੀ ਲਹਿਰ ਨੇ ਕਿੰਨੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਖੋਹ ਲੈਣਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਆਉਣਗੇ, ਪਰ ਪਹਿਲੀ ਲਹਿਰ ਹੀ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਦੁੰਮਰ ਕੱਢ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਅਜ਼ੀਮ ਪ੍ਰੇਮਜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਇੱਕ ਖੋਜੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੋਰੋਨਾ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਲਹਿਰ ਨਾਲ ਕਰੀਬ 23 ਕਰੋੜ ਲੋਕ ਗਰੀਬੀ ਦੀ ਰੇਖਾ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਆ ਗਏ ਹਨ। ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਅਪ੍ਰੈਲ, ਮਈ ਦੌਰਾਨ ਸਭ ਤੋਂ ਗਰੀਬ ਪਰਵਾਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰੋਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਪਰਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 20 ਫ਼ੀਸਦੀ ਦੇ ਕਮਾਈ ਦੇ ਸਾਧਨ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਪੇਂਡੂ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗਰੀਬੀ ਦੀ ਦਰ ਵਿੱਚ 15 ਫ਼ੀਸਦੀ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ 20 ਫ਼ੀਸਦੀ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਲਾਕਡਾਊਨ ਦੌਰਾਨ ਅਪ੍ਰੈਲ-ਮਈ ਦੇ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ 10 ਕਰੋੜ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਚਲੀ ਗਈ ਸੀ। ਆਤਮਹਤਿਆਵਾਂ ਦਾ ਦੌਰ ਇਸ ਕਾਰਨ ਵਧ ਚੁਕਾ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਖੁੱਸਣ ਦਾ ਹਾਲ ਲਗਾਤਾਰ ਇਹੋ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਕੋਰੋਨਾ ਦੀ ਤੀਜੀ ਲਹਿਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭੁੱਖਮਰੀ ਨਾਲ ਮੌਤਾਂ ਦੀ ਲਹਿਰ ਆ ਜਾਵੇ। ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਗੰਭੀਰ

ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੋਵਿਡ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਆਕਸੀਜਨ, ਦਵਾਈਆਂ, ਵੈਕਸੀਨ, ਖਰਚਾ ਨਾ ਦੇਣ ਕਾਰਨ ਹਾਲਾਤ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਹੋਏ ਪਏ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੁਧਿਆਣਾ, ਜਲੰਧਰ, ਪਟਿਆਲਾ, ਐੱਸਏਐੱਸ ਨਗਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੇ ਬਠਿੰਡਾ ਜ਼ਿਲਿਆਂ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਕਾਰਨ ਕੋਰੋਨਾ ਦਾ ਗ੍ਰਾਵ ਵੱਧਦਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਛੇ ਜ਼ਿਲਿਆਂ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਪਾਈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੋਹਾਲੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਸਾਰੇ ਜ਼ਿਲਿਆਂ ਵਿਚ ਇਕ ਮਈ ਮਗਰੋਂ ਕੋਰੋਨਾ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਵਧੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਵਧ ਵਧ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਕੋਰੋਨਾ ਮਰੀਜ਼ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿਚ ਇਲਾਜ ਕਰਕੇ ਠੀਕ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਕੈਪਟਨ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮਦਦਗਾਰ ਇਸ ਸੰਕਟ ਦੌਰ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ, ਖਾਲਸਾ ਏਡ ਤੇ ਹੋਰ ਪੰਥਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਬਣੀਆਂ ਹਨ। ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਖੁਦ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਫੰਡ ਤੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬੇਵਜਾ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜੇ ਜਾ ਰਹੇ ਪੈਸਿਆਂ ਉਪਰ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਕੇ ਬਿਜਨਸ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ, ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਰੁਕਾਵਟ ਖੜੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 31 'ਤੇ

ਕੋਰੋਨਾ ਸੰਕਟ ਦੌਰਾਨ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੇ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ

ਮੀਡੀਆ ਭੋਅ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਪੈਦਾ ਨਾ ਕਰਕੇ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਗਰ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰੇ। ਜੇਕਰ ਮੀਡੀਆ ਅਜਿਹਾ ਕਰੇ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਬਣਿਆ ਰਹੇਗਾ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰਾਂ, ਮਾਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਬਰ ਚੈਨਲ ਨਾ ਵੇਖਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੇਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਖ਼ਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਸਨਸਨੀਖੇਜ਼ ਤੇ ਡਰਾਉਣੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਮਸਲਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਲੋਕ ਭੋਅ-ਭੀਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ। ਮਰੀਜ਼ ਹੋਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਨ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਇਕ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਕਦੇ ਵੀ ਐਨੀ ਨਾਕਾਰਤਮਿਕ, ਐਨੀ ਡਰਾਉਣੀ ਨਹੀਂ ਰਹੀ ਜਿੰਨੀ ਅਜੋਕੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਹੈ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਅਨੇਕਾਂ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਦਰਅਸਲ ਇਹ ਸਮਾਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਮੀਡੀਆ ਦੋਵਾਂ ਲਈ ਪਰਖ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੈ। ਕੋਰੋਨਾ ਸੰਕਟ ਦੌਰਾਨ ਜਿਥੇ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਹੁਤ ਵਧ ਗਈ ਹੈ, ਉਥੇ ਇਸ ਦੀ ਨਿਰਖ ਪਰਖ ਵੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੀਆਂ ਉੱਚ ਮਿਆਰੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਵੈ-ਜ਼ਾਬਤਾ ਬੇਹੱਦ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਚੋਣ ਸਰਵੇਖਣ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ

ਜਿਸ ਦਿਨ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਚੈਨਲ ਚੋਣ ਸਰਵੇਖਣ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਬਾਕੀ ਸਭ ਕੁਝ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜੰਗੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਤਿਆਰੀਆਂ ਚਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਚੱਲਣ ਵੀ ਕਿਉਂ ਨਾ? ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਚੋਣ-ਸਰਵੇਖਣ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ 5000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਅੰਕੜਾ ਪਾਰ ਕਰ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ

ਦੇ ਸਹੀ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ 20 ਤੋਂ ਵੱਧ ਏਜੰਸੀਆਂ ਇਸ ਕੰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਇਸ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਇਨਬਿਨ ਤਸਵੀਰ ਸਮਝ ਸਕਣਾ ਏਨਾ ਆਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਰੋਬਾਰ ਰਾਜਨੀਤਕ ਦਖਲ ਨਾਲ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਫੰਡ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਸਹੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਚਲਦਾ। ਜਿਸ ਦਿਨ ਪੰਜ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਚੋਣ ਸਰਵੇਖਣ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ ਇਉਂ ਹਵਾ ਬਣਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਬੰਗਾਲ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਵੱਡੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਦ ਚੋਣ ਨਤੀਜੇ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਏਜੰਸੀਆਂ ਵੀ ਖ਼ਾਮੋਸ਼ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਚੈਨਲ ਵੀ ਚੁੱਪ ਕਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਖੇਡ ਖੇਡੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕਦੇ ਉਸ ਖੇਡ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਦੇ ਪਾਸਾ ਪਲਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ ਏਜੰਸੀਆਂ ਅਤੇ ਚੈਨਲਾਂ ਦੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਲੋਕਤੰਤਰਿਕ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਵੋਟ ਸ਼ੇਅਰ ਦੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਸਰਵੇ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਦ ਕਿ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਮੀਡੀਆ ਅਦਾਰੇ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਚੋਣ ਸਰਵੇਖਣਾਂ ਸਮੇਂ ਭਾਰਤ ਵਰਗੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਧਿਆਨ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 'ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮਾਹਿਰ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਮੌਸਮ ਦੌਰਾਨ ਜਾਅਲੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਖੁੰਬਾਂ ਵਾਂਗ ਉੱਗ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਚੋਣ ਅਮਲ ਮੁਕੰਮਲ ਹੁੰਦੇ ਸਾਰ ਅਲੱਪ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕ੍ਰਿਕਟ ਅਤੇ ਚੋਣਾਂ 'ਤੇ ਵੱਡੀ ਪੰਨ ਰਾਸ਼ੀ ਲਗਦੀ ਹੈ, ਚੋਣ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੁਆਲੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਪੁਸਤਕ 'ਦਾ

ਵਰਡਿਕਟ' ਵਿਚ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਵੇਰਵੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਪਾਠਕ ਪੁਸਤਕ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਹੈਰਾਨ ਪ੍ਰਸ਼ਾਨ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਤੀ ਭਰ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਨਾ ਹੋਣਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਹ ਕਾਰੋਬਾਰ ਪੂਰੇ ਠਾਠ-ਥਾਠ ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਿਧਰੇ

ਕੋਈ ਚੈੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਧਰੇ ਕੋਈ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਚੋਣ ਸਰਵੇਖਣ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ 2004 ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਸਮੇਂ ਹੋਏ ਚੋਣ ਸਰਵੇਖਣ ਸਭ ਤੋਂ ਕੋੜਾ ਤਜਰਬਾ ਸਿੱਧ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਦੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੁਆਰਾ 99 ਚੋਣ ਸਰਵੇਖਣ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਵੀ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਨਿਕਲਿਆ। ਬਿਹਾਰ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੇ ਵੀ ਸਰਵੇ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਕੱਖੋਂ ਹੱਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਹੌਸਲਾ ਨਾ ਛੱਡੋ

ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਕੋਰੋਨਾ ਸੰਕਟ ਹੋਰ ਲੰਮੇਰਾ, ਹੋਰ ਗੁੰਝਲਦਾਰ,

ਹੋਰ ਦੁਖਦਾਈ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤਿਵੇਂ-ਤਿਵੇਂ ਮਨੁੱਖ ਮਾਨਸਿਕ, ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟੁੱਟਦਾ, ਉਖੜਦਾ, ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਪੰਨੇ ਫਰੋਲ ਕੇ ਵੇਖੀਏ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਔਖੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਸਾਹਿਤ ਨੇ, ਕਲਾ ਨੇ, ਸੰਗੀਤ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਥਾਂ ਫੜੀ ਹੈ। ਆਸਰਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਉਤਸ਼ਾਹ ਵਧਾਇਆ ਹੈ, ਜਿਊਣ ਦੀ ਆਸ ਜਗਾਈ ਹੈ।

ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਇਕ ਗੀਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਗੀਤ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਸ਼ਖ਼ਤ ਲਾਕਡਾਊਨ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੇ ਉਪਰਾਲੇ ਨਾਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਸੀ ਪ੍ਰੰਤੂ ਇਕੱਲਤਾ ਤੇ ਨਾ ਉਮੀਦੀ ਦੀ ਲੰਮੀ ਹੁੰਦੀ ਕਾਲੀ ਬੋਲੀ ਰਾਤ ਦੌਰਾਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੀਤ ਵਿਚੋਂ ਮੁੜ ਆਸ ਦੀ ਕਿਰਨ ਵਿਖਾਈ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਲਈ ਸਭ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ-ਮਿੱਤਰਾਂ, ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਕ ਹੌਸਲਾ, ਇਕ ਪ੍ਰੇਰਨਾ, ਇਕ ਉਤਸ਼ਾਹ, ਇਕ ਉਮੀਦ ਇਕ ਸੁਨੇਹਾ, ਇਕ ਜਜ਼ਬਾ ਜਿਹੜਾ ਸੰਭਲਣ ਲਈ, ਉਠਣ ਲਈ, ਤੁਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਦਾ ਹੈ, ਵੰਗਾਰਦਾ ਹੈ, ਝੰਜੋੜਦਾ ਹੈ।

ਉਮੀਦ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੰਦਾ ਇਹ ਗੀਤ 'ਹੌਸਲਾ ਨਾ ਛੱਡੋ' ਦਿਨ ਫੇਰ ਮੁੜ ਆਉਣਗੇ' 30 ਦੇ ਕਰੀਬ ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਸਮਾਰਟਫੋਨ 'ਤੇ ਫਿਲਮਾਇਆ ਹੈ। ਤਾਲਾਬੰਦੀ ਕਾਰਨ ਜਿਹੜਾ ਜਿਥੇ ਰੁਕਿਆ ਸੀ, ਉਥੇ ਆਪਣੇ ਬੋਲ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਕੇ ਭੇਜ ਦਿੱਤੇ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਅਸ਼ੋਕ ਮਸਤੀ ਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵੀ ਉਸ ਨੇ ਹੀ ਨਿਭਾਈ।

ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ

ਦਾਲਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਸਿਹਤ ਮਹੱਤਵ

ਡਾ. ਹਰਸ਼ਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਐਮ. ਡੀ.

ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਮਜ਼ੇਦਾਰ ਗੱਲਾਂ ਲੁਕੀਆਂ ਪਈਆਂ ਹਨ। ਦਾਲ ਖਾਂਦਿਆਂ ਸ਼ਾਇਦ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਕਿਹੜੀ ਸਦੀ ਤੋਂ ਮਨੁੱਖ ਦਾਲਾਂ ਖਾ ਰਿਹਾ ਹੈ! ਇੰਡਸ ਸੱਭਿਅਤਾ ਵੇਲੇ ਦਾਲਾਂ ਦੀ ਕਾਫੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਹੜੱਪਾ ਦੇ ਵੇਲੇ ਦੇ ਲੱਭੇ ਮਰਤਬਾਨਾਂ ਵਿਚ ਦਾਲਾਂ ਪਈਆਂ ਲੱਭੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।

ਈਸਾ ਮਸੀਹ ਤੋਂ 303 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਚੰਦਰਗੁਪਤ ਮੌਰਿਆ ਦੇ ਵਿਆਹ ਵੇਲੇ ਵੀ ਦਾਲ ਚਾੜੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸ਼ੁੱਭ ਅਤੇ ਰੱਬ ਦੀ ਦਾਤ ਮੰਨਦਿਆਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਚਾੜੀ ਦਾਲ ਨੂੰ 'ਘੁਘਨੀ' ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਦਾਲ ਨੂੰ ਚਾੜਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ, 'ਦਮ-ਪੁਸ਼ਤ' ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਭਾਂਡੇ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ 'ਸੀਲ' ਕਰ ਕੇ ਭਾਫ਼ ਨਾਲ ਪਕਾ ਕੇ ਖਾਧੀ ਦਾਲ, ਖਾਸ ਕਰ ਚਨੇ ਦੀ ਦਾਲ ਹਮੇਸ਼ਾ ਰਾਜਿਆਂ ਦੇ ਸ਼ਾਹੀ ਖਾਣਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਮੰਨੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਜੇ ਰਾਜੇ ਦਾ ਖਾਸ ਰਸੋਈਆ ਸ਼ਾਹੀ ਭੋਜ ਵੇਲੇ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਹੋਰ ਦਾਲ ਚਾੜ ਦਿੰਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੇ ਘਾਟ ਉਤਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਦਾਲਾਂ ਦੇ ਏਨੇ ਫਾਇਦੇ ਵੇਖਦਿਆਂ 'ਪੰਚਰਤਨ ਦਾਲ' ਮੇਵਾੜ ਦੇ ਸ਼ਾਹੀ ਖਾਨਦਾਨ ਵਿਚ ਵਰਤੀ ਜਾਣ ਲੱਗ ਪਈ। ਇਸ ਵਿਚ ਮੂੰਗੀ, ਚਨੇ ਦੀ ਦਾਲ, ਤੂੜ, ਮਸਰ ਤੇ ਮਾਂਹ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੋਧਾ ਬਾਈ ਦਾ ਮਨਪਸੰਦ ਭੋਜਨ ਪੰਚਰਤਨ ਦਾਲ ਹੀ ਸੀ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਅਕਬਰ ਨੂੰ ਕਹਿ ਕੇ ਮਾਸਾਹਾਰੀ ਸ਼ਾਹੀ ਭੋਜਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਵਾ ਲਿਆ।

ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਗਲ ਸਲਤਨਤ ਦੇ ਸ਼ਾਹੀ ਖਾਣੇ ਵਿਚ ਪੰਚਰਤਨ ਦਾਲ ਇਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਗਈ ਤੇ ਅੱਗੋਂ ਜਾ ਕੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵੀ ਵੀ ਮਨਪਸੰਦ ਦਾਲ ਇਹੀ ਰਹੀ। ਮਜ਼ੇਦਾਰ ਕਿੱਸਾ ਇਹ ਵੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਲਵੀਂ ਮਿਲਵੀਂ ਦਾਲ ਨੂੰ 'ਪੰਚਮੇਲ ਦਾਲ' ਨਾਂ ਹੇਠ ਮਹਾਂਭਾਰਤ ਵਿਚ ਰਾਜੇ ਵਿਰਾਟ ਦੇ ਰਸੋਈਏ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਭੀਮ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਬਣਾਇਆ ਤੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਦੇਸੀ ਘਿਓ ਪਾ ਕੇ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਖਾਣ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ।

ਸ਼ਾਹ ਜਹਾਨ ਦੇ ਤੀਜੇ ਪੁੱਤਰ ਮੁਗ਼ਾਦ ਬਖ਼ਸ਼ ਨੇ 'ਮੁਗ਼ਾਦਬਾਦੀ ਦਾਲ' ਮਸ਼ਹੂਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਮੂੰਗੀ ਧੋਤੀ ਦਾਲ ਉੱਤੇ ਵਧੀਆ ਤੜਕੇ ਨਾਲ ਸਜਾ ਕੇ ਖਾਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸੇ ਨੇ ਤੂੜ ਦਾਲ ਵਿਚ ਅੰਬਚੂਰ, ਪਿਆਜ਼ ਤੇ ਹਰੀਆਂ ਮਿਰਚਾਂ ਨਾਲ ਸਜਾਵਟ ਕਰ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦਿਨ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਤੱਕ ਖਾਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਕੁੰਦਨ ਲਾਲ ਗੁਜਰਾਲ ਨੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਰੈਸਤੋਰਾਂ ਮੋਤੀ ਮਹਿਲ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 'ਦਾਲ ਮੱਖਣੀ' ਈਜਾਦ ਕੀਤੀ ਜੋ ਉਸ ਨੇ 'ਬਟਰ ਚਿਕਨ' ਤੇ 'ਤੰਦੂਰੀ ਚਿਕਨ' ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਢੰਗ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਾਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਜੇ ਸੰਨ 2020 ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਅੱਜ ਦੇ ਦਿਨ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾਲਾਂ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਉਗਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਰੰਗ ਤੇ ਆਕਾਰ ਵਿਚ ਮਿਲਦੀਆਂ ਦਾਲਾਂ ਵਿਚ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਐਂਟੀਆਕਸੀਡੈਂਟ ਅਤੇ ਫਾਈਟੋਕੈਮੀਕਲ ਭਰੇ ਪਏ ਹਨ। ਵਿਟਾਮਿਨ ਬੀ, ਮੈਗਨੀਸ਼ੀਅਮ, ਜ਼ਿੰਕ ਅਤੇ ਪੋਟਾਸ਼ੀਅਮ ਵੀ ਦਾਲਾਂ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਹਨ।

ਅੰਦਾਜ਼ਨ 198 ਗ੍ਰਾਮ ਰਿੰਨੀ ਹੋਈ ਦਾਲ ਵਿਚ 230 ਕੈਲਰੀਆਂ, 40 ਗ੍ਰਾਮ ਕਾਰਬੋਹਾਈਡ੍ਰੇਟ, 17.9 ਗ੍ਰਾਮ ਪ੍ਰੋਟੀਨ, ਥਿੰਦਾ 0.8 ਗ੍ਰਾਮ, 15.65 ਗ੍ਰਾਮ ਫਾਈਬਰ, 22 ਫੀਸਦੀ (ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਲੋੜੀਂਦੀ ਖੁਰਾਕ ਦੀ) ਬਾਇਆਮੀਨ ਵਿਟਾਮਿਨ, 10 ਫੀਸਦੀ ਨਾਇਆਸਿਨ, 18 ਫੀਸਦੀ ਵਿਟਾਮਿਨ ਬੀ 6, 90 ਫੀਸਦੀ ਫੋਲਿਕ ਏਸਿਡ, 13 ਫੀਸਦੀ ਪੈਂਟੋਥੀਨਿਕ ਏਸਿਡ, 37 ਫੀਸਦੀ ਲੋਹ-ਕਣ,

18 ਫੀਸਦੀ ਮੈਗਨੀਸ਼ੀਅਮ, 36 ਫੀਸਦੀ ਫਾਸਫੋਰਸ, 21 ਫੀਸਦੀ ਪੋਟਾਸ਼ੀਅਮ, 17 ਫੀਸਦੀ ਜ਼ਿੰਕ, 25 ਫੀਸਦੀ ਕੋਪਰ ਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦਾ 49 ਫੀਸਦੀ ਮੈਗਨੀਜ਼ ਵੀ ਹੈ। ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਦਾਲਾਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਤੱਤ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵੱਧ ਤੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਘੱਟ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਫਾਈਬਰ ਵੱਧ ਹੋਣ ਸਦਕਾ ਅੰਤੜੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਹਤਮੰਦ ਰੱਖਣ ਵਿਚ ਦਾਲਾਂ ਚੰਗਾ

ਅਸਰ ਵਿਖਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਲੇ ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਅਤੇ ਫਾਈਟੋਕੈਮੀਕਲ ਕਰੋਨਿਕ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਸ਼ੱਕਰ ਰੋਗ ਤੇ ਦਿਲ ਦੇ ਰੋਗ।

ਗਰੀਬਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਾਕਾਹਾਰੀਆਂ ਦਾ ਮੀਟ ਮੰਨੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਦਾਲਾਂ ਦਾ ਜਾਨਵਰਾਂ ਉੱਤੇ ਅਸਰ ਘੋਖਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਦਾਲਾਂ ਵਿਚਲੇ ਪੌਲੀਫੀਨੋਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਅੰਦਰ ਸ਼ੱਕਰ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਘਟਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਹੋਰ ਖੋਜਾਂ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਚਮੜੀ ਦੇ ਕੈਂਸਰ ਦੇ ਸੈੱਲਾਂ ਦਾ ਵਧਣਾ ਵੀ ਰੈਗੂਲਰ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਦਾਲਾਂ ਖਾਣ ਨਾਲ ਕੁਝ ਘਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿਚਲੇ ਕੁਝ ਅੰਸ਼ ਸੈੱਲਾਂ ਦਾ ਬੇਲੋੜਾ ਵਧਣਾ ਘਟਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਕੁਝ ਪੌਲੀਫੀਨੋਲ ਜਿਵੇਂ ਪਰੋਸਾਇਆਨਿਡਿਨ ਅਤੇ ਫਲੇਵੋਨੋਲ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਰਵਾਂ ਰੱਖਣ ਦੇ ਨਾਲ ਐਂਟੀਆਕਸੀਡੈਂਟ ਅਸਰ ਵੀ ਵਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਮਜ਼ੇਦਾਰ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦਾਲਾਂ ਵਿਚਲੇ ਪੌਲੀਫੀਨੋਲ ਦੇ ਅਸਰ ਦਾਲ ਨੂੰ ਪਕਾਉਣ ਬਾਅਦ ਵੀ ਖ਼ਤਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਜਾਨਵਰਾਂ ਉੱਤੇ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਸੇ ਲਈ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਇਨਸਾਨਾਂ ਉੱਤੇ ਇਹ ਅਸਰ ਰਤਾ ਕੁ ਵੱਧ ਜਾਂ ਘੱਟ ਹੋਣ।

ਮੋਟਾਪੇ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ 48 ਸ਼ੱਕਰ ਰੋਗੀਆਂ ਨੂੰ 8 ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਤੱਕ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਅੱਧੀ ਕੋਲੀ ਦਾਲ ਖੁਆਈ ਗਈ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਚੰਗਾ ਕੋਲੈਸਟਰੋਲ ਵੱਧ ਗਿਆ ਤੇ ਮਾੜਾ ਥਿੰਦਾ (ਟਰਾਈਗਲਿਸਰਾਈਡ) ਘੱਟ ਗਿਆ।

ਦਾਲਾਂ ਖਾਣ ਨਾਲ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਉੱਤੇ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਕੁਝ ਚੁਹਿਆਂ ਨੂੰ ਫਲੀਆਂ ਖੁਆਈਆਂ ਗਈਆਂ ਤੇ ਕੁਝ ਨੂੰ ਦਾਲਾਂ। ਜਿਹੜੇ ਚੂਹੇ ਨਿਰੀਆਂ ਦਾਲਾਂ ਖਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਨਾਮਲ ਲੱਭਿਆ।

ਜਦੋਂ ਕਾਰਨ ਲੱਭਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਦਾਲਾਂ ਵਿਚਲਾ ਪ੍ਰੋਟੀਨ 'ਏਸ' (135) ਰਸ ਨੂੰ ਘਟਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਨਾੜਾਂ ਭੀੜੀਆਂ ਕਰ ਕੇ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਦਾਲਾਂ ਵਿਚਲਾ ਫੋਲੇਟ ਸਰੀਰ ਅੰਦਰੋਂ ਵਾਧੂ ਹੋਮੋਸਿਸਟੀਨ ਘਟਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰ ਕੇ ਦਿਲ ਦੇ ਰੋਗਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਓ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦਾਲਾਂ ਵਿਚਲੇ ਫਾਈਬਰ ਨਾਲ ਵਿੱਡ ਛੇਤੀ ਭਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੋਟਾਪਾ ਕਾਬੂ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਦਾਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ

ਵਾਧੂ ਘਿਓ ਜਾਂ ਤੇਲ ਨਾ ਵਰਤਿਆ ਜਾਵੇ।

ਦਾਲਾਂ ਵਿਚਲੇ ਮਾੜੇ ਅੰਸ਼

1. ਟਰਿਪਸਿਨ ਇਨਹਿਬੀਟਰ : ਜੇ ਦਾਲ ਵੱਧ ਖਾ ਲਈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਤੱਤ ਖਾਣੇ ਵਿਚਲੀ ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਨੂੰ ਹਜ਼ਮ ਕਰਨ ਵਿਚ ਰੋਕ ਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

2. ਲੈਕਟਿਨ : ਲੋੜੋਂ ਵੱਧ ਖਾਧੀਆਂ ਦਾਲਾਂ ਸਦਕਾ ਉਸ

ਬਾਅਦ ਬਦਲ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੱਚੀਆਂ, ਚਾਟ ਵਾਂਗ, ਦਹੀਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਬਜ਼ੀਆਂ, ਪਰਾਠਿਆਂ ਵਿਚ ਪਾ ਕੇ ਖਾਧਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪੁੰਗਰੀਆਂ ਦਾਲਾਂ ਵਿਚਲਾ ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਸਰੀਰ ਪੂਰੀ ਤਰਾਂ ਜਜ਼ਬ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤੇ ਵਿਟਾਮਿਨ ਸੀ ਅਤੇ ਐਂਟੀਆਕਸੀਡੈਂਟ ਦੀ ਵੀ ਵਾਧੂ ਮਾਤਰਾ ਅੰਦਰ ਲੰਘ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਖੋਜਾਂ ਕੀ ਕਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ

1. ਪੁੰਗਰੀਆਂ ਦਾਲਾਂ ਵਿਚਲਾ ਲੈਕਟਿਨ 85 ਫੀਸਦੀ, ਫਾਈਟਿਕ ਏਸਿਡ 81 ਫੀਸਦੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਟੀਏਜ਼ ਇਨਹਿਬਿਟਰ 76 ਫੀਸਦੀ ਘਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ-ਲੋਹ ਕਣ, ਜ਼ਿੰਕ, ਕੈਲਸ਼ੀਅਮ, ਮੈਗਨੀਸ਼ੀਅਮ ਅਤੇ ਮੈਂਗਨੀਜ਼ ਦਾ ਪੂਰੀ ਤਰਾਂ ਹਜ਼ਮ ਹੋ ਜਾਣਾ।

2. ਇਕ ਖੋਜ ਵਿਚ 1475 ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਸੋਇਆਬੀਨ ਖੁਆਏ ਗਏ ਤਾਂ 4 ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭਾਰ ਘਟਿਆ ਹੋਇਆ ਲੱਭਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਕਮਰ (ਲੱਕ) ਦਾ ਨਾਪ ਘੱਟ ਗਿਆ ਤੇ ਹੋਰਨਾਂ, ਜਿਹੜੇ ਸੋਇਆਬੀਨ ਨਹੀਂ ਖਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਨਾਲੋਂ 22 ਫੀਸਦੀ ਵੱਧ ਭਾਰ ਘਟਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਖੁਰਾਕ ਵਿੱਚੋਂ ਵਾਧੂ ਘਿਓ/ਤੇਲ ਤੇ ਖੰਡ ਬੰਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਰੈਗੂਲਰ ਕਸਰਤ ਵੀ ਕਰਨ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ।

3. ਤਿੰਨ ਸੌ ਸ਼ੱਕਰ ਰੋਗੀਆਂ ਨੂੰ ਪੁੰਗਰੀਆਂ ਸਾਬਤ ਦਾਲਾਂ ਰੋਜ਼ ਖੁਆਉਣ ਬਾਅਦ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਰੋਟੀ ਖਾਣ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਹੂ ਵਿਚ ਸ਼ੱਕਰ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਬਹੁਤੀ ਨਹੀਂ ਵਧੀ। ਇਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਖੋਜ ਵਿਚ 11 ਸ਼ੱਕਰ ਰੋਗੀਆਂ ਨੂੰ 6 ਹਫ਼ਤੇ ਰੋਜ਼ ਦਿਨ ਵਿਚ ਇਕ ਵਾਰ ਭੂਰੇ ਚੌਲ ਤੇ ਪੁੰਗਰੀਆਂ ਦਾਲਾਂ ਖਾਣ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਵੇਖਣ ਵਿਚ ਆਇਆ ਕਿ ਦੂਜੇ ਗਰੁੱਪ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਚਿੱਟੇ ਚੌਲਾਂ ਨਾਲ ਦਾਲ ਖੁਆਈ ਗਈ ਸੀ, ਨਾਲੋਂ ਇਸ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਬੰਦਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ੱਕਰ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਘਟੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 2027 ਲੋਕਾਂ ਉੱਪਰ ਇਹੀ ਖੋਜ ਦੁਹਰਾਈ ਗਈ ਤਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਰੋਟੀ ਖਾਣ ਬਾਅਦ ਲਹੂ ਵਿਚ ਸ਼ੱਕਰ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਕਾਬੂ ਵਿਚ ਰਹੀ। ਇਹ ਅਸਰ ਦਾਲਾਂ ਵਿਚਲੇ ਫਾਈਬਰ ਸਦਕਾ ਲੱਭਿਆ।

4. ਸਾਬਤ ਦਾਲਾਂ ਵਿਚਲੇ ਫੋਲਿਕ ਏਸਿਡ, ਜ਼ਿੰਕ ਤੇ ਬਾਇਓਟਿਨ ਵਾਲਾਂ ਲਈ ਲਾਹੇਵੰਦ ਸਾਬਤ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਦਾਲਾਂ ਵਿਚਲੇ ਅੰਸ਼ ਵਾਲਾਂ ਦੀਆਂ ਜੜਾਂ ਵੱਲ ਜਾਂਦਾ ਲਹੂ ਵਧਾ ਕੇ ਤੇ ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਨਾਲ ਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਤਗੜਾ ਕਰ ਕੇ ਵਾਲਾਂ ਦਾ ਝੜਨਾ ਘਟਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

5. ਇਕ ਖੋਜ ਵਿਚ 9632 ਬੰਦੇ, ਜੋ 19 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮਰ ਦੇ ਸਨ, ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਦਾਲਾਂ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿਚ ਚਾਰ ਦਿਨ ਖੁਆਈਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 10 ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਲਗਾਤਾਰ ਚੈੱਕ ਕਰਨ ਬਾਅਦ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਕੋਰੋਨਰੀ ਨਸਾਂ ਦੇ ਰੋਗ 22 ਫੀਸਦੀ ਘੱਟ ਹੋਏ। ਜਿਹੜੇ 10 ਦਿਨ ਵਿਚ ਇਕ ਵਾਰ ਦਾਲ ਖਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਦਿਲ ਦੇ ਰੋਗ ਵੱਧ ਹੋਏ ਲੱਭੇ।

6. ਇਸ ਖੋਜ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 45 ਹੋਰ ਖੋਜਾਂ ਹੋਈਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕਈਆਂ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ ਇਕ ਵਾਰ ਦਾਲ ਫੁਲਕਾ ਖੁਆਇਆ ਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਦਿਲ ਦੇ ਰੋਗਾਂ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ 19 ਫੀਸਦੀ ਘੱਟ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਪਾਸਾ ਮਾਰੇ ਜਾਣ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਵੀ 12 ਫੀਸਦੀ ਘਟ ਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤਿਆਂ ਦਾ ਕੋਲੈਸਟਰੋਲ ਵੀ ਘਟ ਗਿਆ ਤੇ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਵੀ।

ਉੱਪਰ ਦੱਸੀਆਂ ਕੁਝ ਖੋਜਾਂ ਵਿਚ ਦਾਲਾਂ ਨੂੰ ਪੀਹ ਕੇ ਆਟਾ ਬਣਾ ਕੇ ਰੋਟੀ ਬਣਾ ਕੇ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਤੇ ਅਸਰ ਬਿਲਕੁਲ ਸਾਬਤ ਦਾਲਾਂ ਜਾਂ ਪੁੰਗਰੀਆਂ ਦਾਲਾਂ ਜਿੰਨਾ ਹੀ ਲੱਭਿਆ। ਪਰ, ਜਦੋਂ ਦਾਲਾਂ ਦੇ ਵਾਧੂ ਲੂਣ ਵਾਲੇ ਚਿੱਪਸ ਬਣਾ ਕੇ ਖਾਧੇ ਗਏ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਚੰਗੇ ਅਸਰ ਨਦਾਰਦ ਹੋ ਗਏ। 7. ਮਸਰ ਸਾਬਤ ਦਾਲ ਖਾਣ ਨਾਲ ਝੁਰੜੀਆਂ ਵਿਚ ਕਮੀ ਤੇ ਚਿਹਰੇ ਉੱਤੇ ਪਏ ਸੂਰਜੀ ਦਾਗ਼ ਘਟੇ ਹੋਏ ਲੱਭੇ। ਦਾਲ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਵਿਟਾਮਿਨ 'ਸੀ' ਹੋਣ ਸਦਕਾ ਇਹ ਗੁਣ ਹਨ। ਇਸੇ ਲਈ ਇਹ ਦਾਲ ਪੀਹ ਕੇ ਇਸ ਦੇ ਫੇਸ ਪੈਕ ਅਤੇ ਸਕਰੱਬ ਵੀ ਬਣਾਏ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 31 'ਤੇ

ਚੰਗੀ ਸਿਹਤ ਦਾ ਰਾਜ ਹਰੀਆਂ ਸਬਜੀਆਂ ਦੀ ਭਰਪੂਰ ਵਰਤੋਂ

ਸਰਬਜੀਤ ਕੌਰ ਸਰਬ

ਮਨੁੱਖ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਖੂਬਸੂਰਤ ਰਚਨਾ ਹੈ। ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਇਸ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਅਨੇਕਾਂ ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਆਹਾਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਦੇ ਸੇਵਨ ਨਾਲ ਉਹ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਵਾਲਾ ਜੀਵਨ ਬਸਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬੇਸ਼ਕ ਸਮੇਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੇ ਕੁਦਰਤ ਨੂੰ ਗੰਧਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਪਰ ਫੇਰ ਵੀ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਹੋਰ ਮਿਕਸ ਜ਼ਹਿਰ ਖਾਣ ਤੋਂ ਚੰਗਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਰੀਆਂ ਸਬਜੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਰੀਰ ਤੰਦਰੁਸਤ ਰਹੇ। ਅਸੀਂ ਅਕਸਰ ਦੇਖਦੇ ਤੇ ਸੁਣਦੇ ਵੀ ਹਾਂ ਕਿ ਘਰ ਦੇ ਵੱਡੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਬਜੀ ਖਾਣ ਦੀ ਨਸੀਹਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਝ ਹੀ ਹਰੀ ਸਬਜੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੀ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਮੂੰਹ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਬਜੀ ਨਾ ਖਾਣ ਕਰਕੇ ਉਹ ਕਈ ਤਰਾਂ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਬਣਾਉਂਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਕਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਸਬਜੀਆਂ ਵਿਟਾਮਿਨ, ਖਣਿਜ ਪਦਾਰਥ ਅਤੇ ਐਂਟੀ-ਆਕਸੀਡੈਂਟ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਰੀਰ 'ਚ ਕਈ ਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਮੀਆਂ ਆਉਣ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ। ਪ੍ਰੋਟੀਨ, ਫਾਈਬਰਸ ਅਤੇ ਮਿਨਰਲਸ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਵੈਜੀਟੇਬਲ ਜਵਾਨ ਅਤੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਰੱਖਣ 'ਚ ਮਦਦਗਾਰ ਹਨ।

ਕੌਢ ਦੀ ਸਬਜੀ

ਕੌਢ ਦਾ ਨਾਂ ਸੁਣਦੇ ਹੀ ਲੋਕ ਇਸ ਤੋਂ ਦੂਰ ਭੱਜਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਸ 'ਚ ਫੋਲਿਕ ਐਸਿਡ, ਵਿਟਾਮਿਨ ਸੀ, ਜ਼ਿੰਕ ਅਤੇ ਮੈਗਨੀਜ਼ ਭਰਪੂਰ ਮਾਤਰਾ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਕਿਨ ਅਤੇ ਹੱਡੀਆਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਕਰੇਲਾ ਸਿਹਤ ਲਈ ਫਾਇਦੇ

ਕੌਢਾ ਕਰੇਲਾ ਸਿਹਤ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਭਾਰ ਘਟਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਕਰੇਲੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ। ਇਸ ਨਾਲ ਡਾਈਬੀਟੀਜ਼ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ ਤੋਂ ਵੀ ਰਾਹਤ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਬੈਂਗਣ ਦੇ ਫਾਇਦੇ

ਫਾਈਬਰ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਬੈਂਗਣ ਕੋਲੋਸਟੋਲ ਲੈਵਲ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਲੱਡ ਸ਼ੂਗਰ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਲਈ ਵੀ ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਭਿੰਡੀ ਦੀ ਸਬਜੀ

ਭਿੰਡੀ 'ਚ ਫਾਈਬਰ ਦੀ ਭਰਪੂਰ ਮਾਤਰਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੋਡੀਅਮ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕੈਲੋਰੀ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਿਚ ਮਦਦਗਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਅਤੇ ਦਿਲ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਲਈ ਵੀ ਇਹ ਸਬਜੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲਾਭਕਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਭਿੰਡੀ ਖਾਣਾ ਹਰ ਕੋਈ ਪਸੰਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਭਿੰਡੀ ਦੀ ਸਬਜੀ ਖਾਣ ਵਿਚ ਸੁਆਦ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਿਹਤ ਲਈ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਭਿੰਡੀ ਵਿਚ ਕਈ ਤਰਾਂ ਦੇ ਪੌਸ਼ਕ ਤੱਤ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਕਈ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਭਿੰਡੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਟੀਨ, ਫਾਈਬਰ, ਕਾਰਬੋਹਾਈਡਰੇਟਸ, ਵਸਾ, ਕੈਲਸ਼ੀਅਮ, ਸੋਡੀਅਮ, ਪੋਟੈਸ਼ੀਅਮ ਅਤੇ ਵਾਇਟਾਮਿਨ ਦੇ ਭਰਪੂਰ ਗੁਣ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕੋਸਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਐਜ਼ਮਾ ਤਕ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ 'ਚ ਸਾਡੀ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਭਿੰਡੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਭਿੰਡੀ ਦੇ ਪਾਣੀ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਬੀਜਾਂ ਦੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਵਰਤੋਂ ਵੀ ਕਈ ਸਿਹਤ ਸਬੰਧੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਭਿੰਡੀ ਖਾਣ ਨਾਲ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਫਾਇਦਿਆਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਦੱਸਣ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਤੁਹਾਨੂੰ ਫਾਇਦੇ ਹੋਣਗੇ।

ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਬਣਾਵੇ ਲਚਕੀਲਾ-ਇਹ ਪਾਣੀ ਸਾਡੇ ਸਰੀਰ ਦੀ ਲਚਕ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਸਗੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਰੀਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਐਕਟਿਵ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕੰਮ ਕਾਜ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਧਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪਾਣੀ ਚਿੰਤਾ ਅਤੇ ਨਿਰਾਸ਼ਤਾ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਥਕਾਵਟ - ਭਿੰਡੀ ਦੇ ਬੀਜਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਥਕਾਵਟ ਵੀ

ਦੂਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਐਂਟੀ ਐਕਸੀਡੈਂਟਸ ਅਤੇ ਫਲੈਵੋਨੋਇਡਜ਼ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਥਕਣ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ।

ਭੁੱਖ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰੇ - ਪ੍ਰੋਟੀਨ, ਫਾਈਬਰ, ਕੈਲਸ਼ੀਅਮ, ਜ਼ਿੰਕ ਅਤੇ ਆਇਰਨ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਭਿੰਡੀ ਖਾਣ ਜਾਂ ਇਸ ਦਾ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਨਾਲ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਭੁੱਖ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਮੋਟਾਪੇ ਤੋਂ ਬਚੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋ।

ਡਾਇਬੀਟੀਜ਼ ਦਾ ਕਰੇ ਇਲਾਜ - ਸ਼ੂਗਰ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ ਭਿੰਡੀ ਦੀ ਸਬਜੀ ਖਾਣ ਦੀ ਥਾਂ ਉਸ ਦਾ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਫਾਇਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਭਿੰਡੀ ਦੇ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਭਰਪੂਰ ਮਾਤਰਾ 'ਚ ਫਾਈਬਰ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸ਼ੂਗਰ ਕੰਟਰੋਲ 'ਚ ਰੱਖਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਤਿੰਨ ਜਾਂ ਚਾਰ ਭਿੰਡੀਆਂ ਨੂੰ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਤੋੜ ਕੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਸੌਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਣੀ 'ਚ ਭਿੰਡੀ ਦੇਵੋ। ਗਿਲਾਸ ਕੱਚ ਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਵੇਰੇ ਉੱਠ ਕੇ ਅੱਧਾ ਚਮਚ ਨਿੰਬੂ ਦਾ ਰਸ ਮਿਲਾ ਕੇ ਇਸ ਪਾਣੀ ਦਾ ਸੇਵਨ ਕਰੋ।

ਅੱਖਾਂ ਲਈ ਲਾਭਕਾਰੀ -ਵਿਟਾਮਿਨ-ਏ ਅਤੇ ਬੀਟਾ ਕੈਰੋਟੀਨ ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਭਿੰਡੀ 'ਚ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਭਰਪੂਰ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਭਾਰ ਘਟਾਵੇ - ਭਿੰਡੀ 'ਚ ਕੈਲੋਰੀਜ਼ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫਾਈਬਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਭਰਪੂਰ ਊਰਜਾ ਤਾਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਣ ਨਾਲ ਭਾਰ ਨਹੀਂ ਵਧਦਾ।

ਕਬਜ਼ ਤੋਂ ਰਾਹਤ - ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਕਬਜ਼ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਭੋਜਨ 'ਚ ਭਿੰਡੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੋ। ਇਸ 'ਚ ਮੌਜੂਦ ਫਾਈਬਰ ਰੋਜ਼ ਸਵੇਰੇ ਪੇਟ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਗਰਭ ਅਵਸਥਾ 'ਚ ਜ਼ਰੂਰ ਖਾਓ - ਗਰਭਵਤੀ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਨੂੰ ਭਿੰਡੀ ਜ਼ਰੂਰ ਖਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਫੋਲਿਕ ਐਸਿਡ ਭਰੂਣ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਵਿਟਾਮਿਨ-ਕੇ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ - ਭਿੰਡੀ ਵਿਚ ਵਿਟਾਮਿਨ-ਕੇ ਭਰਪੂਰ ਮਾਤਰਾ 'ਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਰੀਰ 'ਚ ਖੂਨ ਦੀ ਗਤੀ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਭੋਜਨ ਵਿਚ ਭਿੰਡੀ ਖਾਣ ਨਾਲ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਵਿਟਾਮਿਨ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਸੰਤੁਲਿਤ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਖੂਨ ਦੇ ਥੱਕੇ ਨਹੀਂ ਬਣਦੇ।

ਕੋਸਰ - ਭਿੰਡੀ 'ਚ ਮੌਜੂਦ ਫਾਈਬਰ ਅੰਤੜੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਕੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਪਣਪ ਰਹੇ ਕੋਸਰ ਸੈੱਲਜ਼ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਕੋਸਰ ਦੇ ਖਤਰੇ ਤੋਂ ਬਚੇ

ਰਹਿੰਦੇ ਹੋ।

ਰੋਗਾਂ ਨਾਲ ਲੜਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਧਾਵੇ- ਭਿੰਡੀ ਵਿਚ ਵਿਟਾਮਿਨ-ਸੀ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਣ ਨਾਲ ਸਰੀਰ ਦੀ ਰੋਗਾਂ ਨਾਲ ਲੜਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਧਦੀ ਹੈ। ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਵਿਟਾਮਿਨ-ਸੀ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਸੰਤੁਲਿਤ ਹੋਣ ਨਾਲ ਮੌਸਮੀ ਐਲਰਜੀ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਹੱਡੀਆਂ ਨੂੰ ਕਰੇ ਮਜ਼ਬੂਤ - ਭਿੰਡੀ ਪਾਚਣ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਸੇਵਨ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹੱਡੀਆਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੈ।

ਫੁੱਲਗੋਭੀ 'ਚ ਮੈਗਨੀਜ਼, ਫਾਸਫੋਰਸ, ਵਿਟਾਮਿਨ-ਬੀ ਕੰਪੋਨੈਂਟਸ ਵਰਗੇ ਭਰਪੂਰ ਤੱਤ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਫੁੱਲਗੋਭੀ 'ਚ ਕੈਲੋਰੀ, ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਅਤੇ ਵਿਟਾਮਿਨ ਸੀ ਦੀ ਵੀ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਮਾਤਰਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਡਾਈਟ ਵਿਚ ਜ਼ਰੂਰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੋ।

ਤੋਰੀ ਦੀ ਸਬਜੀ

ਹਰੀ ਸਬਜੀਆਂ ਵਿਚ ਤੋਰੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਲੀਵਰ, ਸਿਹਤ, ਖੂਨ ਸਾਫ਼, ਪਾਚਨ ਕਿਰਿਆ ਬਿਹਤਰ ਅਤੇ ਕਿਡਨੀ ਦੇ ਰੋਗਾਂ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਦਿਵਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਫ੍ਰੈਂਚ ਬੀਨਸ

ਫ੍ਰੈਂਚ ਬੀਨਸ ਮਤਲਬ ਫਲੀਆਂ ਵਿਟਾਮਿਨ ਏ, ਸੀ, ਬੀ, ਆਦਿ ਕਈ ਖਣਿਜ ਪਦਾਰਥਾਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਭਾਰ ਘਟਾਉਣ ਅਤੇ ਪੇਟ ਸੰਬੰਧੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਲਈ ਬੈਸਟ ਹੈ।

ਕਟਹਲ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਫਲ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਬਜੀ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਸਬਜੀ ਬਹੁਤ ਸੁਆਦ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਕਟਹਲ ਦੀ ਸਬਜੀ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਲੋਕ ਖਾਣਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਬੱਚੇ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਨਾਂ ਸੁਣ ਕੇ ਹੀ ਮੂੰਹ ਬਣਾਉਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਸਬਜੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਸ ਦੇ ਪਕੌੜੇ, ਕੋਫ਼ਤੇ ਅਤੇ ਆਚਾਰ ਵੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਟਹਲ 'ਚ ਅਜਿਹੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪੌਸ਼ਕ ਤੱਤ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸਰੀਰ ਦੀਆਂ ਕਈ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਵਿਟਾਮਿਨ-ਈ, ਵਿਟਾਮਿਨ-ਸੀ, ਪੋਟੈਸ਼ੀਅਮ, ਕੈਲਸ਼ੀਅਮ, ਆਇਰਨ ਵਰਗੇ ਗੁਣ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ 'ਚ ਭਰਪੂਰ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਫਾਈਬਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 31 'ਤੇ

ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਹਰਫ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ

ਸਰਬਜੀਤ ਕੌਰ ਸਰਬ

ਵਿਸ਼ਵ ਸਿਹਤ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮਾਨਸਿਕ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ 'ਇਕ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੀ ਕਾਬਲੀਅਤ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੀਵਨ ਦੇ ਸਾਧਾਰਣ ਤਣਾਅ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਲਾਭਕਾਰੀ ਅਤੇ ਫਲਦਾਇਕ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਲਈ ਯੋਗਦਾਨ।'

ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਕਿਸੇ ਦੀ ਭਾਵਨਾਤਮਕ, ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਕ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਸਾਡੀ ਖਾਣ ਪੀਣ ਦੀਆਂ ਆਦਤਾਂ, ਸਰੀਰਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੇ ਪੱਧਰ, ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਇਸਤੇਮਾਲ ਦੇ ਵਤੀਰੇ, ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਕਿਵੇਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ, ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਹਰ ਦਿਨ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਉਨੀ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿੰਨੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰੀਰਕ ਸਿਹਤ, ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਸਰੀਰਕ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਜਿੰਨੀਆਂ ਅਸਲ ਹਨ। ਦੂਸਰਿਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਅਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਦਿਮਾਗੀ ਸਿਹਤ

ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਭਾਵਨਾਤਮਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਤੋਂ ਬਣੀ ਹੈ। ਸਕਾਰਾਤਮਿਕ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਰੱਖਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਮਦਦਗਾਰ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੀ ਸਰੀਰਕ ਸਿਹਤ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ, ਤਣਾਅ ਅਤੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਚੰਗੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਬੰਧ ਹਨ। ਵਧੇਰੇ

ਲਚਕੀਲਾ ਹੋਣਾ ਜਾਂ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸਥਿਤੀਆਂ ਤੋਂ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਣਾ ਖੁਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੂਰਨ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਰੀਰਕ ਸਿਹਤ ਦੀ ਤਰਾਂ, ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਦੀ ਇਕ ਮਹਾਨ ਚੀਜ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਕੰਮ ਨਾਲ, ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਵਧੇਰੇ ਸਕਾਰਾਤਮਿਕ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇਹ ਕੁਝ ਕਦਮ ਹਨ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਰਹੋ, ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ ਤੇ ਕਿਰਿਆਸ਼ੀਲ ਰਹੋ, ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੋ, ਫੈਸਲਾ ਕਰੋ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੀ ਮਕਸਦ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰੋ, ਕਾਫ਼ੀ ਨੀਂਦ ਲਓ, ਨਜ਼ਰ ਨਾ ਦੇ ਨਵੇਂ ਹੁਨਰਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖੋ ਅਤੇ ਅਭਿਆਸ ਕਰੋ, ਮਨਨ ਕਰੋ ਜਾਂ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰੋ, ਜਦੋਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਮਦਦ ਮੰਗਣ ਤੋਂ ਨਾ ਡਰੋ, ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਰਹਿਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਖਾਸਕਰ ਉੱਚ ਤਣਾਅ ਜਾਂ ਸੋਗ ਦੇ ਸਮੇਂ। ਵਧੇਰੇ ਜਾਣਨ ਲਈ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਮ ਸਥਿਤੀਆਂ ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੋ।

ਚਿੰਤਾ

40 ਮਿਲੀਅਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬਾਲਗ ਅਮਰੀਕਨਾਂ ਵਿੱਚ ਚਿੰਤਾ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ 18 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਸਥਿਤੀ ਸਭ ਤੋਂ ਆਮ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਚਿੰਤਾ ਸਬੰਧੀ ਵਿਕਾਰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਰ ਬਚਪਨ ਜਾਂ ਔਲੜ ਅਵਸਥਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ, ਚਿੰਤਾ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਨਾਲ

ਜੂਝ ਰਹੇ 60% ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕ ਇਲਾਜ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੇ। ਇਹ ਇਕ ਸੱਚੀ ਦੁਖਾਂਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਥਿਤੀਆਂ ਬਹੁਤ ਇਲਾਜਯੋਗ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਉਮੀਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਚਿੰਤਾ ਅਤੇ ਉਪਲਬਧ ਮਲਟੀਪਲ ਇਲਾਜਾਂ ਬਾਰੇ ਵਧ ਰਹੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਵਧੇਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਮਿਲੇਗੀ,

ਡਰ ਅਤੇ ਚਿੰਤਾ, ਖਾਸ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿਚ, ਚਿੰਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਡਰ ਸਾਡੀ ਕੁਦਰਤੀ 'ਉਡਾਣ', ਲੜਾਈ, ਜਾਂ ਜਮਾ' ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਨੂੰ ਭੜਕਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਭੱਜਣ ਜਾਂ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰ ਖਤਰੇ ਨਾਲ ਲੜਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਡਰ ਅਤੇ ਚਿੰਤਾ ਅਨੁਕੂਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਬਚਾਅ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ।

ਚਿੰਤਾ ਰੋਗਾਂ ਨਾਲ ਜੂਝ ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਹਾਲਾਤ, ਕਈ ਵਾਰੀ, ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਡਰ ਅਤੇ ਚਿੰਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਖਤਰੇ ਦੇ ਚਲਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜਿੰਨਾ ਖਤਰਨਾਕ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ, ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੇਖ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਚਿੰਤਾ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨਾਲ ਜੂਝ ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਡਰ ਅਤੇ ਚਿੰਤਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਰਾਹ ਪੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਅਨੰਦ

ਲੈਣ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਖੁਸ਼ਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ, ਚਿੰਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਬਹੁਤਾਤ ਅਤੇ ਇਲਾਜ ਦੇ ਕਈ ਵਿਕਲਪ ਉਪਲਬਧ ਹਨ।

ਡਿਪਰੈਸ਼ਨ ਵਿਕਾਰ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਉਦਾਸੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਸਥਿਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਉਦਾਸ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਣ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਹੈ। ਉਦਾਸੀ ਇਕ ਅਸਲ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਜੋ ਕਾਰਕਾਂ ਦੇ ਸੁਮੇਲ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲੈਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਸਹੀ ਸਮੂਹ ਕਿਸੇ ਲਈ ਇਕੱਠਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਣਾਅ ਦੇ ਲੱਛਣ ਅੰਦਰ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇ ਇਲਾਜ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਉਦਾਸੀ ਦੇ ਦੌਰ ਦੌਰਾਨ, ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਉਦਾਸੀ, ਸੁੰਨ ਹੋਣਾ ਜਾਂ energy ਦੀ ਘਾਟ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਦਿਨ, ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਜਾਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੱਕ ਰਹਿ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਲੋਕ ਸੌਣ, ਖਾਣ ਪੀਣ, ਜਾਂ ਸਫਾਈ ਦੀਆਂ ਰੁਟੀਨਾਂ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸਤਾਂ ਨਾਲ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣਾ ਜਾਂ ਕੰਮ ਤੇ ਜਾਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਮਜ਼ੇਦਾਰ ਲੱਗਦੀਆਂ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼ੌਕ: ਕਈ ਵਾਰ, ਉਦਾਸੀ ਦੇ ਦੌਰ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਕਰ ਰਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਿਰਾਸ਼ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜੀਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਕੀਮਤ ਨਹੀਂ, ਜੋ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ।

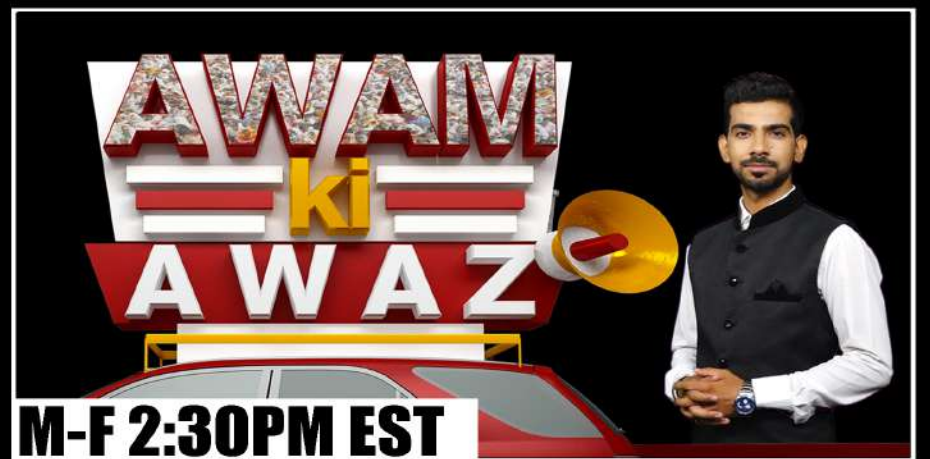
jus

HINDI HD

DAILY LIVE CALL IN SHOWS

CALL NOW FOR SPECIAL ADVERTISEMENT RATES

America's Premiere Indian Television Channel

WATCH jus CHANNEL 725 ON

dish

sling
TELEVISION

CALL TO ADVERTISE + 1-718-752-9293 | CALL TO SUBSCRIBE +1-800-246-6242
www.jusbroadcasting.com

27 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਬਿਲ ਤੇ ਮਲਿੰਦਾ ਦਾ ਤਲਾਕ

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ

ਅੱਜ ਕਲ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਬਿਲ ਗੇਟਸ ਦੇ ਤਲਾਕ ਲੈਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਬਾਰੇ ਤਰਾਂ-ਤਰਾਂ ਦੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਘੁੰਮ ਰਹੇ ਹਨ। ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਬਲਿੰਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਮਾਈਕਰੋਸੋਫਟ ਦੇ ਸਹਿਬਾਨੀ ਬਿਲ ਗੇਟਸ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਇਨਸਾਨ ਅਕਸਰ ਹੀ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਪਿੰਡਾਂ 'ਚ ਖੁੰਢਾਂ 'ਤੇ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ-ਕਸਬਿਆਂ ਵਿਚ ਚਾਹ ਦੌਰਾਨ ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਪੈਸੇ ਕਰਕੇ। 65 ਸਾਲਾ ਬਿਲ ਤਕਰੀਬਨ 119 ਬਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰਾਂ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਮੁਦਰਾ ਵਿਚ 9 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਅਨੁਮਾਨ ਮੁਤਾਬਿਕ ਤਕਰੀਬਨ 10000 ਰੁਪਏ ਹਰ ਸਕਿੰਟ ਉਹ ਕਮਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਬਿਲ ਗੇਟਸ ਦਾ ਜਨਮ 28 ਅਕਤੂਬਰ, 1955 ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਹੋਇਆ ਤੇ ਉਹ ਬਹੁਤ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਹੀ ਅਰਥਪਤੀ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੜ੍ਹਾਈ 'ਚ ਬਹੁਤ ਹੋਣਹਾਰ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਸ ਨੇ ਕਾਲਜ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਅਧੂਰੀ ਛੱਡ ਕੇ ਆਪਣੀ ਕੰਪਨੀ ਪੋਲ ਲਈ ਸੀ। ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਇਸ ਧਨਾਢ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਪਤਨ ਤੇ ਕਲਾ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਉਦਾਰ ਤੇ ਦਾਨੀ ਸੱਜਣ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਇਸ ਦੇ ਚਰਚੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਾਲ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਖੂਬ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਮਲਿੰਦਾ ਨਾਲ 27 ਸਾਲਾ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੀਵਨ ਸਮਾਪਤ ਕਰਕੇ ਤਲਾਕ ਲੈਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ।

ਬਿਲ ਗੇਟਸ ਤੇ ਮਲਿੰਦਾ ਦੰਪਤੀ ਨੇ ਸੰਨ 2000 ਵਿਚ ਬਿਲ ਅਤੇ ਮਲਿੰਦਾ ਗੇਟਸ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਲਿੰਦਾ ਦਾ ਨਾਂ ਵੀ ਕਾਫੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਸੰਸਾਰ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਜੋ ਸਮਾਜ ਸੇਵਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਦਰਕਿਨਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਵਿੱਦਿਆ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸਿਹਤ ਤੱਕ ਦੇ ਹਰ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਜੋ ਇਨਸਾਨ ਦੀਆਂ ਮੁਢਲੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਹਨ, ਲਈ ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਵੱਧ-ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਅਹਿਮ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਪਾਈ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਸਥਾ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਕਰਕੇ ਮਲਿੰਦਾ ਕਾਫੀ ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਰਹੀ ਹੈ।

ਬਿਲ ਗੇਟਸ ਦਾ ਵਿਆਹ ਉਸ ਦੀ ਹੀ ਸਹਿਕਰਮੀ ਮਲਿੰਦਾ ਨਾਲ 1994 ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਿੰਨ ਬੱਚੇ ਹਨ। ਇਸ ਜੋੜੇ ਨੇ ਇਕਦਮ ਟਵੀਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਸੀਂ

ਦੋਵੇਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿੰਨਾ ਹੀ ਸੌਖਾ ਤੇ ਆਸਾਨ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਜੇਕਰ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਸਮੱਸਿਆ ਆ ਵੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਈ ਤਰਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਚਾਰਾਜ਼ੇਈ ਦੌਰਾਨ ਵਕਤ ਗੁਜ਼ਾਰਨ 'ਤੇ ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ ਆਪਸ ਵਿਚ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋ ਹੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕੁਝ ਵਕਤ ਲੰਘਣ 'ਤੇ ਫਿਰ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਇਕ-ਮਿਕ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਮੁੱਦਾ ਉਲਝੇ ਹੋਏ ਸੂਤ ਵਰਗਾ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਤਲਾਕ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇਕ ਕੱਚੇ ਧਾਗੇ ਵਿਚ ਪਰੇਏ ਹੋਏ ਤੇ ਦੁੱਖ-ਸੁੱਖ ਦੇ ਇਕੱਠੇ ਸਾਂਝੀ ਬਣਨ ਦੀਆਂ ਕਸਮਾਂ ਖਾ ਕੇ ਅਤੇ ਸੱਚੇ ਵਾਅਦੇ ਕਰਕੇ ਬਣੇ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦਾ ਹਰ ਪੱਖ ਤੋਂ, ਭਾਵ ਕਿ ਨਿੱਜੀ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਲੱਗ ਹੋ ਜਾਣਾ। ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰੀਕਿਰਿਆ ਹਰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਜਾਂ ਉੱਥੋਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਤਲਾਕ ਨਾਲ ਦੋਵੇਂ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਦੀ ਨਿਰਭਰਤਾ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਲਿੰਦਾ ਤੇ ਬਿਲ ਨੇ 1994 ਵਿਚ ਵਿਆਹ ਰੂਪੀ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹਮੇਸ਼ਾ-ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਸੀ, ਉਹ ਅੱਖ ਦੀ ਝਪਟ 'ਤੇ ਇਕ ਟਵੀਟ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਦੁਨੀਆ ਲਈ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿੱਜਤਾ 'ਤੇ ਕੋਈ ਟਿੱਪਣੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ, ਨਾ ਹੀ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤਾ ਟੁੱਟਣ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕੀ-ਕੀ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਉਹ ਲੱਖਾਂ-ਕਰੋੜਾਂ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਕ ਹਨ। ਜਿਸ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ਰੂਰ ਪਵੇਗਾ।

ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੀਵਨ ਤੇ ਤਲਾਕ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪਹਿਲੂ ਅੱਜ ਕੱਲ ਇਕ ਹੋਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਜੋ ਮਹਾਂਨਗਰਾਂ 'ਚ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸੈਕਟਰ ਵਿਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਵਿਆਹ ਵਰਗੀ ਅਹਿਮ ਸਮਾਜਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਭੱਜ ਰਹੇ ਹਨ, ਬੱਚੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਅੱਗੋਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੰਪਿਊਟਰੀ ਤੇ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਯੁੱਗ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਾ ਸ੍ਰੋਤ ਅਤੇ ਰਾਹ-ਦਸ਼ੇਰੇ ਖ਼ਾਸ ਕਰ ਫਿਲਮੀ ਕਲਾਕਾਰ, ਗਾਇਕ, ਕ੍ਰਿਕਟ ਖਿਡਾਰੀ ਜਾਂ ਫੇਰ ਧਨਾਢ ਵਿਅਕਤੀ ਹੀ ਹਨ। ਉਹ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਰਕੇ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਮਾਜਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਹੋਣ।

ਦੋ ਦਹਾਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਡੇ ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਤਲਾਕ ਦਾ ਨਾਂ ਲੈਣਾ ਹੀ ਮਾੜਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਝਾਤ

ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਟਾਵਾਂ-ਟਾਵਾਂ ਜੋੜਾ ਮਿਲਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਤਲਾਕ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਵੀ ਵਿਆਹ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਤਿੰਨ-ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਕਿਸੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ। ਵਿਆਹ ਦੇ ਅੱਠ-ਦਸ ਸਾਲ ਜੇਕਰ ਲੰਘ ਜਾਣ ਤੇ ਇਕ-ਦੋ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮਾਪੇ ਬਣ ਗਏ ਹੋਣ ਤਾਂ ਤਲਾਕ ਬਾਰੇ

ਸੋਚਣ ਦੀ ਤਾਂ ਛੱਡੋ ਮਾਂ-ਪਿਓ ਆਪ ਖਾਣਾ-ਪੀਣਾ ਵੀ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਉਸ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵਾਸੀ ਹਾਂ ਜੋ ਆਪਣੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਤੇ ਵੱਡ-ਵਡੇਰਿਆਂ ਤੋਂ ਡਰਦੇ ਹਾਂ ਜਾਂ ਕਹਿ ਲਈਏ ਕਿ ਝੋਪ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ। ਇਹੀ ਸਾਡੀਆਂ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਅਤੇ ਸੰਸਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸਿਫਤ ਅਤੇ ਖ਼ਾਸੀਅਤ ਹੈ।

ਮੈਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ ਜਦ ਅੰਕੜਿਆਂ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਦੇਸ਼ ਹੈ ਜਿਥੇ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਤਲਾਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਵਿਆਹ ਪਿੱਛੇ ਸਿਰਫ ਤੇਰਾਂ ਤਲਾਕ। ਉਸ ਦੇ ਉਲਟ ਯੂਰਪ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਰਗੇ ਵਿਕਸਿਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਇਹ 40-50 ਫੀਸਦੀ ਹਨ, ਜੋ ਨਿਰੰਤਰ ਵਧ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੇਰੀ ਸਮਝ ਮੁਤਾਬਿਕ ਭਾਰਤ 'ਚ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਕੋਈ ਦੁਰਲੱਭ ਅਤੇ ਵਿਰਲਾ ਹੀ ਜੋੜਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਨਾ ਲੜਦਾ ਝਗੜਦਾ ਹੋਵੇ। ਪਰ ਦੋ-ਚਾਰ ਘੰਟਿਆਂ ਵਿਚ ਫਿਰ ਇਕ-ਮਿਕ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਤੀਜੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਬਾਹਰਲੇ ਸ਼ਖ਼ਸ ਦਾ ਦਖਲ ਨਾ ਹੋਵੇ ਭਾਵ ਕਿ ਕੋਈ ਬਲਦੀ 'ਤੇ ਤੇਲ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਪਰ ਸਮੇਂ ਦੀ ਚਾਲ ਤੇ ਖ਼ੁਦਗਰਜ਼ੀ ਕਰਕੇ, ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਤਲਾਕ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕਾਫੀ ਵਧਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਵਧ ਰਹੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤਲਾਕ ਵਕੀਲ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਹੂਲਤਾਂ

ਤੋਂ ਬਾਖ਼ੂਬੀ ਲਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਰੁਝਾਨ ਦੇ ਵਧਣ ਪਿੱਛੇ ਕਈ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੇਅੰਤ ਉਮੀਦਾਂ, ਘਟ ਰਿਹਾ ਸਬਰ, ਵਪਾਰਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਧ ਰਹੇ ਮੈਰਿਜ ਬਿਊਰੋ (ਜੋ ਕਈ ਵਾਰ ਆਪਣੇ ਹਿਤ ਲਈ ਝੂਠ ਬੋਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ), ਦਾਜ-ਦਹੇਜ ਦਾ ਲਾਲਚ, ਆਈਲਟਸ ਵਾਲਾ ਮੁੰਡਾ-ਕੁੜੀ, ਮੁੰਡੇ ਦਾ ਨਸ਼ੇੜੀ ਹੋਣਾ, ਘਰਦਿਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ (ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਭੜਕਾਉਣਾ), ਘਰੇਲੂ ਮਾਹੌਲ ਦਾ ਵਖਰੇਵਾਂ, ਸਰੀਰਕ ਜਾਂ ਮਾਨਸਿਕ ਪੱਖੋਂ ਕੋਈ ਬਿਮਾਰੀ ਹੋਣਾ, ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ, ਵਿਚਾਰਕ ਮਤਭੇਦ, ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਸਬੰਧ, ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਵਿਆਹ, ਮੌਕੇ ਦੀ ਨਜ਼ਾਕਤ ਨੂੰ ਨਾ ਸਮਝਣਾ, ਨੌਕਰੀਪੇਸ਼ਾ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਵਧ ਰਹੀ ਗਿਣਤੀ, ਆਦਿ। ਦਸੰਬਰ 2019 ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਕੋਰੋਨਾ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਨੇ ਤਣਾਅ, ਉਦਾਸੀਨਤਾ, ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਆਦਿ ਵਿਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਤਲਾਕ ਹੋਰ ਵਧਣ ਦੇ ਖ਼ਦਸ਼ੇ ਵੀ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਤਲਾਕ ਲੈਣਾ ਤਾਂ ਸੌਖਾ ਹੈ ਪਰ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਜੂਝਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੋਈ ਔਲਾਦ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਭੁਗਤਦੀ ਹੈ, ਬੱਚੇ ਦੇ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਵਿਚ ਜਿੰਨੀ ਮਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਓਨੀ ਹੀ ਪਿਉ ਦੀ ਵੀ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਸੰਪੂਰਨ ਤੇ ਸਮੁੱਚਾ ਵਿਅਕਤੀਤਵ ਉਸਾਰਨ ਲਈ। ਇਕ ਤਲਾਕ ਨਾਲ ਦੋ ਜਣੇ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਸਗੋਂ ਕਈ ਪਰਿਵਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਆਓ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੀਏ, ਲੜੀਏ ਵੀ ਪਰ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨਾਲ, ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਘਰ ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਲੱਗਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਜਦ ਤੁਹਾਡੇ ਇਸ ਪਵਿੱਤਰ ਤੇ ਭਰੋਸੇ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਇਨਸਾਨ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਤੁਹਾਡਾ ਕੋਈ ਨੇੜਲਾ ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਈ ਵਾਰੀ ਇਸ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿਚ ਦਰਾੜ ਪੈਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਮਝਦਾਰ ਤੇ ਸੁਲਝਿਆ ਹੋਇਆ ਇਨਸਾਨ ਪਤੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਲਿਆਕਤ ਤੇ ਸੂਝ-ਬੂਝ ਨਾਲ ਤਰਕਦਾਰ ਮਿਸਾਲਾਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾ ਕੇ ਮੁੜ ਨੇੜੇ ਲਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਹਾਂ, ਇਹ ਤੁਹਾਡੀ ਸੋਚ ਤੇ ਚੋਣ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸਲਾਹਕਾਰ ਚੁਣਦੇ ਹੋ। ਆਓ, ਛੋਟੀਆਂ-ਛੋਟੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਦਰਕਿਨਾਰ ਕਰਕੇ ਆਪਣਾ ਹੱਸਦਾ-ਵਸਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਤੇ ਸਮਾਜ ਸਿਰਜੀਏ।

DIAMOND TRANSPORTATION

Dry Van ਤੇ Reefer ਦੇ ਕੰਮ ਲਈ
Owner Operators ਦੀ ਲੋੜ

DIAMOND
Transportation
Logistics, Inc.

Good Pay

Dedicated Routs

Weekly Payment
ਇਕ ਹਫ਼ਤੇ 'ਚ ਪੇਮੈਂਟ ਲਵੋ

ਗੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ
209.487.3699

ਅੱਜ ਹੀ ਕਾਲ ਕਰੋ :

ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ
209.351.5965

2850 Loomis Rd, Stockton, CA 95205

ਰੱਬ ਦੀ ਹੋਂਦ ਅਤੇ ਅਣਹੋਂਦ ਬਾਰੇ ਬਹਿਸ

ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੁਰੀ

ਅੱਜ ਦੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਧਰਮ ਸ਼ਾਸਤਰ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਾਫੀ ਚਰਚਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਹ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਨਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਰੱਬ ਦੀ ਹੋਂਦ ਅਤੇ ਅਰਥ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਬਹਿਸ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਸੰਦੇਹ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਮੱਧ ਵਿਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਪੱਛਮੀ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਜਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਭੁਕਾਅ ਅਧਿਆਤਮਕਤਾ ਅਤੇ ਰੱਬ ਦੀ ਹੋਂਦ ਜਿਹੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਹਟ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਗਿਆਨ ਲਈ ਆਪਣਾ ਰਸਤਾ ਤਲਾਸ਼ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਪੂਰੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਧਰਮ ਪ੍ਰਤੀ ਇਕ ਨਜ਼ਰੀ ਅਨੁਗਾਹ/ਸਨੇਹ ਹੈ। ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਨਜ਼ਰੀ ਸਨੇਹ ਤੋਂ ਪਾਰ ਦੇਖਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਵੀ ਚੱਲਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਇਕ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ, ਕੁਲ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਸੋਲਾਂ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਟ, ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਇਸ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹਟ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਕਲਪ ਖੋਜ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਯੂਰੋਪ ਅਤੇ ਹੋਰ ਥਾਵਾਂ ਵਿਚ ਚਰਚ, ਜਿਸਨੇ ਪਿੱਤਰ ਸੱਤਾਤਮਕ, ਰੂੜੀਵਾਦੀ ਅਤੇ ਵਰਗੀਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹ ਦਿੱਤਾ, ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਤਾ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਘੱਟ ਰਹੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਭਾਰੀ ਕਮੀ ਆਈ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਰਗੇ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਲਪ-ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਆਸਥਾ ਅਜੇ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਗੂੰਦ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪਰਿਵੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਵਿਕਸਿਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਲੋਕ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਦਿਲਾਸੇ, ਨੈਤਿਕਤਾ ਅਤੇ ਅਧਿਆਤਮਿਕਤਾ ਦੇ ਹੋਰ ਸ੍ਰੋਤਾਂ ਵੱਲ ਵਧ ਰਹੇ ਹਨ। ਆਮ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਆਸਤਿਕ ਉਹ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਰੱਬ ਦੀ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਪੂਰਾ ਭਰੋਸਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਧਰਮ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਵਿਚ ਕਰੋੜਾਂ ਹੀ ਦੇਵਤੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਾਸਤਿਕ ਨੂੰ ਅਣਆਗਿਆਕਾਰੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਦੇਵਤੇ ਜਾਂ ਖਾਸ ਧਰਮ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਕੋਈ ਸ਼ਰਧਾ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਉਂਦਾ।

ਅਮਰੀਕਾ ਵਰਗੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਨਾਸਤਿਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਕ ਸਰਵੇ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਇਹ ਗਿਣਤੀ 2009 ਵਿਚ 17 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ 2019 ਵਿਚ 26 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਹੀ ਇੰਗਲੈਂਡ ਜਿੱਥੇ ਚਰਚ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਤਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਇਕ ਸਰਵੇ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾਸਤਿਕਾਂ ਦੀ ਅਬਾਦੀ ਇਕ ਦਹਾਕੇ ਵਿਚ 2018 ਤੱਕ 43 ਤੋਂ 52 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਵਧ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਵਾਧਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਆਸਤਿਕ ਅਤੇ ਨਾਸਤਿਕ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੋਈ ਸੰਜੀਦਾ ਬਹਿਸ ਕਰਨਾ ਅਜੇ ਵੀ ਕਲਪਨਾ ਦਾ ਹੀ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਲੋਕ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਦੀ ਧਾਰਮਿਕਤਾ ਤੋਂ ਤੰਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਲੋਕ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਰੱਬ ਅਤੇ ਧਰਮ ਦੀ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਨਿਖੇੜਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਪਾਉਂਦੇ। ਵਿਗਿਆਨ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਖੋਜ ਅਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਰੱਬ ਦੀ ਹੋਂਦ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਆਸਥਾ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੈ। ਤੱਥਾਂ ਵਿਚ ਸੱਚਾਈ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਸੱਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤੱਥ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਧਰਮ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਈ ਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਨਾਸਤਿਕ, ਸੰਦੇਹਵਾਦੀ, ਅਜ਼ਾਦ ਚਿੰਤਕ, ਮਾਨਵਵਾਦੀ, ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ, ਸ਼ੰਕਾਵਾਦੀ, ਅਧਿਆਤਮਕ ਪਰ ਧਾਰਮਿਕ ਨਹੀਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰੱਬ ਦੀ ਹੋਂਦ ਜਾਂ ਧਰਮ ਵਿਚ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਇਹ ਅਰਥ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੁਦਰਤ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਜਹੂਰ ਵਿਚ ਕੋਈ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਜਿਆਦਾ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਲੋਕ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਧਰਮ ਅਤੇ ਰੱਬ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਸੰਤੁਲਨ ਅਤੇ ਅਰਥ ਲੱਭਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ

ਮਸਲਾ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਹੀ ਬਹਿਸ ਅਤੇ ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਾਫੀ ਪਰਸਪਰ-ਵਿਰੋਧੀ ਵਿਚਾਰ ਵੀ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਪਾਨ ਵਰਗੇ ਅਤਿ-ਵਿਕਸਤ ਅਤੇ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਲੋਕ ਆਸਤਿਕਾਂ ਅਤੇ ਨਾਸਤਿਕਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਦੀ ਅਰਥਹੀਣਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋਕ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਢੰਗ ਲੱਭ ਰਹੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਨਾਸਤਿਕਤਾ ਦਾ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਵੀ ਧਰਮ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਜਿੰਨਾ ਹੀ ਵਿਭਿੰਨ ਹੈ ਕਿਉਂ ਜੋ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਅਰਥ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਲੱਭਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਲਈ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦਾ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਸੰਕਪਲ ਬੁਨਿਆਦੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂਕਿ ਨਾਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਾਨਵਤਾਵਾਦ ਨੂੰ ਜਿਆਦਾ ਮਹੱਤਵ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਗੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਰਸਮਾਂ ਉੱਪਰ ਜਿਆਦਾ ਜੋਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਮਾਨਵਤਾਵਾਦ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਸਮਾਂ ਤੋਂ ਪਾਰ ਦੇਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਮਿਕ ਗ੍ਰੰਥ ਵੀ ਸਵੈ ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਰਾਹੀਂ ਨਿੱਜ ਦੀ ਚੇਤਨਤਾ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਧਰਮ ਰੱਬ ਦਾ ਚਰਿੱਤਰ ਸਿਰਜਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਰਮ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਰਾਹੀਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਅਰਥ ਲੱਭਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਬਣਤਰ ਵੀ ਇਸੇ ਤੋਂ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਰੋਸ਼ਨ ਦਿਮਾਗ ਖਿਆਲਾਂ ਵਾਲੇ ਨੌਜਵਾਨ ਤਰਕ ਅਤੇ ਦਿਆਲਤਾ ਵਿਚ ਯਕੀਨ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਮੁਕਤੀ ਲਈ ਸਦੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਰਵਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਸੰਕਲਪਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਸੋਧਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਇਸ ਤਰਾਂ ਦੀ ਰਵਾਇਤ ਵਿਚ ਯਕੀਨ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਜਪਾਨੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਭਰਪੂਰਤਾ ਅਤੇ ਹਲੀਮੀ ਨਾਲ ਜਿਉਂਦੇ ਹਨ। ਸੁਕਰਾਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੀ ਮਾਨਵਤਾਵਾਦੀ ਨਜ਼ਰੀਏ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਮਕਸਦ ਵਰਤਮਾਨ ਰਾਹੀਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਤਲਾਸ਼ਣਾ ਹੈ। ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ ਵਿਚ ਇਕ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਇਰਲੈਂਡ ਯਾਕੋਬ ਧਰਮ ਅਤੇ ਰੱਬ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਨਵੇਂ ਰੂਪ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਤੱਖਵਾਦੀਆਂ/ਤਰਕਵਾਦੀਆਂ ਦਾ ਇਕ ਸਮੂਹ ਹੈ। ਇਹ ਧਰਮ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੀ ਸੰਘਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਨੀਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਔਗਸਟ ਕੌਂਟ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਉੱਪਰ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੇ ਬਰਾਜ਼ੀਲ ਦੀ ਬਣਤਰ ਵਿਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਰੋਲ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਬਰਾਜ਼ੀਲੀ ਸਥਾਪਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਅਪਣਾਇਆ ਸੀ। ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਕੌਂਟ ਨੇ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਤਸੱਵਰ ਕੀਤਾ ਜੋ ਕਿ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਤਰਕ ਉੱਪਰ ਅਧਾਰਿਤ ਹੋਵੇ। ਉਸ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਰੱਬ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਬੁਨਾਲਾਇਆ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਮਾਨਵਤਾਵਾਦੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਿਆਦਾ ਮਹੱਤਤਾ ਦਿੱਤੀ। ਉਸ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਧਰਮ ਦੀ ਪ੍ਰਤੱਖਵਾਦੀ ਭਾਵਨਾ ਵਿਚ ਪਰੋਪਕਾਰ, ਵਿਵਸਥਾ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਦਾ ਮੂਲ ਤੱਤ ਮਨੁੱਖੀ ਸੁਮੇਲ ਰਾਹੀਂ ਪਰੋਪਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਅਲੌਕਿਕ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਵੇਗਾ।

ਵਿਗਿਆਨਕ ਅਧਿਐਨਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਦਿਮਾਗੀ ਸਥਿਰਤਾ/ਨਿਯਮਤਤਾ ਵਿਚ ਅੰਤਰ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਤਸ਼ਵੀਸ਼/ਬੇਚੈਨੀ ਦਾ ਪੱਧਰ ਜਿਆਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਜਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਪੱਧਰ ਘੱਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਗਿਆਨਕ ਸੂਚਕ ਇਸ ਗੱਲ ਵੱਲ ਵੀ ਸੰਕੇਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਅਚੇਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਧਰਮ ਵਿਚ ਯਕੀਨ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਲਗਾਤਾਰ ਘੱਟ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਈਸਾਈਅਤ ਦਾ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਅਜੇ ਵੀ ਇੰਨਾ ਵਿਆਪਕ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇਹਨਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਮਿਕ ਛੁੱਟੀਆਂ ਅਜੇ ਵੀ ਮਨਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ

ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਿਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਧਰਮ-ਨਿਰਪੱਖ ਅਧਾਰ ਤੇ ਬਣੇ ਦੇਸ਼ ਵੀ ਧਾਰਮਿਕ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਰਵਾਇਤਾਂ ਉੱਪਰ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਲੈਣ ਲਈ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪ੍ਰਵਚਨ (ਡਿਸਕੋਰਸ) ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਜੇ ਵੀ ਧਰਮ-ਨਿਰਪੱਖ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਰੱਬ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਸਰਵਉੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਰਹੱਸਮਈ ਤੌਰ-ਤਰੀਕਿਆਂ ਵਿਚ ਯਕੀਨ ਹੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਮੂਲ ਤੱਤ ਹੈ। ਇਹ ਧਰਮ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਪਰਸਪਰ-ਵਿਰੋਧੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਰੱਬ ਦੀ ਹੋਂਦ ਅਤੇ ਸਰਵ-ਵਿਆਪਕਤਾ ਵਿਚ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਾਨਵਤਾ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਹੋਣ ਵਿਚ ਜਿਆਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ। ਧਰਮ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਦੇਹਵਾਦੀ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਰੱਬ ਦੀ ਹੋਂਦ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀ ਪੂਰਨ ਅਣਹੋਂਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਮਨੁੱਖੀ ਤਰਕ ਮੂਲ ਆਧਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੱਚ ਅਤੇ ਯਥਾਰਥ ਉੱਪਰ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਧਰਮ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪ੍ਰਤੱਸਾਹਨ ਸੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂ ਜੋ ਇਹ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਦੀ ਤਰਜਮਾਨੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਤਰਾਂ ਦੀ ਤਰਜਮਾਨੀ ਉੱਪਰ ਅਧਾਰਿਤ ਸੱਚ ਦਾ ਯਥਾਰਥ ਵਿਚ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂਕਿ ਯਥਾਰਥ ਉੱਪਰ ਅਧਾਰਿਤ ਸਮਝ ਸਥਿਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਕਿ ਵਿਗਿਆਨਿਕ ਅਧਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਧਰਮ ਵਿਚ ਨਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਮੁੱਖ ਕੇਂਦਰ ਬਿੰਦੂ ਤੱਥ-ਅਧਾਰਿਤ ਪਹਿਲੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਕਾਲਪਨਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸਮੀਖਿਆ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਧਰਮ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਡਾਰਵਿਨ ਦੀ ਵਿਕਾਸਵਾਦ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਉੱਪਰ ਪੁਰਜ਼ੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੁਆਲ ਉਠਾਇਆ ਜੋ ਕਿ ਅਜੇ ਵੀ ਜਾਰੀ ਹੈ ਜਦੋਂਕਿ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਅਜੇ ਵੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਆਧਾਰ ਹੈ। ਧਰਮ ਦੇ ਰਹੱਸਮਈ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਦੱਬੀਆਂ ਅਵਾਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਸੁਆਲ ਉੱਠਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਪਿਛਲੀ ਸਦੀ ਤੋਂ ਇਹ ਜਿਆਦਾ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ। ਤਰਕ ਦੀ ਗੜ ਆਕਸਫੋਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਅੱਜ ਪਰਸੀ ਬਿਸ਼ ਸ਼ੈਲੀ ਦੀ ਪ੍ਰਤਿਮਾ ਇਸ ਦੀ ਸ਼ੋਭਾ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋ ਸੌ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਤਰਕ ਅਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨਾਸਤਿਕ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅੱਜ ਆਕਸਫੋਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਰਿਚਰਡ ਡਾਕਿਨਸ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਥਾਨ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ, ਵਿਕਾਸਵਾਦੀ ਜੀਵ ਵਿਗਿਆਨੀ ਅਤੇ ਨਾਸਤਿਕਵਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਅਵਾਜ਼ ਹੈ। ਅਨੁਸਾਰਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਉਸ ਦੀ ਹਾਲੀਆ ਕਿਤਾਬ 'ਦ ਗੋਡ ਡਿਲੀਜ਼ਨ' ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਗਿਆਨ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ। ਅਨੁਭਵੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦਿਖਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਰੱਬ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਿਲਕੁਲ ਜ਼ੀਰੋ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘੱਟ ਹੈ। ਡਾਕਿਨਸ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਨਾਸਤਿਕਵਾਦ ਦਾ ਅਧਾਰ ਬਹੁਤ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਹੀ ਪੜੀ-ਲਿਖੀ ਅਬਾਦੀ ਵਿਚ ਲੱਖਾਂ ਹੀ ਲੋਕ ਨਾਸਤਿਕ ਹਨ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਭਾਵੇਂ ਨਿੱਜੀ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਧਰਮ-ਨਿਰਪੱਖ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਬਣਨ ਲਈ ਉਹ ਕਦੇ ਵੀ ਨਾਸਤਿਕਵਾਦ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਨਾਸਤਿਕਵਾਦ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਵ ਸਮਝ ਅਤੇ ਬੁੱਧੀਮਤਾ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਤਰਕ ਦੀ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਲਹਿਰ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਵਹਿਮਾਂ-ਭਰਮਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਇਕ ਈਸ਼ਵਰ ਅਧਾਰਿਤ ਧਰਮ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਰੱਬ ਨੂੰ ਸਰਵਵਿਆਪਕ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਵਿਚ ਰਸਮਾਂ ਸੰਸਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੈ। ਇਹ ਉਸ ਅਭੌਤਿਕ ਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਕ ਨੈਤਿਕ ਦੂਰ-ਅੰਦੇਸ਼ੀ ਅਤੇ ਮਾਨਵਤਾਵਾਦ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ। ਪਿਛਲੀ ਸਦੀ ਤੋਂ ਮਾਨਵਤਾਵਾਦ ਅਧਾਰਿਤ ਇਸ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਗਿਰਾਵਟ ਆਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਥਾਂ ਅੰਧ-

ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ, ਕਰਮ-ਕਾਂਡਾਂ ਅਤੇ ਦਿਖਾਵੇ ਨੇ ਲੈ ਲਈ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਦੂਜੇ ਧਰਮਾਂ ਦੀ ਤਰਾਂ ਹੀ ਇਸ ਵਿਚ ਵੀ ਮੂਲ ਦਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਅਰਥ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਵਾਦੀ ਕਲਪਨਾ ਜਿਆਦਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵ ਸਮਾਜਿਕ ਸਰਵੇ ਦੁਆਰਾ ਸੌ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਲਗਭਗ ਨੌਂਬੇ ਹਜ਼ਾਰ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਹਾਲੀਆ ਹੀ ਇਕ ਸਰਵੇ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਰੱਬ ਦੀ ਹੋਂਦ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਵਿਚ ਧਰਮ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਤੁਲਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਸਰਵੇ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਜਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕ ਰੱਬ ਦੀ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਯਕੀਨ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਧਰਮ ਅਤੇ ਰੱਬ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਡਾਟਾ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ, ਚੇਤਨ ਅਤੇ ਸਥਿਰਤਾ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿਚ ਰੱਬ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਮੱਧ-ਵਰਗ, ਘੱਟ-ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਵਰਗ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਵਿਚ ਜਿਆਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਰੱਬ ਵਿਚ ਯਕੀਨ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਜਨਸੰਖਿਅਕ ਪੱਧਰ ਤੇ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਵਿਚ ਆਪਸੀ ਸਬੰਧਾਂ ਵੱਲ ਸੰਕੇਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਭੌਤਿਕੀ, ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਅਤੇ ਧਰਮ ਸ਼ਾਸਤਰ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਰੱਬ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਪਰਾਲੌਕਿਕ ਹੈ। ਰੱਬ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਅਭੌਤਿਕੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੇ ਅਜੇ ਵੀ ਵਿਗਿਆਨਕ ਨਜ਼ਰੀਏ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਕਿਉਂ ਜੋ ਵਿਗਿਆਨ ਨੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਰੱਬ ਦੀ ਹੋਂਦ ਅਤੇ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਤਰਕ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਰੱਬ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਅਜੇ ਵੀ ਰਹੱਸ ਹੀ ਹੈ। ਰੱਬ ਦੀ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਯਕੀਨ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੂਰਨ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਉੱਪਰ ਹੋਰ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਇਹ ਮਸਲਾ ਧਰਮ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਤਰਕਵਾਦੀ ਵਰਤਾਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਰੱਬ ਦੀ ਹੋਂਦ ਅਚੇਤਨ ਦਿਮਾਗੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਜਿਆਦਾ ਟਰਾਂਸਡੈਂਟਲ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਚਿੰਤਕਾਂ ਅਤੇ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੁਕਰਾਤ, ਪਲੂਟੋ, ਆਈਨਸਟਾਈਨ, ਡਾਰਵਿਨ ਆਦਿ ਨੇ ਰੱਬ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਬਜਾਏ ਆਤਮਾ, ਦਿਮਾਗ ਅਤੇ ਮਨ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੰਨਿਆ। ਪਲੂਟੋ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਰੱਬ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਗੂੰਦ ਹੈ ਜੋ ਭੌਤਿਕ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਵਿਚ ਇਕ ਤਰਤੀਬ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਗੈਲੀਲੀਓ ਅਨੁਸਾਰ ਸੱਚ ਦੀ ਭਾਲ ਲਈ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਰੱਬ ਦੋਹਾਂ ਹੀ ਇਕ ਸਮਾਨ ਹਨ। ਚਾਰਲਿਸ ਡਾਰਵਿਨ ਹਾਲਾਂਕਿ ਨਾਸਤਿਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੇ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਧਾਰਮਿਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ। ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਕਦੇ ਇਕ ਰੱਬ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ। ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਨਾਸਤਿਕ ਕਿਹਾ ਅਤੇ ਰੱਬ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅੰਧ-ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ। ਮਾਰਕਸਵਾਦ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਰੱਬ ਨੂੰ ਸਿਰਜਿਆ ਨਾ ਕਿ ਰੱਬ ਨੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ। ਫਰਾਇਡ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਰੱਬ ਮਨੁੱਖੀ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਕਾਢ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਹੀ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਯਾਕੋਬ ਲਾਕਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਨਾਸਤਿਕਵਾਦ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਮਤਲਬ ਰੱਬ ਦੀ ਮੌਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਇਕ ਅਚੇਤਨ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ। ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਨਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਪਰ ਨਾਸਤਿਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਆਪਣਾ ਇਕ ਗੁਪਤ ਧਰਮ ਹੈ। ਪਰ ਹਾਲੇ ਵੀ ਇਹ ਸਾਬਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਰੱਬ ਦੀ ਕੋਈ ਹੋਂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਤਾਰਕਿਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੇ ਰੱਬ ਦੀ ਹੋਂਦ ਸੰਬੰਧੀ ਵੀ ਕੋਈ ਉੱਤਰ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਧਰਮ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਰੱਬ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦੇ ਰਹੱਸ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖ ਪੂਰੀ ਤਰਾਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਪਾਵੇਗਾ। ਤਰਕਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਜਵਾਬ ਰਹੱਸ ਤੋਂ ਪਰਦਾ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਰੱਬ ਕਿੱਥੋਂ ਆਇਆ ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਅਜੇ ਵੀ ਕੋਈ ਠੋਸ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦੀ ਹੋਂਦ ਤੋਂ ਮੁਨਕਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਵਿਕਸਿਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਤਰਕ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਸਿੱਧ ਕਰਨ ਵੱਲ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਅਲਪ-ਵਿਕਸਿਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਲੋਕ ਅਜੇ ਵੀ ਕਾਲਪਨਿਕ ਭਰਮਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹਨ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਕਾਰਜ

ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਨਾਂ ਭਾਈ ਲਹਿਣਾ ਜੀ ਸੀ। ਆਪ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬਾਬਾ ਫੇਰੂ ਮੱਲ ਜੀ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮਾਤਾ ਸਭਰਾਈ (ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ) ਜੀ ਦੇ ਘਰ ਪਿੰਡ 'ਮੱਤੇ ਦੀ ਸਰਾਂ' ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫ਼ਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਵਿਚ 1504 ਈ: ਨੂੰ ਹੋਇਆ। ਬਾਬਾ ਫੇਰੂ ਮੱਲ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ 'ਮੱਤੇ ਦੀ ਸਰਾਂ' ਛੱਡ ਕੇ ਹਰੀਕੇ ਪੱਤਣ ਟਿਕਾਣਾ ਕੀਤਾ। ਪਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮਾਂ ਹਰੀਕੇ ਪੱਤਣ ਨਹੀਂ ਟਿਕੇ ਜਲਦੀ ਹੀ ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਮਾਤਾ ਵਿਰਾਈ ਜੀ (ਜੋ ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ ਹੀ ਵਿਆਹੇ ਹੋਏ ਸਨ) ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ ਆ ਗਏ। ਮਾਤਾ ਵਿਰਾਈ ਜੀ ਨੇ ਹੀ ਭਾਈ ਲਹਿਣਾ ਜੀ ਦਾ ਗਿਸ਼ਤਾ ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਸਥਿਤ ਨਗਰ ਸੰਘਰ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਦੇਵੀ ਚੰਦ ਜੀ ਦੀ ਸਪੁੱਤਰੀ ਮਾਤਾ ਖੀਵੀ ਜੀ ਨਾਲ ਕਰਵਾਇਆ। ਭਾਈ ਲਹਿਣਾ ਜੀ ਦਾ ਵਿਆਹ 1519 ਈ: ਨੂੰ ਹੋਇਆ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਦੀ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮਾਤਾ ਖੀਵੀ ਜੀ ਦੀ ਕੁੱਖੋਂ ਦੋ ਸਪੁੱਤਰ (ਬਾਬਾ ਦਾਸੂ ਜੀ ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਦਾਤੂ ਜੀ) ਅਤੇ ਦੋ ਸਪੁੱਤਰੀਆਂ (ਬੀਬੀ ਅਮਰੋ ਜੀ ਅਤੇ ਬੀਬੀ ਅਨੋਖੀ ਜੀ) ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ। ਪਿਤਾ ਜੀ ਦੇ ਚਲਾਣੇ ਤੋਂ ਉਪਰੰਤ ਘਰ-ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਸਮੱਚੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਭਾਈ ਲਹਿਣਾ ਜੀ ਦੇ ਸਿਰ ਆ

ਗਈਆਂ। ਬਾਬਾ ਫੇਰੂ ਮੱਲ ਜੀ ਦੇਵੀ ਦੇ ਉਪਾਸਕ ਸਨ ਅਤੇ ਹਰ ਸਾਲ ਜਥਾ ਲੈ ਕੇ ਦੇਵੀ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਭਾਈ ਲਹਿਣਾ ਜੀ ਨੇ ਘਰੇਲੂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦੀ ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵੀ ਸੰਭਾਲੀ ਅਤੇ ਹਰ ਸਾਲ ਜਥਾ ਲੈ ਕੇ ਦੇਵੀ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਭਾਈ ਕੇਸਰ ਸਿੰਘ ਛਿੱਬਰ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਭਾਈ ਲਹਿਣਾ ਜੀ ਭਾਵੇਂ ਹਰ ਸਾਲ ਦੇਵੀ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਜਾਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਸਾਧੂ ਮਹਾਤਮਾ ਬਾਰੇ ਸੁਣਦੇ ਉਥੇ ਹੀ ਹਿਰਦੇ ਦੀ ਜਗਿਆਸਾ ਦੀ ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਲਈ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੇ। ਸੱਚੇ ਗੁਰੂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹਿਰਦੇ ਅੰਦਰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਸਦਾਬਿਰ ਅਨੰਦ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਆਸ ਅਧੂਰੀ ਹੀ ਰਹੀ। ਭਾਈ ਲਹਿਣਾ ਜੀ ਦੀ ਇਹ ਆਸ ਉਦੋਂ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਈ ਜਦ ਇਕ ਦਿਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਭਾਈ ਲਹਿਣਾ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਅਨਿਨ ਸਿੱਖ ਭਾਈ ਜੋਧ ਜੀ ਪਾਸੋਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦ ਤੋਂ ਉਚਾਰਨ ਕੀਤੀ ਗੁਰਬਾਣੀ ਸਰਵਣ ਕੀਤੀ। ਭਾਈ ਜੋਧ ਜੀ 'ਆਸਾ ਕੀ ਵਾਰ' ਦਾ ਪਾਠ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ-

ਜਿਤੁ ਸੇਵਿਐ ਸੁਖੁ ਪਾਈਐ
ਸੋ ਸਾਹਿਬੁ ਸਦਾ ਸਮਾਲੀਐ

ਇਹ ਬਾਣੀ ਸੁਣ ਭਾਈ ਲਹਿਣਾ ਜੀ ਨੂੰ ਇਲਾਹੀ ਅਨੰਦ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਭਾਈ ਲਹਿਣਾ ਜੀ ਨੇ ਪਾਠ ਦੇ ਭੋਗ ਤੋਂ ਉਪਰੰਤ ਭਾਈ ਜੋਧ ਜੀ ਤੋਂ ਬਾਣੀ ਦੇ ਰਚਨਹਾਰ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ। ਭਾਈ ਜੋਧ ਜੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਬਾਣੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਉਚਾਰਨ ਕੀਤੀ 'ਪੁਰ ਕੀ ਬਾਣੀ' ਹੈ। ਭਾਈ ਲਹਿਣਾ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲੈ ਕੇ 1532 ਈ: ਨੂੰ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਗੁਰੂ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਈ ਲਹਿਣਾ ਜੀ ਦਾ ਮਨ ਸਦਾ ਗੁਰੂ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਜੁੜ ਗਿਆ। ਸੋ ਭਾਈ ਲਹਿਣਾ ਜੀ ਨੇ 1532 ਈ: ਤੋਂ 1539 ਈ: ਤੱਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਘਰ ਪੂਰੇ ਸੱਤ ਸਾਲ ਬੜੀ ਸ਼ਰਧਾ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਤਨ, ਮਨ, ਧਨ ਸਭ ਕੁਝ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਕੇ ਮਹਾਨ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਈ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਹਰੇਕ ਬਚਨ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਿੰਤੂ-ਪੁੰਤੂ ਦੇ ਭਾਈ ਲਹਿਣਾ ਜੀ ਨੇ ਸਤਿ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ। ਅਖੀਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਲਈਆਂ ਸਭਨਾਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ (ਜਿਵੇਂ ਚਿੱਕੜ ਨਾਲ ਭਿੱਜੀ ਨਦੀਨ ਦੀ ਪੰਡ ਚੁੱਕਣੀ, ਅੱਧੀ ਗਤ ਕੱਪੜੇ ਧੋ ਕੇ ਲਿਆਉਣੇ, ਚਿੱਕੜ ਵਿਚੋਂ ਕਟੋਰਾ ਕੱਢਣਾ, ਵਰਦੇ ਮੀਂਹ ਵਿਚ ਦੀਵਾਰ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕਰਨੀ ਆਦਿ) ਦੀਆਂ ਕਸੌਟੀਆਂ 'ਤੇ ਭਾਈ ਲਹਿਣਾ ਜੀ ਖਰੇ

ਉਤਰੇ। ਅਖੀਰ 1539 ਈ: ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਭਾਈ ਲਹਿਣਾ ਜੀ ਨੂੰ ਯੋਗ ਜਾਣ ਕੇ ਗੁਰਤਾਗੱਦੀ ਦੀ ਮਹਾਨ ਦਾਤ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਭਾਈ ਲਹਿਣਾ ਜੀ ਤੋਂ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਤਕਰੀਬਨ 13 ਸਾਲ ਗੁਰਤਾਗੱਦੀ ਉਪਰ ਸੁਭਾਇਮਾਨ ਰਹੇ। ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ 'ਗੁਰਮਤਿ ਦਰਸ਼ਨ' ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ-ਪਾਸਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਧਰਤੀ ਉੱਪਰ ਮਹਾਨ ਕਾਰਜ ਕੀਤੇ। ਆਪ ਜੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਕੇ ਨਾਮ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਜੁੜਦੇ, ਕੀਰਤਨ ਸਰਵਣ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਲੰਗਰ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵੀ ਨਿਭਾਉਂਦੇ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਹੀ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਦੇ ਵਰਣਾਂ ਨੂੰ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸੇਧ ਵਿਚ ਲਿਪੀਬੱਧ ਕਰਕੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਬਾਲ ਬੋਧ ਕਾਇਮ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਇਥੇ ਹੀ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪਾਠਸ਼ਾਲਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ। ਅਖੀਰ ਬਾਬਾ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਕੇ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ 1552 ਈ: ਨੂੰ ਗੁਰਤਾਗੱਦੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਕੇ 1552 ਈ: ਨੂੰ ਹੀ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਸਮਾ ਗਏ।

MORE SAVINGS.

TIRE DISCOUNTS FOR:

Trans-Alliance has partnered together with TA Truck Service to provide Trans-Alliance members with awesome discounts on tires. It's simple - Just give your DOT number to the TA Truck Service attendant at the time of purchase and the savings will be automatically deducted from your bill.

ROADMASTER TIRES™

ENGINEERED BY COOPERTIRES

STEER

DRIVE

TRAILER

RM 180+ EM

\$299.00

RETAIL ~~\$362.00~~

RM 852 EM

\$309.00

RETAIL ~~\$378.00~~

RM 872 EM

\$279.00

RETAIL ~~\$339.00~~

TRANS-ALLIANCE MEMBERS GET \$35 OFF RETAIL PRICE ON OTHER TIRE BRANDS

Pricing valid 6/1/2019 through 12/31/2019 for Trans-Alliance members ONLY. This promotion applies to the unit retail price. Pricing shown above is for 295/75R22.5 sizes only; prices on other sizes may vary. Price does not include F.E.T., mounting labor, balancing, valve stem, state, or local taxes. Some brand exclusions may apply.

TA TRUCK SERVICE

MORE: BAYS. EXPERTISE. SOLUTIONS.®

Visit ta-petro.com or find us on

TA
Nasdaq Listed

ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਦੂਜੇ ਧਰਮਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨ 'ਤੇ ਰੋਕ ਕਿਵੇਂ ਲੱਗੀ ?

ਗੁਰਸੇਵਕ ਸਿੰਘ ਧੌਲਾ

8360752220

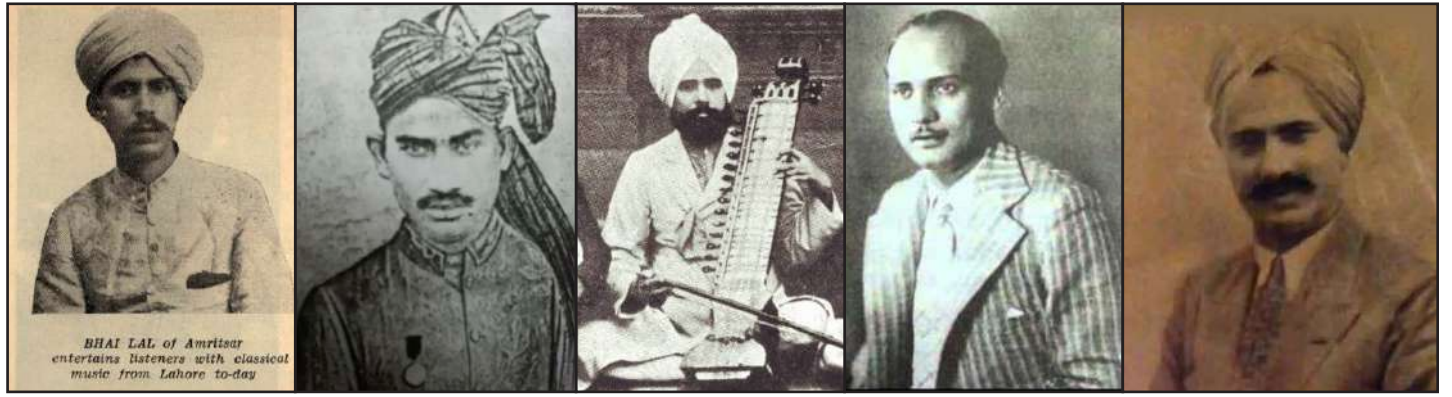
ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ ਦੇ 9 ਵਾਲੇ 'ਦਸਤਕ' ਪਿੜ ਵਿਚ ਹਾਰੂਨ ਖ਼ਾਲਿਦ ਦਾ ਲੇਖ ਛਪਿਆ ਹੈ। ਲੇਖ ਦਾ ਮਜ਼ਮੂਨ ਹੈ 'ਲਾਹੌਰ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜਨਮ ਤੋਂ ਇਕੱਠੇ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਅਤੇ ਹੁਣ...' ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਲੇਖਕ ਨੇ ਦੋਨਾਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਿੱਖਾਂ, ਹਿੰਦੂਆਂ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਦੋਨਾਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਰਹੀ। ਲੇਖਕ ਭਾਈ ਗੁਲਾਮ ਮੁਹੰਮਦ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਦਰਬਾਰ

ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰਬਾਬੀ ਭਾਈ ਸਾਧਾ ਅਤੇ ਭਾਈ ਮਾਧਾ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚੋਂ ਸਨ। ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਰੋਸ ਹੈ ਭਾਈ ਗੁਲਾਮ ਮੁਹੰਮਦ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ 2008 ਵਿਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਕੀਰਤਨ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਰ ਸਕੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਪੀੜੀਆਂ ਤੱਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਕੀਰਤਨ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਹਾਰੂਨ ਖ਼ਾਲਿਦ ਦਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਕਿ ਮੁਸਲਮਾਨ ਰਬਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਨੂੰ ਸੱਟ ਹੈ।

ਇਸ ਤਰਾਂ ਦਾ ਮਸਲਾ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਨਹੀਂ ਉੱਠਿਆ, ਅਕਸਰ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਉਠਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। 2012 ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ ਦੀ ਬੰਸ ਵਿਚੋਂ ਆਖੇ ਜਾਂਦੇ ਭਾਈ ਆਸ਼ਿਕ ਅਲੀ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਸੀ ਤਾਂ ਵੀ ਇਹ ਮਸਲਾ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਉੱਠਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਈ ਆਸ਼ਿਕ ਅਲੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਰੱਖੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭਾਈ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ ਨੇ ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ ਮਰਯਾਦਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ ਮਰਯਾਦਾ ਵਿਚ ਕੀਰਤਨ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਦਰਜ ਹੈ ਕਿ 'ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਕੀਰਤਨ ਕੇਵਲ ਸਿੱਖ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।'

ਹੁਣ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ ਮਰਯਾਦਾ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਪਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਕਿਉਂ ਪਈ? ਸਿੱਖ ਇਹ ਗੱਲ ਭਲੀ-ਭਾਂਤ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਿੱਖ ਕੀਰਤਨ ਦੀ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤਤਾ ਵਿਚ ਮੁਸਲਮਾਨ ਰਬਾਬੀਆਂ ਦਾ ਕਿੰਨਾ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ। ਜਦ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖੀ ਉਸ ਵੇਲੇ ਤੋਂ ਹੀ ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ ਰਬਾਬੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਸਾਥੀ ਸਨ ਜੋ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਾ ਹੀ ਰੂਪ ਸਨ। ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸਰੋਤਾ ਅਤੇ ਗਾਇਕ ਵੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋ ਸਪੁੱਤਰ ਰਜ਼ਾਦਾ ਤੇ ਸ਼ਜ਼ਾਦਾ ਅਤੇ ਇਕ ਸਪੁੱਤਰੀ ਕਾਕੋ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਪੁੱਤਰ ਸ਼ਜ਼ਾਦਾ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਹਜ਼ੂਰੀ ਰਾਗੀ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਸ਼ਜ਼ਾਦਾ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਸਪੁੱਤਰ ਭਾਈ ਬਨੂ ਜੀ ਅਤੇ ਭਾਈ ਸਾਲ ਜੀ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਹਜ਼ੂਰੀ ਰਾਗੀ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੰਸਾਵਲੀ ਦੇ ਭਾਈ ਸਤਾ ਅਤੇ ਭਾਈ ਬਲਵੰਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨਾਲ ਕੀਰਤਨ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵਾਰਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅੰਗ 966-68 ਤੇ ਦਰਜ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਰੂਹਾਨੀ ਕੇਂਦਰ ਵਜੋਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਰਬਾਬੀਆਂ ਨੇ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ। ਫਿਰ ਵੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਰਬਾਬੀਆਂ ਤੇ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਅਤੇ ਸੰਗਤੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨ ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲੱਗ ਜਾਣ ਪਿੱਛੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਬਾਬੀਆਂ ਦਾ ਹੀ ਹੱਥ ਹੈ।

ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਰੂਹਾਨੀਅਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰਖਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਹੋਰ ਬਹੁਤਾ ਸੰਗੀਤ ਮਾਇਆਵੀ ਮਨੋਰੰਜਨ ਲਈ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਦੋਨਾਂ ਸੰਗੀਤਾਂ ਦਾ ਆਪਸੀ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਮੱਸਿਆ ਸੰਨ 1900 ਦੇ ਨੇੜੇ-ਤੇੜੇ ਸਿਖਰ ਤੇ ਪੁੱਜ ਗਈ ਜਦੋਂ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਚ ਅੰਤਾਂ ਵੀ ਗਿਰਾਵਟ ਆਈ ਹੋਈ ਸੀ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਗੁਰੂਘਰਾਂ ਤੇ ਮਹੰਤਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧਰਮ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦਰਬਾਰ

ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪ੍ਰਕਰਮਾ ਵਿਚ ਵੀ ਮੂਰਤੀਆਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਈ ਸੀ ਅਤੇ ਗੁਰੂਘਰਾਂ ਵਿਚ ਪੀੜੀ ਦਰ ਪੀੜੀ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰਬਾਬੀਆਂ ਦੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਪੀੜੀਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਅੰਤਾਂ ਦੀ ਗਿਰਾਵਟ ਆ ਗਈ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਰਬਾਬੀਆਂ ਵਿਚ ਕੇਵਲ ਮੁਸਲਮਾਨ ਰਬਾਬੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਹਿੰਦੂ ਕੀਰਤਨੀਏ ਵੀ ਸਨ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਰਬਾਬ ਨੂੰ ਸ਼ਰਾਬਖ਼ਾਨਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਕੇ ਪੁਰ ਕੀ ਬਾਣੀ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਰਬਾਬੀਏ ਮੁੜ ਇਸ ਨੂੰ ਸ਼ਰਾਬਖ਼ਾਨਿਆਂ ਵਿਚ ਲੈ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਰਬਾਬੀ ਅਤੇ ਕੀਰਤਨੀਆਂ ਨੇ ਗੁਰੂਘਰ ਵਿਚ ਵਰਜਿਤ ਤਮਾਕੂ ਦੀ ਸ਼ਰੇਆਮ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਮੂੰਹ-ਸਿਰ ਮੁਨਾ ਕੇ ਪਤਿਤ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਦਿਨੇ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਕੀਰਤਨ ਕਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਜਲਸਿਆਂ ਅਤੇ ਮਹਿਥਾਨਿਆਂ ਵਿਚ ਗੰਦੇ ਗੀਤ ਗਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਗਰਾਮੋਫੋਨ ਰਿਕਾਰਡ 1902 ਦੇ ਨੇੜੇ-ਤੇੜੇ ਰਿਕਾਰਡ ਹੋਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਛਪੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਬਾਬੀਆਂ ਦੀਆਂ ਫੋਟੋਆਂ ਅੱਜ ਵੀ ਦੇਖੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਰਬਾਬੀ ਭਾਈ ਸਾਈਂ ਦਿੱਤਾ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਚੋਟੀ ਦੇ ਰਬਾਬੀ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਈ ਪੁਸ਼ਤਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂਘਰ ਵਿਚ ਕੀਰਤਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਦੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਰਿਕਾਰਡ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਰੂਹਾਨੀਅਤ ਦੇ ਐਨ ਉਲਟ ਅਤੇ ਮਾਇਆਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਸਨ। ਮਸਾਲ ਤੇ ਤੌਰ ਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਰਬਾਬੀਆਂ-ਰਾਗੀਆਂ ਦੇ ਕੁੱਝ ਰਿਕਾਰਡ ਗੀਤਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਬਰੈਕਟ ਵਿਚ ਰਿਕਾਰਡ ਦਾ ਨੰਬਰ ਹੈ:

ਭਾਈ ਦੇਸਾ: ਮੇਰੇ ਨਰਮ ਕਲੇਜੇ ਲਾਈਆਂ ਸੂਈਆਂ ਸਾਰ ਵਾਲੀਆਂ (ਪੀ5576), ਰੁਪਏ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਪੌਲੀਆਂ (ਪੀ5576), ਭਾਈ ਫੈਜ਼: ਬੰਕੇ ਨੈਣਾਂ ਵਾਲੀਏ ਦੇ ਜਾ ਕਰੇਲੇ (ਪੀ 5512), ਮੰਦਾ ਨੌਹਰੀਏ ਦਾ ਪੁੱਤ (ਪੀ 5512), ਲੱਕ

ਮੇਰਾ ਤੋੜ ਸੁੱਟਿਆ (ਪੀ5578), ਸੂਹਾ ਕੁੜਤਾ ਦੇਨੀਆ ਛਪਾ, (ਪੀ5578), ਮੇਰਾ ਰੰਗਦੇ ਦੁਪੱਟਾ ਗੁਲਾਨਾਰੀ (ਪੀ5703), ਸ਼ਰਬਤ ਹਿਜ਼ਰ ਦੇ ਚਖਾ ਵਸਲ ਵਿਚ ਮਾਰ ਨਹੀਂ (ਪੀ5703), ਬੋਤਲ ਟੁੱਟ ਜਾਏ ਜਿਹਨੇ ਖਸਮ ਸੁਦਾਈ ਕੀਤਾ (ਪੀ5785), ਮੁੰਡਾ ਰੋ ਪਿਆ ਡੋਲੇ ਦੀ ਬਾਂਹ ਫੜਕੇ (ਪੀ5829), ਸਾਈਂ ਦਿੱਤਾ: ਲੱਛੀਏ ਕੁਆਰ ਗੰਦਲੇ (ਪੀ805), ਕਮਲੇ ਨੀ ਅਸੀਂ ਪਿਆਰੀ ਜਾਨ ਦੇ (ਪੀ805), ਪੀੜ ਕਰੋਂਦੇ ਨਾਜ਼ਕ ਬੁੰਦੇ (ਐਨ 1073), ਪਹੁੰਚੀ ਕਿਉਂ ਨੀ

ਦਿੰਦਾ ਘੜਾਕੇ (ਐਨ 1073)

ਭਾਈ ਘਸੀਟਾ : ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸਾਨੂੰ ਮਾਹੀ ਲੈਣ ਆਇਆ (ਪੀ 3612), ਕਿਹੜੇ ਯਾਰ ਦਾ ਤੱਤਾ ਦੁੱਧ ਪੀਤਾ ਨੀ ਹਰਨਾਮ ਕੁਰੇ (ਪੀ 3852), ਬਾਣੀਏ ਦੀ ਦਾਲ ਕਰਾਰੀ (ਪੀ 3852), ਤੂੰ ਬੁੱਢਾ ਸੁਣੇਦਾ ਮੇਰੇ ਤੇ ਜਵਾਨੀ ਹੁਣ ਵੇ (ਪੀ 3997)

ਭਾਈ ਲਾਲ ਜੀ : ਲੀਓ ਖ਼ਬਰ ਗਿਰਧਾਰੀ, ਦਰੋਪਤਾਂ ਰੋਇ ਪੁਕਾਰੀ

ਭਾਈ ਫੈਲਾ: ਬੱਲੇ ਪਟੋਲਿਆ ਤੇਰੇ (ਪੀ 3611), ਯਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬਹਾਰਾਂ(ਪੀ 3611), ਮਾਰ ਸੱਟੀ ਚੁੱਪ ਵੱਟ ਵੇ(ਪੀ 3851), ਕਿਹੜੇ ਯਾਰ ਕਰ ਲਏ (ਪੀ3811), ਚੂੜੇ ਵਾਲੀ ਬਾਂਹ ਕੱਢਕੇ (ਪੀ4777), ਪ੍ਰੇਮ ਨਗਰ ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ (ਪੀ4777), ਘੱਗਰੇ 'ਚ ਪੈਣ ਘੁੰਮਰਾਂ (ਪੀ 4578), ਨਾਗ ਇਸ਼ਕ ਦਾ ਡੱਸ ਨੀ ਗਿਆ (ਪੀ 4880), ਮੇਰਾ ਲੱਕ ਦੁਖਦਾ ਸਿਰ ਵੱਖ ਦੁਖਦਾ(ਪੀ4988), ਭਾਈ ਸੰਤੂ: ਤੇਰਾ ਲੋਂਗ ਚਮਕਾਰੇ ਮਾਰੇ (ਪੀ 5234), ਪੱਖੀ ਨੂੰ ਲਵਾਏ ਘੁੰਗਰੂ (ਪੀ 5234), ਮੈਂ ਲੁੱਟ ਗਈ ਹੀਰ ਸਿਆਲ ਵੇ (ਪੀ 5582), ਸਦਾ ਨਾ ਜਵਾਨੀ ਰਹਿਣੀ (ਪੀ 5582)

ਭਾਈ ਸੁੰਦਰ ਜੀ : ਖੱਟ ਕੇ ਲਿਆਂਦੀ ਮਹਿੰਦੀ (ਪੀ40 46), ਮਿਰਜ਼ਾ ਸੌਂ ਗਿਆ ਹੇਠ ਜੰਡ (ਪੀ4046)

ਭਾਈ ਵਲੈਤ ਜੀ : ਤੇਰੇ ਇਸ਼ਕ ਕੀਤਾ ਬੇਹਾਲ ਮੈਨੂੰ (ਪੀ 5789), ਹੀਰ ਦੇ ਵਿਯੋਗ ਤੇਰੇ ਟਿੱਲੇ ਆ ਗਿਆ (ਪੀ 5789)

ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਰਬਾਬੀ ਭਾਈ ਫੈਲਾ ਨੇ ਤਾਂ ਹਰ ਮਨਮਤਿ ਦੀਆਂ ਸਿਖਰਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਰਬਾਬੀ ਪਟਿਆਲਾ ਰਿਆਸਤ ਦਾ ਰਾਜ ਗਾਇਕ ਵੀ ਬਣ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਪਿਆਲਿਆਂ ਦਾ ਵੀ ਪੁੱਜਕੇ ਸ਼ੁਕੀਨ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਭਾਈ ਦੇਸਾ ਜੀ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਪੀੜੀਆਂ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਰਬਾਬੀ ਸਨ ਇਹ ਖੁਦ ਵੀ ਆਪਣੇ ਬਾਪ ਸਾਈਂ ਦਿੱਤਾ ਨਾਲ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ

ਵਿਚ ਕੀਰਤਨ ਕਰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਪਰ ਜਿਉਂ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋਈ ਤਾਂ ਇਹ 1934 ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਬੋਲਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ 'ਮਿਰਜ਼ਾ-ਸਾਹਿਬਾਂ' ਵਿਚ ਦਾ ਹੀਰੋ ਬਣਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਵਡੇਰੇ ਭਾਈ ਖਹਿਰਾ ਅਤੇ ਮਹਿਰਾ 19ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿਚ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਰਬਾਬੀ ਸਨ। ਇਸ ਤਰਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਬਾਬੀਆਂ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਪੜਤ ਗਵਾ ਲਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਨਮੋਸ਼ੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਗਏ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਰਾਤ ਨੂੰ ਮਹਿਫਲਾਂ ਅਖਾੜਿਆਂ ਵਿਚ ਗੰਦੇ ਗੀਤ ਗਾਉਂਦੇ ਅਤੇ ਦਿਨੇ ਗੁਰੂਘਰਾਂ ਵਿਚ ਕੀਰਤਨ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਸਿੱਖ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਦੰਦੀਆਂ ਕਰੀਬਦੇ ਸਨ ਪਰ ਗੁਰੂਘਰਾਂ ਦੇ ਮਹੰਤਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਵਾਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚਲਦੀ। ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਲਹਿਰ ਦੇ ਅਰੰਭ ਹੋਣ ਨਾਲ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਬਾਬੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੀ ਕੀਤੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਸ਼ੇੜੀ ਅਤੇ ਪਤਿਤ ਰਬਾਬੀਆਂ ਤੋਂ ਖਹਿੜਾ ਛੁਡਵਾਉਣ ਲਈ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲਹਿਰ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਕੀਰਤਨੀਆਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ-ਮਰਯਾਦਾ ਦਾ ਧਾਰਨੀ ਹੋਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਰਬਾਬੀ ਕੀਰਤਨੀਏ ਜਿਹੜੇ ਰਾਗਾਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਨਿਪੁੰਨ ਸਨ ਪਰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਪ੍ਰਤੀ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਰੱਖਣੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਗਈ। ਜਿਹੜੇ ਰਾਗੀ-ਰਬਾਬੀਆਂ ਨੇ ਸਿੱਖੀ ਸਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਲਿਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਲਈ ਗਈ। ਜੇ ਸਿਰਫ ਪੈਸੇ ਖ਼ਾਤਰ ਹੀ ਗੁਰੂਘਰ ਦੇ ਰਬਾਬੀ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਨਾਤਾ ਸਿੱਖੀ ਕੀਰਤਨ

ਨਾਲੋਂ ਤੋੜ ਲਿਆ। 1945 ਤੱਕ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ 15 ਰਬਾਬੀ ਜਥੇ ਤੰਤੀ ਸਾਜਾਂ ਨਾਲ ਕੀਰਤਨ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 7 ਮੁਸਲਮਾਨ ਜਥੇ ਉਹ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖੀ ਸਰੂਪ ਅਪਣਾ ਲਿਆ ਸੀ। 1947 ਦੀ ਵੰਡ ਸਮੇਂ ਉਹ ਵੀ ਨਵੇਂ ਬਣੇ ਮੁਲਕ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਚਲੇ ਗਏ ਅਤੇ ਮੁੜ ਪਤਿਤ ਹੋ ਗਏ। ਇਹਨਾਂ ਰਬਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂਘਰ ਤੋਂ ਟੁੱਟਣ ਦਾ ਵੱਡਾ ਨੁਕਸਾਨ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਇਹ ਸਭ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀਆਂ ਪੁਰਾਤਨ ਬੰਦਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਗਏ ਅਤੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਵਰਗੇ ਬਣ ਗਏ। 23 ਅਗਸਤ 2020 ਨੂੰ ਬੀਬੀਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿਚ ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ ਖ਼ਾਨਦਾਨ ਵਿਚੋਂ ਆਖੇ ਜਾਂਦੇ ਸੂਫੀ ਮੁਸਤਾਕ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਗੁਰੂਘਰਾਂ ਵਿਚ ਗਾਉਣ ਦੀ ਪੁਰਾਣੀ ਰੀਤ ਹੁਣ ਸਾਨੂੰ ਉੱਕ-ਉਕਾ ਗਈ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਬਾਬੀ ਖ਼ਾਨਦਾਨਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਉਹ ਗੁਰੂਘਰਾਂ ਵਿਚ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਮੰਗਣ ਕਿਉਂਕਿ ਸਿਰਫ ਗੁਰੂਘਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਖ਼ਾਨਦਾਨ ਵਿਚੋਂ ਹੋਣਾ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗੁਣ ਨਹੀਂ ਰਖਦਾ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਵੀ ਇਹ ਫ਼ਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ ਮਰਯਾਦਾ ਤੇ ਹੁਣ ਵਾਂਗ ਡਟ ਕੇ ਪਹਿਰਾ ਦਿੰਦੇ ਰਹਿਣ ਤਾਂ ਕਿ ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਆਵੇ।

ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਨਾਲ ਚੰਗੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਕਾਇਮ ਰੱਖੋ

ਗੋਵਰਧਨ ਗੱਬੀ

ਸਿਆਣੇ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਚੰਗੇ ਗੁਆਂਢੀ ਤੁਹਾਡੇ ਵਾਸਤੇ ਵਰਦਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਾੜੇ ਸਰਾਪ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਚਾਹੇ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤ ਬਦਲ ਸਕਦੇ ਹੋ ਪਰ ਗੁਆਂਢੀ ਨਹੀਂ ਬਦਲ ਸਕਦੇ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਦੋਸਤ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਅਨੁਸਾਰ ਚੁਣੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਗੁਆਂਢੀ ਤੁਹਾਡੀ ਮਰਜ਼ੀ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੇ। ਉਹ ਅਚਾਨਕ ਤੁਹਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਸਮਾਜਿਕ ਤਾਣੇ-ਬਾਣੇ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਕੋਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਹੈ ਤੁਹਾਡਾ ਗੁਆਂਢੀ। ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਦੁੱਖ-ਸੁੱਖ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਭਾਈਵਾਲ ਤੇ ਰਾਜਦਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਲੋਕ ਬਹੁਤ ਕਿਸਮਤ ਵਾਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੱਲੇ ਚੰਗੇ ਗੁਆਂਢੀ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਗੁਆਂਢੀ ਤੁਹਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੇ ਭੌਤਿਕ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਚੰਗੇ ਗੁਆਂਢੀ ਤੁਹਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਅਨਮੋਲ ਖਜ਼ਾਨਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਚਿਹਰਿਆਂ 'ਤੇ ਪਈ ਧੂੜ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਟੁੱਟੇ ਤੇ ਦੁਖੀ ਦਿਲਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਦੇ ਹਨ। ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਬੁਰੇ ਵਕਤ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡੀ ਮਦਦ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮਾੜੇ ਗੁਆਂਢੀ ਬਿਲਕੁਲ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਵਰਤਾਅ 'ਚ ਵਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਤੁਹਾਡੀ ਤਬਾਹੀ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਤੁਹਾਡਾ ਦੀਵਾਲਾ ਨਿਕਲਿਆ ਦੇਖ ਕੇ ਬੇਵਕਤੀ ਦੀਵਾਲੀ ਮਨਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਗੁਆਂਢੀ ਤੁਹਾਡੀ ਤਾਕਤ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਕਮਜ਼ੋਰੀ। ਚੰਗਾ ਗੁਆਂਢੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤੁਹਾਡੀ ਸੁਣਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਦੱਸਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਚੰਗਾ ਗੁਆਂਢੀ ਦੂਰ ਬੈਠੇ ਤੁਹਾਡੇ ਸਕੇ ਭਰਾ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਕਿਤੇ ਬਿਹਤਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਚੰਗੇ ਗੁਆਂਢੀ ਬਣਨਾ ਵੀ ਇਕ ਕਲਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਤੁਹਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਹਰ ਪੱਖੋਂ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਤੁਹਾਡੀ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਨਾਲ ਚੰਗੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੀ ਹਰ ਸਵੇਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਬਹੁਤ ਸੋਹਣੀ ਤੇ ਮਨਮੋਹਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨਾ ਦਿਲ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ

ਕਸਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਚੰਗੇ ਗੁਆਂਢੀ ਤੁਸੀਂ ਤਦ ਹੀ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜਦੋਂ ਜ਼ਰੂਰਤ ਅਤੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਪੈਣ 'ਤੇ ਦੋਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੈਂਦੀ ਸੜਕ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਦੇ ਹੋਵੋ। ਤੁਹਾਡੇ ਗੁਆਂਢੀ ਵੀ ਤਦ ਹੀ ਚੰਗੇ ਸਾਬਿਤ ਹੋਣਗੇ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਸਤੇ ਚੰਗੇ ਗੁਆਂਢੀ ਸਾਬਿਤ ਹੋਵੋਗੇ। ਜਦੋਂ ਤਕ ਤੁਹਾਡੇ ਤੇ

ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਉੱਚਿਤ ਕੱਦ ਦੀ ਵਾੜ ਜਾਂ ਚਾਰਦੀਵਾਰੀ ਬਣੀ ਰਹੇਗੀ ਤਦ ਤਕ ਤੁਸੀਂ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਦੇ ਚੰਗੇ ਗੁਆਂਢੀ ਵੀ ਬਣੇ ਰਹੋਗੇ। ਸੋ ਚੰਗੇ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਸ ਵਿਚ ਇਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਦੂਰੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਸਿਆਣੇ ਇਹ ਵੀ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਦੇ ਹੋਣ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਦੇ ਘਰਾਂ 'ਤੇ ਪੱਥਰ ਮਾਰਨ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਪੱਥਰ ਸ਼ਬਦ ਬਹੁ-ਅਰਥੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਕਈ ਮਾਅਨੇ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਬੁਰਾ ਵਕਤ ਆਉਣ 'ਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੁਹਾਡਾ ਗੁਆਂਢੀ ਹੀ ਤੁਹਾਡੀ ਮਦਦ ਵਾਸਤੇ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ। ਚੰਗੇ ਗੁਆਂਢੀ ਸਾਬਤ ਹੋਣ ਵਾਸਤੇ ਤੁਹਾਡਾ ਸਹਿਣਸ਼ੀਲ ਹੋਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤੁਹਾਡਾ

ਵਤੀਰਾ ਆਪਣੇ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਨਾਲ ਹੋਵੇਗਾ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਤੀਰੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਗੁਆਂਢੀ ਨਿਊਟਨ ਦੇ ਤੀਸਰੇ ਨਿਯਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਬਹੁਤ ਨਿਸ਼ਠਾ ਤੇ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਨਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਨਿਊਟਨ ਦੇ ਤੀਸਰੇ ਨਿਯਮ ਅਨੁਸਾਰ ਹਰ ਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਹੁੰਦੀ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਉਜਾੜਨ ਜਾਂ ਪੁੱਟਣ ਨਾਲੋਂ ਬਿਹਤਰ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਘਰੇ ਵੀ ਉਸੇ ਵਰਗਾ ਘਾਹ ਉਗਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਸਾਡੇ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਬਿਹਤਰ ਹੈ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਦੀ ਰੀਸ ਕਰਨੀ। ਜੇ ਗੁਆਂਢੀ ਤੁਹਾਡੇ ਵੱਲ ਮੋਹ ਦਾ ਇਕ ਹੱਥ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੋਵੇਂ ਹੱਥ ਵਧਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਦਾ ਘਰ ਸਾਡੇ ਕੇ ਤੁਹਾਡਾ ਆਪਣਾ ਘਰ ਕਦੇ ਵੀ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਆਪਣੇ ਘਰ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਆਪ ਸੁੰਦਰ ਬਣਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਗੁਆਂਢੀ ਸੁਖੀ ਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਹੋਣਗੇ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਘਰੇ ਵੀ ਬਰਕਤਾਂ ਪੈਣ ਦੇ ਮੌਕੇ ਵੱਧ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਚੰਗੇ ਗੁਆਂਢੀ ਬਣਨ ਵਾਸਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਦੀ ਨਿੱਜਤਾ ਵਿਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਬਿਨਾਂ ਮੰਗੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦੇਣ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਚੰਗੇ ਗੁਆਂਢੀ ਤੁਹਾਡੇ ਘਰ ਆਉਂਦੇ ਤਾਂ ਇਕ ਮਿੰਟ ਵਾਸਤੇ ਹਨ ਪਰ ਜਾਂਦੇ ਦੋ ਘੰਟਿਆਂ ਬਾਅਦ ਹਨ। ਮਾੜੇ ਗੁਆਂਢੀ ਤੁਹਾਡੇ ਵੱਲ ਬਿਨਾਂ ਦੇਖੇ ਹੀ ਖੁੱਕਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਕੋਈ ਮਕਾਨ ਖਰੀਦਣ ਵੇਲੇ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਧੀ-ਭੈਣ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਦੀ ਰਾਇ ਜ਼ਰੂਰ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਮਾੜਾ ਗੁਆਂਢੀ ਇਕ ਮਹਾਮਾਰੀ ਵਰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਵੱਡਾ ਦਰਿਆ, ਕੋਈ ਅਮੀਰ ਟੱਬਰ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਸੜਕ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮਾੜੇ ਤਿੰਨ ਗੁਆਂਢੀ ਮੰਨੇ ਗਏ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਨਾਲ ਉਲਝਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਦੇ ਘਰ ਵੱਜਦਾ ਸੰਗੀਤ ਸੁਣਨਾ ਹੀ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਚੰਗਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਮਾੜਾ ਪਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵੱਜਦੇ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਓਨੀ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਦੀ ਨੀਂਦ ਤੇ ਮਨ ਦਾ ਚੈਨ ਖਰਾਬ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਨਾਲ ਚੰਗੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਵਾਸਤੇ ਆਪਸੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਗੁਫਤਗੂ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਹੱਦ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਤੇ ਹੱਦੋਂ ਘੱਟ ਮਾਤਰਾ ਤੁਹਾਡੇ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿਗਾੜ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਚੰਗੇ ਗੁਆਂਢੀ ਉਹ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਆਪਣੇ ਵਾਈ-ਫਾਈ 'ਤੇ ਪਾਸਵਰਡ ਨਹੀਂ ਲਾਉਂਦੇ। ਮਾੜੇ ਗੁਆਂਢੀ ਉਹ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਚੋਰੀ-ਚੋਰੀ ਤੁਹਾਡੇ ਵਾਈ-ਫਾਈ ਨੂੰ ਵਰਤ ਕੇ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਚੁਸਤ-ਚਲਾਕ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਸੋ, ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੋ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਗੁਆਂਢੀ ਸਾਬਿਤ ਕਰ ਸਕੋ।

ਆਪਸੀ ਸਾਂਝ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਸਨ 'ਘਰਾਟ'

ਮਾਸਟਰ ਸੰਜੀਵ ਧਰਮਾਣੀ

9478561356

ਸਿਆਣੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਮਾਂ ਬੜਾ ਬਲਵਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਮੇਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਈ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਈਆਂ ਨਵੀਆਂ-ਨਵੀਆਂ ਕਾਢਾਂ ਨਾਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਸੁਖਾਲਾ ਬਣਾਉਣ ਹਿੱਤ ਕਈ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਹੋਰ ਨਵੀਆਂ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਮਾਂ- ਵਿਆਹ ਚੁੱਕੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਤੇ ਯਾਦਾਂ ਵਿਚੋਂ ਘਰਾਟਾਂ ਦੀ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਪੂਰੀ ਸਰਦਾਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਘਰਾਟ ਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਤਾਣੇ-ਬਾਣੇ ਦੀ ਏਕਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੂਤਰ ਵਿੱਚ ਪਰੋਅ ਕੇ ਰੱਖਣ ਵਿਚ ਸਹਾਇਕ ਸਿੱਧ ਹੋਏ। ਕਈ ਦਹਾਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਅਨਾਜ ਪਿਸ਼ਵਾਉਣ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਚਲਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਘਰਾਟ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹੁੰਦੇ ਸੀ। ਇਹ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਣ-ਚੱਕੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰੰਤਰ ਚਲਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਹੋਂਦ ਯਥਾਸੰਭਵ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਘਰਾਟਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਅਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਵੀ ਬਰਕਰਾਰ ਰਹੀ।

ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਗੱਡੀਆਂ, ਉਠਾਂ, ਖੱਚਰਾਂ ਜਾਂ ਉਠਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ 'ਤੇ ਅਨਾਜ ਲੈਂਦੇ ਕੇ ਘਰਾਟਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸੀ। ਸਾਰੀ - ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਘਰਾਟਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਅਤੇ ਵਾਰੀ ਆਉਣ 'ਤੇ ਅਨਾਜ ਦੀ ਪਿਸ਼ਾਈ ਕਰਵਾ ਕੇ ਹੀ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਪਰਤਦੇ ਸਨ। ਘਰਾਟਾਂ 'ਤੇ ਰਾਤ ਬਿਤਾਉਣ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਠਹਿਰਣ ਦਾ ਪੂਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕੇ ਪਸ਼ੂਆਂ, ਉਠਾਂ, ਖੱਚਰਾਂ ਆਦਿ ਦੇ ਚਾਰੇ-ਪਾਣੀ ਆਦਿ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਖੁਰਲੀਆਂ ਆਦਿ ਦੀ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਇੱਥੇ ਘਰਾਟਾਂ 'ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਲੋਕ ਸਾਰੀ-ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਆਪਣੇ ਦੁੱਖ-ਸੁੱਖ ਸਾਂਝੇ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਮਨ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਵਿਅਕਤ ਕਰਕੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਵੀ ਹੌਲਾ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਬਹੁਤੇਰੀ ਵਾਰ ਆਪਸੀ ਪ੍ਰੇਮ-ਪਿਆਰ ਏਨਾ ਵੱਧ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵੀ ਘਰਾਟਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਤੈਅ ਕਰ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਘਰਾਟਾਂ 'ਤੇ ਸੋਇਆਬੀਨ, ਮੱਕੀ,

ਮੱਛਲ, ਕੋਧਰਾ, ਕਾਲੇ ਚਨੇ, ਕਣਕ, ਜਵਾਰ, ਬਾਜਰਾ, ਚਾਵਲ ਆਦਿ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਅਤੇ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਪਿਸ਼ਾਈ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਮੋਟਾ ਆਟਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਘਰਾਟਾਂ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਗਤੀ ਵਿੱਚ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਰੀਕ ਪੀਹਣ ਲਈ ਘਰਾਟਾਂ ਦੀ ਗਤੀ ਹੌਲੀ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਇੱਕ ਘਰਾਟ 'ਤੇ ਇੱਕ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਅੱਸੀ-ਨੱਥੇ ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਅਨਾਜ

ਦੀ ਪਿਸ਼ਾਈ ਕਰ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਇੱਕ ਮਣ ਆਟਾ ਪਿਸ਼ਾਈ ਲਈ ਇੱਕ ਆਨਾ ਵਸ਼ੂਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਹਕੂਮਤ ਸਮੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਰਾਟਾਂ 'ਤੇ ਕਰ ਵੀ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਘਰਾਟਾਂ 'ਤੇ ਪੀਸੇ ਅਨਾਜ ਦਾ ਆਟਾ ਠੰਢਾ ਅਤੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਆਟੇ ਵਿੱਚ ਅਨਾਜ ਦੇ ਸਾਰੇ ਤੱਤ ਮੌਜੂਦ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਘਰਾਟਾਂ ਦੇ ਪੀਸੇ ਆਟੇ ਦੀ ਰੀਸ

ਅੱਜ ਦੀਆਂ ਬਿਜਲਈ ਚੱਕੀਆਂ ਨਾਲ ਪੀਸੇ ਆਟੇ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਵਿਗਿਆਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਸੱਚਮੁਚ ਘਰਾਟਾਂ ਨੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਬਖੇਰਾ ਕੁਝ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਕੁਝ ਨਹੀਂ। ਅੱਜ ਘਰਾਟ ਆਪਣਾ ਵਜੂਦ ਸਮੇਂ ਦੇ ਥਪੇੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗੁਆ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

Worldwide Services, LLC

It's TAX Time! Accepting New Clients!

Tax professionals offering reasonable rates:

PERSONAL INCOME TAX FILING starting @

\$99

BUSINESS INCOME TAX FILING starting @

\$249

- ❖ Income Tax Preparation (Individual & Business).
- ❖ Immigration Consultants (Registered & Bonded).
- ❖ COVID-19 Stimulus SBA's PPP & EIDL loans & SVOG grant.

your CERTIFIED, REGISTERED and BONDED CONSULTANT:

Ravdeep S. Bhasin Cell: 408-613-3876

www.worldwidesvcs.com | ravdeep@worldwidesvcs.com

15437 Stratford Drive, Ste 1, San Jose, CA 95124

ਲੜੀ ਜੋੜਨ ਲਈ ਪਿਛਲਾ ਐਕ ਦੇਖੋ

ਵਾਹਿਗੁਰੂ

ਜੀ ਕੀ ਫਤਿਹ॥

ਤਿੰਨ ਖਾਲਸਿਆਂ ਦਿੱਲੀ ਜਿੱਤ, ਲਾਲ ਕਿਲੇ 'ਤੇ 'ਖਾਲਸਾ ਝੰਡਾ' ਝੁਲਾਇਆ, ਤੇ ਉਪਰੰਤ, ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਨੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਬਣਨ ਦੀ ਯਾਹਿਸ਼ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ। ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਰਾਮਗੜੀਏ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸੇ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭਾਵ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਬਣ ਕੇ, ਬਣੇ ਹੀ ਰਹਿਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਵਾਸਤੇ ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਇਕੱਠੀ ਤਾਕਤ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਆਨ-ਸ਼ਾਨ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਨਾ ਮੰਨਣ ਤੇ ਉਹਨੂੰ ਵੰਗਾਰਿਆ। ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਰਾਮਗੜੀਆ, ਗੁਰੂ ਦਾ ਕੌਲ ਨਿਬਾਹ, ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਦਿੱਲੀ ਰਿਹਾ, ਆਪ ਇਕ ਰਾਜੇ ਵਾਂਗ ਵਿਚਰਿਆ। ਇਸ ਨਾਲ ਮੁਹੰਮਦ ਗੌਰੀ ਵੱਲੋਂ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਤਖਤ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਅਤੇ ਇਸਲਾਮੀ ਰਾਜ (ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੰਦਰਾਂ (ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੋਮਨਾਥ) ਦਾ ਲੁਟੇਰਾ ਮੁਹੰਮਦ ਗਜ਼ਨੀ-10 27), ਗੋਰੀ 1206 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦਾ ਗੁਲਾਮ ਕੁਤਬ-ਉਦ-ਦੀਨ-ਐਬਕ..1398 ਤੈਮੂਰ... ਤੈਮੂਰ ਦਾ ਪੰਜਵਾਂ ਬਲੇ ਪੜਪੋਤਾ 1526 ਬਾਬਰ.. ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ... ਬਹਾਦਰ ਸ਼ਾਹ... ਤੇ ਹੁਣ ਸ਼ਾਹ ਆਲਮ 11) ਸਮਾਪਤ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਇਸ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੇ ਅਚੰਬੇ ਕਾਰਨ ਸਰਦਾਰ ਰਾਮਗੜੀਆ ਨੂੰ ਮਹਾਰਾਜਾ ਦਾ ਖਿਤਾਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਉਥੇ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜਦ ਉਹ ਚਾਰ ਸਾਲ ਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮ੍ਰਿਤੂ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਮਾਤਾ ਆਪਣਾ, ਪਿਤਾ ਪਖੋਂ ਯਤੀਮ ਪੁੱਤਰ, ਦਾ ਕੋਈ ਵਾਰਸ ਲੱਭਦਿਆਂ, ਦਿੱਲੀ ਮਾਤਾ ਸੁੰਦਰੀ ਜੀ ਪਾਸ ਜਾ ਪਹੁੰਚੇ। ਮਾਤਾ ਸੁੰਦਰੀ ਜੀ ਦੇ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਨਾਲ ਹੀ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਏਥੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚੇ, ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰਾਂ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਗੁਰਦਵਾਰੇ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਤਿੰਨਾਂ ਸਰਦਾਰਾਂ ਵਿਚ ਫੈਸਲਾ ਹੋਇਆ, ਪਰ ਰਾਜੇ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੇਗਮ ਸਮਰੂ ਵਲੋਂ ਗੁਰਦਵਾਰੇ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਿਰਫ ਜਥੇਦਾਰ ਬਘੇਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਹੀ ਸੌਂਪੀ ਗਈ, ਉਹ ਵੀ 4000 ਫੌਜੀਆਂ ਤੇ 7 ਕੁ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ, ਇਸ ਤਰਾਂ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਦਾ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਵਿਚੇ ਹੀ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਰਾਮਗੜੀਏ ਤੇ ਉਹ ਇਤਬਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸੀ, ਜੋ ਮੁਗਲਾਂ ਦੀ ਜੜ ਪੁੱਟਣ ਹੀ ਉਥੇ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਦਿਨ ਤਿੰਨਾਂ ਸਰਦਾਰਾਂ ਦਾ ਹੀ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਰਾਮਗੜੀਆ ਦਾ ਮਨਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਮਾਤਾ ਸੁੰਦਰੀ ਜੀ ਨੇ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਨੂੰ 6-7 ਸਾਲ ਰੱਖ, ਪੈਰਾਂ ਤੇ ਖਿਲਾਰ, ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਕਾਰ ਵਿਚ ਪਾਉਣ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਮਾਮਾ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਦਾ ਮੇਲ ਨਵਾਬ ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨਾਲ ਹੋਇਆ। (ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪਿੱਛੋਂ, ਸਿੰਘ ਖੁੰਦਕ ਵਿਚ ਬਦਲੇ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ, ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਫੋਲ ਕਰਨ ਲਈ ਲੱਗੇ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨਾ ਲੁੱਟਣ। ਜਿਸ ਦਾ ਆਗੂ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਬਣਿਆ ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਇਸ ਲੁੱਟ-ਖਸ਼ੁੱਟ ਤੋਂ ਬਚਣ ਵਾਸਤੇ ਸਿੰਘਾਂ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਇਕ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਨਵਾਬੀ ਦੇ ਕੇ ਜਗੀਰ ਲਾਉਣ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਰਖਿਆ) (ਨਵਾਬ ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਨਵਾਬੀ ਵਾਸਤੇ ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸੇ ਨੇ ਮੁਖੀ ਚੁਣਿਆ ਸੀ), ਸਰਦਾਰ ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਾਉਣ ਵਾਲੇ ਜ਼ਕਰੀਆ ਖਾਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਕ ਅਫਸਰ ਅਬਦੁੱਸ ਸਮਦ ਖਾਨ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਕੇ ਚਾਰ ਘੋੜਿਆਂ ਨਾਲ ਬੰਨ ਕੇ ਘੜੀਸ ਘੜੀਸ ਕੇ ਮਾਰਿਆ ਸੀ ਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਜ਼ਕਰੀਆ ਖਾਨ ਨੂੰ ਵੀ ਪਾਰ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ ਉਹ ਬਚ ਗਿਆ।) ਸਰਦਾਰ ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੈ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੁੱਤਰਾਂ ਵਾਂਗ ਰਖਿਆ ਤੇ ਜੰਗੀ ਹਰ ਦਾਅ-ਪੇਚ ਸਿਖਾਇਆ। ਇਸ ਤਰਾਂ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਆਪਣੀ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਮਿਸਲ ਦੇ ਸਿਰਕੱਢ ਸਰਦਾਰ ਬਣ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਕਾਬਲ ਸਲਾਬਤ ਖਾਨ ਨੂੰ ਮਾਰ ਕੇ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲਿਆ ਜੋ ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪਿੱਛੋਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਸੀ। ਨਵਾਬ ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬਜ਼ੁਰਗੀ ਵੇਲੇ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਨੂੰ ਦਲ ਖਾਲਸੇ ਦਾ ਮੁਖੀ ਬਾਪਣ ਦੀ ਫਰਮਾਇਸ਼ ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸੇ ਅੱਗੇ ਰੱਖੀ, ਜਿਹੜੀ ਬਗੈਰ ਹੋਰ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਮੰਨੀ ਗਈ।

ਜੱਸਾ ਦਸੰਘ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਨੇ ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਹੁਤ

ਹੀ ਸੂਰਬੀਰਤਾ ਤੇ ਸਿਆਣਪ ਨਾਲ ਨਿਭਾਈ ਤੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦਲ ਖਾਲਸੇ ਨੇ ਲਾਹੌਰ ਨੂੰ ਵੀ ਜਿਤਿਆ। ਆਖਰ ਅਫਗਾਨੀਆ ਨੂੰ ਆਪਣੀ-ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਹੱਦ ਅੰਦਰ ਆਉਣਾ ਦਲ ਖਾਲਸੇ ਨੇ ਰੋਕ ਹੀ ਦਿੱਤਾ। ਸਰਬ ਸੰਮਤੀ ਤੇ ਸੰਤੋਖ ਦੀ ਮਿਲਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਮੁਗਲਾਂ, ਮਰਹਟਿਆਂ, ਅਤੇ ਪਠਾਣਾਂ ਦਾ ਮੂੰਹ ਮੋੜਿਆ। ਇਸ

ਪਿੱਛੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਇਲਾਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਮਿਸਲਾਂ ਦੇ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੇਠ ਲਿਆਂਦੇ। ਫਿਰ ਮਿਸਲਦਾਰ ਖੁਦ ਆਪਣੀਆਂ ਮਿਸਲਾਂ ਦੇ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰ ਹੋ ਗਏ ਤੇ ਲੱਗੇ ਆਪਣੀਆਂ ਮਿਸਲਾਂ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਵਧਾਉਣ। ਜਿਥੇ ਅਬਦਾਲੀ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਲੜਦਿਆਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦਾ ਪਿਛਾ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਜਾਨ ਵਾਰਨ ਤੱਕ ਜਾਂਦੇ, ਹੁਣ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦਾ ਇਲਾਕਾ ਖੋਹਣ ਲਈ ਜਾਨ ਲੈਣ ਤੱਕ ਜਾਂਦੇ। ਇਸ ਤਰਾਂ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰੇ ਪਿੱਛ ਵਿਖੇ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਅਤੇ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਰਾਮਗੜੀਏ ਦੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਸਖਤ ਝੜਪ ਹੋਈ ਅਤੇ ਦੋਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚ ਜਮ ਕੇ ਹੋਈ ਲੜਾਈ ਦੀ ਮੁੱਠ-ਭੇੜ ਵਿਚ ਰਾਮਗੜੀਆ ਸਰਦਾਰ ਆਹਲੂਵਾਲੀਏ ਦੀ ਗੋਲੀ ਨਾਲ ਫੱਟੜ ਹੋ ਗਏ। 'ਖਾਲਸਾ ਦਲ ਦਾ ਮੁਖੀ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਹੁਣ ਆਪਸੀ ਝਗੜਿਆਂ ਵਿਚ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਇਕ ਸਧਾਰਣ ਜਾਗੀਰਦਾਰ ਰਾਜੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜਾਂ ਇਕ ਸਧਾਰਣ ਮਿਸਲਦਾਰ ਮੁਖੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸੀ। 'ਦਲ ਖਾਲਸਾ ਦੀ ਹੱਦ ਖਤਮ ਹੀ ਸੀ'। ਇਸ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਵਿਚ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਨੰਗਲ ਪਿੰਡ ਦੇ ਨੇੜੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਖੇਡ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਥੇ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਰਾਮਗੜੀਏ ਦੇ ਭਰਾ ਮਾਲੀ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਟਾਕਰਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਮਾਲੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਸਰਦਾਰ ਨੂੰ ਸੱਟਾਂ ਲਾ ਬੰਦੀ ਬਣਾ ਕੇ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਰਾਮਗੜੀਏ ਸਾਹਮਣੇ ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਗੋਬਿੰਦਪੁਰ ਵਿਖੇ ਕੈਦੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਰਾਮਗੜੀਆ ਸਰਦਾਰ ਨੇ ਖੁਦ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਦੀ ਗਲਤੀ ਦੀ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਦਿਆਂ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਨੂੰ ਖਿੱਲਤ ਅਤੇ ਪਲਾਕੀ ਦੇ ਕੇ ਨਿਵਾਜਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਨੇ ਹੋਈ ਇਹ ਬੇਇਜ਼ਤੀ ਨੂੰ ਦਿਲੋਂ ਨਾ ਭੁਲਾਇਆ ਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਅਜੇ ਵੀ ਮਾਤਾ ਸੁੰਦਰੀ ਜੀ ਦੇ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਦਾ ਅਸਰ ਸੀ, ਜਿਸ ਹੇਠ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਮਿਸਲਦਾਰ ਕਨਈਏ, ਸ਼ੁਕਰਚੱਕੀਏ, ਆਹਲੂਵਾਲੀਏ ਸਮੇਤ ਭੰਗੀ ਸਰਦਾਰ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਤੇ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਰਾਮਗੜੀਏ ਦਾ ਸਾਰਾ ਰਾਜ ਭਾਗ ਖੋਹ ਲਿਆ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਣਾ ਪਿਆ। ਮਿਸਲਦਾਰਾਂ ਦੀ ਜੁੱਡਲੀ ਦੀ ਕਪਟ ਚਾਲ ਅੱਗੇ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕੋਈ ਵਾਹ-ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚੱਲੀ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਇਕ ਯੋਧੇ ਵਾਂਗ ਲੜਿਆ ਸੀ -ਅਤੇ ਇਕ ਯੋਧੇ ਵਾਂਗ ਹੀ ਹਾਰਿਆ ਸੀ।

ਫੁਲਕੀਆਂ ਮਿਸਲ ਦਾ ਰਾਜਾ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਬਹਾਦਰੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਯੁੱਧ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਮਲ ਗੁਣਾ ਤੋਂ ਭਲੀ-ਭਾਂਤ ਜਾਣੂ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਰਾਮਗੜੀਏ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਵਿਚ ਸੇਵਾ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਹਾਂਸੀ ਤੇ ਹਿਸਾਰ ਦੇ

ਜ਼ਫਰਨਾਮਾ

ਇਲਾਕੇ ਜਾਗੀਰ ਵਜੋਂ ਦੇ ਦਿੱਤੇ। ਪਰ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਮਿਸ਼ਨ ਤੇ ਬੜਾ ਦ੍ਰਿੜ ਸੀ, ਉਹ ਰਾਜਾ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਵਿਚ ਹਰ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਵਚਨਬੰਦ ਹੋਇਆ ਤੇ ਇਲਾਕੇ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਪਾਸ

ਦੇ ਕਰ ਆਪ ਹਰਿਆਣੇ ਅਤੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਅਜੇ ਵਧਿਆ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜਾ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪੈ ਗਈ। ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਰਾਜਾ ਅਮਰ ਸਿੰਘ-ਨਵਾਬ ਪਟੌਦੀ, ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਸਿਆਏਬੇ ਅਤੇ ਮੁਗਲਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵੀਆਂ ਸ਼ਾਹੀ ਫੌਜਾਂ ਨੂੰ ਹਾਰ ਦੇ ਸਕਿਆ। ਇਸ ਨਾਲ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਜਾਗੀਰਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਮੋਟੇ ਰਾਜਿਆਂ ਦੇ ਦਿਲ ਦਹਿਲ ਗਏ ਤੇ ਰਾਜੇ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਬੜੀ ਚੜ ਮਚ ਗਈ। ਉਸ ਦੀ ਮਿਸਲ ਬਹੁਤ ਤਾਕਤਵਰ ਜਾਣੀ ਗਈ। ਉਧਰ ਜਾ ਹਰਿਆਣੇ 'ਚ, ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਨੇ - ਸੰਬਲ, ਕਾਸਗੰਜ, ਖੁਰਜਾ, ਦਾਰਾਨਗਰ, ਸਿਕੰਦਰਾ, ਮੁਜੱਫਰਨਗਰ, ਸਹਾਰਨਪੁਰ ਅਤੇ ਮੇਰਠ ਆਦਿ ਸ਼ਹਿਰ ਜਿੱਤ ਲਏ। ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬਹਾਦਰੀ ਦੀ ਸ਼ੁਹਰਤ ਨਾਲ ਤੀਹ ਹਜ਼ਾਰ ਫੌਜ ਇਕੱਠੀ ਕਰ ਲਈ। ਰਾਜਾ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੱਤ ਲੱਖ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਨਜ਼ਰਾਨਾ ਭੇਟ ਕੀਤਾ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ, ਪੌਲਪੁਰ ਨੇੜੇ ਮਰਾਠਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਹਰਾਇਆ। ਰਾਜਾ ਮਾਧੋ ਰਾਊ ਨੇ ਰਿਣ ਦੇ ਦਿੱਤਾ।

ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਨਵੀਆਂ ਤੋਂ ਨਵੀਆਂ ਮੱਲਾਂ ਮਾਰਦੇ ਅਤੇ ਯੁੱਧਾਂ ਵਿਚ ਮਾਰੇ ਕਰਦੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਛੇ-ਸੱਤ ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਇਥੇ ਇਕ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਵਾਂਗ ਆਇਆ ਸੀ

ਪਰ ਇਕ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਵਾਂਗ ਹੋ ਕੇ ਵਿਚਰਿਆ ਸੀ। ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਹਰ ਮੈਦਾਨ ਫ਼ਤਿਹ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ। ਉਸ ਦਾ ਮਾਣ ਸਤਿਕਾਰ ਉਸੇ ਤਰਾਂ ਬਣਿਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਯੁੱਧਾਂ ਦੀਆਂ ਹੁੰਮਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਇਕ ਪਾਸਿਉਂ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੱਕ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪੱਛਮ ਵੱਲ ਦੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਅਤੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਤੱਕ ਪਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਹੁਣ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਰਾਮਗੜੀਏ ਦੀ ਆਪਣੇ ਹਾਰੇ ਹੋਏ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦੀ ਝਾਕ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਹੋਈ। ਉਸ ਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਫੌਜੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਹਰੀ ਰਾਮ ਗੁਪਤਾ ਮੁਤਾਬਕ, ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਨੇ ਦੋ ਵਾਰ ਆਪਣਾ ਸ਼ਾਹੀ ਰੋਹਬ ਗਵਾਇਆ, (ਇਕ ਵੇਰਾਂ 1761 ਵਿਚ (ਜਦੋਂ ਉਹ ਬੇਵਕਤ, ਲਾਹੌਰ ਦਾ ਰਾਜਾ ਬਣਿਆ ਤੇ 'ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਕਲਾਲ' ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਸਿੱਕਾ ਚਲਾਇਆ, ਜਦ ਕਿ ਹਕੂਮਤ ਅਜੇ ਅਬਦਾਲੀ ਦੀ ਸੀ। ਅਬਦਾਲੀ ਕ੍ਰੋਧ ਵਿਚ, 1762 ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਆਇਆ ਤੇ 30,000 ਸਿੱਖ ਮਾਰ ਗਿਆ, ਜਿਹੜਾ ਸਮਾ ਵੱਡੇ ਘੱਲੂਘਾਰੇ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।) ਫਿਰ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਦਿੱਲੀ, ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਬਣਦਿਆਂ, ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਰਾਮਗੜੀਏ ਨੇ ਵੰਗਾਰਿਆ। ਏਸੇ ਹੀ ਸਦਮੇ ਤੇ ਬੇਇਜ਼ਤੀ ਨਾਲ ਉਸੇ ਸਾਲ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।) ਉਧਰ ਕਨਈਆ ਅਤੇ ਸ਼ੁਕਰਚੱਕੀਆ ਸਰਦਾਰਾਂ ਦੀ ਆਪੋ ਵਿਚ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਪੈ ਗਈ ਸੀ। ਦੀਵਾਲੀ ਦੇ ਇਕੱਠ ਤੇ ਜੈ ਸਿੰਘ ਕਨਈਆ ਨੇ ਮਹਾਂ ਸਿੰਘ ਦੀ ਬਹੁਤ ਬੇਇਜ਼ਤੀ ਕੀਤੀ ਤੇ ਮਹਾਂ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਘੇਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਲਈ, ਮਹਾਂ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਹਾਂ ਸਿੰਘ ਰਾਮਗੜੀਏ ਨੂੰ ਮਦਦ ਤੇ ਆਉਣ ਲਈ ਦਾਵਤ ਦੇਣੀ ਪਈ। ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਰਾਮਗੜੀਆ ਇਕ ਬੁਕਦੇ ਸ਼ੇਰ ਵਾਂਗੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਨਾਲ ਆਇਆ ਤੇ ਸ਼ੁਕਰਚੱਕੀਆ ਸਮੇਤ ਸਾਰੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਦੀ ਕਮਾਨ ਸੰਭਾਲਦਿਆਂ ਬਟਾਲੇ ਕਨਈਆ ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿਤਾ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ, ਜੈ ਸਿੰਘ ਕਨਈਆ ਦਾ ਪੁੱਤਰ, (ਪਤੀ, ਸਦਾ ਕੌਰ) ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ। ਲੇਖਕ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਾਂਧੀ ਮੁਤਾਬਕ ਜੈ ਸਿੰਘ, ਜੈਮਲ ਸਿੰਘ ਤੇ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਨੁਰਪੁਰ ਦੌੜ ਗਿਆ ਤੇ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਗਈ, 'ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਸਦਾ ਕੌਰ ਜੋ ਦੁਸ਼ਮਣ ਰਾਮਗੜੀਏ ਦੇ ਡਰੋਂ ਨੰਗੇ ਪੈਰੀ ਸੋਹੀਆਂ ਦੌੜ ਗਈ'। ਲੇਖਕ ਘਨੀਘਮ ਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲਿਖਾਰੀਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਰਾਮਗੜੀਏ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਦੀ ਸਾਰੀ ਮਿਸਲ ਵਾਪਸ ਜਿੱਤ ਲਈ ਸੀ ਸਗੋਂ ਕਨਈਆ ਦੀ ਮਿਸਲ ਜਿੱਤਣ ਪਿੱਛੇ ਸੀ (ਅਦਲਾ ਦਾ ਬਦਲਾ) ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਮੁੜ ਕੇ ਮਿਸਲਦਾਰ ਬਣ ਗਿਆ ਤੇ ਮਿਸਲ ਦਾ ਗੁੰਮਿਆ ਹੋਇਆ ਤੇਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਵੀ ਦੁਬਾਰਾ ਪੁਨਰ ਸੁਰਜੀਤ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ।

(ਚਲਦਾ...)

CAPITAL ACCOUNTING AND TAX SERVICES

KULDEEP SINGH KANG

SEWA SINGH BHINDER

HELPING PEOPLE FOR THEIR TRUCKING

(IRP) Plates-48 States-Same Day

ਬਾਹਰ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਟਰੱਕਾਂ ਦੀਆਂ ਪਲੇਟਾਂ ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿਚੋਂ ਤੁਰੰਤ ਵੀ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਟਰਕਿੰਗ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਨਵਾਂ ਕਦਮ

ਟਰੱਕ ਲਾਇਸੈਂਸ ਪਲੇਟਾਂ ਵਾਸਤੇ ਗੁਣ ਰਹਿਤ ਆਬੰਧੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ
ਉਸੇ ਦਿਨ ਲਾਇਸੈਂਸ ਪਲੇਟਾਂ ਲੈਣ ਲਈ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ।

TRUCKING SERVICES AVAILABLE

- IRP License Plates
- IFTA-Fuel Tax Returns
- MC (CC) Authority US DOT #
- UCR Permits, BOC-3 Filing
- CA#, MCP, EPN Enrollment
- BIT-Enrollment
- NM Permit, KYU#, NY HUT Permit
- Oregon Permit, Oregon Bonds
- Highway Use Tax (2290)
- Trailer Plates, Title Transfer
- Tax Exemption

BUSINESS SERVICES AVAILABLE

- Tax Services: Individual, Small Business
- Computerized Accounting
- Financial Statement
- Monthly Sales Tax Reports
- Payroll Services

PH: 5306695780 FAX: 5306695775
CELL:530-908-9386 CELL:530-405-6020
 ਇਹ ਦਫ਼ਤਰ ਡੀ.ਐਮ. ਵੀ. ਸ਼ਾਪਿੰਗ ਸੈਂਟਰ ਵਿਚ ਹੈ।

825 EAST STREET, SUITE 110 WOODLAND, CA 95776

ਅਦਾਰਾ 'ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਟਾਈਮਜ਼' ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਨੌਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ 400ਵੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਲੇਖ ਲੜੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲੜੀ ਤਹਿਤ ਹਥਲਾ ਲੇਖ ਪਾਠਕਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ - ਸੰਪਾਦਕ

ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਮੌਤ ਦਾ ਸੰਕਲਪ

ਡਾ. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਰਾਮੁ ਗਾਇਓ ਰਾਵਨੁ ਗਇਓ ਜਾ ਕਉ ਬਹੁ ਪਰਵਾਰੁ ।
ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਥਿਰੁ ਕੁਛ ਨਹੀ ਸੁਪਨੇ ਜਿਉ ਸੰਸਾਰੁ ॥

ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਮੌਤ ਦੀ ਦੋਹਰੀ ਦੁਪੱਖਤਾ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ। ਸਾਖੀ ਅੰਦਰ ਗੁਰੂ ਦੇਹ ਮੌਲਦੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਦੇਹ ਮੌਲਦੀ ਨਿਸਚਿਤਤਾ ਦੀ ਸਾਖੀ ਹੈ। ਇਸ ਕੌਤਕੀ ਰਮਜ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੀ ਸਾਖੀ ਵੀ ਇਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ। ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਫਲਸਫਾ, ਵਿਗਿਆਨਕ ਪਹੁੰਚ, ਸਾਹਿਤਕ ਅਨੁਭਵ, ਬੌਧਿਕ ਅਭਿਆਸ ਮੌਤ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੌਤ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਆਦਿਸ਼ ਯਥਾਰਥਕ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਸਬੰਧੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਗਿਆਨ ਲਈ ਸੰਕੇਤਕ ਅਨੁਭਵ ਅਤੇ ਬੌਧਿਕ ਸੈਨਤਾਂ ਹੀ ਸਹਾਇਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਮੌਤ ਦਾ ਸੱਚ ਦਿਖਦੇ ਸੱਚ ਤੋਂ ਜਿੰਨਾ ਜਿਆਦਾ ਵਿਰਾਟ ਹੈ, ਉਨੀ ਹੀ ਇਸ ਦੀ ਸਮਝ ਬਾਰੀਕ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰ ਹੈ। ਇਸੇ ਹੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਕਾਲ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਲਾਵੇ ਵਿਚ ਛੁਪਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਚੇਤਨਾ ਅਨੁਭਵ ਆਪਣੇ ਫੈਲਾਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਦੇਹ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਿਗਾਸ ਲਈ ਵਿਗਾਸ ਮਾਪਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਭੇਦ ਅਨੰਤਤਾ ਦੇ ਰਹੱਸ ਨੂੰ ਰੂਪਮਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੌਤ ਦੇਹ ਦਾ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਦੇਹ ਇਸ ਰਾਹੀਂ ਨਿਵੇਕਲੇ ਰੂਪ ਅੰਦਰ ਪੁਨਰ ਸੁਰਜੀਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਦੇਹ ਪੰਚ ਤੱਤਾਂ ਵਿਚ ਮਿਲ ਆਪਣੇ ਸ਼ੁੱਧ ਰੂਪ ਵਿਚ ਮਾਣਦੀ ਹੈ। ਸਿਰਜਣਾ ਦੀ ਹੋਂਦ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਤ ਦਾ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣਾ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਜਣਾ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਅਤੇ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਮੌਤ ਵਿਚ ਹੀ ਹੈ। ਕੁਮਾਰਾ ਸਵਾਮੀ ਆਪਣੀ ਪੁਸਤਕ ਮੈਟਾਫਿਜਿਕਸ ਵਿਚ ਸਿਰਜਣਾ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ 'ਮੈ' ਅਤੇ 'ਹੈ' ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਰਹੱਸ 'ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੌਤ' ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੌਤ ਦਾ ਰਹੱਸ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣਾ ਜਾਂ ਮੌਤ ਦਾ ਪਰਦਾ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚੁੱਕਿਆ ਜਾਣਾ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕਿਹੜੇ ਰਹੱਸਾਂ ਤਹਿਤ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਸਾਥ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਮੌਤ ਤੱਕ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਸਫ਼ਰ ਹੈ ਜਿਸ ਸਫ਼ਰ ਵਿਚ ਦੇਹ ਉੱਪਰ ਮੌਤ ਦਾ ਅਨੁਭਵ (ਕਾਲਗ੍ਰਸਤ ਭੈਅ) ਹਰ ਛਿਣ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਭਵ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀ ਦੇਹ ਇਸ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਉਸ ਦੇਹ ਦੀ ਅਭਿਆਸ ਸਾਧਨਾਂ ਕਰਮ ਦੀ ਮਰਿਆਦਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸੰਪੂਰਨ ਵਰਤਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਕਰਮ ਦੀ ਇਸ ਮਰਿਆਦਾ ਵਿਚ ਹੁਕਮ ਦੀ ਦਿੱਬਤਾ ਜਾਗਦੀ ਹੈ। ਦੇਹ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਇਸ ਦਿੱਬਤਾ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਧੁਰ ਦਾ ਗਾਇਨ ਹੈ, ਇਸ ਗਾਇਨ ਰਾਹੀਂ ਮੌਲਦੀ ਦੇਹ ਕਰਮ ਦੀ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰ ਮੌਤ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਦੇਹ ਉੱਪਰ ਮੌਤ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਅ ਰੂਪ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਮੌਤ ਦੇ ਉਸ ਛਿਣ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਰਾਹ ਹੈ, ਜਿਸ ਛਿਣ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਮਨੁੱਖ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਜਿਊਂਦਾ ਹੈ। ਮੌਤ ਜ਼ਿੰਦਗੀ (ਜੀਵਨ) ਦਾ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਮੌਤ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਆਪਣੇ ਸੰਪੂਰਨ ਅਸਤਿਤਵ ਦੀ ਥਾਹ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਸਮੁੱਚੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਮੌਤ ਦੀ ਪਰਿਕਰਮਾ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਵਾਪਰਨ ਦੀ ਅਨਿਸਚਿਤਤਾ ਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਨਿਸਚਿਤਤਾ ਦਾ ਸਰੂਪ ਹੈ। ਮੌਤ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿਚ ਜੀਵੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਗਾਸ ਭਰਪੂਰ ਅਨੰਦ ਹੈ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੇ ਮੌਤ ਦਾ ਭੈਅ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਭੈਅ ਵਿਚ ਹੀ ਸੁਰਤਿ ਦਾ ਪ੍ਰਗਾਸ਼ ਅਨੁਭਵ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਮੰਡਲਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਗੀਲਾਈਜੇਸ਼ਨ (ਅਨੁਭਵ) ਨੂੰ ਇਸ ਸਾਥ ਵਿਚ ਆਪਾ ਮੁਕਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਮੌਤ ਸਮਾਨਤਰ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਵਰਤਾਰੇ ਹਨ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਪਹਿਲਾ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਮੌਤ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਇਕ-ਦੂਸਰੇ ਵਿਚ ਅੰਤਰ-ਅਭੇਦ ਹਨ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਮੌਤ ਟਿੱਕੀ ਹੋਈ ਅਤੇ ਗਤੀਸ਼ੀਲਧਾਰਾ ਵਾਂਗ ਹਰ ਸਮੇਂ ਵਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਜਦ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਜਨਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮੌਤ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਵੀ ਨਾਲ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੌਤ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੁੰਦੀ ਹੋਈ ਵੀ, ਖਾਸ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਵਾਪਰਦੀ ਹੈ। ਪੱਛਮੀ ਜੀਵਨ ਦਰਸ਼ਨ ਨੇ ਮੌਤ ਨੂੰ ਦੂਰ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ, ਜੀਵਨ ਦੀ ਨੇੜਤਾ ਵਿਚ ਹੀ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਪਦਾਰਥਕ ਸੁਹਜ ਵਿਚ ਘੜਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਹੋਂਦ ਦੀ ਪਦਾਰਥਕ ਨੇੜਤਾ ਵਿਚ ਹੀ ਜੀਵਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪੱਛਮ ਦਾ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਰੂਪ ਮੌਤ ਨੂੰ ਪਦਾਰਥਕ ਸਹਿਮ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਮਨੋਰਥ ਤਹਿਤ ਹੀ ਘੜਦੇ ਹਨ। ਉਨਾਂ ਦੇ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਜੀਵਨ-ਸੁਚੇਤਨਾ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਮੌਤ ਦੀ ਘੜੀ ਨਸੀਬ ਹੋਈ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਜੀਵਨ ਨੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਨੂੰ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਨੇਮ ਰਾਹੀਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਮਨ ਮੌਤ ਨੂੰ ਕਮਾਉਣ ਪ੍ਰਤੀ ਹਰ ਘੜੀ ਗੁਰੂ ਲਿਵ/ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਦੀ ਕਮਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਲਈ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਜੀਵਨ ਦੇ ਦੂਸਰੇ ਮਾਪਦੰਡ ਮੌਤ ਲਈ ਖਿੱਚੀ ਗਈ ਤਿਆਰੀ ਹੀ ਹਨ। ਭਾਰਤੀ ਮਨ ਆਪਣੇ ਸਾਥ ਵਿਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੇਵੀ ਰਾਹਾਂ ਦੀ ਬਰਕਤ ਨੂੰ ਤੋਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਪਾਸ ਦੇਹ ਮਨ ਅਤੇ ਆਤਮਿਕ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਭਾਣਾ ਗੁਰੂ ਨਾਲ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸਦੇ ਸਿਦਕ ਅਤੇ ਸੰਤੋਖ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਘੜੀ ਵਿਚ ਵੀ ਪੱਕਿਆ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਮਨ ਲਈ ਆਪਾ (ਸਵੈ) ਪਾਉਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਾਰਲੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਹੈ। ਪਾਰਲੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਸਵੈ ਦੀ ਪਛਾਣ ਲਈ ਹੀ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਜੀਵਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਮੁਕੰਮਲ ਮੰਨੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤਿਆਰੀ ਵਿਚ ਦੇਹ ਦੀ ਨਿਰਮਲ 'ਖੇਡ' ਅਤੇ 'ਰਾਸ' ਕਮਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕ ਮੰਡਲ ਵਿਚ ਸਵੈ ਇੱਛਾ ਨੂੰ 'ਗੁਨਾਹ ਮੰਡਲ' ਤੇ 'ਬਖ਼ਸ਼ਿਸ਼ ਦਰ' ਤੱਕ ਧੜਕਦਿਆਂ ਸ਼ੁਧ ਕਮਾਈ ਲਈ ਪਰਵਾਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੀਵਨ ਮੁਕਤੀ ਲਈ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦਾ ਵਾਸ ਕਰ 'ਸੋ ਦਰ' ਦਾ ਗਾਇਨ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਗੀਤਾ ਵਿਚ ਮੌਤ ਦਾ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਵੈ ਨੂੰ ਸਮੂਹਿਕ ਅਵਚੇਤਨ ਦੇ ਸਾਥ ਰਾਹੀਂ ਸਦੀਵਤਾ ਦਾ ਧਰਵਾਸ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਕਿੱਸਿਆ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਜਸ਼ਨ ਸਿਦਕ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾਲਤਾ ਨੂੰ ਰੁਮਾਂਟਿਕ ਅਹਿਸਾਸ ਦੀ ਪਰਪੱਕ ਮੰਜ਼ਿਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸੂਫੀਆਂ ਨੇ ਮੌਤ ਦੀ ਚਲਾਏਮਾਨ ਹਸਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਅ ਬਿੰਬ ਵਸਤੂ ਦੇ ਹਰ ਇਕ ਵੇਰਵੇ ਰਾਹੀਂ ਇਲਮ ਅਤੇ ਅਮਲ ਵਿਚ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਹੈ। ਟੁਕੜਿਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡੀ ਹੋਈ ਜੀਵਨ-ਸ਼ੈਲੀ ਵੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸੰਪੂਰਨ ਰਹੱਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਸਕਦੀ। ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ (ਮਾਨਸਿਕ ਧਰਾਤਲ ਉੱਪਰ) ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਵਰਗ ਸੰਘਰਸ਼ ਚੱਲਦੇ ਹਨ। ਜੀਵਨ ਦੀ ਪਰਿਕਰਮਾ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖ-ਸੁਖ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਝੁਕਾਵਾਂ ਅੰਦਰ ਹੀ ਸਵੈ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਤਣਾਅ ਵਿਚ ਜੀਵਨ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਆਤਮਾ ਦੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਧਰਾਤਲ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਦੀ, ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਦੀ ਹਰ ਘੜੀ ਉਡੀਕ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਲੜੀਆਂ ਮੌਤ ਦੇ ਰਹੱਸ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹੱਤਤਾ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਮਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਲੜੀਆਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਇਸ ਵਿਚ ਨਿਰੰਤਰ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਜੀਵਨ ਆਪਣੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਭਾਵ-ਬੋਧ ਨੂੰ ਹੀ ਦੁਹਰਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਵਾਂ ਨਹੀਂ ਵਾਪਰਦਾ। ਕੁਝ ਵੀ ਵਾਪਰਨ ਲਈ ਸਮੇਂ ਦਾ ਅਭਾਵ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਤਾਂ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੈ,

ਜੇਕਰ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੋ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਰੂਪ ਹਨ, ਤਾਂ ਵੀ ਸਮੇਂ ਇਹ ਇਕ ਹੀ ਸਰੂਪ ਦੀ ਅਨੁਰੂਪਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਸਮਝ ਵੀ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਇਕੱਠੀ ਹੈ। ਕੁਲ ਜੋੜ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਸਮਝਦੇ ਇਹ ਹਾਂ ਕਿ ਮੌਤ ਕਿਤੇ ਦੂਰ ਉਡੀਕ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਭੁਲ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੋਵੇਂ ਇਕੱਠੇ ਸਫ਼ਰ ਵਿਚ ਹਨ। ਜਿੱਥੇ ਜੀਵਨ ਧੜਕਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਮੌਤ ਵੀ ਨਾਲ ਹੀ ਧੜਕਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਜੀਵਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਇਕ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ। ਜੀਵਨ ਦਾ ਇਕ ਹਿੱਸਾ ਸਾਨੂੰ ਮੌਤ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾ ਸਕਦਾ। ਮੌਤ ਦਾ ਜੀਵੰਤ ਅਨੁਭਵ ਜੀਵਨ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਇਕੱਠਿਆ ਸਮਝਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਕੱਠਿਆ ਸਮਝਣ ਦੀ ਜਾਗ੍ਰਿਤ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦਾ ਰਾਹ ਕੇਵਲ ਪ੍ਰੇਮ ਹੈ। ਪ੍ਰੇਮ ਹੀ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਰਸਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਗਠਿਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਜੀਵਨ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨ ਪ੍ਰਚਾਈ ਨੂੰ ਮਾਣ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਜੀਵਨ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨ ਉੱਚਾਈ ਦਾ ਗਿਆਨ ਹੀ ਮੌਤ ਦੀ ਦਿੱਬਤਾ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਦਵੰਧ ਸਥਿਤੀ ਇੱਥੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ 'ਪਰਮ ਅਨੰਦ' ਵਿਚ ਰੂਪਾਂਤਰਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਨੰਦ ਹੀ ਮੌਤ ਨੂੰ ਅਨੁਭਵ ਕਰਨ ਦਾ ਢੰਗ ਹੈ।

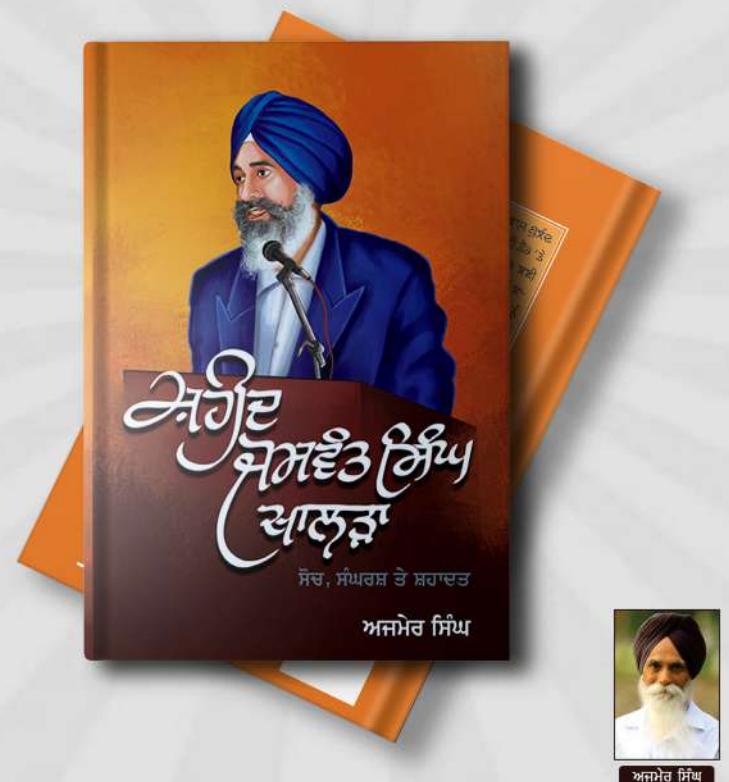
ਮੌਤ ਦੀ ਸਮਝ ਲਈ ਮਨ ਦੀ ਨਿਰਲੇਪਤਾ ਹੋਣੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਮਨ ਨਿਰਲੇਪ ਕਿਵੇਂ ਹੋਵੇ? ਇਹ ਤਦ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਮਨ ਦੇ ਉਸ ਡਰ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਸ ਡਰ ਕਰਕੇ ਉਹ ਮੌਤ ਦੀ ਸਮਝ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਡਰ ਇਕਲੇ ਹੋਣ ਦਾ ਹੈ, ਵਿਛੋੜੇ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਗੁਆਚਣ ਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਮਨ ਇਸ

ਡਰ ਵਿਚ ਨਾ ਰਹੇ ਤਾਂ ਉਹ ਦੁੱਖ, ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਤਰਤੀਬ ਨੂੰ ਸਮਝ ਸਕੇਗਾ। ਮੌਤ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਇਹ ਮਨ ਹੀ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਪ੍ਰਵੇਸ਼-ਦੁਆਰ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਮਨ ਨੂੰ ਖ਼ਾਲੀਪਣ ਵਿਚ ਸੰਗਠਿਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਭਰੇ ਹੋਏ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿਚ ਮੌਤ ਦੇ ਆਰ-ਪਾਰ ਕਰਨਾ ਹੀ ਜੀਵਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੈ। ਮਨ ਦੀ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦੀ ਬਿਰਤੀ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰ ਕੇ, ਤਿਆਗ ਨੂੰ ਸਮਰਪਣ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ, ਦੇਹ ਵਿਚ ਪ੍ਰੇਮ ਦਾ ਪ੍ਰਗਾਸ਼ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਮੌਤ ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਕੱਲੇਪਨ (ਇਕਲਾਪੇ) ਦਾ ਹੀ ਬੋਧ/ਡਰ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਕਦੋਂ ਇਕੱਲਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰੇਗਾ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਇਕਲਾਪੇ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਵੱਲ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਹੋਵੇਗਾ? ਜਦੋਂ ਮਨੁੱਖ ਇਹ ਸਮਝ ਲਵੇਗਾ ਕਿ ਇਕਲਾਪਾ ਹੀ ਮੌਤ ਦਾ ਡਰ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਭਰਪੂਰ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਜੀਵੇਗਾ, ਇਸ ਦੀ ਸਮਝ ਇਕੱਠੀ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਭਾਵ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਇੱਥੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਮੌਤ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਤਾਂ ਕੇਵਲ ਉਸ ਦੇ ਇਕਲਾਪੇ ਦੀ ਹੀ ਖੋਜ/ਤਲਾਸ਼ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੀ ਇਹ ਤਲਾਸ਼ ਖ਼ਤਮ ਹੋਈ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ-ਰੂ-ਬ-ਰੂ ਹੋਇਆ ਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦਾ ਇਕ ਸਮਾਨ ਭੇਦ ਜਾਣ ਸਕਿਆ। ਮੌਤ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਲਈ ਸਿਰਜਨਸ਼ੀਲਤਾ ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜੋ ਸਿਰਜਨਸ਼ੀਲ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਹ ਹੀ ਮੌਤ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਸਕੇਗਾ। ਸਿਰਜਨਸ਼ੀਲਤਾ ਵਿਚ ਹੀ ਅੰਤ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਹੈ, ਇਸ ਅਨੁਭਵ ਸਦਕਾ ਹੀ ਜੀਵਨ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਗੰਭੀਰਤਾ ਸਹਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਸ਼ਹੀਦ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲੜਾ ਦੀ ਰਾਜਸ਼ੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਤੇ ਬੌਧਿਕ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਬਾਰੇ ਅਣਗੌਲੇ ਸੱਚ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦੀ ਪੁਸਤਕ

ਜਿਸ ਵਿਚ ਖਾੜਕੂ ਲਹਿਰ, ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਤੇ 1992 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਬਾਰੇ ਸ਼ਹੀਦ ਖਾਲੜਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਨਜ਼ਰੀਏ ਸਮੇਤ ਉਸ ਦੇ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇ ਸਫਰ ਤੇ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਸੰਕਲਪ ਦੀ ਸਿਧਾਂਤਕ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ

ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ

ਉਹ ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ ਵੱਸਦੇ ਸਰਦਾਰੋ !

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦਾ ਇਨਸਾਫ਼ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਂ ਫਿਰ 2022 ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ, ਫੈਸਲਾ ਤੁਹਾਡੇ ਹੱਥ ?

ਜਗਰੂਪ ਸਿੰਘ ਜਰਖੜ

9814300722

ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਸਰਜ਼ਮੀਂ 'ਤੇ ਵਸਦੀ ਕੁੱਲ ਲੋਕਾਈ ਲਈ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਕੇ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ, ਧਰਮ ਗ੍ਰੰਥ ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਰਮ ਦਾ ਹੋਵੇ ਉਹ ਇਨਸਾਨੀ ਹੁਕਾਂ ਨਾਲੋਂ ਸਰਵਉੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਸਾਲ 2015 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੰਥਕ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਥਾਂ ਥਾਂ ਤੇ ਬੇਅਦਬੀ ਹੋਈ, ਬੇਅਦਬੀ ਕੋਈ ਇੱਕ ਥਾਂ ਤੇ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ 300 ਤੋਂ ਵੱਧ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਅੰਗ ਪਾੜੇ ਗਏ, ਬਹਿਬਲ ਕਲਾਂ, ਬਰਗਾੜੀ, ਬੁਰਜ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ ਆਦਿ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵੱਡੇ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਵਾਪਰੇ, ਪੰਥਕ ਦੋਖੀਆਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਸਬੰਧੀ ਸ਼ਰੇਆਮ ਚੈਲੇਂਜ ਕੀਤੇ, ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਨਸਾਫ਼ ਮੰਗ ਰਹੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ 'ਤੇ ਦਿਨ ਦਿਹਾੜੇ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਈਆਂ, 2 ਨੌਜਵਾਨ ਕਤਲ ਹੋਏ, ਵੱਡੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਹੋਈ, ਪੰਥਕ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਾਤਲ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਅਣਪਛਾਤੀ ਪੁਲਿਸ ਐਲਾਨਿਆ, ਇੱਕ ਦੋ ਕੋਡੀ ਦੇ ਸਾਧ ਪਿੱਛੇ ਲੱਗ ਕੇ 4 ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਖਾਤਰ ਪੰਥ ਦਾ ਮੁਖੋਟਾ ਪਹਿਨਣ ਵਾਲੇ ਰਾਜ ਕਰ ਰਹੇ ਬਾਦਲ ਟੱਬਰ ਨੇ ਜੋ ਦਿਨ ਦਿਹਾੜੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਧੁੱਕ ਕਮਾਇਆ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦਾ ਜਨਾਜ਼ਾ ਕੱਢਿਆ ਉਸ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ਸੱਚਾ ਸੁੱਚਾ ਸਿੱਖ ਮਾਫ਼ ਨਹੀਂ

ਕਰੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸੱਤਾ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਪਿੱਛੇ ਲੱਗੇ ਬਾਦਲਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੁੱਡਲੀ ਨੇ ਤਾਂ ਮੁਗਲ ਰਾਜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਨਾਲ ਕੀਤੀਆਂ ਕਰਤੂਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮਾਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਚਲੋ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਰਤੂਤਾਂ ਦੀ ਤਾਂ ਕਹਾਣੀ ਲੰਬੀ ਹੈ ਜਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਪਰ ਗੱਲ ਸੀ ਸਿਰਫ਼ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ

ਦੇ ਹੋਏ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਪ੍ਰਤੀ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਂ ਬਾਦਲਾਂ ਨੂੰ ਬੋਝਾ ਜਿਹਾ ਵੀ ਦਰਦ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਹੀ ਇਹ ਇਨਸਾਫ਼ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਦੋਸ਼ੀ ਭਾਵੇਂ ਡੇਰਾ ਸਾਧ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਚੇਲੇ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲੇ ਸੀ ਜਾਂ ਖ਼ੁਦ ਬਾਦਲ ਸੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ੁਦ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਡਰ ਕੇ ਸਜ਼ਾ ਕਬੂਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਜਾਂ ਜਿਹੜੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਸਨ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ।

2017 ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਬਾਦਲਾਂ ਦੀ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਅੰਤਿਮ ਅਰਦਾਸ ਹੋ ਗਈ, ਫਿਰ ਵਾਰੀ ਆਈ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ, ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਵਾਅਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਜ਼ਰੂਰ ਮਿਲੇਗੀ ਪਰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਹੋਈ ਸਿਆਸਤ ਤੋਂ ਸਿਵਾਏ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੇ ਪੱਲੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਪਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਜਦੋਂ ਕੁੱਤੀ ਚੋਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰਲ ਜੇ, ਤਾਂ ਉਥੇ ਚੋਰ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਫੜੇ ਜਾਂਦੇ, ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ

ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿੱਚ ਬਾਦਲਾਂ ਦੀ ਅਤੇ ਕੈਪਟਨ ਦੀ ਚੋਰ ਬਾਜ਼ਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਵੀ ਇਹ ਆਖ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੈਪਟਨ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਬਾਦਲਾਂ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਪਾਵਰ ਚਲਦੀ ਹੈ ਆਪਸ ਵਿੱਚ 75 ਅਤੇ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਾ ਆਪਸੀ ਸਿਆਸੀ ਅਦਾਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਹੈ, ਪਰ

ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਫੇਰ ਵੀ ਇਹ ਆਸ ਰੱਖੀ ਬੈਠੀ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦਾ ਇਨਸਾਫ਼ ਸਾਨੂੰ ਕੈਪਟਨ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮਿਲੇਗਾ, ਪਰ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ। 7 ਸਾਲ ਦੇ ਵਕਫ਼ੇ ਵਿਚ ਦੋਹਾਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਣੇ, ਜਾਂਚ ਸਿਟ ਬਣੇ, ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਪੁੱਛ ਪੜਤਾਲ ਹੋਈ, ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਸਾਹਮਣੇ ਨੰਗਾ ਹੋਣਾ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਪਰ ਇਨਸਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਂ ਹੀ ਕਦੇ ਮਿਲੇਗਾ। ਅਜ਼ਾਦ ਮੁਲਕ ਦੇ ਗੁਲਾਮ ਸਿੱਖ, ਇਤਿਹਾਸ ਫਰੋਲੋ ਕਿ ਇਨਸਾਫ਼ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ 4 ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਅਤੇ ਚਮਕੌਰ ਦੀ ਗੜੀ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦਾ ਵੀ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਵੀ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਚੱਪੜਚੜੀ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹਿਸਾਬ ਬਰਾਬਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਫਿਰ ਇਨਸਾਫ਼ ਤਾਂ 1984 ਵਿੱਚ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਹੋਏ ਹਮਲੇ ਅਤੇ ਉਸੇ ਸਾਲ ਨਵੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਦਾ ਵੀ ਭਾਰਤੀ

ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕਿਸਾਨ ਵੀ ਆਪਣੇ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਗੁਹਾਰ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਚੋਰਾਂ ਦਾ ਪਤੀਲਾ ਪੁੱਠਾ ਕਰਨ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਧਰਨੇ ਲਾਈ ਬੈਠਾ ਹੈ, ਕਰੋਨਾ ਆਪਣਾ ਕਹਿਰ ਵਰਤਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਜੰਗ ਜਾਰੀ ਹੈ।

ਇਹ ਰਾਜਨੀਤਕ ਚੋਰਾਂ ਦੀਆਂ ਜੁੱਡਲੀਆਂ, ਅਕਾਲੀ-ਕਾਂਗਰਸੀ ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਜੋ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨਾਲ ਧੁੱਕ ਕਮਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅੰਨਦਾਤੇ ਨਾਲ ਧੋਖਾਧੜੀ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਕਿਸੇ ਤਰਾਂ ਦਾ ਇਨਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ 2022 ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵੋਟਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਏਜੰਡਾ ਬਣਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਮਰੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਜੁੱਤੀ ਚੱਟ ਲੋਕ ਅਜੇ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਚੋਰਾਂ ਦੀਆਂ ਰੈਲੀਆਂ ਅਤੇ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੀ ਹਾਮੀ ਭਰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਲਾਲਚੀ ਕੁੱਤੇ ਅਤੇ ਗਿਰੇਵਾਨ ਸਿੱਖ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ।

ਉਹ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਵਾਰਸ, ਜਾਗੋ, ਸਾਡੇ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦਾ ਇਨਸਾਫ਼ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਨਾਂ ਕਿ 2022 ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ, ਆਪਣੀ ਅੰਤਰ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਝੰਜੜਾ ਦੇਣਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਸੀਂ ਕੀ ਹਾਂ? ਇੱਕ ਗੱਲ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਇਤਿਹਾਸ ਗਵਾਹ ਹੈ ਇਹ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਹੰਕਾਰ ਅਤੇ ਭੂਨ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਸੱਚ 'ਤੇ ਪਰਦਾ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸੱਚ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਤਖ਼ਤਾਂ ਦੀਆਂ ਨੀਂਹਾਂ ਹਿਲਾ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਮੁਗਲ ਰਾਜ ਦੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਦੇ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਨੀਂਹਾਂ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਸੱਚ ਨੇ ਹੀ ਹਿਲਾਈਆਂ ਸਨ, ਇਹ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਤਾਂ ਕਿਸ ਬਾਗ਼ ਦੀ ਮੂਲੀ ਹਨ। ਕੁਦਰਤੀ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੇ ਵਰਤਾਰੇ ਅਤੇ ਵਕਤ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰੋ, ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਨਸਾਫ਼ ਗੁਰੂ ਦੀ ਕਚਹਿਰੀ ਵਿਚ ਹੀ ਮਿਲਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਵਾਰ ਵੀ ਗੁਰੂ ਭਲੀ ਕਰੇਗਾ, ਰੱਬ ਰਾਖਾ।

ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ 'ਚ ਬਦਲਾਅ ਕਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਤੋਂ ਬਚਾਅ

ਹਰਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ

9855010005

ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਦੀ ਪਛਾਣ 2019 ਵਿੱਚ ਚਾਈਨਾ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵੁਹਾਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਇਥੋਂ ਹੀ ਇਸ ਦਾ ਨਾਮ ਕੋਵਿਡ-19 (Coronavirus disease 2019) ਪਿਆ। ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਬਿਮਾਰੀ ਦੇਖਦੇ ਹੀ ਦੇਖਦੇ ਵਿਸ਼ਵ-ਵਿਆਪੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਫੈਲ ਗਈ। ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਾਲ 2019-20 ਦੀ ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ (ਕੋਵਿਡ-19) ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਬਣ ਗਈ। ਜਿੱਥੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਦੂਸਰੇ ਮੁਲਕਾਂ ਚ ਇਹ ਬਿਮਾਰੀ ਫੈਲ ਰਹੀ ਸੀ, ਉੱਥੇ ਹੀ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਇਸ ਨੇ ਸਾਲ 2020 ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੁੰਦੇ ਹੀ ਦਸਤਕ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਤੇ ਸਾਲ 2020 ਦੇ ਖਤਮ ਹੁੰਦੇ-ਹੁੰਦੇ ਇਹ ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ (ਕੋਵਿਡ-19) ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਵੀ ਖਤਮ ਹੁੰਦੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਸੀ, ਉੱਥੇ ਮੁੜ ਸਾਲ 20 21 'ਚ ਇਸ ਦੀ ਲਾਗ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੋਬਾਰਾ ਵਧਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ। ਹੁਣ ਹਾਲਾਤ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਵਰਗੇ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਜਾਪਦੇ ਹਨ। ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ (ਕੋਵਿਡ-19) ਇੱਕ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਸਭ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਬਚਾਇ ਪਹਿਲ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ (ਕੋਵਿਡ-19) ਸਬੰਧੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਤੇ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇਸ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ (ਕੋਵਿਡ-19) ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਲਈ ਆਪਣੀ ਰੋਜ਼ਮਰਾ ਦੀ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿਚ ਥੋੜੇ ਬਦਲਾਅ ਜ਼ਰੂਰ ਲਿਆਈਏ ਤੇ ਕੁਜ ਸਾਵਧਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਈਏ ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ (ਕੋਵਿਡ-19) ਅਜੇ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਵਾਇਰਸ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਸਾਬਣ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 20 ਸਕਿੰਟਾਂ ਲਈ

ਹੱਥ ਧੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੱਥ ਧੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੂਰੀ ਤਰਾਂ ਨਾਲ ਸੁਕਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਖਾਂਸੀ ਜਾਂ ਛਿੱਕਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹੋਣ ਤਾਂ ਆਪਣਾ ਨੱਕ, ਮੂੰਹ ਤੁਰੰਤ ਢੱਕ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਸਰਦੀ-ਜੁਕਾਮ ਜਾਂ ਫਲੂ ਵਰਗੇ ਲੱਛਣ ਹਨ ਤਾਂ ਤੁਰੰਤ ਆਪਣੇ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਸਲਾਹ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ (ਕੋਵਿਡ-19) ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਲਈ ਸਫਰ ਅਤੇ ਭੀੜ ਵਾਲੀਆਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ 'ਤੇ ਵੀ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਿੱਥੇ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਕਿਸ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਹਾਂ। ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ (ਕੋਵਿਡ-19) ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਲਈ ਅਤੇ ਵਾਇਰਸ ਨੂੰ ਫੈਲਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਸਾਨੂੰ ਸਰਦੀ-ਜੁਕਾਮ ਜਾਂ ਫਲੂ ਵਰਗੇ ਲੱਛਣ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਲੋੜ ਹੈ। ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਸਾਡੇ ਸਰੀਰ ਤੋਂ ਨਮੂਨਾ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਮੂਨਾ ਲੈਣ ਦੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਰੀਕੇ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਆਮ ਤਰੀਕਾ ਸਾਡੇ ਨੱਕ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਵੈਬ ਨਾਲ ਨਮੂਨਾ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਵੈਬ ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਰੂੰ ਦੀ ਕਲੀ (ਬਡ) ਵਰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਇੱਕ ਲੰਬੀ ਡੰਡੀ ਲੱਗੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਨਮੂਨਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਲਈ ਨਮੂਨਾ ਲੈਬਾਰਟਰੀ ਵਿੱਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਦਾ ਲੈਬ ਟੈਸਟ ਪਾਜ਼ੇਟਿਵ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨੈਗੇਟਿਵ ਹੋਵੇ, ਸਾਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਦਿੱਤੀ ਸਲਾਹ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਦਾ ਟੈਸਟ ਪਾਜ਼ੇਟਿਵ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਇਕਾਂਤਵਾਸ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਤੇ ਉਹ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਸੰਪਰਕ ਵਿਚ ਆਏ ਸੀ, ਇਕਾਂਤਵਾਸ ਹੋ ਆਪਣਾ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਉਣਾ ਵਾਇਰਸ ਫੈਲਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਘਟਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਪਾਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ (ਕੋਵਿਡ-19) ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੱਕ ਛੋਟੀਆਂ-ਬੂੰਦਾਂ ਰਾਹੀਂ ਫੈਲਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਾਇਰਸ ਸਾਡੀਆਂ ਅੱਖਾਂ, ਨੱਕ ਜਾਂ ਮੂੰਹ ਰਾਹੀਂ ਵਾਇਰਸ ਸਰੀਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਲਾਗਗ੍ਰਸਤ ਵਿਅਕਤੀ ਖੰਘਦਾ, ਛਿੱਕਦਾ ਜਾਂ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਵਾਇਰਸ ਵਾਲੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ

ਬੂੰਦਾਂ ਨੂੰ ਫੈਲਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬੂੰਦਾਂ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਆਸ-ਪਾਸ ਦੀਆਂ ਸਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਵਾਇਰਸ ਦੇ ਫੈਲਣ ਦਾ ਕਰਨ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਚਨ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਸਭ ਨੂੰ ਸਰੀਰਕ ਦੂਰੀ ਰੱਖਣਾ, ਹੱਥ ਧੋਣਾ, ਭੀੜ-ਭੜੱਕੇ ਵਾਲੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਨਾ ਜਾਣਾ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਮਾਸਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਰਨੀ, ਮਾਸਕ ਨੂੰ ਪਹਿਨਣ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ (ਕੋਵਿਡ-19) ਦੇ ਫੈਲਾਓ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਇਹ ਬੇਹੱਦ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਾਸਕਾਂ ਜਾਂ ਮੂੰਹ ਢਕਣ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਨਾਂ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਵਰਤੀ ਹੋਈ ਆਪ ਲਵੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਦਵੇ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕ ਮਾਸਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਚ ਉਹ ਆਪਣੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਜਾਨ ਜੋਖਮ ਵਿਚ ਪਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਿੱਥੇ ਸਮਾਜਿਕ ਦੂਰੀ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣਾ ਸਾਡੀ ਨਿੱਜੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਹੀ ਮਾਸਕ ਅਤੇ ਮੂੰਹ ਢਕਣ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬੇਹੱਦ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ (ਕੋਵਿਡ-19) ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਹਥਿਆਰ ਮਾਸਕ ਹੀ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਵਾਇਰਸ ਦੇ ਫੈਲਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਲਈ ਮਾਸਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਮਾਸਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂਚ ਕਰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਓ ਕਿ ਮਾਸਕ ਸਾਫ਼-ਸੁਥਰਾ ਹੋਵੇ ਤੇ ਕਿਤੋਂ ਵੀ ਕਟਿਆ-ਫਟਿਆ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਮਾਸਕ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੱਥਾਂ ਦਾ ਸੈਨੇਟਾਈਜ਼ਰ ਜਾਂ ਸਾਬਣ, ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਸਾਫ਼ ਕਰੋ। ਆਪਣੇ ਮਾਸਕ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨੱਕ ਅਤੇ ਮੂੰਹ 'ਤੇ ਰੱਖ, ਇਸ ਨੂੰ ਡੇਰੀ ਨਾਲ ਬੰਨ ਦਿਓ। ਵਾਇਰਸ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਲਈ ਨੱਕ, ਮੂੰਹ ਅਤੇ ਠੰਡੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰਾਂ ਨਾਲ ਮਾਸਕ ਨੇ ਢਕਿਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮਾਸਕ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮਾਸਕ ਦੇ ਪਹਿਨੇ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹੋ ਸਕੇ ਆਪਣੇ ਚਿਹਰੇ ਨੂੰ ਛੂਹਣ ਤੋਂ ਪ੍ਰਵੇਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਮਾਸਕ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਹਿਲਾਉਣ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਮਾਸਕ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਗਿੱਲਾ ਜਾਂ ਗੰਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਬਦਲ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤੇ ਖ਼ਰਾਬ ਹੋਏ ਮਾਸਕ ਨੂੰ ਬੰਦ ਢੱਕਣ ਵਾਲੇ ਕੂੜੇਦਾਨ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਦੇਣਾ

ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਮਾਸਕ ਨੂੰ ਉਤਾਰਨ ਸਮੇਂ ਮੁੜ ਹੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸੈਨੇਟਾਈਜ਼ਰ ਜਾਂ ਸਾਬਣ, ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਸਾਫ਼ ਕਰੋ। ਆਪਣੇ ਮਾਸਕ ਨੂੰ ਡੇਰੀ ਤੋਂ ਫੜ ਉਤਾਰ ਲਵੋ ਤੇ ਮਾਸਕ ਦੇ ਮੂਹਰਲੇ ਬਾਹਰੀ ਅਤੇ ਮੂਹਰਲੇ ਅੰਦਰਲੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਨਾ ਛੂਹੋ। ਧੋਣ ਯੋਗ ਕੱਪੜੇ ਦੇ ਮਾਸਕ ਨੂੰ ਸਾਬਣ, ਸਰਫ਼ ਤੇ ਸਾਫ਼ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਧੋਕੇ ਦੁਬਾਰਾ ਵਰਤਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰਾਂ ਸੁਕਾਓ। ਇਕ ਵਾਰ ਵਰਤੋਂ ਵਿ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮਾਸਕ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਨਾ ਵਰਤੋ। ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ (ਕੋਵਿਡ-19) ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਰਤਣਾ ਬੇਹੱਦ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ (ਕੋਵਿਡ-19) ਦੇ ਫੈਲਾਅ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵੈਕਸੀਨ ਵੀ ਲਗਾਉਣੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ (ਕੋਵਿਡ-19) ਦੇ ਪ੍ਰੋਟੋਕਾਲ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਭਾਰਤ 'ਚ ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ (ਕੋਵਿਡ-19) ਦੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧ ਰਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ 'ਚ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਬੇਚੈਨੀ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਵਿਗਿਆਨੀ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਇਕਮੱਤ ਹਨ, ਕਿ ਵਾਇਰਸ ਨੂੰ ਫੈਲਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਟੀਕਾਕਰਨ (Vaccinations) ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਾਵਧਾਨੀਆਂ ਹੀ ਸਭ ਤੋਂ ਸਰਬੋਤਮ ਉਪਾਅ ਹਨ ਭਾਰਤ ਵਿਚ 16 ਜਨਵਰੀ 20 21 ਨੂੰ ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ (ਕੋਵਿਡ-19) ਖਿਲਾਫ ਵਿਸ਼ਵ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਟੀਕਾਕਰਨ (Vaccinations) ਮੁਹਿੰਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਹ 2 ਟੀਕਿਆਂ ਦੀ ਖੁਰਾਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਹਿਰਾਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਟੀਕਾਕਰਨ ਬਿਮਾਰੀ ਫੈਲਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ 'ਚ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਕੋ-ਵਿਨ ਸਿਸਟਮ ਆਪਣੇ ਡਿਜ਼ਿਟਲ ਪਲੈਟਫਾਰਮ ਰਾਹੀਂ ਟੀਕਾ ਲਗਵਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕਰ ਪ੍ਰਮਾਣ - ਪੱਤਰ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਟੀਕਾਕਰਨ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਤਕਰੀਬਨ 30 ਮਿੰਟ ਤੱਕ ਟੀਕਾਕਰਨ ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਮਾਹਿਰ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਟੀਮ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਰੱਖਣ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਹਨ। ਸਮਾਜ ਭਲਾਈ ਹਿਤ ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ (ਕੋਵਿਡ-19) ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਬੇਹੱਦ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ ਜਾਰੀ ਸਿਹਤ ਸਲਾਹਾਂ ਦੀ ਇੰਨ-ਬਿੰਨ ਪਾਲਣਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਸਭ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ।

ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੇ ਸ਼ਹਾਦਤ ਭਰੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਛੋਟਾ ਘੱਲੂਘਾਰਾ

(7 ਮਈ, 1746 ਈ:)

ਰਣਜੋਧ ਸਿੰਘ ਰੱਤੋਕੇ

‘ਘੱਲੂਘਾਰਾ’ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਸਬੰਧ ਅਫ਼ਗਾਨੀ ਬੋਲੀ ਨਾਲ ਹੈ; ਜਿਸ ਦੇ ਅੱਖਰੀ ਅਰਥ ਹਨ ਸਭ ਕੁਝ ਤਬਾਹ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਕਤਲੇਆਮ ਹੋਣਾ, ਨਸਲਘਾਤ ਜਾਂ ਸਰਬਨਾਸ਼। ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਜ਼ੁਲਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲੜਨ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ ਜਾਂ ਈਨ ਨਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਭਿਆਨਕ ਘੱਲੂਘਾਰਿਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਸਿੱਖਾਂ ਅਤੇ ਮੁਗਲਾਂ ਦਰਮਿਆਨ 3 ਜੇਠ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਸੰਮਤ 1803/1 ਮਈ 1746 ਯੂਲੀਅਨ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੇ ਕਾਹਨੂਵਾਨ ਛੰਡ ‘ਚ ਖੂਨੀ ਦੁਖਾਂਤ ਵਾਪਰਿਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਛੋਟਾ ਘੱਲੂਘਾਰਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 3 ਜੇਠ ਨੂੰ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਦੀ ਤਾਰੀਖਾਂ ਵਿਚ ਬਦਲਣ ਨਾਲ ਹੁਣ ਇਹ 3 ਜੇਠ ਹਰ ਸਾਲ 17 ਮਈ ਨੂੰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਖੂਨੀ ਦੁਖਾਂਤ ਦਾ ਪਿਛੋਕੜ ਜਾਨਣ ਲਈ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਪੰਨੇ ਫਰੋਲਿਆਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ 1745 ਵਿੱਚ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਜ਼ਕਰੀਆ ਖ਼ਾਨ ਨੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਭਾਈ ਤਾਰੂ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਖੋਪਰੀ ਉਤਾਰ ਕੇ ਅਸਹਿ ਕਸ਼ਟ ਦੇ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਭਾਈ ਤਾਰੂ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਸ ਪਾਪੀ ਦਾ ਅੰਤ ਵੀ ਬਹੁਤ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਇਆ। ਪਿਸ਼ਾਬ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਗੁਰਸਿੱਖ ਸ਼ਹੀਦ ਭਾਈ ਤਾਰੂ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀਆਂ ਜੁੱਤੀਆਂ 22 ਦਿਨ ਉਸ ਦੇ ਸਿਰ ਵਿਚ ਵੱਜਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਤੇ ਪਾਪੀ ਦਾ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੰਤ ਹੋਇਆ। ਜ਼ਕਰੀਆ ਖ਼ਾਨ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਯਹੀਆ ਖ਼ਾਨ ਲਾਹੌਰ ਦਾ ਗਵਰਨਰ ਬਣਿਆ ਜੋ ਪਿਤਾ ਦੇ ਪੂਰਨਿਆਂ ‘ਤੇ ਚਲਦਾ ਹੋਇਆ ਸਿੰਘਾਂ ‘ਤੇ ਅਤਿਆਚਾਰ ਕਰਨ ਲੱਗਾ। ਯਹੀਆ ਖ਼ਾਨ ਦਾ ਸੂਬੇਦਾਰ ਸੀ ਲਖਪਤ ਰਾਏ। ਇਸ ਸੂਬੇਦਾਰ (ਦੀਵਾਨ) ਲਖਪਤ ਰਾਏ ਦਾ ਭਰਾ ਜਸਪਤ ਰਾਏ ਵੀ ਫੌਜ ਦਾ ਸੈਨਾਪਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਤਿਕੜੀ ਅੰਦਰਖਾਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ‘ਤੇ ਤੁਲੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਯਹੀਆ ਖ਼ਾਨ ਨੇ ਲੱਖਪਤ ਰਾਏ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਭਰਾ ਜਸਪਤ ਰਾਏ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਰੱਖੇ ਸਨ। ਜਸਪਤ ਰਾਏ ਨੇ ਆਮ ਜਨਤਾ ‘ਤੇ ਹੱਦੋਂ ਵੱਧ ਸਖ਼ਤੀ ਕਰਕੇ ਜਜ਼ੀਆ ਵਸੂਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਲੋਕ ਤੰਗ ਆ ਕੇ ਖਾਲਸਾ ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਲੱਗੇ। 1746 ਈ: (ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਸੰਮਤ 1803) ਵਿੱਚ ਵਿਸਾਖੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਪੁਰਬ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ-ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਇਕੱਠ ਏਮਨਾਬਾਦ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਰੋੜੀ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ। ਜਸਪਤ ਰਾਏ ਨੂੰ ਸਿੰਘਾਂ ਦਾ ਏਡਾ ਵੱਡਾ ਇਕੱਠ ਚੰਗਾ ਨਾ ਲੱਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਕਿ ‘ਉਹ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਛੱਡ ਜਾਣ ਤੇ ਇੱਥੋਂ ਚਲੇ ਜਾਣ’, ਪਰ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਦੂਰੋਂ-ਨੇੜਿਓਂ ਆਏ ਹਨ, ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਲੰਗਰ ਤੋਂ ਵੀ ਛਾਕੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਦੀ ਰਾਤ ਕੱਟ ਕੇ ਅਤੇ ਲੰਗਰ ਬਣਾ/ਛਕ ਕੇ ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਇੱਥੋਂ ਚਲੇ ਜਾਣਗੇ, ਪਰ ਜਸਪਤ ਰਾਏ ਕਿੱਥੇ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਉਹ ਤਾਂ ਮੌਕੇ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਉੱਪਰ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਇਹ ਲੜਾਈ ਲੜਨੀ ਪਈ। ਸਿੱਖਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸੰਜਮ ਵਰਤਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜਸਪਤ ਰਾਏ ਆਪਣੀ ਅੜੀ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਾ ਹੋਇਆ ਤੇ ਹਾਥੀ ‘ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਅੱਗੇ ਹੀ ਵਧਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪਾਣੀ ਸਿਰੋਂ ਲੰਘਦਿਆਂ ਦੇਖ ਘੋੜ ਸਵਾਰ ਭਾਈ ਨਿਬਾਹੂ ਸਿੰਘ ਰੰਘਰੇਟਾ ਜਸਪਤ ਰਾਏ ਦੇ ਹਾਥੀ ਦੀ ਪੂਛ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਕੇ ਅੱਖ ਦੇ ਫੋਰ ‘ਚ ਹਾਥੀ ਉਪਰ ਜਾ ਚੜ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਤਲਵਾਰ ਦੇ ਇੱਕੋ ਵਾਰ ਨਾਲ ਜਸਪਤ ਰਾਏ ਦਾ ਸਿਰ ਲਾਹ ਦਿੱਤਾ। ਜਸਪਤ ਰਾਏ ਦੀ ਮੌਤ ਨਾਲ ਮੁਗਲ ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਭਗਦੜ ਮੱਚ ਗਈ ਤੇ ਫੌਜ ਉੱਥੋਂ ਭੱਜ ਗਈ। ਜਸਪਤ ਰਾਏ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਜਦ ਉਸ ਦੇ ਭਰਾ ਲਖਪਤ ਰਾਏ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਭਰਾ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਦਾ ਪ੍ਰਣ ਕਰ ਲਿਆ। ਉਹ ਲਾਹੌਰ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਤੇ ਲਾਹੌਰ ਦਰਬਾਰ ਮਿੰਨਤਾਂ ਤਰਲੇ ਕਰਨ ਲੱਗਾ। ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਤੋਂ ਪੱਗੜੀ ਉਤਾਰ ਕੇ ਕਸਮ ਖਾਧੀ ਕਿ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਖੁਰਾ ਖੋਜ ਨਹੀਂ ਮਿਟਾ ਲੈਂਦਾ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ‘ਤੇ ਪੱਗ ਨਹੀਂ ਬੰਨ੍ਹਾਂਗਾ

ਘੱਲੂਘਾਰਾ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ
Hallughara Gurdaspur

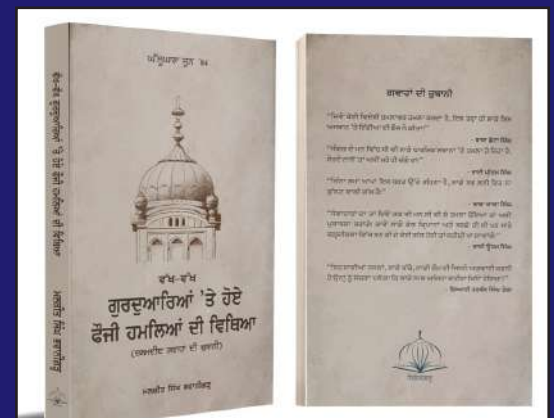
ਸਿੱਖਾਂ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਨੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਲਈ ਮਹਾਨ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਇਸ ਲਈ ਬੇਗੁਨਾਹ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਕਤਲ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ; ਨੂੰ ਵੀ ਲਖਪਤ ਰਾਏ ਨੇ ਨਾ ਮੰਨਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਗੁਰੂ, ਸੰਤ ਜਗਤ ਭਗਤ ਗੁਸਾਂਈ ਦੀ ਇਹ ਸਲਾਹ ਕਿ ਅੱਜ ਚੰਦਰ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਆਖਰੀ ਦਿਨ ਭਾਵ ਵਦੀ ਪੱਖ ਦੀ ਮੱਸਿਆ ਅਤੇ ਸੋਮਵਾਰ ਹੈ ਜੋ ਹਿੰਦੂਆਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪਵਿੱਤਰ ਦਿਨ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਪਵਿੱਤਰ ਦਿਹਾੜੇ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰਕੇ ਪਾਪ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ; ਨੂੰ ਵੀ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਸਿੱਖ ਦਿਖਾਈ ਦੇਵੇ, ਮੌਤ ਦੇ ਘਾਟ ਉਤਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਲਖਪਤ ਰਾਏ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਵਾਹ-ਵਾਸਤਾ ਨਾ ਰੱਖੇ। ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਨਾ ਪੜ੍ਹੇ। ਉਸ ਨੇ ‘ਗੁੜ’ ਸ਼ਬਦ ‘ਤੇ ਵੀ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾ ਕੇ ‘ਗੁੜ’ ਦੀ ਥਾਂ ‘ਰੋੜੀ’ ਸ਼ਬਦ ਬੋਲਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਕਿਉਂ ਜੋ ‘ਗੁੜ’ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰਨ ਲੱਗਿਆਂ ‘ਗੁਰੂ’ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਭੁਲੇਖਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਥਾਂ ‘ਪੋਥੀ’ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀਆਂ ਪਾਵਨ ਪਵਿੱਤਰ ਬੀੜਾਂ ਦੀ ਰੱਜ ਕੇ ਬੇਅਦਬੀ ਕੀਤੀ। ਲਖਪਤ ਰਾਏ ਦੀ ਇਸ ਦਰਿਦਰੀ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਜਦ ਨਵਾਬ ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਲੱਗੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਸਿਰਕੱਢ ਸਿੱਖ ਆਗੂਆਂ ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਨੇਹੇ ਭੇਜ ਕੇ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਕਾਹਨੂਵਾਨ ਛੰਡ ਜੋ ਮੁਕੇਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਂਦੀ ਸੜਕ ‘ਤੇ 8 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਫੌਜੀ ਛਾਉਣੀ ਤੋਂ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ 4 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ‘ਤੇ ਸਥਿੱਤ ਹੈ, ਵਿਖੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਦੇ ਸੰਦੇਸ਼ੇ ਭੇਜੇ। ਸ. ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਵੀ ਇਸ ਇਕੱਠ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਮਹਾਨ ਜਰਨੈਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਭੰਗੂ ਰਚਿਤ ‘ਪੰਥ ਪ੍ਰਕਾਸ਼’ ਵਿੱਚ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਛੰਡ ਵਿੱਚ ਕੋਈ 15000 ਸਿੱਖ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਗਏ। ਕਈ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰਾਂ ਨੇ ਇਹ ਗਿਣਤੀ 25000 ਹਜ਼ਾਰ ਵੀ ਲਿਖੀ ਹੈ। ਸੂਹ ਮਿਲਣ ‘ਤੇ ਜ਼ਕਰੀਆ ਖ਼ਾਨ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਯਹੀਆ ਖ਼ਾਨ ਤੇ ਲਖਪਤ ਰਾਏ ਗੋਲੇ ਬਾਰੂਦ ਨਾਲ ਲੈਸ ਆਪਣੀ ਭਾਰੀ ਫੌਜ

ਰਹੇ। ਜਦੋਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਮੁਲਤਾਨ ਦੇ ਵਜ਼ੀਰ ਕੌੜਾ ਮੱਲ ਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਘੋੜਿਆਂ, ਖੱਚਰਾਂ ‘ਤੇ ਰਾਸ਼ਨ ਲੱਦ ਕੇ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਭੇਜਣ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਨਾਲ ਉਸੇ ਰਸਤੇ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਉਧਰ ਆਪਣੇ ਗੁਪਤ ਚਰ ਰਾਹੀਂ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਸੁਨੇਹਾ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇਹ ਰਾਸ਼ਨ ਇਸ ਰਸਤਿਓਂ ਲੰਘੇ ਤਾਂ ਲੁੱਟ ਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ। ਕੌੜਾ ਮੱਲ ਦੀ ਇਸ ਹਮਦਰਦੀ ਕਰਕੇ ਇਤਿਹਾਸ ਕੌੜਾ ਮੱਲ ਨੂੰ ਮਿੱਠਾ ਮੱਲ ਕਹਿ ਕੇ ਯਾਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਲੜਾਈ ਕਾਫ਼ੀ ਲੰਮੀ (ਲਗਭਗ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮੇਂ ਤੱਕ) ਚੱਲੀ। ਏਨੀ ਲੰਬੀ ਲੜਾਈ ਚੱਲਣ ਕਰਕੇ ਸਿੰਘਾਂ ਦਾ ਕੌੜਾ ਮੱਲ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜਿਆ ਹੋਇਆ ਰਾਸ਼ਨ ਪਾਣੀ ਵੀ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ। ਗੋਲੀ ਸਿੱਕਾ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਿਆ, ਲੜਦੇ-ਲੜਦੇ ਹਥਿਆਰ ਵੀ ਖੁੰਡੇ ਹੋ ਗਏ। ਲਖਪਤ ਰਾਏ ਦਾ ਮਾਮਾ ਤੇ ਪੁੱਤਰ ਸਿੰਘਾਂ ਹੱਥੋਂ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਲਖਪਤ ਰਾਏ ਆਪਣੀ ਹਾਰ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਘਟੀਆ ਤੌਰ-ਤਰੀਕਿਆਂ ‘ਤੇ ਉਤਰ ਆਇਆ। ਉਸ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਉਹ ਦਿੱਲੀ ਦਰਬਾਰ ਜਾ ਕੇ ਕੀ ਮੂੰਹ ਵਿਖਾਏਗਾ ? ਉਸ ਨੇ ਨੇੜਲੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲਹਾਰ, ਤਰਖਾਣ ਇਕੱਠੇ ਕਰਕੇ ਇਸ ਛੰਡਨੁਮਾ ਜੰਗਲ ਦੇ ਰੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਕਟਵਾ ਕੇ

ਚੁਰੇਰਿਉਂ ਅੱਗ ਲਗਵਾ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਚਾਰ-ਚੁਰੇਰਿਉਂ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਪੈ ਗਈਆਂ। ਇਕ ਜੇਠ-ਹਾੜ ਦੀ ਅੱਤ ਦੀ ਗਰਮੀ, ਦੂਜਾ ਜੰਗਲ ਦੀ ਅੱਗ, ਤੀਜਾ ਉੱਚੇ ਪਹਾੜ ‘ਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜੇ ਅਤੇ ਚੌਥਾ ਚੜ੍ਹਦੇ ਪਾਸੇ ਸ਼ੂਕਦਾ ਬਿਆਸ ਦਰਿਆ। ਸਿੱਖ ਜਰਨੈਲਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖੀ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਮੈਦਾਨੇ-ਜੰਗ ‘ਚ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨਾਲ ਜੂਝ ਕੇ ਲੜਨ ਤੇ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਟੱਲ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ ਤੇ ਸਿੰਘ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਦੇ ਜੈਕਾਰੇ ਲਗਾਉਂਦਿਆਂ ਦੁਸ਼ਮਣ ਖਿਲਾਫ ਜੂਝ ਪਏ। ਲੜਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਕਈ ਸਿੱਖ ਮੁਗਲਾਂ ਨਾਲ ਲੜਦੇ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਏ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਜੱਥੇ ਦੇ ਮੋਢੀ ਸੁੱਖਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੁਗਲ ਫੌਜ ਦੇ ਚੰਗੇ ਆਹੂ ਲਾਹੇ ਤੇ ਆਪ ਵੀ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਜਹਿਦ ਕਰਦਿਆਂ ਸਿੱਖ ਦਰਿਆ ਵਿੱਚ ਠਿੱਲ ਪਏ। ਕਈ ਰੁੜ੍ਹ ਗਏ, ਕਈ ਬਚ ਕੇ ਪਹਾੜਾਂ ਵੱਲ ਚਲੇ ਗਏ ਤੇ ਕਈ ਕੀਰਤਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲ ਚਲੇ ਗਏ। ਕਈ ਮੁਗਲਾਂ ਨੇ ਕੈਦ ਕਰ ਲਏ। ਇਸ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 7000 ਹਜ਼ਾਰ (ਕਈ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਗਿਣਤੀ 11000 ਹਜ਼ਾਰ) ਦੇ ਕਰੀਬ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਤੇ 3000 ਹਜ਼ਾਰ (ਕਈਆਂ ਨੇ ਇੱਥੇ ਗਿਣਤੀ 2000 ਲਿਖੀ ਹੈ) ਦੇ ਕਰੀਬ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਕੈਦ ਕਰਕੇ ਲਖਪਤ ਰਾਏ ਲਾਹੌਰ ਲੈ ਗਿਆ। ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਨਾਖਾਸ ਚੌਕ ਵਿੱਚ ਬੜੇ ਹੀ ਜ਼ਾਲਮਾਨਾ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਤਸੀਹੇ ਦੇ ਕੇ ਸਿਰਾਂ ਦੇ ਢੇਰ ਲਗਾ ਦਿੱਤੇ। ਸਰੀਰਾਂ ਨੂੰ ਮਸੀਤਾਂ ਦੀਆਂ ਦੀਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦੱਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਖੂਨ ਨਾਲ ਮਸੀਤਾਂ ਦੇ ਫਰਸ਼ ਧੋਤੇ ਗਏ। ਇਸ ਮੰਦਭਾਗੀ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਘੱਲੂਘਾਰੇ ਜਾਂ ਛੋਟੇ ਘੱਲੂਘਾਰੇ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੰਨ 1762 ‘ਚ ਪਿੰਡ ਕੁੱਪ-ਹੁਰੀੜੇ ਵਿਖੇ ਵੱਡਾ ਕਤਲਾਮ ਹੋਇਆ ਸੀ ਇਸ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ 30-35 ਹਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ। ਇਸ ਲਈ ਦੋਵੇਂ ਘੱਲੂਘਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਵਖਰਾਉਣ ਦੇ ਮੰਤਵ ਨਾਲ ਪਹਿਲੇ ਨੂੰ ਛੋਟਾ ਘੱਲੂਘਾਰਾ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਘੱਲੂਘਾਰਾ ਕਿਹਾ ਜਾਣ ਲੱਗਿਆ।

ਲਖਪਤ ਰਾਏ ਦੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਮਾਰ ਮੁਕਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ੇਖੀ ਛੇਤੀ ਹੀ ਝੂਠੀ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਈ ਜਦੋਂ ਲਗਭਗ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਪਿੱਛੋਂ ਹੀ ਸਿੱਖ ਦੁਬਾਰਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ 30 ਮਾਰਚ 1747 ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਸਰਬੱਤ ਖ਼ਾਲਸਾ ਦਾ ਇਕੱਠ ਕਰਕੇ ਸਭ ਨੂੰ ਹੈਰਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਤੋਂ ਮਿਸਲਾਂ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਈਆਂ ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਕਮਾਂਡ ‘ਜਥੇਦਾਰ ਸ. ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ’ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ। ਇਕੱਠ ਕਰਕੇ ਗੁਰਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਪੱਕੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਗਾਹ ਲਈ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਰਾਮ ਰੋੜੀ ਕਿਲੇ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕੀਤੀ। ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ‘ਛੋਟਾ ਘੱਲੂਘਾਰਾ’ ਦਾ ਨਾਂ ਸਦਾ ਅਮਰ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਮਹਾਨ ਸੂਰਮਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਨੂੰ ਕੋਟਾਨ-ਕੋਟ ਪ੍ਰਣਾਮ।

ਜੂਨ 1984 ‘ਚ ਫੌਜੀ ਹਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਦੀ ਪੁਸਤਕ “ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ‘ਤੇ ਹੋਏ ਫੌਜੀ ਹਮਲਿਆਂ ਦੀ ਵਿਥਿਆ”

ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਜੂਨ ੧੯੮੪ ਵਿਚ ਇੰਡੀਆ ਦੀ ਫੌਜ ਦੁਆਰਾ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ‘ਤੇ ਕੀਤੇ ਫੌਜੀ ਹਮਲਿਆਂ ਦੀ ਵਿਥਿਆ ਹੈ। ਜਿਸਦੀ ਗਵਾਹੀ ਮੌਕੇ ‘ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਆਪਣੀ ਜੁਬਾਨੀ ਬਿਆਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਗਵਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਅਧਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ‘ਭਵਾਨੀਗੜ੍ਹ’ ਵਲੋਂ ਲਿਖੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਜਲਦ ਹੀ ਬਿਬੇਕਗੜ੍ਹ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ ਹੋਵੇਗੀ।

ਜਸਵਿੰਦਰ ਸੁਰਗੀਤ

ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਅੱਧੀ ਛੁੱਟੀ ਹੋਣ ਦੀ ਘੰਟੀ ਵੱਜ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਸਰਦੀਆਂ ਦੇ ਮੌਸਮ ਵਿਚ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਸਕੂਲ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਬੈਠਾ ਆਸੇ ਪਾਸੇ ਖੇਡਦੇ ਬੱਚੇ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਸਾਂ। ਡਿੱਗਦੇ, ਉੱਠਦੇ, ਢਹਿੰਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਲਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਅਜਬ ਜਿਹਾ ਸ਼ੋਰ ਛੇੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਸ਼ੋਰ ਮੇਰੇ ਕੰਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਸੀ ਸਗੋਂ ਭਾਅ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇੰਨੇ ਨੂੰ ਇਕ ਆਵਾਜ਼ ਨੇ ਮੇਰੀ ਬਿਰਤੀ ਭੰਗ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਦਸਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦਾ ਇਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਮੈਨੂੰ ਮੁਖਾਤਿਬ ਸੀ : ‘ਸਰ, ਛੁੱਟੀ ਚਾਹੀਦੀ ਐ’ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਛੁੱਟੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਪੁੱਛਿਆ। ‘ਸਰ, ਘਰੇ ਕੰਮ ਐ।’ ‘ਕੀ ਕੰਮ ਐ?’ ਮੇਰਾ ਅਗਲਾ ਸੁਆਲ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਬੱਚਾ ਚੁੱਪ ਕਰ ਗਿਆ, ਪਰ ਫਿਰ ਨੀਵੀਂ ਜਿਹੀ ਪਾ ਕੇ ਦੱਸਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨਾਲ ਜੇਲ ਵਿਚ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਨ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਉਸ ਦੀ ਗੁਆਂਢੀ ਨਾਲ ਇਕ ਸਾਂਝੀ ਕੰਧ ਪਿੱਛੇ ਤਕਰਾਰ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਜਿਹੜੀ ਵੱਡੀ ਲੜਾਈ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਗਈ ਸੀ। ਗੁਆਂਢੀ ਜ਼ੋਰਵਾਰ ਸਨ। ਸੋ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਉਹ ਹਵਾਲਾਤੀ ਦੇ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਜੇਲ ਵਿਚ ਸੀ। ਮੈਂ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਫਿਰ ਦੁੜੰਗੇ ਮਾਰਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਲਕਾਰੀਆਂ ਵਿਚ ਲੀਨ ਹੋ ਗਿਆ।

‘ਸਰ, ਛੁੱਟੀ ਚਾਹੀਦੀ ਐ।’ ਇਹ ਦਸਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦੀ ਕੌਮਲਪ੍ਰੀਤ (ਕਲਪਿਤ ਨਾਮ) ਸੀ। ‘ਕਿਉਂ..., ਕਿਸ ਲਈ?’ ਮੈਂ ਬੋਲੇ ਜਿਹੇ ਸਖ਼ਤ ਲਹਿਜੇ ਨਾਲ ਪੁੱਛਿਆ। ਬੱਚੀ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਘਬਰਾ ਗਈ, ਫਿਰ ਘੱਗੀ ਜਿਹੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਬੋਲੀ, ‘ਸਰ, ਮੇਰੀ ਮੰਮੀ ਬਿਮਾਰ ਐ, ਘਰੇ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨੀ।’ ਬੱਚੀ ਦੀ ਇਸ ਤਰਲੇ ਭਰੀ ਆਵਾਜ਼ ਨੇ ਮੇਰਾ ਲਹਿਜਾ ਨਰਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਂ ਉਸ ਦੇ ਸਿਰ ‘ਤੇ ਹੱਥ ਧਰ ਕੇ ਪੁੱਛਿਆ,

ਸਰ, ਛੁੱਟੀ ਚਾਹੀਦੀ ਐ

‘ਬੇਟੇ, ਤੇਰੇ ਬਾਕੀ ਘਰ ਦੇ ਕਿੱਥੇ ਨੇ ?’ ਬੱਚੀ ਨੇ ਹਟਕੌਰੇ ਭਰਦੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਡੈਡੀ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਇਕ ਦੁਰਘਟਨਾ ਵਿਚ ਪੂਰੇ ਹੋ ਗਏ ਸਨ, ਦੋ ਭਰਾ ਦਿਹਾੜੀ ਕਰਨ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਹੁਣ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਬਿਮਾਰ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਛੁੱਟੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਸਿਵਾਏ ਕੋਈ ਚਾਰਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹੁਣ ਬੈਠੇ ਬੈਠੇ ਜੇਲ, ਮੁਲਾਕਾਤ, ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਜਿਹੇ ਸ਼ਬਦ ਮਨ ਵਿਚ ਘੁੰਮਣ ਲੱਗੇ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਲਕਾਰੀਆਂ ਕਿਧਰੇ ਵਿਸਰ ਗਈਆਂ। ਉਦਾਸੀ ਤੇ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਨੇ ਘੇਰ ਲਿਆ। ਏਨੇ ਨੂੰ ਸੇਵਾਦਾਰ ਚਾਹ ਦਾ ਕੱਪ ਦੇਣ ਆ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਉਦਾਸ ਮਨ ਨਾਲ ਘੁੱਟਾਂ ਭਰਨ ਲੱਗਾ। ਅਜੇ ਦੋ ਤਿੰਨ ਘੁੱਟਾਂ ਹੀ ਭਰੀਆਂ ਸਨ ਕਿ ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ ਫਿਰ ਇਕ ਅਵਾਜ਼ ਗੂੰਜੀ : ‘ਸਰ, ਘਰੇ ਜਾਣੈ’। ਮੈਂ ਘਰ ਜਾਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਪੁੱਛਿਆ। ‘ਸਰ, ਡੈਡੀ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣੈ’। ਫਿਰ ਮੇਰੇ ਹੋਰ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੱਸਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਡੈਡੀ ਦੇ ਗੁਰਦੇ ਖਰਾਬ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਹਫ਼ਤੇ ਡਾਇਲਾਸਿਸ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ... ਤੇ ਮੈਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਛੁੱਟੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਜਵਾਬ ਨਾ ਦੇ ਸਕਿਆ। ਜਾਂਦੇ ਹੋਏ ਨੂੰ ਜਦ ਮੈਂ ਪਿੱਛੋਂ ਦੇਖਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਅਗਾਂਹ ਨੂੰ ਝੁਕੇ ਹੋਏ ਮੋਢੇ ਦੇਖ ਕੇ ਮੇਰਾ ਮਨ ਹੋਰ ਵੀ ਉਦਾਸ ਹੋ ਗਿਆ।

ਛੁੱਟੀ ਖ਼ਤਮ ਹੋਣ ਵਿਚ ਪੰਦਰਾਂ ਕੁ ਮਿੰਟ ਰਹਿ ਗਏ ਸਨ। ਚਾਹ ਪੀਣੀ ਵਿੱਚੋਂ ਛੱਡ ਕੇ ਮੈਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਫ਼ਿਕਰਮੰਦੀ ਵਿਚ ਉਲਝਿਆ ਪਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੰਨੇ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਮੋਬਾਈਲ ਫ਼ੋਨ ਦੀ ਘੰਟੀ ਵੱਜੀ। ਇਕ ਹਉਕੇ ਭਿੰਜੀ ਆਵਾਜ਼ ਮੇਰੇ ਕੰਨੀਂ ਪਈ, ‘ਸਰ ਬੋਲਦੇ

ਓ ?'

ਮੇਰਾ ਉੱਤਰ ਉਡੀਕੇ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਫਿਰ ਉਹ ਬੋਲਣ ਲੱਗੀ, 'ਵੀਨਾ (ਅਸਲ ਨਾਮ ਹੋਰ) ਦੀ ਮੰਮੀ ਬੋਲਦੀ ਆਂ। ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਛੁੱਟੀ ਚਾਹੀਦੀ ਐ ਮਹੀਨੇ ਦੀ।' 'ਕਿਉਂ? ਘਰੇ ਸੁੱਖ ਤਾਂ ਹੈ?' ਮੇਰੇ ਇੰਨਾ ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਫਿੱਸ ਹੀ ਪਈ ਤੇ ਰੌਂਦੀ ਰੌਂਦੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅੱਜ ਹੀ ਸ਼ਹਿਰੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਆਈ ਹੈ, ਵੀਨਾ ਨੂੰ ਕੈਂਸਰ...।' ਤੇ ਬਾਕੀ ਗੱਲ ਉਹਦੇ ਗਲੇ 'ਚ ਹੀ ਦਮ ਤੋੜ ਗਈ। ਸੁਣ ਕੇ ਮੇਰੇ ਸਿਰ ਨੂੰ ਇਕ ਝਟਕਾ ਜਿਹਾ ਲੱਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਹਥੜਾ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ। ਮੈਂ 'ਠੀਕ ਐ..., ਠੀਕ ਐ' ਕਹਿ ਕੇ ਮੋਥਾਈਲ ਫੋਨ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਬੁਲਾਇਆ। ਖਾਲੀ ਖਾਲੀ ਅੱਖਾਂ ਵਾਲੇ ਬੋਰੋਣਕ ਚਿਹਰੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਤੱਕਿਆ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਘਰ ਤੋਰ ਦਿੱਤਾ।

ਮੇਂ ਪਿਛਲੇ ਵੀਹ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਅਕਸਰ ਹੀ ਮੇਰਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਛੁੱਟੀ ਲੈਣ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਨਾਂ ਜਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਰਗੇ ਹੋਰ ਦੁਖਦ ਕਾਰਨਾਂ ਨਾਲ ਵਾਹ ਪੈਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਨਿੱਕੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਵਿਚ ਇਹ ਲੋਕ ਘਿਰੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰੀ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਤਾਂ ਇਹ ਓਹੜ ਪੋਹੜ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਧਾਗੇ ਤਵੀਤਾਂ ਵਿਚ ਉਲਝੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪੁੱਜਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਦੋ ਕੁ ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੀ ਗੱਲ ਅੱਜ ਵੀ ਯਾਦ ਹੈ। ਬਾਰਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦੀ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ

ਸਕੂਲ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ ਸੀ। ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਨਾਲ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਚਮੜੀ ਦੀ ਕੋਈ ਬਿਮਾਰੀ ਹੈ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਲਾਜ ਬਾਰੇ ਜਦ ਮੈਂ ਤੇ ਮੇਰੇ ਸਾਥੀ ਅਧਿਆਪਕ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਕ ਕਰਨੀ ਵਾਲੇ ਸਾਧ ਤੋਂ ਹਥੈਲਾ ਕਰਾ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਨਾਲੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਇਕ ਵੈਦ ਤੋਂ ਦੇਸੀ ਦਵਾਈ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੁਣ ਕੇ ਅਸੀਂ ਝਟਕਾ ਜਿਹਾ ਖਾਧਾ। ਮੇਰੇ ਸਾਥੀ ਅਧਿਆਪਕ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਫੋਨ ਜ਼ਰੀਏ ਆਪਣੇ ਇਕ ਜਾਣ ਪਛਾਣ ਵਾਲੇ ਚਮੜੀ ਰੋਗਾਂ ਦੇ ਮਾਹਿਰ ਡਾਕਟਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ। ਫੀਸ ਵਗ਼ੈਰਾ ਵੀ ਘੱਟ ਲੈਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰ ਕੋਲ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜੇ ਲੜਕੀ ਹੋਰ ਦੇਰ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਤਾਂ ਚਮੜੀ ਦੇ ਰੋਗ ਨੇ ਹੋਰ ਗੰਭੀਰ ਹੋ ਜਾਣਾ ਸੀ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਰਥਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਿਤਾੜੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ 'ਚੋਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਅਰਥ ਬਸ ਦੋ ਵਕਤ ਦੀ ਰੋਟੀ ਹੈ। ਗ਼ਰੀਬੀ ਦੀ ਦਲਦਲ ਵਿਚ ਧਸੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਨਿਕਲਣ ਦਾ ਕੋਈ ਰਾਹ ਨਹੀਂ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹ ਦਿੱਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ।

ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਹੁੱਤ ਵਿਚ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਨਾਅਰੇ ਗੂੰਜਦੇ ਹਨ। ਗ਼ਰੀਬੀ ਨੂੰ ਜੜੋਂ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਫ਼ਰਸ਼ ਤੋਂ ਅਰਸ਼ ਤੱਕ ਲਿਜਾਣ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ

ਹਨ। ਨਾਅਰੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ
ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਿਰਜੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਕ ਵਾਰ
ਤਾਂ ਸੁਣ ਕੇ ਇਉਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਬਸ ਹੁਣ ਤਾਂ
ਬੇੜਾ ਪਾਰ ਹੋਇਆ ਕਿ ਹੋਇਆ, ਪਰ ਅਸਲ
ਵਿਚ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਬਦਲਦਾ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ
ਪੂੰਏਂ ਦਾ ਪਗੜ ਵਾਂਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਇਕ
ਖਾਸ ਸਮੇਂ ਥਾਅਦ ਛਟ ਜਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇਹ
ਕੁਚੱਕਰ ਚਲਦਾ ਹੈ।

ਖੈਰ! ਸੇਵਾਦਾਰ ਨੇ ਅੱਧੀ ਛੁੱਟੀ ਬੰਦ ਹੋਣ ਦੀ ਘੰਟੀ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਜਮਾਤਾਂ ਵਿਚ ਜਾਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਂ ਉੱਠ ਕੇ ਆਪਣੀ ਜਮਾਤ ਵਿਚ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਵਿਚ ਬਿਲਕੁਲ ਮਨ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਸੀ। “ਮੰਮੀ ਬਿਮਾਰ ਐ”, “ਵੀਨਾ ਨੂੰ ਕੈਂਸਰ ਐ”, “ਡੈਡੀ ਦੇ ਗੁਰਦੇ ਖਰਾਬ ਨੇ” ਇਹ ਵਾਕ ਮਨ ਵਿਚ ਖੌਰੂ ਪਾਈ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਏਨੇ ਨੂੰ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ‘ਤੇ ਦਸਤਕ ਹੋਈ। ਸੇਵਾਦਾਰ ਮੈਨੂੰ ਮੁਖਾਤਿਬ ਸੀ : ‘ਸਰ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬੁਲਾਇਆ।’ ਮੈਂ ਦਫਤਰ ਵੱਲ ਚੱਲ ਪਿਆ।

ਅੱਧੀ ਛੁੱਟੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਦਾ ਰਜਿਸਟਰ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਦੇ ਮੇਜ਼ 'ਤੇ ਪਿਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸਮਝ ਗਿਆ। ਏਨੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਮੁਖਾਤਿਬ ਹੁੰਦਿਆਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਤੁਹਾਡੀ ਜਮਾਤ ਦੇ ਚਾਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅੱਧੀ ਛੁੱਟੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰ ਹਨ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਛੁੱਟੀ ਲੈਣ ਦਾ ਸਾਰਾ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਇਕਦਮ ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਲਿਸ਼ਕਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਹੋਰ ਕੁਝ ਕਹਿੰਦਾ, ਮੇਰੇ ਮੂੰਹੋਂ ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਅ ਨਿਕਲਿਆ 'ਨਹੀਂ ਸਰ, ਉਹ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਤਾਂ ਚਾਰੇ ਮੇਰੇ ਜ਼ਿਹਨ 'ਚ ਹਾਜ਼ਰ ਨੇ।' ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਹੈਰਾਨੀ ਦੇ ਭਾਵ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਵੇਖਣ ਲੱਗਾ ਤੇ ਮੈਂ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਗਿਆ।

ਗਿਰਝ, ਛੋਟੀ ਬੱਚੀ ਅਤੇ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮਾਜ

ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਕੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਉਹ ਤਸਵੀਰ ਯਾਦ ਹੈ? ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਕ ਛੋਟੀ ਬੱਚੀ ਅਤੇ ਗਿਰਝ ਸੀ, ਉਸ ਤਸਵੀਰ ਵਿੱਚ ਗਿਰਝ ਇਕ ਭੁੱਖੀ ਬੱਚੀ ਦੇ ਮਰਨ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਹ ਤਸਵੀਰ ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ ਦੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਕੇਵਿਨ ਕਾਰਟਰ ਨੇ ਸੂਡਾਨ ਵਿੱਚ ਪਏ ਅਕਾਲ ਸਮੇਂ ਮਾਰਚ 1993 ਵਿੱਚ ਖਿੱਚੀ ਸੀ, ਉਸ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫ ਬਦਲੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੁਲਿਤਜਰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਲੇਕਿਨ ਐਨਾ ਸਨਮਾਨ ਪਾਉਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਉਸ ਪੱਤਰਕਾਰ ਨੇ ਮਹਿਜ਼ 33 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਖੁਦਕਸ਼ੀ ਕਰ ਲਈ ਸੀ।

ਉਸ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਦਾ ਕਾਰਨ ਕੀ ਸੀ ?
ਦਰਅਸਲ ਪੱਤਰਕਾਰ ਜਦੋਂ ਸਨਮਾਨ ਮਿਲਣ
ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਮਨਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁਰਸਕਾਰ
ਮਿਲਣ ਦੀ ਖਬਰ ਨੂੰ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਟੀਵੀ ਚੈਨਲਾਂ
ਮੀਡੀਆ ਤੇ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਸ
ਸਮੇਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਟੈਲੀਫੋਨ ਇੰਟਰਵਿਊ ਤੇ ਉਸ
ਪੱਤਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ, 'ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਉਸ
ਬੱਚੀ ਨਾਲ ਕੀ ਹੋਇਆ... ?'

ਕਾਰਟਰ ਨੇ ਉਤਰ ਦਿੱਤਾ, ਕਿ ਮੈਂ ਕੁਝ ਕਹਿ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣਾ ਜਹਾਜ਼ ਫੜਨ ਦੀ ਜਲਦੀ ਸੀ।

‘ਉੱਥੇ ਕਿੰਨੀਆਂ ਗਿਰਝਾਂ ਸਨ?’ ਉਸ ਆਦਮੀ ਨੇ ਦੋਬਾਰਾ ਪੁੱਛਿਆ। ਕਾਰਟਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉੱਥੇ ਇਕ ਹੀ ਗਿਰਝ ਸੀ।’
ਟੈਲੀਫੋਨ ਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸਿਓਂ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਮੈਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉੱਥੇ ਇਕ ਨਹੀਂ ਦੋ ਗਿਰਝਾਂ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਕੋਲ ਕੈਮਰਾ ਸੀ।’

ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਸਾਰਥਿਕਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹੀ ਕਾਰਟਰ ਬਹੁਤ ਦੁਖੀ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਉਸ ਨੇ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਲਈ। ਸਾਨੂੰ ਹਰ ਹਾਲ ਵਿਚ ਮਾਨਵਤਾ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਾਰਟਰ ਅੱਜ ਵੀ ਜਿਉਂਦਾ ਹੁੰਦਾ ਜੇਕਰ ਉਹ ਉਸ ਭੁੱਖ ਨਾਲ ਤੜਫ ਰਹੀ ਬੱਚੀ ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਲਾਏ ਲੰਗਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੰਦਾ ਜੋ ਉਥੋਂ ਮਹਿਜ਼ ਅੱਧੇ ਮੀਲ ਦੀ ਦੂਰੀ ਤੇ ਸੀ, ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਭੁੱਖੀ ਬੱਚੀ ਉੱਥੇ ਹੀ ਪੱਜਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ।

ਅੱਜ ਕੱਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਗਿਰਝਾਂ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ
ਕੈਮਰੇ ਲੈ ਕੇ ਘੁੰਮ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਸਭ ਰਹੀਆਂ
ਲਾਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਆਕਸੀਜਨ ਦੀ ਕਮੀ ਨਾਲ ਮਰ
ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਆਨਲਾਈਨ ਵੇਚ
ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਿਰਝਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਤੋਂ ਵੀ ਜਿਆਦਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਖਬਰ ਲਾਉਣ ਦੀ ਜਿਆਦਾ ਕਾਹਲੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਚੈਨਲਾਂ ਦੀ ਟੀਆਰਪੀ ਵਧਾਈ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਬਲ ਰਹੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਉੱਪਰ ਤੇਲ ਸੁੱਟ ਕੇ ਬੇਰੋਕਿੰਗ ਨਿਊਜ਼ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜਿਆਦਾ ਕਾਹਲੇ ਹਨ।

ਕੇਵਿਨ ਕਾਰਟਰ ਵਿੱਚ ਆਤਮ ਸਨਮਾਨ ਸੀ,
ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੀਤੇ ਤੇ ਪਛਤਾਵਾ ਸੀ ਇਸ
ਲਈ ਉਸਨੇ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਲਈ, ਪ੍ਰੰਤੂ
ਅੱਜ ਕੱਲ ਦੇ ਨਾਮਚੀਨ ਗਿਰਫ਼ ਪੱਤਰਕਾਰ
ਬੇਰਿੰਗ ਨਿਊਜ਼ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾ
ਰੱਝੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਦੀ ਬਜਾਏ ਟੋਕਦਿਆਂ ਕਿਹਾ। ਨਾਲ ਦੀ ਨਾਲ ਹੀ ਉਥੇ ਖੜੀਆਂ ਬਾਕੀ ਔਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਘੁਸਰ ਘੁਸਰ ਜਿਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਤੇ ਵਧਾਈਆਂ ਦੇਣ ਦਾ ਜੋਰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਨਾ ਕੱਢਿਆ।

‘ਕਾਹਦੀ ਜੱਗੋਂ ਤੇਰਵੀਂ ਬੇਬੇ ਜੀ, ਮੈਂ ਤਾਂ
ਪੋਤਰੀ ਸੁੱਖਾਂ ਸੁੱਖ ਕੇ ਲਈ ਆ। ਸਾਨੂੰ ਤਾਂ
ਕੁੜੀ ਮੁੰਡੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ। ਕੁੜੀਆਂ
ਤਾਂ ਪੜ ਲਿਖਕੇ ਅਫਸਰ ਬਣਦੀਆਂ ਜਾਂ
ਬਾਹਰਲੇ ਮਲਕ ਜਾਂਦੀਆਂ, ਮੰਡਿਆਂ ਦਾ ਤਾਂ

ਤੈਨੂੰ ਪਤਾ ਈ ਐ ਨਸ਼ੇਜ਼ੀ ਬਣਕੇ ਮਾਂ ਬਾਪ ਨੂੰ
ਧੱਕੇ ਮਾਰਦੇ, ਨਾਲੇ ਬੇਬੇ ਜੀ ਜਿੰਨਾ ਧੀਆਂ
ਮਾਂ ਬਾਪ ਦਾ ਕਰਦੀਆਂ, ਮੁੰਡੇ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।’
ਤਾਈ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅੱਖਾਂ ਖੋਲ ਦੇਣ
ਵਾਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣਕੇ ਸਾਰੀਆਂ ਔਰਤਾਂ
ਹੁਣ ਤਾਈ ਨੂੰ ਵਧਾਈਆਂ ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਸਨ
ਤੇ ਮੈਂ ਸਮਾਜ ਦੀ ਬਦਲਦੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਦੇਖਕੇ
ਮਸਕਰਾ ਰਹੀ ਸੀ।

ਰਾਜਨਦੀਪ ਕੌਰ ਮਾਨ
6239326166

ਕਵਿਤਾ 'ਮਾਂ'

ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਮਮਤਾ ਦੇ ਕਵਚ 'ਚ
ਮਹਿਕਦੀ ਮੇਰੇ ਸਾਹਾਂ ਦੀ ਡੋਰ,
ਜਿਸਦੀ ਜੱਗ ਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਨਾ
ਕਰ ਸਕਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ,
ਮਾਂ ਜੱਗ ਤੇ ਰੱਬ ਦਾ ਦੂਜਾ
ਰੂਪ ਹੁੰਦੀ ਏ,
ਬੱਚੇ ਦੇ ਹਰ ਦੁੱਖ ਨੂੰ ਆਪਣੇ
ਅੰਦਰ ਸਮੇਟਦੀ ਹੋਈ ਖੁਸ਼ੀਆਂ
ਦੇ ਰੰਗਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਪਵਾਉਂਦੀ ਏ,
ਅਹਿਸਾਸ ਤੇ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਭਰੇ
ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਪਲਕਾਂ ਤੇ ਸਜਾ ਕੇ
ਰੱਖਣਾ ਚਾਵਾਂ,
ਮਾਂ ਤੇਰੇ ਹਰ ਸੁਪਨੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ
ਕਰਨਾ ਚਾਵਾਂ,
ਤੂੰ ਰਹਿਮਤ ਹੈ ਕੋਈ ਰੱਬ ਵੱਲੋਂ

ਹੋਈ ਕੋਈ ਮੋਰੇ ਤੇ ਮਾਂ,
ਜੋ ਮੈਨੂੰ ਤੇਰਾ ਪਿਆਰ ਤੇ ਸਾਥ
ਏਸ ਜੱਗ ਤੇ ਮਿਲਿਆਂ ਮਾਂ,
ਦੁਨੀਆਂ ਤੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ
ਹੀ ਤੇਰੀ ਕੁੱਖ 'ਚ ਅਹਿਸਾਸਾਂ
ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਮੇਰਾ ਐਸਾ
ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤਾ ਏ ਮਾਂ,
ਜਿਸ ਅਹਿਸਾਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ
ਤੂੰ ਹੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਸਕਦੀ
ਏ ਮਾਂ,
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਰੰਗਾਂ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ
ਤੇਰੇ ਪਿਆਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਰ ਕੋਈ
ਨਹੀਂ ਸੀ ਮੈਨੂੰ ਕਰਾ ਸਕਦਾ ਮਾਂ,
ਤੇਰੇ ਪਿਆਰ ਦੀ ਮਹਿਕ 'ਚ
ਥਿਲਿਆਂ ਹਰ ਪਲ ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ
ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਹਰ ਪੰਨਾ ਤੇਰੀ
ਮਮਤਾ ਨਾਲ ਭਰ ਜਾਂਦਾ ਮਾਂ ।

ਸੰਦੀਪ ਕੌਰ ਚੀਮਾ, ਜਲੰਧਰ

Website Design & Development

- ਛੋਟੇ/ਵੱਡੇ ਬਜ਼ਿਨਸ, ਐਨ. ਜੀ. ਓ. ਰੋਡੀਓ ਸਟੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਖਬਰਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਵੈਬਸਾਈਟਾਂ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਖਾਸ ਮੁਹਾਰਤ।
- ਈ-ਕਮਰਸ ਅਤੇ ਆਨਲਾਈਨ ਸਟੋਰ/ਸੈਲ ਦੀਆਂ ਵੈਬਸਾਈਟਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਖਾਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ।

**Basic web packages are available on comparatively economical rates
We work as per your requirement and charge only according to work**

SERVICES

- ✓ WEB DEVELOPMENT
- ✓ WEB DESIGNING
- ✓ WEB RE-DESIGN
- ✓ LOGO DESIGN
- ✓ SEO SERVICES
- ✓ TECHNICAL SUPPORT

ਵਧੀਆ, ਸੰਦਰ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਤਕਨੀਕ ਅਨੁਸਾਰ ਵੈਬਸਾਈਟ ਬਣਵਾਉਣ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ।

+ 91-94640-83029
+ 91-95699-98747

info@webmediaart.com
www.webmediaart.com

ਬਦਲਦੀ ਸੋਚ

‘ਵਧਾਈਆਂ ਦਿਓ ਭੈਣੋਂ, ਮੇਰੇ ਪੋਤੀ ਹੋਈ ਆ,’ ਤਾਈ ਜੁਗਿੰਦਰੋ ਨੇ ਗੁਰੂਦਵਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਾਹਰ ਆ ਰਹੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ। ‘ਕੁੜੇ ਫੋਟ, ਕੁੜੀ ਹੋਈ ਦੀਆਂ ਕਾਹਦੀਆਂ ਵਧਾਈਆਂ, ਤੂੰ ਤਾਂ ਜੱਗੋਂ ਤੇਰਵੀਂ ਕਰਤੀ।’ ਬੇਬੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ੋ ਨੇ ਤਾਈ ਨੂੰ ਵਧਾਈਆਂ ਦੇਣ

ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਕੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕੀ ਖਟਿਆ

ਜਤਿੰਦਰ ਸਾਬੀ

ਰਾਜਸ਼ਾਹੀ ਸਿਸਟਮ ਵਿਚ ਵੀ ਰਾਜੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬੜਾ ਸਤਿਕਾਰ ਦੇਣਾ ਆਪਣੀ ਸ਼ਾਨ ਸਮਝਦੇ ਸਨ ਤੇ ਹੁਣ ਸਮੇਂ ਦਾ ਚੱਕਰ ਘੁੰਮਿਆ ਤੇ ਰਾਜਸ਼ਾਹੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੋਕਸ਼ਾਹੀ ਆਉਣ ਕਾਰਨ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਹੋਰ ਵੀ ਵਧ ਗਈ ਹੈ। ਖਿਡਾਰੀ ਜਿੱਥੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਨ-ਸ਼ਾਨ ਲਈ ਦਿਨ-ਰਾਤ ਇਕ ਕਰਕੇ ਖੇਡ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਬਿਹਤਰੀਨ ਸਮਾਂ ਗੁਜ਼ਾਰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਉਥੇ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਵਪਾਰੀਕਰਨ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਦਾ ਸਰਮਾਇਆ ਵੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਬਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਇਕੱਠਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਚਾਰ ਚੰਨ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਗਲੈਮਰ ਦੇ ਯੁੱਗ ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚਣ ਲਈ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਲਈ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਤੇ ਇਸ ਚੱਕਰਵਿਊ ਵਿਚ ਕਈ ਖਿਡਾਰੀ ਤਾਂ ਇਸ ਕਰਕੇ ਫਸ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਸ਼ੌਹਰਤ ਏਨੀ ਵਧ ਚੁੱਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ

ਹੀ ਸੁਰਖੀਆਂ ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਦੂਜੇ ਉਹ ਖਿਡਾਰੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੇਠਲੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਗਰੀਬੀ ਤੇ ਖੇਡਾਂ

ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ ਔਖੀ ਸੀਟ 'ਤੇ ਜਿੱਤ ਸੌਖੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਜਦੋਂ ਇਕ ਖਿਡਾਰੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਕਦਮ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਤੇ ਲੋਕਾਂ

ਆਪਣੇ ਰਹਿਬਰਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵੱਲ ਵੇਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਉਹ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ

ਸਾਰੇ ਖਿਡਾਰੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਮਾੜੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਚ ਕਈ ਚੰਗੇ ਖਿਡਾਰੀ ਵੀ ਹੋਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿਆਸਤ ਨਾਲ ਖੇਡਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਚੰਗੇ ਖਿਡਾਰੀ ਹੋਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਾਜਨੇਤਾ ਬਣ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਚੰਗਾ ਕੰਮ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ ਵੇਲੇ ਕਈ ਖਿਡਾਰੀ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਆਖਾੜੇ ਵਿਚ ਕੁੱਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਕ੍ਰਿਕਟਰ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਉਲੰਪੀਅਨ ਪ੍ਰਗਟ ਸਿੰਘ, ਅਰਜਨਾ ਐਵਾਰਡੀ ਸੱਜਣ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ, ਪਦਮਸ਼੍ਰੀ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਰਾਣਾ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ, ਅਰਜਨਾ ਐਵਾਰਡੀ ਰਾਜਬੀਰ ਕੌਰ, ਉਲੰਪੀਅਨ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ ਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਛੋਟੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੇ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਰੁਖ਼ ਜ਼ਰੂਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਫਲ ਕੌਣ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਤਾਂ ਸੀਸ਼ੇ ਵਿਚ ਬਿਲਕੁਲ ਸਾਫ਼ ਵਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਿਸ ਨੇ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਵਿਕਾਸ ਰਾਜਨੇਤਾ ਬਣ ਕੇ ਸੂਬੇ ਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਇਲਾਕੇ ਦਾ ਖੇਡ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਖਿਡਾਰੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਅੱਗੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਚੰਗੇ ਕੰਮ ਲਈ ਕਦੇ ਨਾ ਕਦੇ ਤਾਂ ਖਿਡਾਰੀ ਦੀ ਜ਼ਮੀਰ ਜ਼ਰੂਰ ਜਾਗਦੀ ਹੈ ਤੇ ਇਕ ਖਿਡਾਰੀ ਨੂੰ ਹਰ ਕੋਈ ਆਪਣਾ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਤੱਕ ਸੌਖੀ ਪਹੁੰਚ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਭਲਵਾਨ ਤਾਂ ਸਾਡਾ ਆਪਣਾ ਹੀ ਹੈ ਸੋ ਖਿਡਾਰੀਓ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਆਸਾਂ ਹਨ ਤੇ ਬੇਸ਼ੱਕ ਤੁਸੀਂ ਬੇਬਾਕੀ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸਦਨ ਵਿਚ ਰੱਖੀ ਹੈ ਤੇ ਜੇ ਉਹ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਕੀ ਫਾਇਦਾ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਤੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਵੋਟ ਬੈਂਕ ਹੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਇਹ ਤੁਹਾਡੀ ਆਪਣੀ ਸੋਚ ਹੈ। ਜਿਸ ਮਕਸਦ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਤੁਸੀਂ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਬੀੜਾ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਵੋਟ ਬੈਂਕ ਨਹੀਂ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਅਣਮੁੱਲਾ ਸਰਮਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸੱਤਾ ਦੇ ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਗਰੂਰ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਅਤੀਤ ਨਾ ਭੁੱਲੋ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜਵਾਨੀ ਦੇ ਲਈ ਖੇਡ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਐਸੇ ਕੀਰਤੀਮਾਨ ਸਥਾਪਤ ਕਰੋ ਤਾਂ ਜੋ ਸੂਬੇ ਦਾ ਹਰ ਖਿਡਾਰੀ ਤੇ ਨਾਗਰਿਕ ਤੁਹਾਡੇ 'ਤੇ ਮਾਣ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰੇ।

ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਵੇਖੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਵਿਚੋਂ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਰੁੱਖ ਕਰਨ, ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਤੀਜੇ ਉਹ ਖਿਡਾਰੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਵਾਉਣਾ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ

ਨੂੰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਆਸਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਬੇਦਾਗ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੀ ਖਿਡਾਰੀ ਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਖੇਡ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਦੇ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸੇ ਲਾਲਚ ਕਰਕੇ ਖਿਡਾਰੀ ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਦਲਦਲ ਦੇ ਵਿਚ ਧਸਦਾ ਚਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਉਹ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸਿਸਟਮ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹਰ ਗੱਲ 'ਤੇ

ਬੇਬੱਸ ਲੱਗਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਖਿਡਾਰੀ ਆਪਣੇ ਵੇਲੇ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਖੇਡ ਸਕੀਮਾਂ ਏ.ਸੀ. ਕਮਰਿਆਂ ਵਿਚ ਬੈਠ ਕੇ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਤੇ ਉਹ ਵੀ ਉਸੇ ਤਰਾਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਮਰਿਆਂ ਦਾ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਖਿਡਾਰੀ ਤੋਂ ਰਾਜਨੇਤਾ ਬਣਨ ਵੱਲ ਕਦਮ ਵਧਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਵੱਸ ਖਿਡਾਰੀ ਨੂੰ ਖੇਡ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਕੰਟਰੋਲ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਹਰ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕਮਾਂਡ ਤੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲੈਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਭਾਰਤ ਦਾ ਖੇਡ ਮੰਤਰੀ ਬਣ ਕੇ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਗਲੀ ਵਾਰੀ ਉਸ ਨੂੰ ਨੁੱਕਰੇ ਲਾ ਕੇ ਕਿਸੇ ਗ਼ੈਰ ਖਿਡਾਰੀ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਖੇਡ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕਈ ਖਿਡਾਰੀ ਤਾਂ ਖੇਡ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਲਈ ਕਈ-ਕਈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੀ ਬਦਲ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਇਕ ਵਾਰੀ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਤੇ ਦੂਜੀ ਵਾਰੀ ਹੋਰ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਟਿਕਟ ਲੈ ਕੇ ਚੋਣ ਤਾਂ ਜਿੱਤ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਖੇਡਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਵਾਉਣਾ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਖੇਡਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਪਾਉਂਦੇ। ਕਈ ਖਿਡਾਰੀ ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਬਣ ਕੇ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਦੀ ਤਨਖ਼ਾਹ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵੀ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਤੇ ਖੇਡਾਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਦੀ ਗੱਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੀ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ

ਟੋਕੀਓ ਓਲੰਪਿਕ 'ਚ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕੇਗਾ ਭਾਰਤ ਦਾ ਕੋਈ ਗ੍ਰੀਕੋ ਰੋਮਨ ਰੈਸਲਰ

ਵਰਲਡ ਕੁਆਲੀਫਾਇਰ 'ਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹਾਸਲ ਕਰ ਸਕੇ ਕੋਟਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਭਾਰਤ ਦੇ ਗ੍ਰੀਕੋ ਰੋਮਨ ਪਹਿਲਵਾਨ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸੁਨੀਲ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਓਲੰਪਿਕ ਕੁਆਲੀਫਾਇਰਜ਼ ਵਿਚ ਹਾਰ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਹ ਓਲੰਪਿਕ ਕੋਟਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਿਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ। ਭਾਰਤੀ ਕੁਸ਼ਤੀ ਮਹਾਸੰਘ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵ ਓਲੰਪਿਕ ਕੁਆਲੀਫਾਇਰਜ਼ ਵਿਚ ਗ੍ਰੀਕੋ ਰੋਮਨ ਇਵੈਂਟ ਲਈ ਛੇ ਮੈਂਬਰ ਟੀਮ ਚੁਣੀ ਸੀ। ਹਰ ਭਾਰ ਵਰਗ ਦੇ ਫਾਈਨਲ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਣ ਵਾਲੇ ਦੋ ਪਹਿਲਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਟੋਕੀਓ ਓਲੰਪਿਕਾਂ ਦਾ ਟਿਕਟ ਹਾਸਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਚੀਫ ਕੋਚ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਦੇ ਪੁਰਸ਼ 77 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਦੇ ਫਾਈਨਲ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਮੈਚ ਵਿਚ ਤਾਜਿਕਸਤਾਨ ਦੇ ਦਾਲੇਰ ਰੇਜਾ ਜਾਦੇ ਨੂੰ ਹਰਾਇਆ ਸੀ ਪਰ ਪ੍ਰੀ ਕੁਆਰਟਰ ਫਾਈਨਲ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਜਰਬਾਈਜਾਨ ਦੇ ਰਾਫਿਗ ਹੁਸੇਨੋਵ ਤੋਂ 0-8 ਨਾਲ ਹਾਰ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ।

ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਅਲਮਾਤੀ ਹੋਏ ਏਸ਼ੀਅਨ ਓਲੰਪਿਕ ਕੁਆਲੀਫਾਈਕੇਸ਼ਨ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਵਿਚ ਪੁਰਸ਼ 77 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਵਰਗ ਵਿਚ ਓਲੰਪਿਕ ਕੋਟਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਚੁੱਕ ਗਏ ਸਨ। ਏਸ਼ੀਆ ਚੈਂਪੀਅਨ ਸੁਨੀਲ ਤੋਂ

ਓਲੰਪਿਕ ਕੋਟਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਵੀ ਪ੍ਰੀ-ਕੁਆਰਟਰ ਫਾਈਨਲ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਹਾਰ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰੂਸ ਦੇ ਡੇਵਿਡ ਚਰਕਵੇਤਾਦਜੇ ਨੇ 2-3 ਨਾਲ ਹਰਾਇਆ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਭਾਰਤੀ ਰੈਸਲਰ ਏਸ਼ੀਆਈ ਚੈਂਪੀਅਨਸ਼ਿਪ ਵਿਚ ਵੀ ਕੋਟਾ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ ਸਨ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਗ੍ਰੀਕੋ ਪਹਿਲਵਾਨ ਏਸ਼ੀਆਈ ਕੁਆਲੀਫਾਇਰ

ਦੇ ਸੈਮੀਫਾਈਨਲ ਵਿਚ ਹਾਰ ਕੇ ਹੋਰ ਚਾਰ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਟੋਕੀਓ ਓਲੰਪਿਕ ਲਈ ਕਟ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਸਕੇ ਸਨ। ਇਹ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਫਾਈਨਲ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਣ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਟੋਕੀਓ ਓਲੰਪਿਕ ਦਾ ਕੋਟਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜ ਭਾਰਤੀ ਆਖਰੀ ਚਾਰ ਪੜਾਅ ਵਿਚ ਹਾਰ ਕੇ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਦਿਨ ਹੀ ਇਹ ਮੌਕਾ ਗਵਾ ਬੈਠੇ ਹਨ।

ਟਵਿੱਟਰ ਦੇ ਸੀਈਓ ਜੈਕ...

ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਸ੍ਰੀ ਮੁਹੰਮਦ ਆਸਿਫ ਖਾਨ ਨੇ ਟਵਿੱਟਰ ਦੇ ਸੀਈਓ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ, “ਤੁਸੀਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਨਫਰਤ ਨੂੰ ਫੰਡ ਕਿਉਂ ਦੇ ਰਹੇ ਹੋ?” ਟਵਿੱਟਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰੀ ਆਲੋਚਕਾਂ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਅਤੇ ਨਫਰਤ ਭਰੀਆਂ ਅਤੇ ਟਰਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਦੇਣ ਵਿਚ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸਾਥ ਦੇਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ, ਡੋਰਸੀ ਨੇ ਸੇਵਾ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਨੂੰ ਟੈਕਸਸ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਅਧਾਰਤ ਗੈਰ-ਮੁਨਾਫਾ ਸੰਗਠਨ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਸੰਸਥਾ ਤੇ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੋਕ ਨਹੀਂ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਡੋਰਸੀ ਨੇ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ \$ 397 ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦਾਨ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਹ ਇਸ ਦਾਨ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਲਈ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਇਸ ਲਈ ਡੋਰਸੀ ਨੇ ਇੱਕ ਟ੍ਰੈਕਰ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਵੀ ਕੀਤਾ

ਹੈ ਕੀ ਦਾਨ ਸਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਰਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜਾ ਨਹੀਂ।

ਰਾਸਟਰੀ ਸਵੈਮ ਸੇਵਕ ਸੰਘ ਨੇ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਟਵਿੱਟ ਕਰਕੇ ਤਕਨੀਕੀ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਸੀਈਓ ਦਾ ਪੰਨਾਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਯਾਦ ਰਹੇ, ਰੇਸ਼ਬੁੱਕ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬੀ ਜੇ ਪੀ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਦਾ ਪੱਖ ਪੂਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਟਵਿੱਟਰ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਸਰਕਾਰ ਅੱਗੇ ਗੋਡੇ ਟੇਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਪਦੇ ਹਨ। ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਵੇਲੇ ਟਵਿੱਟਰ ਨੇ ਭਾਰਤ ਵਲੋਂ ਤਕਰੀਬਨ 1000 ਖਾਤੇ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਠੁਕਰਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਪਰ ਫੇਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਦਬਾਅ ਕਾਰਣ 500 ਖਾਤੇ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਆਦਾ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਸਨ। ਸੋਸਲ ਮੀਡੀਆ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ਾਂ ਅੱਗੇ ਝੁਕ ਜਾਣਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਅੱਗੇ ਝੁੱਕਣਾ ਹੈ। ਮੀਡੀਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਅਤੇ ਰਾਜਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਾਬੂ ਕਰ ਲਈਆਂ ਹਨ ਤੇ ਜੇ ਸੋਸਲ ਮੀਡੀਆ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਅਜਾਦੀ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ।

ਬੁਝਾਰਤਾਂ

- 1 ਇਕ ਪੈਲੀ ਦੇ ਬਾਰਾਂ ਬੰਨੇ, ਬਾਰੀਂ ਬੰਨੇ ਤੀਹ-ਤੀਹ ਗੰਨੇ।
- 2 ਮਾਂ ਲੀਰਾਂ ਕਚੀਰਾਂ, ਪੁੱਤ ਮੱਗਾ ਜਿਹਾ, ਮਾਂ ਗਈ ਨਹਾਉਣ, ਪੁੱਤ ਭੁੱਬ ਗਿਆ।
- 3 ਤੇਰੀਆਂ ਸੁੱਕਾਂ ਖਾਤਰ ਸੱਜਣਾ, ਮੈਂ ਸਾਰੀ ਭਿੱਜ ਜਾਵਾਂ, ਤੇਨੂੰ ਠੰਡੀਆਂ ਛਾਵਾਂ ਕਰਦੀ, ਆਪ ਧੁੱਪ ਵਿਚ ਜਾਵਾਂ।
- 4 ਇਕ ਹਵੇਲੀ ਦੋ ਦਰਵਾਜ਼ੇ, ਆਂਦੇ ਜਾਂਦੇ ਦੋ ਸ਼ਹਿਜ਼ਾਦੇ।
- 5 ਇਕ ਬਾਤ ਕਰਤਾਰੋ ਪਾਵੇ, ਭਾਗੋ ਵਾਲੇ ਬੰਨੇ, ਗੋਡੇ-ਗੋਡੇ ਖੁੱਭ ਗਿਆ, ਉੱਤੋਂ ਮਾਰਿਆ ਐਨੇ।
- 6 ਪੋਲੇ ਦੀ ਮੈਂ ਇਹ ਮੰਗਵਾਈ, ਪੋਲੇ ਦਾ ਮੈਂ ਗਾਰਾ,

ਇਕ ਮੈਂ ਹਵੇਲੀ ਵਲੀ, ਹੋ ਨੀਂ ਉੱਤੇ ਚੁਬਾਰਾ।

7 ਭੁੱਖ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਖਾ ਲਈ, ਪਿਆਸ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਪੀ ਲਈ, ਠੰਢ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਸ਼ੇਕ ਲਈ।

8 ਅੰਬ ਅੰਬਾਲੇ ਦੇ, ਫੁੱਲ ਪਟਿਆਲੇ ਦੇ, ਰੂੰ ਜਗਰਾਵਾਂ ਦੀ, ਜੜ ਇੱਕੋ।

9 ਕਾਲਾ ਮੂੰਹ ਲਾਲ ਸਰੀਰ, ਕਾਗਜ਼ ਨੂੰ ਉਹ ਖਾਂਦਾ, ਰੋਜ਼ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਢਿੱਡ ਫਾੜ ਕੇ, ਕੋਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਜਾਂਦਾ।

10 ਕਾਲੀ ਸਹੇਲੀ ਮੁੰਗ ਬਹੇਲੀ, ਦੋ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਇਕ ਹਵੇਲੀ।

ਤਸਵਿੱਦਰ ਸਿੰਘ ਬਡੈਰ
ਮੋਬਾ.7527931887

ਉੱਤਰ ਸਫ਼ਾ 31 'ਤੇ

ਕਿਲਿੰਗ ਦੀ ਇੰਡੀਅਨ ਇਨ ਦੀ ਚਾਈਲਡ

ਸ਼ੀਰਤ ਮੰਡ

7652860960

ਅੱਜ ਦੇ ਯੁੱਗ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਖੂਬਸੂਰਤ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਅਤੇ ਭੂਮੀ ਵਜੋਂ ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ ਦਾ ਵੱਡਾ ਮੁਲਕ ਹੈ ਕੈਨੇਡਾ, ਜਿਸਦੀ ਖੂਬਸੂਰਤੀ, ਤਰੱਕੀ ਤੇ ਯੂਰਪੀ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਚੱਲਦੇ ਤੰਤਰ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਸਾਡੇ ਉੱਥੇ ਜਾ ਕੇ ਵੱਸੇ ਲੋਕ ਅਸ਼-ਅਸ਼ ਕਰ ਉੱਠਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਮੁਲਕ ਜਿਸਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਬਾਕੀ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਪੱਖੀ ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਪਸੰਦ ਹਨ। ਜਿਸ ਮੁਲਕ ਵਿੱਚ ਇਨਸਾਨੀ ਜਾਨ ਦੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੀਮਤ ਸਮਝੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕੀ ਉਸ ਮੁਲਕ ਬਾਰੇ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਮੁਲਕ ਦੇ ਮੂਲ ਵਾਸੀਆਂ ਨਾਲ (ਅਸਲੀ ਹੱਕਦਾਰਾਂ ਨਾਲ) ਉੱਥੋਂ ਦੀਆਂ ਹੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਦੀਆਂ ਤਕ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਨਿਰਦਈ ਤੇ ਗੈਰ ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਹਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਹੋ ਜਿਹਾ ਵਿਹਾਰ ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਬੰਦੇ ਨਾਲ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸੁਫਨੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਾ ਸੋਚੇ। ਇੰਨੇ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਏਨੀ ਕਰੂਰਤਾ ਵਿਖਾਈ ਗਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਕੇਵਲ ਸੁਣ ਕੇ ਹੀ ਲੂ ਕੰਡੇ ਖੜੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਨੇ।

ਪਹਿਲਾਂ ਸੋਲਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿੱਚ ਫਰਾਂਸੀਸੀਆਂ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਵੱਡੇ ਭਾਗ ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਫਿਰ 1763 ਈ. ਵਿੱਚ ਇੰਗਲੈਂਡ ਨਾਲ ਬਸਤੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਮਸਲੇ ਤੇ ਹੋਈ 7 ਸਾਲਾ ਲੰਮੀ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਹਾਰਨ ਕਰਕੇ ਕੈਨੇਡਾ ਫਰਾਂਸੀਸੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਚਲਾ ਗਿਆ ਤੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀ ਬਸਤੀ ਬਣ ਗਿਆ। ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸਰਕਾਰਾਂ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਹੋਣ ਜਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼, ਨੇ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਮੂਲ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੀ ਮਿੱਟੀ ਵਿੱਚੋਂ ਨੇਸਤੋ-ਨਾਬੂਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਕਸਰ ਨਾ ਛੱਡੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਕਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰੱਜ ਕੇ ਵਢਾਗਾ ਕੀਤਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਗੁਲਾਮ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉੱਥੇ ਵਸਾਇਆ। ਫਿਰ ਜਦੋਂ ਮੂਲ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਅਬਾਦੀ ਪੂਰੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਆਟੇ ਵਿੱਚ ਲੁਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਰਹਿ ਗਈ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਛਿੱਤਰ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਦੂਜੀ ਸੰਸਾਰ ਜੰਗ ਦੇ ਕੰਸਰਨਟਰੋਸ਼ਨ ਕੈਂਪਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਬਦਤਰ 'ਰਿਜ਼ਰਵਜ਼' ਨਾਂ ਦੀਆਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਕੁਝ ਕੁ ਫੋਕੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇਣ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਜਬਰਦਸਤੀ ਡੱਕ ਦਿੱਤਾ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਿ ਬਸ ਖੁੱਲੇ ਅਸਮਾਨ ਵਾਲੀਆਂ ਜੇਲਾਂ ਸਨ। ਉੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਬੇਕਿਰਕ ਵਤੀਰੇ ਦੀ ਗਾਥਾ ਸੁਣਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸੰਨ 2008 ਵਿੱਚ ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਆਪਣੇ ਗੁਨਾਹਾਂ ਦੀ ਮੂਲ ਵਸਨੀਕਾਂ ਤੋਂ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗ ਲਈ ਅਤੇ ਪਾਪਾਂ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕੀਤਾ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇਮੀਗ੍ਰੇਂਟਸ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਵਾਅਦਾ ਨਾ ਕੀਤਾ। ਅੱਜ ਵੀ ਜਿੱਥੇ ਬਾਕੀ ਮੁਲਕ ਵਿੱਚ ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਚਿੜੀ ਵੀ ਪਰ ਨਹੀਂ ਮਾਰ ਸਕਦੀ, ਉੱਥੇ ਇੱਕ ਸ਼ਰਾਰਤ ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਿਜ਼ਰਵਜ਼ ਵਿੱਚ ਆਮ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਖਾਧ ਪਦਾਰਥਾਂ ਨਾਲੋਂ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦਾ ਨਸ਼ਾ ਵਧੇਰੇ ਸਸਤਾ ਹੈ।

ਪਰ ਜੋ ਜ਼ੁਲਮ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੱਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਉਹ ਅੱਜ ਤੱਕ ਦੇ ਮਨੁੱਖੀ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਕਰੂਰ ਹਰਕਤ ਤੇ ਸਾਜਿਸ਼ ਸੀ। ਸੰਨ 1893ਈ.

ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵਢਾਗੇ ਵਾਲੀ ਨੀਤੀ ਬਦਲ ਲਈ ਤੇ ਕੇਵਲ ਮੂਲ ਵਸਨੀਕਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਲਈ, 'ਸੱਭਿਆਚਾਰ' ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੱਛਮੀਕਰਨ ਕਰਨ ਲਈ ਤੇ ਕਹਿਣ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੱਥਰ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਸ਼ਲ ਸਕੂਲ ਨਾਮ ਦੇ ਬੋਰਡਿੰਗ ਸਕੂਲ ਚਲਾਏ। ਜਿੱਥੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਅਗਵਾ ਕਰਕੇ ਚਾਰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਕੇ ਸੋਲਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੱਕ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਜੇ ਇਹ ਸਕੂਲ ਸੱਚਮੁੱਚ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ?

ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਸਕੂਲ ਧਰਮ, ਨੈਤਿਕਤਾ ਅਤੇ ਮਾਨਵਤਾ ਦੇ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਚਰਚਾਂ ਵੱਲੋਂ ਚਲਾਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਭਾਵੇਂ ਇੱਥੋਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਤੇ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਨੰਨਜ਼ ਤੇ ਪੁਜਾਰੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਫਿਰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਨੇਕ ਮੰਚ ਦੀ ਜ਼ਰਾ ਲਾਜ਼ ਨਾ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਨਸਲੀ ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਣਮਨੁੱਖੀ ਸਲੂਕ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਬੋਲਣ 'ਤੇ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਬਿਨਾਂ ਗੱਲੋਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੁੱਟਣ ਨਾਲ ਮੌਤ, ਬਿਮਾਰੀ ਵੇਲੇ ਮਰਨ ਲਈ ਛੱਡ ਦੇਣਾ, ਕਦੇ ਵੀ ਘਰ ਨਾ ਜਾਣ ਦੇਣਾ ਤੇ ਭੋਲੇ-ਭਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਨੰਨਜ਼ ਤੇ ਪੁਜਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸਰੀਰਕ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਮੌਤਾਂ ਦੀ ਦਰਜ ਸੰਖਿਆ 6000 ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਹੈ।

ਅਸਲ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਪਿੱਛੇ ਅਸਲ ਮੰਤਵ ਵਸਨੀਕਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪੜ੍ਹਾਉਣਾ ਲਿਖਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਹੜੀ ਮੂਲ ਨਿਵਾਸੀ ਔਰਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਸ਼ਲ ਸਕੂਲਾਂ ਬਾਰੇ ਆਪਣੀ ਹੱਥਬੀਤੀ ਦੱਸ ਰਹੀ ਸੀ, ਉਹ ਪੰਜ ਤੋਂ ਸੋਲਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੱਕ ਇਕ ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਸ਼ਲ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਕੋਰੀ ਅਨਪੜ੍ਹ ਸੀ। ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਸਲ ਮੰਤਵ ਤਾਂ ਮੂਲ ਵਸਨੀਕਾਂ ਦੇ ਨਿੱਕਿਆਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਉਮਰ ਵਿਚ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੜ ਮਤਲਬ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ, ਭਾਸ਼ਾ, ਧਰਮ, ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ, ਇਤਿਹਾਸ, ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ (ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਅਗਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੇ ਬੀਜ ਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਵਿਚ ਬੀਜਦੇ ਹਨ) ਦੇ ਬੋਧਿਕ, ਰੂਹਾਨੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੋਂ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਪਛਾਣ ਭੁਲਾਉਣਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਢਕਵੰਜ ਹੇਠ ਪੱਛਮੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਮੁਤਾਬਕ ਢਾਲਣਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਨਿੱਕੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਹੀ ਇਹ ਭਾਵਨਾ ਭਰਨਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਅਸੱਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਘਟੀਆ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੱਭਿਆਚਾਰ, ਭਾਸ਼ਾ, ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਸਭ ਪੱਛਮੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬਹੁਤ ਘਟੀਆ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਸ਼ਰਮਿੰਦਗੀ ਦਾ ਸਬੱਬ ਹਨ, ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ 'ਪੱਛਮੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਤਮ' ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਵਰਗੇ ਬਣੇ। ਇਹੀ ਨੀਤੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਮਹਾਂਰਾਜਾ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਵੀ ਅਪਣਾਈ ਸੀ।

ਦਰਅਸਲ ਇਹ ਸਕੂਲ 'ਕਿਲ ਦੀ ਇੰਡੀਅਨ ਇਨ ਦੀ ਚਾਈਲਡ' ਦੀ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਚਲਾਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਸੀ ਕਿ ਮੂਲ ਵਸਨੀਕਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ (ਆਈਡੈਂਟਿਟੀ) ਨੂੰ ਕੱਚੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਦਿਓ, ਵਿਕਸਤ ਹੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦਿਓ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਸ਼ਲ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨਾਲੋਂ ਤੋੜ ਕੇ ਪੱਛਮੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਉਸ ਮੁਤਾਬਕ ਢਾਲੋ। ਇਹ ਤਰੀਕਾ ਵੱਧ ਘਾਤਕ, ਅਸਿੱਧਾ ਤੇ ਘੱਟ ਨਿੰਦਾਜਨਕ ਸੀ। ਦੋਸਤੋ, ਕੋਈ ਵੀ

ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਮਾੜਾ ਨਹੀਂ ਪਰ ਕਿਸੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਛੋਟੀ ਉਮਰੇ ਉਹਦੇ ਮੂਲ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨਾਲੋਂ ਤੋੜ ਕੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਹੇਠ ਜੋੜਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਿੰਦਾਜਨਕ ਹੋਰ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ।

ਰੂਸੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਵਿੱਚ ਜੋ ਪੁੱਤ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਭੁੱਲ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਮਾਂਵਾਂ ਉਸਨੂੰ ਮਰਿਆ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਭ ਤੋਂ ਮਾੜੀ ਬਦਦੁਆ ਦੇਣੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ 'ਰੱਬ ਕਰੇ ਤੈਨੂੰ ਤੇਰੀ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਭੁੱਲ ਜੇ' ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਹੜਾ ਆਪਣਾ ਵਿਰਸਾ ਭੁੱਲ ਜੇ, ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਭੁੱਲ ਜੇ, ਉਹ ਸਮਝੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹੀ ਭੁੱਲ ਗਿਆ ਤੇ ਜਿਹੜਾ ਆਪਣਾ-ਆਪ ਹੀ ਭੁੱਲ ਜੇ, ਉਹ ਹੱਡ-ਮਾਸ ਦੇ ਪੁਤਲੇ ਤੋਂ ਸਿਵਾ ਹੋਰ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ।

ਕੌਮਾਂ ਨਾ ਤਾਂ ਵਢਾਗੇ ਕਰਾ ਕੇ, ਨਾ ਮਾਰ ਕੇ ਉਦੋਂ ਤਕ ਖ਼ਤਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ, ਜਦੋਂ ਤਕ ਉਸ ਕੌਮ ਦਾ ਇੱਕ ਵੀ ਬੰਦਾ ਜਿਊਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਅੰਦਰ ਉਸ ਕੌਮ ਦੀ ਬੋਲੀ, ਸੱਭਿਆਚਾਰ, ਇਤਿਹਾਸ, ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਤੇ ਲੋਕ ਨਾਇਕਾਂ ਦਾ ਅਮੀਰ ਵਿਰਸਾ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਕੌਮਾਂ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਮਰਦੀਆਂ ਨੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਕੌਮੀਅਤ ਭੁੱਲ ਜਾਣ।

ਇਸੇ ਲਈ ਨਾਮਧਾਰੀ ਬਾਬਾ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਿੱਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪਰਵਰਿਸ਼ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੂਲੇ ਪੌਦੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕੌਮ ਦੇ ਵਿਰਸੇ ਦੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਸਿੰਜਣ ਦੀ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਨਿੱਕਾ ਬੱਚਾ ਕੱਚੀ ਮਿੱਟੀ ਵਰਗਾ ਹੁੰਦਾ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸਨੂੰ ਅਕਾਰ ਦੇ ਦਿਓ ਉਹੋ ਜਿਹਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਹਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕੰਮ ਪਹਿਲਾਂ ਮਾਪੇ ਤੇ ਫਿਰ ਅਧਿਆਪਕ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਉਸਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਜੀਵਨ ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਮੁੱਢਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਜਿੱਥੋਂ ਮਿਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਵੀ ਬਹੁਤ ਮਾਇਨੇ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ। ਭਾਰਤੀ ਸਿੱਖਿਆ ਤੰਤਰ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾਲ ਵਾਚਣ ਤੇ ਇਹ ਗੱਲ ਬੜੀ ਸ਼ਿਦਤ ਨਾਲ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਤੇ ਮਿਆਰ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਸ਼ਲ ਸਕੂਲਾਂ ਵਾਲੇ ਹੀ ਹਨ। ਜਿਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਕਿ ਭਾਰਤ ਭਾਵੇਂ ਅਜ਼ਾਦ ਹੋ ਗਿਆ ਪਰ ਇਹਨੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ, ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਾਂਗ ਹੀ ਕੈਨੇਡਾ ਤੇ ਵੀ ਰਾਜ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਦੇ ਵੇਲੇ ਤੋਂ ਚੱਲਦੇ ਆ ਰਹੇ ਸਿੱਖਿਆ ਤੰਤਰ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਮਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਦਲਿਆ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਸਾਡੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਗੁਲਾਮ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਜਿਹੜਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਢਾਂਚਾ ਉਸਾਰਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਇਕ ਗੁਲਾਮ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਗੁਲਾਮ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਘੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨਾ ਕਿ ਅਜ਼ਾਦ

ਖਿਆਲਾਤਾਂ ਵਾਲਾ ਦੇਸ਼ ਉਸਾਰਨ ਲਈ। ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਵੱਖਰੇ-ਵੱਖਰੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਾਂ ਦਾ ਮੂਲੋਂ ਖ਼ਾਤਮਾ ਕਰਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੀਤੀ ਦੇ ਤੰਤਰ ਦਾ ਅਧਾਰ ਸੀ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਵੱਖਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਭੜਕਾਊ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਭਾਰ ਕੇ, ਫੁੱਟ ਪਾ ਕੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਲਾਹਾ ਲੈਣਾ ਹੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਨੀਤੀ ਦਾ ਅਧਾਰ ਸੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਅੱਜ ਵੀ ਸਾਡੇ ਹੁਕਮਰਾਨ ਅਮਲ ਕਰ ਰਹੇ ਨੇ।

ਇਸ ਅਧਾਰ ਨੂੰ ਅਮਲੀ ਰੂਪ ਦੇਣ ਲਈ ਬੜੇ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਓਂਤ ਬਣਾਈ ਗਈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਵਹਿਮ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰੰਗ ਸਾਂਵਲਾ ਹੈ ਤੇ ਸਾਂਵਲਾ ਰੰਗ 'ਚੰਗਾ' ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਗੋਰਾ ਰੰਗ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਤਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਭਰਿਆ ਗਿਆ, ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਘਟੀਆ ਹੈ। ਫਿਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੱਛਮੀ ਪਹਿਰਾਵਾ, ਬੋਲੀ, ਖਾਣਾ ਤੇ ਵਿੱਦਿਆ ਸਭ ਤੋਂ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਠ ਹੈ। ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਹੇਠ ਬਣੀ ਪਹਿਲੀ ਭਾਰਤੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੀਤੀ 1835 ਦੀ ਨਿਰਮਾਤਾ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਲਾਰਡ ਮੈਕਲੇ ਦੇ ਕਥਨ ਅਨੁਸਾਰ 'ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੱਛਮੀ ਪੁਸਤਕਾਲੇ ਦੀ ਇੱਕ ਅਲਮਾਰੀ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤੀ ਦੇਸੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸੀ।' ਤੇ ਫਿਰ ਜਦੋਂ ਵਿਚਾਰੇ ਲੋਕ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੀਣ ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਏ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੌਨਵੈਂਟ ਸਕੂਲਾਂ ਤੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਉਸਰੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਪੱਛਮੀ ਵਿੱਦਿਆ ਰਾਹੀਂ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਠ ਬਣ ਜਾਣ ਦਾ ਚਿੱਟੀ ਕਿਨਾਰੀ ਵਾਲਾ ਬੱਦਲ ਵਿਖਾਇਆ। ਹੀਣ ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਆਮ ਮਾਪੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪੁਸ਼ਤਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਪੱਛਮੀ ਤਰਜ਼ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕੀਤੇ, ਜਿਹੜੇ ਆਪ ਤੱਪੜਾਂ ਤੇ ਬਹਿ ਕੇ ਪੜ੍ਹੇ, ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਕੂਲਾਂ ਵੱਲ ਯਕਦਮ ਉੱਲਰੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਤੇ ਸੁਭਵਾਨ ਮਨੁੱਖ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਮਾਰਟ ਕਲਾਸਰੂਮਜ਼, ਹੌਰਸ ਰਾਈਡਿੰਗ, ਸਵੀਮਿੰਗ, ਸਾਰੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਮਾਧਿਅਮ ਵਿੱਚ ਤੇ ਵਧੀਆ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਬੋਲਣੀ ਸਿਖਾਉਣ ਦੇ ਸਬਜ਼ ਬਾਗ ਵਿਖਾਏ ਗਏ। ਮਾਪੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਹਿੰਗੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕਰਜ਼ੇ ਲੈ ਕੇ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਨੂੰ ਵੀ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਏ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪੰਜਾਬੀ/ਭਾਰਤੀ ਇਸ ਵਰਤਾਰੇ ਦੇ ਨਾਂਹਪੱਖੀ ਅਸਰਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਅਵੇਸਲੇ ਹਨ।

ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਅਵੇਸਲੀਆਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਤੇ ਸੂਬਾਈ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿੱਦਿਅਕ ਨੀਤੀਆਂ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਵੈ-ਘੋਸ਼ਿਤ 'ਉੱਤਮ ਕੌਨਵੈਂਟ ਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ' ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿੱਦਿਅਕ ਨੀਤੀਆਂ ਤੇ ਮਿਆਰਾਂ ਦੀ ਤਰਜ਼ ਉੱਤੇ ਹੀ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਣ ਲੱਗੀਆਂ ਅਤੇ ਵੱਧ

ਤੋਂ ਵੱਧ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਤੰਤਰ ਦੀ ਨਕਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੋਣ ਲੱਗੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਸਟੈਂਡਰਡ ਸੈੱਟਰ (ਮਿਆਰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ) ਮੰਨ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਹੜਾ ਕੰਮ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਕੂਲਾਂ ਨੇ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਉਹ ਉਲਟਾ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਆਪ ਹੀ ਕਰਨ ਲੱਗੀਆਂ, ਆਪਣੇ ਪੈਰ 'ਤੇ ਆਪ ਕੁਹਾੜੀ ਮਾਰਨ ਵਾਂਗੂੰ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਮਾਪੇ ਆਪਣੇ ਬਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਸੁਫਨੇ ਵੇਖਣ ਲੱਗੇ ਤੇ ਅੰਵਾਣਪੁਣੇ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਉਹੀ ਸਭ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਜੋ ਕੁਝ ਸਕੂਲ ਵਾਲੇ ਕਰਨ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਜਿਵੇਂ ਘਰ ਅੰਦਰ ਵੀ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਨਾ ਬੋਲਣਾ, ਨਿੱਕੇ-ਨਿੱਕੇ ਬੱਚੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜੇ ਆਪਣੀ ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਤਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੋਲਣੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਉਂਦੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਬੋਲਣ, ਪੜ੍ਹਨ ਤੇ ਲਿਖਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਨਾ, ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਦੇ ਜਵਾਕਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਲੇਬਸ ਰਟਨ ਲਈ ਕਹਿਣਾ, ਆਪਣੀ ਮਿੱਟੀ ਨਾਲ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾ ਜੋੜਨਾ ਤੇ ਕਿਤਾਬੀ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਹੀ ਪੂਰਨ ਗਿਆਨ ਸਮਝ ਲੈਣਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰਗੀ ਮਾਰ ਪਈ।

ਇਸ ਸਾਰੇ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਦਾ ਖਮਿਆਜ਼ਾ ਅਗਲੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਭੁਗਤਣਾ ਪਿਆ ਤੇ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਘਰਦਿਆਂ ਨੇ ਕੁਝ ਦੱਸਿਆ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਵਿੱਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੇ। ਜਿਸ ਸਦਕਾ ਨਾ ਤਾਂ ਉਹ ਵਿਚਾਰੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਬਣ ਸਕੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਆਪਣੇ ਵਿਰਸੇ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ। 'ਚਿਰੜ ਘੁੱਗ' ਜਿਹੇ ਬਣ ਗਏ। ਇਹ ਯੁੱਗ ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਤੇ ਤਕਨੀਕ ਦਾ ਯੁੱਗ ਹੈ। ਇਸ ਜੁੱਗ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਢਲਣਾ ਤੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਹਾਣੀ ਬਣਨਾ ਵੀ ਸਾਡੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਨਵੀਆਂ-ਨਵੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਸਿੱਖਣਾ, ਪੜ੍ਹਨਾ ਅਤੇ ਬੋਲਣਾ, ਪੱਛਮੀ, ਪੂਰਬੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀਆਂ ਚੰਗੀਆਂ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਪਨਾਉਣਾ, ਸਮੇਂ ਮੁਤਾਬਕ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਜਾਂ ਰੂੜੀਵਾਦੀ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਸ਼ਾਈ ਮਾਧਿਅਮ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਨਾ, ਵਿਸ਼ਵ ਇਤਿਹਾਸ ਬਾਰੇ ਜਾਨਣਾ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਸਾਹਿਤ ਪੜ੍ਹਨਾ, ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਵੀ ਇੱਕ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਤੇ ਸੁਚੇਤ ਇਨਸਾਨ ਦੀਆਂ ਨਿਸ਼ਾਨੀਆਂ ਹਨ, ਮਾਣਯੋਗ ਹਨ। ਪਰ ਜਿਹੜੇ ਵੀ ਮਾਪੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿੱਕੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਆਪਣੇ ਵਿਰਸੇ ਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਉੱਪਰ ਸ਼ਰਮ ਤੇ ਨੀਵਾਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਵਾਕੇ ਇਸ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋਣ ਦੇ ਰਾਹ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਆਪਣੀ ਹੀ ਔਲਾਦ ਨੂੰ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੜੋਂ ਪੁੱਟਦੇ ਹਨ। ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ ਵਿਚ ਤਾਂ 'ਦੇ ਆਲ ਆਰ ਕਿਲਿੰਗ ਦੀ ਇੰਡੀਅਨ ਇਨ ਦੀ ਚਾਈਲਡ'।

Seeking a Nanny/Babysitter

Wanted a Nanny for one small kid.

Job included free accomodation and meals.

Those interested can Contact: Aman (510 938 7195)

ਨੈਨੀ/ਬੇਬੀ ਸਿਟਰ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ

ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ ਵਾਸਤੇ ਨੈਨੀ/ਬੇਬੀ ਸਿਟਰ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

ਰਿਹਾਇਸ਼ ਤੇ ਖਾਣਾ ਪੀਣਾ ਮੁਫਤ ਹੋਏਗਾ।

ਲੋੜਵੰਦ ਸੰਜਣ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ : ਅਮਨ (510 938 7195)

ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਲੋਂ ...

ਇਥੇ ਜਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ 8 ਮਈ 1828 ਨੂੰ ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਜੀਨ ਹੈਨਰੀ ਡੂਨੰਟ ਵਲੋਂ 1859 ਈ: ਵਿਚ ਸੋਲਵੇਰੀਨੋ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਦੇਸ਼ਾਂ ਇਟਲੀ, ਫਰਾਂਸ ਅਤੇ ਆਸਟ੍ਰੀਆ ਦੀ ਜੰਗ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਫੌਜੀਆਂ ਦੀ ਦੁਰਦਸ਼ਾ ਦੇਖ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ 1863 ਈ: ਵਿਚ ਸਵੈ-ਇੱਛਕ ਸੇਵਾ ਭਾਵਨਾ ਵਾਲੀ ਇਕ ਸੰਸਥਾ ਬਣਾਈ ਸੀ। ਹੈਨਰੀ ਡੂਨੰਟ ਵਲੋਂ ਸੰਸਾਰ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਬਣਾਈ ਸੰਸਥਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਕਮੇਟੀ ਆਫ ਰੈੱਡ ਕਰਾਸ ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮਾਨਤਾ ਮਿਲਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ। ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿਚ 8 ਮਈ 1984 ਦਾ ਦਿਨ ਰੈੱਡ ਕਰਾਸ ਦਿਵਸ ਵਜੋਂ ਮਨਾਇਆ ਜਾਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਅਤੇ ਫਿਰ 1984 ਵਿਚ ਰੈੱਡ ਕਰਾਸ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਵਰਲਡ ਰੈੱਡ ਕਰਾਸ ਅਤੇ ਰੈੱਡ ਕ੍ਰੀਸੈਂਟ ਡੇ ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਤਿਹਾਸ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਗਵਾਹ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਲਾਡਲੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਭਾਈ ਘਨੱਈਆ ਨੇ ਰੈੱਡ ਕਰਾਸ ਸੰਸਥਾ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਉਣ ਤੋਂ 200 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਭੇਦ-ਭਾਵ ਤੋਂ ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਹੋਂਦ ਕਾਇਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਹ ਜਿੱਥੇ ਜੰਗ ਵਿਚ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋਏ ਸਿੱਖ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਪਿਲਾਉਂਦੇ ਸਨ, ਉੱਥੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਜੰਗ ਲੜਨ ਵਾਲੇ ਮੁਗਲ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪਾਣੀ ਪਿਲਾਉਣਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਲਮ ਪੱਟੀ ਕਰਨਾ ਆਪਣਾ ਧਰਮ ਸਮਝਦੇ ਸਨ। ਹਰ ਸਮੇਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੁਸੀਬਤ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਤੱਤਪਰ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰਾ ਸਮੁੱਚੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਕੌਰੋਨਾ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਮੋਹਰੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਅ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਖਾਲਸਾ ਏਡ, ਸਰਬੱਤ ਦਾ ਭਲਾ ਟਰੱਸਟ, ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਸਿਖਸ, ਦਿੱਲੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਅੰਨ-ਜਲ ਲੰਗਰਾਂ ਦੀ ਤਰਾਂ ਆਕਸੀਜਨ ਦੇ ਲੰਗਰ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਵੈਂਟੀਲੇਟਰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨਘਾਟਾਂ ਵਿਚ ਲਾਸ਼ਾਂ ਚੁੱਕ-ਚੁੱਕ ਕੇ ਸਸਕਾਰ ਕਰਵਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਡਾਕਟਰੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਪੀੜਤਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰਹਿਣ ਲਈ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿਚ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਧਾਰਮਿਕ...

ਸਰਕਾਰੀ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਚ 98 ਵੈਂਟੀਲੇਟਰ, ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ 109 ਵੈਂਟੀਲੇਟਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਕੁਝ ਵੈਂਟੀਲੇਟਰ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜ ਮੋਹਾਲੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਮੋਹਾਲੀ ਵਾਲੇ ਤਾਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾਏ 'ਤੇ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਤੇ ਬਾਕੀ ਲਗਭਗ ਸਾਰੇ ਹੀ ਨਕਾਰਾ ਸਾਬਤ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਸਤਨਾਮ ਦਾਊ ਨੇ ਕਿਹਾ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸਿਰਫ ਵੈਂਟੀਲੇਟਰਾਂ ਤਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਵਿਚ ਹੋਰ ਮੈਡੀਕਲ ਸਾਮਾਨ, ਪੀਪੀਈ ਕਿੱਟਾਂ, ਦਸਤਾਨੇ, ਮਾਸਕ ਦੇ ਘਟੀਆ ਪੱਧਰ ਦਾ ਸਾਮਾਨ ਤੇ ਮਹਿੰਗੇ ਰੋਟਾਂ 'ਤੇ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਮਸਲਾ ਵੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਰੋੜਾਂ ਦੇ ਘਪਲੇ ਸਿਰਫ ਅਫਸਰਸਾਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ, ਇਸ ਵਿਚ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦਾ ਹੱਥ ਹੋਣ ਤੋਂ ਵੀ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਦਾਊ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ, ਹਾਈਕੋਰਟ, ਸੀਬੀਆਈ, ਹਿਊਮਨ ਰਾਈਟਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕੋਵਿਡ...

ਇਹ ਅੱਜ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ, ਗਰੀਬੀ ਹੋਰ ਫੈਲੇਗੀ, ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਰੁਕੇਗਾ। ਸਰਕਾਰੀ ਰਾਜਿੰਦਰਾ ਹਸਪਤਾਲ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਚ ਦਾਖ਼ਲ ਕੌਰੋਨਾ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਮੁਕੰਮਲ ਵਾਰਡ 10 ਮਈ ਨੂੰ ਮਿਲਟਰੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਾ ਸਿਰਫ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਦੇਖ ਭਾਲ, ਬਲਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰਡ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਮੁਕੰਮਲ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਫੌਜੀ ਕੋਲ਼ ਰਹੇਗੀ। ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਦੇ ਮੈਡੀਕਲ ਵਿੰਗ ਵਿਚਲੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅਤੇ ਜੂਨੀਅਰ ਡਾਕਟਰਾਂ ਸਮੇਤ ਪੈਰਾ ਮੈਡੀਕਲ ਤੇ ਹੋਰ ਸਟਾਫ਼ ਨਿਭਾਏਗਾ। ਇਸ ਸਟਾਫ਼ ਦੀ ਸੋ ਮੈਂਬਰੀ ਟੀਮ ਬੀਤੇ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਪੁੱਜ ਗਈ ਸੀ। ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹੀ ਕੌਰੋਨਾ ਦੇ ਇਸ ਕਹਿਰ ਦੌਰਾਨ ਫੌਜ ਤੋਂ ਮਦਦ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਭਾਜਪਾ ਵਿਧਾਇਕ ਦੇ ਅੰਧ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤੇ ਕੌਰੋਨਾ ਫਿਰਕੂਵਾਦ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਯੂ.ਪੀ ਦੇ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰਨੇ ਕਾਲਜੇ ਗਊ ਮੂਤਰ ਪੀਣ ਨਾਲ ਕੌਰੋਨਾ ਤੋਂ ਸ਼ਰਤੀਆ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬੈਰੀਆ ਤੋਂ ਵਿਧਾਇਕ ਨੇ ਵੀਡੀਓ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਬਾਬਾ ਰਾਮਦੇਵ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਪਤੰਜਲੀ ਦੇ ਗਊ ਮੂਤਰ ਦੀ ਬੋਤਲ ਚੁੱਕ ਕੇ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਠੰਢੇ ਪਾਣੀ ਵਿਚ 50 ਮਿਲੀਲੀਟਰ ਗਊ ਮੂਤਰ ਮਿਲਾਓ ਤੇ ਵਾਇਰਸ ਤੋਂ ਕੁਦਰਤੀ ਇਮਿਊਨਿਟੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਪੀਓ। ਕੌਰੋਨਾ ਦੀ ਦੂਜੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਅੱਧ ਵਿਚ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਰੋਜ਼ਾਨਾ 18 ਘੰਟੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਤੰਦਰੁਸਤ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਗਿਆਨੀ ਮੰਨਣ ਜਾਂ ਨਾ ਮੰਨਣ ਪਰ ਉਹ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪੁੱਜਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗਊ ਮੂਤਰ ਨਾਲ ਹੀ ਬਚਾਅ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕੌਰੋਨਾ ਬਿਮਾਰੀ ਦੇ ਨਾਮ ਅੰਧ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਫੈਲਾ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਕੌਰੋਨਾ ਤੋਂ ਕੌਣ ਬਚਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅਖੌਤੀ ਬਲਾਤਕਾਰੀ ਦੇਵਤਾ ਆਸਾਰਾਮ ਕੌਰੋਨਾ ਪੀੜਤ ਨਾਬਾਲਗ ਲੜਕੀ ਨਾਲ ਜਬਰ ਜਨਾਹ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਕੱਟ ਰਹੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਰੱਬ ਸਦਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਆਸਾਰਾਮ ਜਿਸ ਦਾ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਇਥੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਖੇ ਕੌਰੋਨਾ ਦਾ ਇਲਾਜ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਜੋਧਪੁਰ ਏਮਜ਼ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਆਸਾਰਾਮ ਦੇ ਐਮ.ਜੀ. ਹਸਪਤਾਲ 'ਚ ਦਾਖ਼ਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਵਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਦਾਖ਼ਲ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਏਮਜ਼ 'ਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪਰ ਇਸ ਅਖੌਤੀ ਰੱਬ ਦਾ ਜਾਦੂ ਮੰਤਰ ਫੇਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਨਾ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਬਚ ਸਕਿਆ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੌਰੋਨਾ ਤੋਂ। ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਲੋਕ ਇਸ ਨੂੰ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਰੱਬ ਬਣਾਕੇ ਪੂਜੀ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਬੁਝਾਰਤਾਂ

- (1) ਇਕ ਸਾਲ, ਬਾਰਾਂ ਮਹੀਨੇ, ਤੀਹ ਦਿਨ,
- (2) ਲੱਜ ਤੇ ਡੋਲ,
- (3) ਛੱਤਰੀ,
- (4) ਚੰਦ, ਸੂਰਜ,
- (5) ਕਿੱਲਾ,
- (6) ਕਲਮ ਤੇ ਦਵਾਤ,
- (7) ਨਾਰੀਅਲ,
- (8) ਔਕ,
- (9) ਡਾਕ ਬਕਸਾ,
- (10) ਕੜਾਹੀ

ਦਾਲਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ...

8. ਸੀਲੀਨੀਅਮ, ਕੌਪਰ (ਤਾਂਬਾ), ਪੋਟਾਸ਼ੀਅਮ, ਫਾਸਫੋਰਸ, ਮੈਂਗਨੀਜ਼, ਹਾਈਡਰੋਫਲੋਵਿਨ, ਨਾਇਆਸਿਨ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਅਨੇਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਤੇ ਵਧੀਆ ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਦਾਲਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਕਾਹਾਰੀ ਮੀਟ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿਵਾਉਂਦੇ ਹਨ।

9. ਵਾਧੂ ਦਾਲਾਂ ਨਹੀਂ ਖਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਲਾ ਓਗਜ਼ੈਲਿਕ ਏਸਿਡ ਲੋਹ ਕਣ ਹਜ਼ਮ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੰਦਾ ਤੇ ਗੁਰਦੇ ਦੀ ਪੱਥਰੀ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

10. ਹਰ ਰੋਜ਼ ਇਕ ਛੋਟੀ ਕੋਲੀ ਸਾਬਤ ਦਾਲ ਜੋ ਰਲਵੀਆਂ ਮਿਲਵੀਆਂ ਸਾਬਤ ਦਾਲਾਂ ਦੀ ਬਣੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਪੁੰਗਰੀ ਦਾਲ ਹੋਵੇ, ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਰਲਵੀ-ਮਿਲਵੀ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਦਾਲਾਂ ਬਦਲ-ਬਦਲ ਕੇ ਰੋਜ਼ ਖਾਧੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਮਸਰ, ਮੂੰਗੀ, ਮਾਂਹ, ਰਾਜਮਾਂਹ, ਸੋਇਆਬੀਨ, ਕਾਲੇ ਛੋਲੇ, ਚਿੱਟੇ ਛੋਲੇ ਆਦਿ। ਕੈਨੇਡਾ ਮੈਡੀਕਲ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਜਰਨਲ ਅਨੁਸਾਰ ਰੋਜ਼ ਇਕ ਵਾਰ ਦਾਲ ਦੀ ਪੋਣੀ ਕੋਲੀ ਖਾਣ ਨਾਲ ਮਾੜਾ ਕੋਲੈਸਟਰੋਲ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜ ਫੀਸਦੀ ਘਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਵਾਧੂ ਘਿਓ ਜਾਂ ਤੇਲ ਨਾ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਏਨੇ ਨਾਲ ਹੀ ਰੋਜ਼ ਦੇ ਲੰਡੀਏ ਫਾਈਬਰ ਦਾ 32 ਫੀਸਦੀ ਹਿੱਸਾ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਵੱਧ ਦਾਲਾਂ ਖਾਣ ਦੇ ਮਾੜੇ ਅਸਰ : ਅਫਾਰਾ, ਕਬਜ਼ (ਫਾਈਬਰ ਸਦਕਾ) ਟੱਟੀਆਂ ਲੱਗਣੀਆਂ ਖ਼ਾਸ ਕਰ ਇਰੀਟੇਬਲ ਬਾਵਲ ਸਿੰਡਰੋਮ ਬਿਮਾਰੀ ਵਿਚ। ਇਹ ਦਾਲਾਂ ਵਿਚਲੇ ਕਾਰਬੋਹਾਈਡ੍ਰੇਟ ਸਦਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਕਿਹੜੀ ਦਾਲ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ : ਸ਼ਾਇਦ ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੂੰ ਹੋਰਾਨੀ ਹੋਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦਾਲ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਬਹੁਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ 'ਵਾਈ' ਹੈ।

ਦਰਅਸਲ ਮਾਂਹ ਦੀ ਦਾਲ ਵਿਚ ਲੰਡੀਏ ਤੱਤ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਨ। ਅੱਧਾ ਕੱਪ ਕੱਚੀ ਕਾਲੀ ਦਾਲ ਵਿਚ 26 ਗ੍ਰਾਮ ਪ੍ਰੋਟੀਨ, 18 ਗ੍ਰਾਮ ਫਾਈਬਰ, 100 ਗ੍ਰਾਮ ਕੈਲਸ਼ੀਅਮ, 8 ਗ੍ਰਾਮ ਲੋਹ ਕਣ ਅਤੇ 960 ਮਿਲੀਗ੍ਰਾਮ ਪੋਟਾਸ਼ੀਅਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਪੋਣੀ ਕੋਲੀ ਦਾਲ ਖਾਣ ਨਾਲ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਪਰ ਵੱਧ ਖਾਣ ਨਾਲ ਬਦਹਜ਼ਮੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਫਾਈਬਰ ਕਾਫੀ ਵੱਧ ਹੈ।

ਮਾਂਹ ਦੀ ਦਾਲ ਦਾ ਨਾਂ ਹੀ ਵੱਧ ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਸਦਕਾ 'ਕਾਲਾ ਮੀਟ' ਪੈ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਾਲ ਵਿਚ ਐਂਥੋਸਾਇਆਨਿਨ (ਐਂਟੀਆਕਸੀਡੈਂਟ) ਵੀ ਬਾਕੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਹਨ। ਸ਼ੱਕਰ ਰੋਗੀਆਂ ਲਈ : ਦਾਲਾਂ ਵਿਚਲਾ ਘੁਲ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਫਾਈਬਰ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਸ਼ੱਕਰ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਬਹੁਤੀ ਵਧਣ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਸੋਇਆਬੀਨ ਅਤੇ ਮਾਂਹ ਦੀ ਦਾਲ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਤੇ ਫਾਈਬਰ ਵੱਧ ਹੋਣ ਸਦਕਾ ਸ਼ੱਕਰ ਰੋਗੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਖਾਂਦੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸਾਰ : ਹਰ ਰੋਜ਼ ਦਾਲਾਂ ਖਾਣ ਨਾਲ ਸਰੀਰ ਵਿਚਲੇ ਬਹੁਤੇ ਲੰਡੀਏ ਤੱਤ ਪੂਰੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਦਾਲਾਂ ਖਾਂਦੇ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਦਿਲ ਦੇ ਰੋਗਾਂ, ਸ਼ੱਕਰ ਰੋਗ, ਕਬਜ਼ ਅਤੇ ਅੰਤੜੀਆਂ ਦੇ ਕੈਂਸਰ ਤੋਂ ਬਚਾਓ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਧਿਆਨ ਰਹੇ ਵਾਧੂ ਘਿਓ ਜਾਂ ਤੇਲ ਤੋਂ ਬਚ ਕੇ।

ਚੰਗੀ ਸਿਹਤ ਦਾ ਰਾਜ...

ਆਓ ਜਾਣਦੇ ਕਟਹਲ ਖਾਣ ਦੇ ਫਾਇਦਿਆਂ ਬਾਰੇ :

ਜੋੜਾਂ ਦਾ ਦਰਦ - ਜੇਕਰ ਕਟਹਲ ਦੇ ਦੁੱਧ ਨੂੰ ਗੋਡਿਆਂ, ਸੱਟ ਅਤੇ ਸੋਜ 'ਤੇ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਹਦ ਤਕ ਆਰਾਮ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

ਥਾਈਰਾਈਡ - ਥਾਈਰਾਈਡ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕਟਹਲ ਖਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ 'ਚ ਖਣਿਜ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਥਾਈਰਾਈਡ ਦੇ ਰੋਗੀ ਜੇਕਰ ਕਟਹਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਗੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਸੌਖੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਦਿਲ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ - ਕਟਹਲ ਵਿਚ ਬਿਲਕੁਲ

ਵੀ ਕੈਲੋਰੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਇਹ ਦਿਲ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਹਾਰਟ ਅਟੈਕ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਵੀ ਘੱਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਮੂੰਹ ਦੇ ਛਾਲੇ - ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਛਾਲੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਟਹਲ ਦੀਆਂ ਕੱਚੀਆਂ ਪੱਤੀਆਂ ਨੂੰ ਚਬਾ ਕੇ ਖਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਇਹ ਛਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਅਨੀਮੀਆ - ਇਸ ਰੋਸ਼ੇਦਾਰ ਫ਼ਲ 'ਚ ਲੋਹ ਤੱਤ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵੱਧ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਅਨੀਮੀਆ ਦੇ ਰੋਗ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੈ।

ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੱਡੀਆਂ-ਹੱਡੀਆਂ ਲਈ ਕਟਹਲ ਬਹੁਤ ਗੁਣਕਾਰੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਮੈਗਨੀਜ਼ੀਅਮ ਹੱਡੀਆਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਗਠੀਏ ਦੇ ਰੋਗੀ ਨੂੰ ਕਟਹਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਅੱਖਾਂ ਲਈ ਫਾਇਦੇਮੰਦ - ਕਟਹਲ ਵਿਚ ਕਟਹਲ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਫ਼ਲ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਬਜ਼ੀ ਬਣਾਉਣ 'ਚ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਸਬਜ਼ੀ ਬਹੁਤ ਸੁਆਦ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਕਟਹਲ ਦੀ ਸਬਜ਼ੀ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਲੋਕ ਖਾਣਾ ਪੰਸਦ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਬੱਚੇ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਨਾਂ ਸੁਣ ਕੇ ਹੀ ਮੂੰਹ ਬਣਾਉਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਸਬਜ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਸ ਦੇ ਪਕੌੜੇ, ਕੱਛਤੇ ਅਤੇ ਆਚਾਰ ਵੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਟਹਲ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪੌਸ਼ਕ ਤੱਤ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸਰੀਰ ਦੀਆਂ ਕਈ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਵਿਟਾਮਿਨ-ਈ, ਵਿਟਾਮਿਨ-ਸੀ, ਪੋਟੈਸ਼ੀਅਮ, ਕੈਲਸ਼ੀਅਮ, ਆਇਰਨ ਵਰਗੇ ਗੁਣ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ 'ਚ ਭਰਪੂਰ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਫਾਈਬਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਆਓ ਜਾਣਦੇ ਕਟਹਲ ਖਾਣ ਦੇ ਫਾਇਦਿਆਂ ਬਾਰੇ :

ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੱਡੀਆਂ - ਹੱਡੀਆਂ ਲਈ ਕਟਹਲ ਬਹੁਤ ਗੁਣਕਾਰੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ 'ਚ ਮੌਜੂਦ ਮੈਗਨੀਜ਼ੀਅਮ ਹੱਡੀਆਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਗਠੀਏ ਦੇ ਰੋਗੀ ਨੂੰ ਕਟਹਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਅੱਖਾਂ ਲਈ ਫਾਇਦੇਮੰਦ - ਕਟਹਲ 'ਚ ਭਰਪੂਰ ਮਾਤਰਾ 'ਚ ਵਿਟਾਮਿਨ-ਈ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਤਾਂ ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੈ।

ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ - ਇਸ ਅੰਦਰ ਭਰਪੂਰ ਮਾਤਰਾ 'ਚ ਪੋਟੈਸ਼ੀਅਮ ਅਤੇ ਆਇਰਨ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਵਰਗੀਆਂ ਪ੍ਰੈਸ਼ਨੀਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਖੂਨ ਦੇ ਸੰਚਾਰ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਸੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਰੀਰ ਦੀ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਨਾਲ ਮਾਨਸੀਕ ਚੇਤਨਾ ਦਾ ਵੀ ਸੰਚਾਰ ਹੋਵੇ।

ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਹੋਈ...

ਕੀਤੇ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ। ਜੇ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਜੇਕਰ ਮੈਂ ਗਲਤ ਨਾ ਹੋਵਾਂ ਤਾਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਸਾਹ ਲਈ ਵਿਲਕ ਰਹੇ ਹਨ। ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਸਾਹੂਕਾਰ ਬਣਾਉਣੀ ਸਾਹ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਮੂੰਹ ਮੰਗੀ ਕੀਮਤ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ, ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਲਕ ਰਹੀ ਹੈ, ਹਸਪਤਾਲ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਖਚਾਖਚ ਭਰੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਲੋਕ ਇਲਾਜ ਲਈ ਤਰਸ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਕੋਈ ਬਾਹ ਨਹੀਂ ਫੜ ਰਿਹਾ।

ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਨਾਮ ਉੱਪਰ ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਤਬਾਹੀ ਮਚਾਈ ਸੀ, ਇਹ ਉਸਦਾ ਅੰਜਾਮ ਹੀ ਭੁਗਤ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਸਾਹਾਂ ਲਈ ਵਿਲਕਦਾ ਵੇਖ ਮੈਨੂੰ ਕਦੇ ਕਦੇ ਏਦਾਂ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਰੁੱਖ ਦੀ ਬਦ-ਦੁਆ ਮਨੁੱਖੀ ਨਸਲ ਨੂੰ ਲੱਗੀ ਹੋਵੇ। ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਰੁੱਖ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੋਵੇ 'ਹੇ ਮਨੁੱਖ ਵੇਖੀਂ ਤੂੰ ਅੱਜ ਮੈਨੂੰ ਵੱਢ ਰਿਹਾ ਹੈਂ, ਕਿਸੇ ਦਿਨ ਤੂੰ ਵੀ ਸਾਹਾਂ ਲਈ ਤੜਫੇਗਾਂ।'

ਦੋਸਤੋਂ ਹਾਲੇ ਵੀ ਸਮਾਂ ਹੈ, ਸਮਝੀਏ, ਕੁਦਰਤ ਵੱਲੋਂ ਮਿਲ ਰਹੇ ਸੰਕੇਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰੀਏ। ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਸਮਝਦਾਰ ਨੂੰ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਾਫੀ ਹੁੰਦਾ। ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਦੁੱਖ ਦੀ ਘੜੀ ਨਾ ਦੇਖਣੀ ਪਵੇ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਖੌਫ਼ਨਾਕ ਹਾਦਸੇ ਤੋਂ ਸਿੱਖਿਆ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਜਿਹਾ ਵਿਕਾਸ ਕਦੇ ਵੀ ਨਾ ਕਰਨ ਜਿਸ ਦਾ ਰਾਹ ਵਿਨਾਸ਼ ਵੱਲ ਜਾਂਦਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਮਨੁੱਖ ਸਾਹਾਂ ਲਈ ਵਿਲਕਦਾ ਫਿਰੇ।

ਮੈਂ ਮੰਨਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਵਿਕਾਸ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਪਰ ਇਨਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ 'ਤੇ ਨਹੀਂ। ਕੁਦਰਤ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਜੋ ਜਾਰੀ ਰਹੀ ਤਾਂ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਕਹਿਰ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਵੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰੁੱਖ ਲਗਾਈਏ ਤਾਂ ਜੋ ਅੱਜ ਜਿਸ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਦੀ ਘੜੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਚੱਕਰ ਵਿੱਚ ਅੜਚਨ ਪਾ ਕੇ ਕੀਤਾ ਵਿਕਾਸ ਸਾਨੂੰ ਤਬਾਹੀ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ।

Valley Real Estate Center

Better Deal will be given from New Builders to Book New home in Mountain House, Tracy, Manteca and Lathrop

For agriculture and almond Farm, office building, Farm House and for Truck Yard in Tracy, Manteca, Lathrop and Stockton

ਮਾਊਂਟੇਨ ਹਾਊਸ, ਟਰੇਸੀ, ਮਨਟੇਕਾ ਅਤੇ ਲੈਥਰੋਪ ਵਿਚ ਨਵਾਂ ਘਰ ਖੁੱਕ ਕਰਨ ਲਈ ਨਵੇਂ ਅਤੇ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਬਿਲਡਰਜ਼ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਡੀਲ ਦਿਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ।

ਖੇਤੀਬਾੜੀ, ਅਲਮੰਡ ਫਾਰਮ, ਆਫਿਸ ਬਿਲਡਿੰਗ, ਫਾਰਮ ਹਾਊਸ ਅਤੇ ਟਰੱਕ ਯਾਰਡ ਲਈ ਵੀ ਵਧੀਆ ਸੇਵਾਵਾਂ ਹਾਸਲ ਕਰੋ।

Listing

TOTAL 35.5 YOUNG THREE YEARS OLD TREE PADRE AND NONPAREIL VARIETY. WITH RIPARIAN RIGHT FROM THE SAN JOAQUIN RIVER. WITH A SINGLE FAMILY SMALL HOME, IT'S VERY DESIRABLE PROPERTY

PROPERTY ADDRESS: 27022 RIVER ROADM, NEWMAN CA 95360.

RANJIT SINGH

**Valley Real Estate Center (Office Lic.: 01392267)
68 E 11th Street Ste 109, Tracy, CA 95376**

Office: 209-956-1000 Cell : 408-355-5700, gbsingh84@gmail.com

RANJIT SINGH
(Lic: 01922089)